

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
"ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ"

ХРЕСТОМАТІЯ З ДУХОВНО-МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
"ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ"

А.М. Богущ, В.Є. Сучок

ХРЕСТОМАТІЯ **З** ДУХОВНО-МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ

Острого – 2011

УДК 268:37
ББК 86
Х 91

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету "Острозька академія"
(Протокол № 9 від 30.04.2009 р.)*

*Рекомендовано до друку вченою радою Південного наукового центру
Академії педагогічних наук України
(Протокол № 2 від 11.02.2009 р.)*

Укладачі: А.М. Богуш, В.Є. Сучок

Рецензенти:

Трифоновна О.С., кандидат пед. наук, доцент;
Непомняща І.М., кандидат пед. наук, доцент;
Квашук О.В., кандидат психол. наук;
Химич Н.Є., кандидат пед. наук, доцент.

Відповідальний за випуск:

Жуковський В.М., доктор педагогічних наук, професор, декан гуманітарного факультету Національного університету "Острозька академія"

Хрестоматія з духовно-морального виховання дошкільників / Укладачі: А.М. Богуш, В.Є. Сучок. – 2-ге вид. доп і перероб. – Острог: Видавництво Національного університету "Острозька академія", 2011. – 234 с.

Хрестоматія є частиною навчально-методичного комплексу з духовно-морального виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.

Згідно з розробленою програмою у хрестоматії за тематичним принципом подано оповідання, казки, вірші, притчі до занять із духовно-морального виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку

Хрестоматія призначена для вихователів дошкільних закладів, учителів християнської етики, батьків, учнів, студентів, усіх, хто цікавиться питаннями виховання дітей на християнських моральних цінностях.

© Видавництво Національного університету
"Острозька академія", 2011

ХРИСТИЯНСЬКІ ПРИВІТАННЯ

У будні:

Привітання: “Слава Ісусу Христу!”

Відповідь: “Слава навіки!”

Під час різдвяних свят:

Привітання: “Христос рождається!”

Відповідь: “Славіте Його”

Під час великодніх свят:

Привітання: “Христос воскрес!”

Відповідь: “Воістину воскрес!”

СВЯТА

У церковному році є багато свят. Вони нагадують нам про життя Ісуса та святих подвижників. Дуже велично святкуємо Богородичні празники!

Різдво – народження Ісуса!

(з шостого на сьоме січня)

Христос рождається! Славіте Його!

Бог любить усіх нас. Він дав нам великий дар – Свого Сина Ісуса. У цей день у церквах співають канон: “Христос зійшов із небес; прийміть Його. Христос уже на землі; хваліть Його”.

У надвечір'я Різдва родина сідає до спільної вечері. У цей вечір ми колядуємо. У церкві освячують воду. Цю воду ми п'ємо і нею святимо свої оселі.

Великдень – воскресіння Христа!

– Христос воскрес!

– Воістину воскрес!

У церквах співають:

*Христос воскрес із мертвих,
смертю смерть подолав,
і тим, що у гробах, життя дарував!*

У цей день священник благословить паску й інші великодні страви. Ними ділимося з нашою родиною.

**Трійця – зішестя Святого Духа –
день народження Церкви.**

Учні Ісуса та Його Мати одержали незвичайний дар від Бога – Святий Дух. Сповнені Ним, вони ділилися цією благодаттю з кожним, кого зустрічали. У цей день просимо Святого Духа, щоб Він наповнив наші серця радістю й любов'ю.

**Різдво Пресвятої Богородиці –
Введення у храм пресвятої Богородиці –**

Бог поблагословив Йоакима й Анну пізньою дитиною – Марією. Тому маленьку Марію батьки привели до храму, щоб віддати Її на службу Богові.

Богдан Огульчанський

УКРАЇНА – КРАЇНА БЛАГОСЛОВЕННА

Коли Оленка буває в гостях у дідуся та бабусі, їй завжди цікаво слухати дідусеві розповіді. Цього разу дідусь розповідав їй про нашу Батьківщину, про Україну.

– Рідна Україна... Рідна – отже, на цій землі живе наш рід, жили наші предки. І наші батьки, дідуся й бабусі жили тут. Батьківщина, Україна, – це батьківська земля, земля наших батьків і всіх людей, що живуть на ній або жили раніше.

А як розпочалася наша Україна? Це сталось у сивій давнині. Здав-на наші предки жили над Дніпром, орали землю, вирощували хліб. Але не знали істинного Бога. Та одного разу здалеку прийшов незвичайний чоловік. Очі його сяяли любов'ю й радістю. Він повідомив блага вість, що у світ прийшов Христос, Божий Син, Який приніс спасіння всім людям. Цей чоловік – а був це святий Андрій, учень Христа, – піднявся зі своїми учнями на пагорб над Дніпром і поставив Хрест. А потім, помолившись, натхненно промовив пророчі слова: “Благодать велика засяє на горах цих. Тут буде град великий і багато церков поставить Бог”.

А що ж побачив із дніпрових круч апостол Андрій? Може, променисте сонце на безкрайому блакитному небі? Може безмежні поля золотої пшениці, які обробляли наші працьовиті предки?

А можливо, він, дивлячись на щедру землю, ласкаве сонце,

могутню ріку, молився, щоб Бог дав нашому народу щедрість, доброту й великодушність.

Минули роки, спливли віки й тисячоліття. Зійшло Боже благословення за молитвою апостола. Вийшли з нашого народу монахи, молитвами яких Господь благословляв землю. Мужні воїни захищали Батьківщину від ворога. Видатні зодчі зводили такі красиві храми, що здавалося, ніби й каміння співає. Мудрі кобзарі своїми думами й піснями втішали й лікували людські серця.

Багато було і скрутних часів: лиха, воєн і руйнувань. Та з Божою допомогою вистояв наш народ. Але й сьогодні чекає Батьківщина добрих, терплячих і роботящих рук, чулих сердець, світлих голів, щоб стати щедрішою і прекраснішою.

М. Грінчук

ПІСНЯ ПРО УКРАЇНУ

Дівчина-калина
в білому віночку
вийшла із хатини,
стала на горбочку.

А як заспівала
Солов'їно-дзвінко –
в лісі розстелила
килими з барвінку.

Золотила ниву,
голубила небо,
дітвору щасливу
кликала до себе.

Кличе всіх щоднини
до краси і згоди
пісня України,
що єдна народи.

* Зодчий – архітектор.

за Василем Симоненком

ВІРШ ПРО БАТЬКІВЩИНУ

Виростеш ти, сину, вирушиш в дорогу.
Виростуть з тобою всі твої тривоги...
Можеш обирати друзів і дружину.
Вибрати не можна тільки Батьківщину.

БАТЬКІВЩИНА

Що знаю я про Батьківщину?
Що це мій край, моя земля,
Що це – країна Україна,
Її річки, ліси, поля.

Що тут мій рід пустив коріння,
Діди і прадіди жили.
Що моїх предків покоління
З цієї вирости землі.

Що Бог Великий і Єдиний
Нам Україну захистить
І на добробут Батьківщину
Господь з небес благословить!

Віра Багірова

МИЛА МОЯ УКРАЇНО

Образ у хаті і церква свята,
Біля розп'яття – калина,
Стежка у гори біжить золота,
Мама, сльоза і дитина,
Дощ веселковий і травень-розмай,
Житня духмяна хлібина –
Все це мій рідний батьківський край –
Миля моя Україна.

Надія Мовчан-Карпусь

РІДНЯ

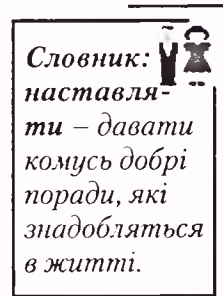
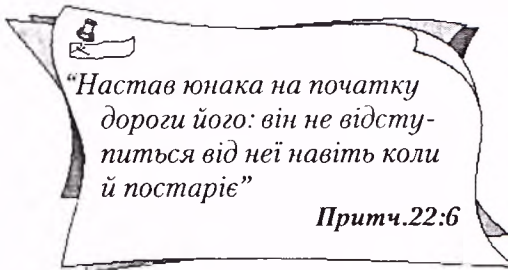
Від людей я чую, що Одеса – “мати”.

З-поміж міст не важко
й “батька” розпізнати.

Не хтось інший,
Київ – наш поважний “татко”.

Символ цей величний пам’ятаєм свято:

Сяє від блакиті миром понад нами,
Колір золотистий світиться ланами.

Василь Сухомлинський

СКАЖИ ЛЮДИНІ „ЗДРАСТУЙТЕ!”

Лісовою стежечкою йдуть батько й маленький син. Довкола тиша, тільки чути, як десь далеко стукає дятел та лісовий струмочок дзюрчить у лісовій гуштині.

Аж тут син побачив: назустріч їм іде бабуся з ціпком.

– Тату, куди вона йде? – питає син.

– Зустрічати або проводити, – каже батько й усміхається.

– Ось як ми зустрінемося з нею, ти скажи їй одне-однісіньке слово: “Здрастуйте!”

– Навіщо ж їй казати це слово? – дивується син. – Вона ж зовсім нам незнайома!

– А ось зустрінемося, скажемо їй це слово, тоді її побачиш, навіщо. Побачиш, що станеться. Ось і бабуся.

– Здрастуйте! – каже син.

– Здрастуйте! – каже батько.

– Здрастуйте! – каже бабуся й усміхається. І хлопчик тоді здивувався: все довкола змінилося. Сонце засяяло яскравіше. Верховіттями дерев пробіг легенький вітерець – і листя загра-ло, затремтіло. В кущах заспівали пташки – раніше їх і не чути було. На душі в хлопчика легко-легко стало.

– Чому це воно так? – питається син.

– Бо ми сказали людині: “Здрастуйте!”

Олена Чепілка

ПРАВИЛЬНЕ ДЗЕРКАЛО

Іванко ходить у другий клас, але робить це без будь-якого задоволення, бо так треба. Та яке може бути задоволення, коли всі, кому не ліньки, його кривдять? А все через те, що він дуже маленький на зріст. У нього ніякої солідності немає! Хлопці ставлять йому підніжки, ляскають по лобі, а дівчатка називають коротуном. Ну що робити в такій ситуації, як жити? От Толяна з їхнього класу всі побоюються. Він хоча й худий, вузлуватий, та он як ходить: перевальцем, руки в кишенях. Слова цідить крізь зуби, вмیه плюватися, як старшокласники. У класі навіть подейкують, що Толян уже курить. Може, й Іванкові слід прибрати такого поважного вигляду, як у Толяна? Ну хоча б на час, поки хлопці забудуть, що раніше з нього глузували! Так міркував хлопчик, повертаючись додому. Ці думки не полишили його й тоді, коли він готував уроки.

Увечері батьки забрали молодшого братика Іванка та поїхали в гості до дядька Веніаміна й тітоньки Наталі, своїх друзів. На диво, Іванко захотів залишитися вдома сам. Хлопчина мав свої, куди важливіші, життєві плани. Тільки-но за батьками зачинилися двері, Іванко поспішив до великого дзеркала у вітальні. Він засунув руки в кишені своїх короткуватих домашніх штанців, так щоб великі пальці залишилися зовні,

і, відійшовши до протилежної від дзеркала стіни, спробував пройти так само поважно, як Толян. Спочатку нічого не виходило, але після тривалих репетицій хлопчик зрозумів, чого йому бракує.

Ну звичайно, треба ж вище задерти голову, немов дивишся на всіх згори! Іванко пройшов ще раз і ще. Ага, вийшло! Точно як у Толяна, але далі було складніше. Треба ж навчитися крізь зуби цідити слова. Це так по-дорослому, так незалежно! Опанувати манерою розмови Толяна виявилось куди складніше, ніж навчитися ходити перевальцем. Іванкові здавалося, що так багато він ще ніколи не розмовляв, та ще й сам із собою. Якби в них був папуга, він би, напевно, вивчив не один десяток слів за цей вечір. Іванко був зовсім утомленим, коли повернулися батьки. Хлопчик зрозумів, що тільки час і наполегливі вправи допоможуть йому домогтися бажаних результатів, тому вирішив продовжити завтра.

Якось на вечірній сімейній молитві батьки раптом переглянулися, коли почули Іванка. Чи то язик у нього від перевтоми в школі почав заплітатися, чи то хлопчик просто хоче спати, але розмовляв він якось дивно. Багато днів репетировав Іванко над образом, що був йому так потрібен для авторитету в класі. Нарешті хлопчик сміливо міг поставити самому собі п'ятірку й за ходьбу перевальцем, і за балаканину крізь зуби, й навіть за плювки. Нарешті це можна буде продемонструвати у своєму класі. Іванко ввечері востаннє подивився на себе в дзеркало. Класно! Який сміливий, гордий хлопець дивиться на нього із дзеркала! Так, нехай тепер усі в класі попадають від подиву!

Уранці, як завжди, помолившись із мамою вголос, Іванко по секрету попросив Ісуса допомогти йому в школі довести хлопцям, чого він вартий – хлопчисько з 2-А. Учні були вже в класі. От-от мав пролунати дзвінок. Іванко спеціально розраховував час, коли треба ввійти. Алла Сергіївна ще не прийшла. Іванко зайшов у клас, голосно лягнув дверима, щоб усі звернули на нього увагу, і своєю новою ходою пройшовся від дошки до вікна, немов йому треба було визирнути на вулицю. Дехто з хлопців смикнув тих, котрі не помітили Іванка. Краєм ока хлопчик побачив, що вся увага звернена зараз на нього.

Ага, спрацювало! Все йшло за планом. Іванко таким же чином пройшов у кінець класу. Там сиділа Маринка, його сусідка по квартирі. Підійшовши до неї, Іванко процідив крізь зуби:

– Слухай, Маринко, дай-но списати математику, та швидше! – І хлопчик продемонстрував плювок, що долетів майже до стіни.

Маринка розгублено закліпала довгими віями. В класі запала мертва тиша, і раптом котрась із дівчат сказала:

– Ого, коротун дає! У нього, мабуть, температура?

Клас наче вибухнув од сміху. Сміялися й Маринка, і сусід по парті Славко, і всі, всі, всі. А тут іще до Іванка, зігнувшись у три погібелі від реготу, підійшов Толян:

– Тобі, може, ще й закурити дати, салаго? Ну й цирк ти нам улаштував!

Хлопці зашуміли ще гучніше. Не чути було навіть, як пролунав дзвінок. Алла Сергіївна ніяк не могла зрозуміти, що відбувається в її класі. А Іванко після уроку поскаржився на головний біль та під усмішки однокласників пішов додому.

“Добре, що на світі є віруючі батьки”, – подумав Іванко, коли все розповів мамі. Вона навіть не картала свого бідного сина за те, що він так мріяв бути схожим на зухвалого, задержуватого Толяна, вона не читала йому нотації. Ні, мама просто міцно обійняла свого сина й сказала, що він найкращий хлопчик на світі. І що головне в житті – зовсім не зріст, а серце, яке любить Ісуса. Вона прочитала з Книги пророка Ісаї, що в Спасителя теж не було ні особливого вигляду, ні величі, які привертали б увагу людей. Але Він переміг гріх і смерть Своєю величезною любов'ю.

– Ти зовсім не тим вирішив завоювати серця однокласників, Іванку! Та й хіба ти хотів би, щоб вони тебе так само недолюблювали й побоювалися, як Толяна? З ненависті й страху може зародитися тільки насилля. А справжня дружба народжується тільки з любові та доброти.

Прочитане мамою місце з Книги пророка Ісаї дуже втішило Іванка. Тепер Ісус для нього став іще ближчим і ріднішим. Хлопчик попросив у Нього пробачення за те, що ледве не пішов у житті хибним шляхом. Він вирішив, що краще докладе всіх зусиль, аби бути схожим на Ісуса. Й тепер Іванко бере

приклади для наслідування з книги “Новий Заповіт”, яку йому подарувала бабуся.

Олена Мацьків

ТВОЯ ДОРОГА

У шкільне вікно заглядає усміхнена весна. Вона стукає в шибку яблуневою гілкою, вкритою молоденьким, листячком. Четвертокласник Русланчик намагається бути уважним на уроці, однак його серце б’ється швидко-швидко, а думка ластівкою летить до рідної домівки. Там на нього чекає тато. Сьогодні вони удвох лагодитимуть їхнє стареньке авто.

Ось і дзвоник із останнього уроку. Руслан стрімголов біжить шкільними сходами. Діти, наче сполохані горобці, пурхають навсібіч, поступаючи йому дорогою. Та раптом хлопчик помічає самотню постать переляканої дівчинки-першокласниці. Вона, вочевидь, розгубилася й замість того, щоб швиденько відскочити, залякла просто посеред дороги. Русланчик, хоч і намагався, проте не встиг зупинитися. Він сильно штовхнув дівча, й воно впало. А ноги несли хлопця далі. Обернувшись, він побачив, що дівчинці допомагають підвестися, й із нею наче все гаразд. Руслан полегшено зітхнув і вибіг зі школи.

Тато вже чекав на сина в гаражі. Коли Русланчик був зовсім маленьким, то називав гараж хатинкою для машини й дуже любив це загадкове місце. Тепер він охоче допомагав тут татові – мив машину, дбав про чистоту й порядок. А сьогодні тато пообіцяв познайомити Руслана з будовою авта, розповісти про головні частини та деталі машини.

– Ось двигун, – сказав тато, заглядаючи під капот. – Це серце машини.

– Серце! – здивовано вигукнув Русланчик. – Зовсім, як у людини!

– Так, – засміявся тато й проспівав голосом Славка Вакарчука: “Ти – машина і я машина”. Хлопчик засміявся й собі, бо дуже любив цю пісню. А тато вів далі:

– Якщо серце-двигун справне, то машина швидко й без перешкод їде своєю дорогою. Так і з людиною. Уяви собі, що ти

– маленький веселий автомобіль. Перед тобою простягається довга-довга дорога – твоє життя. Ти можеш рухатися цією дорогою лише вперед, бо ми не маємо влади над минулим, не можемо повернутися назад і щось виправити. Але кожен наш вчинок, слово або думка залишають свій слід і на цій дорозі, і в нашому серці. Якщо у твоєму житті переважає добро, ти легко мчиш трасою, наче перед тобою на світлофорі завжди горить зелене світло.

– Але якщо ти когось образив, висміяв, покинув напризволяще, був лінивим, заздрісним, нечемним, перед тобою спалахне червоне світло. Це знак: зупинись, подумай над життям, полагодь свій двигун-серце! Інакше твій шлях стане небезпечним. Можливо, ти схибив, і твоя помилка призвела до того, що ти заблукав, втратив правильний напрям руху, і тепер дорога веде тебе просто до урвища або болота.

– Але як ми можемо полагодити своє серце, як виправити якусь прикру помилку, якщо неможливо змінити минуле? – запитав спантелечений хлопчик. Йому перед очима стояла дівчинка-першокласниця, яку він сьогодні штовхнув і, навіть не зупинившись, побіг далі. На серці було неспокійно, наче хтось і справді запалив червоне світло тривоги на перехресті його життя.

– Ти не можеш змінити того, що вже сталося, – відповів тато, який уважно стежив за обличчям сина, – Але ніколи не пізно вибачитися перед скривдженим, допомогти слабшому чи посміхнутися засмученому. Так ти зможеш знову вибратися на добру дорогу. Однак потрібно ще “відремонтувати” серце.

– Але як саме полагодити своє серце? – не вгамовувався Руслан.

– Потрібно очистити його від усього лихого, що ми туди впустили, – промовив у відповідь тато. Ти, мабуть, бачив, як у церкві чоловіки й жінки йдуть на сповідь. Вони несуть Богові своє серце, виливають перед Ним свої провини, щиро каються. А Господь, даруючи людині прощення, зцілює її серце. Й ось вона знову бачить перед собою зелене світло та їде вперед дорогою життя, сповнена любові до Бога та ближнього.

Наступного дня Руслан розшукав у школі маленьку ді-

вчинку й попросив у неї пробачення за свій вчинок. А чудового недільного ранку, вийшовши з церкви, він прислухався до свого серця й усміхнувся світові, який вбирався у зелене весняне вбрання.

В. Грицько

РІДНА МОВА

Сію дитині
В серденько ласку.
Сійся-родися
Ніжне “будь ласка”,
Вдячне “спасибі”,
“Вибач” тремтливе.
Слово у серці,
Як зернятко в ниві.
“Доброго ранку!”,
“Світлої днини!”
Щедро даруй ти
Людям, дитино!
Мова барвиста,
Мова багата,
Щедра і тепла,
Мов батьківська хата.

Віра Багірова

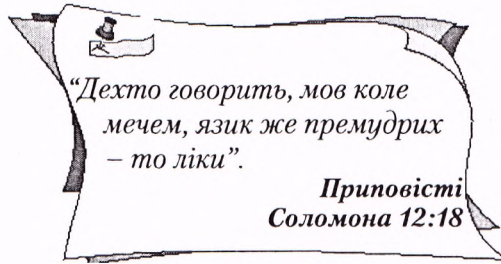
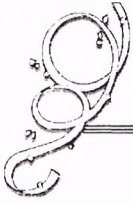
МОВА

У кожного народу своя мова,
Джерельна і співуча, веселкова.
В ній тайна і відкриття,
В ній самотність і життя.
Що кожна птаха має спів
Чи то лелек, чи солов'їв,
Так кожна мова хвалить Бога,
Бо в ній своя октавна змога.

ТАТОВА ПОРАДА

Прибіг щодуху син додому,
До тата голосно гука:
– А я провідав у лікарні
Свого товариша-друга!
Тож правда, тату, Я – чутливий
І маю серце золоте?

Замисливсь тато на хвилину
І так сказав йому на те:
– Коли тебе в тяжку годину
Людина виручить з біди,
Про це добро, аж поки віку,
Ти, синку, пам'ятай завжди.
Коли ж людині щиросердно
Ти зробиш сам добро колись,
Про це забудь, аж поки віку,
Мовчи й ніколи не хвались!

Василь Сухомлинський

МАЙЖЕ ЧАРІВНА РОЗМОВА

Це було теплого сонячного дня. Все навкруги раділо весні. Квітли сади, щебетали пташки. В блакитному небі летів журавлиний ключ. Десь весело дзюрчав весняний струмок.

А під високою тополею на вулиці стояв маленький хлопчик і плакав. Він не бачив, як квітнуть сади. Він не чув, як щебетуть пташки. Небо здавалось йому не блакитним, а чорним. Журавлиний ключ здавався хлопчикові разком сльозин.

Люди йшли повз маленького хлопчика й не помічали, що він плаче.

Один дідусь побачив хлопчика, підійшов до нього та поклав йому руку на голову. Він довго щось хлопчикові говорив, щось його розпитував. Хлопчик крізь сльози щось розповідав дідусеві.

Так вони розмовляли з годину. І от хлопчик усміхнувся. Він побачив, як навкруги квітнуть сади. Він почув, як весело щебетуть пташки. У блакитному небі перед ним затремтів журавлиний ключ, і хлопчик подумав: а зараз весна!

Як то мило та гарно, коли хто осушить сльози на очах іншої людини й пробудить у неї усмішку.

ТРОЄ ДРУЗІВ

Костя повертався додому зі школи замучений. Сьогодні він був на заняттях уперше після хвороби. Ганна Василівна пояснювала нову тему з математики, але він нічого не зрозумів.

– Що робити? Я так відстав від класу, жодного прикладу не зміг розв'язати на уроці. Через тиждень річна контрольна! Я, без сумніву, двійку одержу, – зітхаючи, поскаржився він Сергію та Любі – своїм однокласникам.

– Не переймайся, сядеш на контрольній поряд зі мною, я дам тобі списати, – запропонувала Люба.

– Списувати – це все одно, що красти! – насупився Костя.

– Я тобі як друг пропоную допомогу. Не хочеш – не треба! Вирішуй свої проблеми сам! – із образою в голосі сказала Люба й пішла.

– Знаєш, Костю, я хоч і не відмінник, та думаю, що зможу тобі допомогти, – сказав Сергій. – Приходь увечері до мене, повчимо математику.

Цілий тиждень хлопці сиділи за підручником із математики. Було важко встояти коли за вікном лунали голоси друзів, що грали в дворі у футбол.

Перед контрольною Люба підійшла до Кості:

– Ну що, сядеш зі мною?

– Дякую, Любо, але я вважаю, що не слід цього робити, – відповів Костя.

Коли Ганна Василівна оголошувала оцінки за контрольну, клас зашумів: і Сергій, і Костя одержали п'ятірки. Після дзвінка на перерву Люба підійшла до хлопців і сказала:

– Молодці! Я, чесно кажучи, не думала, що ви вдвох упораєтесь із контрольною.

Костя промовив:

– Удвох би ми не впоралися, це точно. Але з нами був третій Друг – Ісус. Без Його допомоги я б не зміг відмовитися від твоєї пропозиції й просто списав би в тебе.

Вибирай друга не поспішаючи, ще менше квапся проміняти його.
Б. Франклін

– А я, – мовив Сергій, – без Його допомоги не зміг би допомогти Кості. Як добре мати такого Друга!

Алла Кириченко

ЩІТКА, ВІНИК І СОВІСТЬ

Щітка одяг добре чистить,
Килимок, плиту, взуття.
Пральний порошок – білизну,
Віник – виміта сміття.
Ну, а чим почистиш совість,
Як забруднена вона?
Не дає мені спокою,
На душі лежить вина.
Тільки Бог і допоможе,
Щітка тут – не помічник.
Все, що так тебе тривожить,
Слід Йому скоріш відкрити.
Розкажи, як вдарив брата,
Як сестричку обманув,
Іграшки зібрати вдесьте
Чи вдвадцятье вже забув.
Про усі-усі провини
Ти Ісусу розкажи.
Він простить тебе як сина –
Й стане легше тобі жить!

ЧИ ЗНАЄШ ТИ?

Чи знаєш ти – без Бога неможливо
Знайти себе в щоденному житті,
Діла твої, немов безплідне жниво,
Сховаються в людському забутті.
Без Бога ти – як без дощу стеблина,
Як лист осінній, що давно зів'яв –
Тож лий до Нього в помислах невпинних,
Прослав одвічне Господа ім'я.

І Він Прийде до тебе як Спаситель,
Як сонця диск, що з ночі вирина,
Напоїть душу щедро і наситить,
Аби була безсмертною вона.
Він подарує для тебе спокій, а тривога,
Немов туман, розтане, відійде...
Щасливий той, хто завжди в мирі з Богом,
Його ім'ям розпочинає день.

Олена Мікула

ДРУЖБА МІЖ ХЛОПЧИКОМ І ДІВЧИНКОЮ

Коли ми бачимо, що на дитячому майданчику в пісочниці вовтузяться малята – хлопчики й дівчатка, у нас не виникає питання: чи можна дружити хлопчикам із дівчатками. Й коли першокласники приходять до школи, перша вчителька вчить їх цієї дружби. Вона терпляче пояснює, що хлопчикам не можна смикати дівчаток за коси, що вони повинні допомагати дівчаткам носити важкі портфелі. У багатьох школах учнів розсаджують так, щоб за однією партою сиділи хлопчик і дівчинка.

І от, коли десь у п'ятому класі хлопчики нарешті навчилися дружити з дівчатами, виникає питання: “Чи можна хлопчикові дружити з дівчинкою?”

У мене в дитинстві було багато друзів – і хлопців, і дівчат.

Ми разом гралися у дворі, ходили в ліс по гриби, їздили в табір. З-поміж хлопців друзів у мене було, бо мені більше подобалися хлопчачі захоплення та ігри. Я любила лазити по деревах, плавати, пірнати. І ще я років до тринадцяти була воротарем дворової команди з футболу.

Це була просто дружба. Дружба, для якої не має значення, хлопчик ти чи дівчинка. Хотілося цікаво провести час, належати до якоїсь групи, команди, де ти є своїм. Для дітей і підлітків це дуже важливо. І якщо в цій компанії прості, дружні, відкриті стосунки між хлопцями й дівчатами, то така дружба йде тільки на користь.

У дванадцять-тринадцять років, коли діти дорослішають, то змінюються, і не тільки зовні. Змінюється їхня фізіологія, в організмі відбуваються процеси, що впливають на емоції. Тепер хлопчик хоче дружити з дівчинкою не тому, що вона добре захищає футбольні ворота, а тому, що вона йому подобається. Іноді це переростає в першу закоханість. Деякі бувають не готові до цього нового почуття. Вони занебнують навчання, намагаються завжди бути разом, навіть пишуть вірші “про любов”.

Але вірші – це не найстрашніше, хоча й не варто поспішати називати коханням перше юнацьке захоплення. Так, підліток може переживати глибоке, сильне почуття, але дуже рідко хлопці-підлітки здатні будувати правильні взаємини з дівчатами, як дівчата з хлопцями. А якщо врахувати, що з екранів телевізорів, у кіно, у пресі пропагують вільні сексуальні стосунки, то не дивно, коли за поняттям “дружба” приховується щось інше.

Немає нічого кращого за справжню, вірну й віддану дружбу. В Біблії сказано, що друг може бути кращий за брата. Та коли хлопчик і дівчинка проводять разом багато часу, коли вони залишаються наодинці в місцях, де немає дорослих, то можуть не впоратися зі своїми почуттями. Іноді випадковий дотик, відвертий погляд можуть стати поштовхом до взаємин, для яких ще не настав час.

Любов – найпрекрасніший дарунок Бога людям. Але Бог хоче, щоб ми не поспішали. Настане час, коли ти усвідомиш відповідальність і зможеш дати коханій людині набагато більше, ніж гріховні, заборонені стосунки.

ЧУДО

Слідом за спекотним літом непомітно прилетіло на колісниці з першого жовтого листя перше вересня. Був сонячний ранок. А вчора, останнього дня серпня, ішов дощик. Небо затягло хмарами, сонце десь дрімало. Немов прощальні сльозинки літа, струмені дощу поливали землю.

Зате сьогодні... Вересень усміхнувся всім своєю чудовою сонячною усмішкою, пізніми квітами, гронами червоної горобини, легкими безладними хмаринками на вмитому вчорашнім дощем блакитному небі. До речі, воно вже було не таким високим, як у липні. Що вдієш? Осінь, осінь...

– Осінь настала! – раділи діти, збираючись до школи.

Так, сьогодні свято – День знань. І молодий вересень старався щосили. Він навіть трошки притримав шлейф убрання серпня, щоб усім було сьогодні тепло, як улітку. Однак із завтрашнього дня в нього буде багато роботи: треба прибрати землю, пофарбувати в жовтий та червоний кольори дерева й кущі, висушити траву, виростити останні гриби. Ого, скільки треба встигнути!

Таня прокинулася цього ранку весела й діловита. Сьогодні вона побачить своїх однокласників, що подорослішали за літо. Була в дівчинки ще одна радість: сьогодні повертається з Криму її найкраща подруга Світлана, яка була на відпочинку. Світлана й Таня вчать в одному класі. Дівчатка дружать із самого дитинства, разом вони ходять і до недільної школи.

І от нарешті Таня у своєму класі. Скільки усмішок і скільки питань уже в перші хвилини! Раптово двері класу відчинилися, й з'явилася Світлана – весела й засмагла.

– Світланко! – закричала Таня, обіймаючи подругу. – Як було в Криму?

– Ой, усього не розповіси! – поживилася Світлана. – Але було дуже добре!

– Щось цікаве привезла? – розпитували однокласниці.

Світлана дістала з портфеля фотографії, зроблені на тлі гір, біля моря й на кораблі, засушені кримські квіти, різнобарвні круглі морські камінці. А коли вона відчинила невеличку

коробочку – всі ахнули! Що ж там було? У коробочці лежала мушля. Вона була не дуже велика, але й не дуже маленька, рожева й перламутрова всередині. Словом, чудо! Ахнула, побачивши мушлю, й Таня.

– Тато дістав її з морського дна, – пояснила Світлана.

Потім були перші в цьому навчальному році уроки. Але Таня ніяк не могла забути про мушлю. Як вона хотіла мати таку саму! Вона могла б милуватися нею, коли заманеться, класти в неї свою улюблену каблучку й усім показувати це чудо з морського дна. Раптом у голові Тані промайнула погана думка... “Ні! Ні!” – відігнала її дівчинка. Але думка настійливо стукалася до неї: “Світлана вже награлася мушлею. Забери її собі, тільки непомітно”. А голос совісті промовляв до Тані: “Якщо тобі так подобається ця мушля, попроси її у Світлани на день чи два”.

А Світлана поруч привітно усміхалася Тані, не знаючи, яка боротьба йде в душі подружки. Боротьба продовжувалася цілий урок, який Таня пропустила повз вуха.

Вона подумала: “Та й справді, Світлана вже награлася мушлею. Що станеться, якщо я її візьму? Ненадовго. Адже я ніколи не була коло моря! А Світлана... Світлана їздить туди кожного літа!”

І в серці Тані вперше в житті зародилася заздрість. Ось так і вийшло, що один гріх потягнув за собою інший, і Таня на перерві, коли всі пішли до їдальні, трохи затрималася в класі. Рука швидко розстебнула портфель Світлани, ковзнула всередину й схопила дорогоцінну коробочку. Серце шалено билось, а обличчя стало гарячим і яскраво-червоним. “Що ж я роблю?” – промайнуло в голові Тані, але було вже пізно.

Увечері, зачинившись у своїй кімнаті, Таня не могла на милуватися мушлею. Вона гладила перламутровий скарб, слухала, як мушля шепоче їй чудові пісні про далеке море, про подорожі. “Ну й що сталося? – думала вона. – Усе добре. Просто взяла на якийсь час”. Але це казав розум, а серце... Серцем Таня відчувала, що її вчинок називається не просто “взяла”, а “вкрала”. Яке страшне слово! Від цього слова обличчя Тані спалахувало знову й знову, але вона щосили намагалася відігнати голос совісті. І раптом дівчинка зрозуміла, що не зможе

класти мушлю на видноті, адже домашні побачать її. Що ж тоді? Страшно подумати! Не зможе Таня й показувати мушлю друзям у дворі, як мріяла. Адже вони обов'язково розкажуть Світлані, що її найкраща подруга вкрала її морське чудо. І Таня не змогла вигадала нічого кращого, як сховати мушлю під ліжком. Наступного дня дівчинка не могла дивитися на Світлану, що казала їй:

– Уявляєш, у мене пропала мушля. Хто міг її взяти? У класі ніхто не міг, адже я знаю всіх наших. Може, хтось заходив до класу, поки ми були в ідальні? Чи я її просто загубила? Випала десь випадково. Як ти думаєш, Таню?

І Світлана підняла на Таню свої променисті очі.

– Так, напевно, випала... – прошепотіла Таня, відводячи убік погляд.

– Почитаємо сьогодні разом Біблію? – раптом запропонувала Світлана.

Таня погодилася. У класі всі помітили зміну в дівчинці. Таня стала дратівливою.

– Може, ти занедужала? – запитала Ніна Сергіївна. – Йди додому.

Таню ці слова зачепили за живе, і вона ледве не заплакала від образи. Удома вона посварилася з мамою. Усе в дівчинки пішло шкереберть. Вона знала, що в її серці поселився гріх: спочатку один, потім другий, потім третій. Увечері Таня пішла до Світлани. Побачивши подругу, Світлана зраділа.

– Нарешті! – вигукнула вона.

Дівчата влаштувалися на затишному дивані. Світлана розгорнула Біблію. Сьогодні вони вирішили прочитати книгу “Об’явлення св. Івана Богослова”. Світлана натхненно читала вголос, а Таня... Таня майже не слухала, її думки були далеко. “Мушля, мушля...” – стукотіло в її свідомості. Але от Світлана дійшла до слів: “І не ввійде до нього ніщо нечисте, ані той, хто чинить гидоту й неправду, але тільки ті, хто записаний у книзі життя Агнця” (Об’явлення 21 :27). Ці слова торкнулися серця Тані. Їй здалося, що ці рядки звернено саме до неї. “Це я вчинила гидоту й неправду. І все через якусь мушлю!”

– Що з тобою? – запитала Світлана.

– Просто мені дуже соромно, – відповіла Таня.

– І мені соромно, – сказала Світлана. – Я так багато грішила, і зараз, буває, можу згрішити. Але Бог милосердний. Він любить нас і прощає нам усі гріхи.

Раптом Таня зіскочила з дивана, заплакала й вибігла з квартири подруги. Розгублена Світлана здивовано подивилася їй услід. Удома Таня впала на ліжку й розридалася. Вона не помітила, як до кімнати ввійшла мама.

– Знаєш, дочко, – звернулася вона до Тані, – сьогодні я прибирала й знайшла в тебе під ліжком ось це...

У руках мама тримала коробочку з мушлею.

– Мамо! – вигукнула Таня. – Я згрішила! Я вкрала цю мушлю у Світлани!

– Я вже здогадалася, – сказала мама. – Я хочу тільки сказати, що Бог милосердний і Він любить тебе.

– Так, Він любить мене, і Світлана довіряє мені, а я... я... Прости мені, Господи! І ти, мамо, пробач мені за обман і за те, що я розсердила тебе!

– Звісно, я пробачаю тобі! – сказала мама й ласкаво обняла дочку.

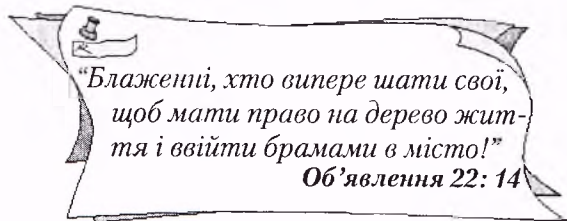
Потім вони помолились разом, і в Тані немов камінь упав із душі. Наступного дня Таня зі сльозами розповіла про все Світлані, попросила пробачення і, звичайно, повернула вкрадену мушлю.

– Ісус велів прощати, – сказала Світлана. – Кожен може згрішити, але якщо ми щиро покаємося, то Він простить нас, тому що Бог є любов. Я з радістю пробачаю тобі, моя дорога подруго.

Дівчатка взялися за руки й весело побігли до школи. З того дня Таня вирішила стежити за кожним своїм словом, за кожним своїм учинком, щоб не грішити перед Богом і людьми.

А незабаром у Тані був день народження. На свято запросили дітей із недільної школи. Кожен вітав іменинницю і щось їй дарував. Світлана простягнула Тані маленьку коробочку. Що в ній було – ви, напевно, здогадалися.

Як бачите, усе закінчилося добре.

Давид Воробійов

ПЕРЕМАГАЙ ЗЛО ДОБРОМ

День минулий догоряє,
Вечір тихо нас вітає,
Тільки чути спів пташок,
У гаю серед гілок.

Трошки сонечко втомилось,
Та на захід похилилось,
Хоче вже перепочити,
Швидше віченьки стулити.

На веранді тихо-тихо:
Плаче Петрик – в нього лихо,
Сльози з личка витирає,
До бабусі промовляє:

„Дав машинку я Сергію,
А тепер і сам жалію:
І навіщо йому дав?
Він усю її злавав.

А тепер, дивись, сміється,
Ще й у тім не зізнається,
Каже: „Хто злавав – не знаю,
Яку взяв, таку вертаю!”

Від образи Петрик плаче:
„Я ніколи не пробачу!
Що ж мені тепер робити,
Як Сергієві помститись?”

Каже внукові бабуся:
„Заспокойся, мій Петрусю,
Підійди до мене ближче,
Нахились до мене нижче.

Сядь на ганочку зі мною,
Твоє серце заспокою,
Поміркуємо ми разом,
Як помститись за образу.

Пам'ятаєш, мій Петрусю,
Ми читали про Ісуса,
Як Він в світі нашім жив,
Як Він грішників любив,
Як, палаючи любов'ю,
Хворим Він давав здоров'я,
Як страждених Він втішав,
Як образи пробачав?

І слова Його лунали,
Щоб ми завжди вибачали,
Й ворогів своїх любили,
Щоб за зло добром платили.
Хочеш ти, як Він, любити,
Та на Нього схожим жити?"
„Звісно так”, – онук кивнув
Й дуже глибоко зітхнув.

Потім каже ледве чутно:
„Як же нам з Сергієм бути?"
Усміхнулася бабуся:
„Ти згадай слова Ісуса:

„Якщо ворог хоче їсти,
З ним ти хлібом поділися.
Пити хоче ворог твій –
Ти води йому налий”.

Петрик слухає, киває,
Мовчки в ліжечко лягає.
Ніч по світі вже мандрує,
Петрик нам не спить, міркує.
Рано-вранці хлопчик встав,
Тільки півник заспівав.
Щойно сонечко зійшло –
Петрик в кухні за столом.

В хлопця настрій пречудовий,
З їв він пиріжок медовий,

Випив молока дві склянки
І сів тихесенько на ганку.

Ледве ранок проминув,
В кухню Петрик наш майнув,
Пиріжок медовий взяв
Та в кишеню заховав.

Взяв він кухля з молоком
Та через город – бігом.
Сонце в небі світить, гріє,
Петрик мовить до Сергія:

„Швидше йди сюди, Сергій,
Ти не бійся я не злий,
Я тебе не буду бити,
Треба нам поговорити”.

Став Сергій біля порога,
А в очах його – тривога.

Петрик радо поглядає,
Кухля у руках тримає.

Каже Петрик: „Хочеш їсти?
Молоко смачне, корисне”.
А Сергій, „Не хочу”, – каже,
Щойно я наївся каші.

Шкода Петрикові дуже:

„Може, хочеш пити, друже?

Ми з тобою поп’ємо,

Пиріжечком заїмо.

Зроду молока такого
Ти не куштував смачного!”

І Сергієві до носа

Кухля Петрик наш підносить.

А Сергій почервонів,

Очі долу опустив,

На Петра не поглядає

Та крізь сльози промовляє:

„Принеси свою машинку,
ми полагодимо швидко.

Потім тихо так додав:

– Я її тоді зламав...”

Олена Мікула

НОВЕНЬКИЙ

Чудова новина у нас:
Прийшов новенький в перший клас.
За партою сиджу я з ним,
А звуть новенького – Максим.

Коли йдемо до школи ми,
Він мене жде під вікнами,
А після школи – на гурток
Чи у басейн, чи на каток.

Мій тато нас у ліс возив,
Зібрали ми відро грибів.
Удвох ми їздили на дачу,
Удвох вирішуєм задачу.

Аж якось вранці я устав,
Поснідав та книжки зібрав,
Чекаю – крикне ось Максим,
І я піду до школи з ним.

Вже час іти – нема його.
Нема товариша мого.
Йому додому подзвонив –
Сказали, що він захворів.

У школі я за парту сів,
Зітхнув і ясно зрозумів,
Що справжній друг у мене є,
Без нього сумно так стає.

В молитві я Христа просив,
Щоби Максима Він зцілив,
Щоб дружба наша все міцніла,
Бо в дружбі є велика сила.

Степан Загорulyко

НАЙКРАЩИЙ ДРУГ

Я самотньою ніколи не буваю,
Бо Ісус завжди зі мною, я це знаю.

У дорозі поруч йде невпинно,
Кожну мить і кожної хвилини.
Вдень, вночі і навіть на світанні,
З першим подихом і, мабуть, із останнім
У своїй руці мене тримає,
Від біди та зла охороняє.

Олена Мікула

СУКНЯ ДЛЯ ПРИНЦЕСИ

На день народження Христині подарували сукню. Блакитну, вишиту на грудях і рукавах.

– Ти в ній як маленька принцеса, – сказала мама.

У школі їхній клас готувався до концерту. Христина разом із двома подружками репетувала пісню. За три дні до концерту Христина запитала дівчаток:

– А в чому ми будемо виступати? Сподіваюсь, не в шкільній формі?

– Взагалі-то в шкільній формі було б непогано, – відповіла Тетянка, – білі блузки, сині костюми. Навіщо щось придумувати?

– Вдягнемо що-небудь чепурне! – запропонувала Христина. – Тетянко, у тебе ж є красива рожева сукня. А в тебе, Олю, костюмчик у клітинку.

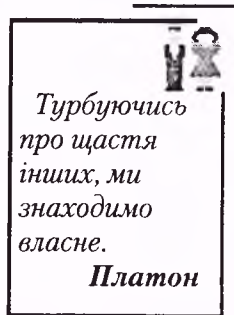
– Зрозуміло! – засміялася Тетянка. – Ти просто хочеш одягнути свою блакитну сукню!

– Так, – зізналася Христина.

Подружки погодилися. Наступного дня вони домовилися зустрітися в Олі вдома, щоб ще раз відрепетувати свою пісню. Коли Христина з Тетянкою прийшли до подруги, то побачили, що Оля складає речі у великий пакет.

– Що ти робиш? Ти куди збираєшся їхати? – запитала Христина.

– Розумієте, вчора ввечері по телебаченню була передача про повінь. Багато людей залишилося без даху над головою. Люди рятувалися, кидаючи свої будинки, речі. Показували дітей, у яких зовсім не залишилося одягу. А потім сказали,

що можна передати для постраждалих одяг. Ми з мамою записали адресу, куди можна віднести речі. Їх потім надішлють у зону лиха. Я відразу після концерту віднесу туди пакета.

Дівчата поспівали свою пісню, попили чаю й нарешті розійшлися.

Уранці в школі було весело й гамірно. У коридорах метушилися заклопотані музиканти й співаки. В актовому залі зібралися тата, мами, друзі й родичі маленьких артистів. Христина, Тетянка, Оля зустрілися біля школи й побігли в гардероб.

– Швидше, – квапила дівчат Оля. – Мені здається, ми спізнюємося.

Оля зняла пальто – і подружки побачили, що вона не у своєму ошатному костюмчику в клітинку, а в шкільній формі.

– Дівчата, вибачте, але я вирішила віддати костюм тим, хто постраждав від повені. Я ледве вмовила маму. Але мені так хотілося, щоб у моєму пакеті були не тільки прості светри, а й щось гарне. Я переконала маму, що вже майже виросла зі свого улюбленого костюмчика.

Тетянка, усміхнувшись, повісила своє пальто на вішалку. На ній теж була шкільна форма:

– Моя мама теж не хотіла, щоб я віддала свою рожеву сукню, казала: „Там потрібні теплі речі, гумове взуття”. Але я знаю, що може потішити таку дівчинку, як я.

– Христино, а ти чому не знімаєш пальто? Що це за пакет у тебе в руці? – сміючись, запитала Тетянка.

Христина зняла пальто й поправила комірець білої блузки:

– Чули б ви, як мені довелося вмовляти маму! Я сказала, що всі мої друзі віднесуть сьогодні свої речі, щоб їх передали в зону лиха. Мама сказала: “Я така рада, що в тебе такі друзі! Мені не шкода цієї сукні. Ти маєш щось цінніше, донечко!”

Зал аплодував дівчатам голосніше, ніж іншим. Христина не бачила, як мама нишком витерла сльози, а чиясь бабуся голосно сказала:

– Які гарні дівчата! Просто маленькі принцеси!

СИМВОЛИ УКРАЇНИ

ДУХОВНИЙ ГІМН УКРАЇНИ

Слова О. Кониського

Музика Миколи Лисенка

Боже Великий, Єдиний,
Нам Україну храни,
Волі і світу промінням
Ти її осіни.

Світлом науки і знання
Нас, дітей, просвіти!
В чистій любові до Тебе,
Ти нас, Боже, зрости.

Молимоь, Боже Єдиний,
Нам Україну храни,
Всі Свої ласки й щедроти
Ти на люд Свій зверни

Дай йому волю,
дай йому долю,
дай доброго світу.

Щастя дай, Боже, народу
На многая, многая літа.

Віра Паронова

ТРИЗУБ

Наш герб – тризуб. У ньому сила
Отця Небесного і Сина.
Уважно придивись до нього –
На Духа схожий він Святого,
Що голубом злетів з небес
І у людських серцях воскрес.

Тризуб – немов сім'я єдина,
Де тато, мама і дитина
Живуть у мирі і любові
На Україні вільній, новій.

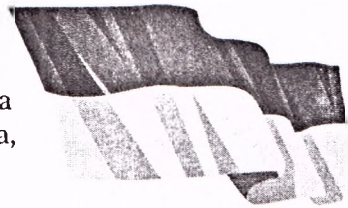
Віра Багірова

НА ПРАПОРІ КОЛІР

А я знаю, чом блакитний
На прапорі колір,
Бо так ясно, щедро квітнуть
Блавати у полі.

Бо блакитні оченята
У сестрички й брата,
Бо привітні і багаті
Українські свята.

Бо ясна пройшлася світом
Наша слава – гомін,
Бо таке бездонно-світле
Небо в нашім домі.

Словник:

Блавати – волошки.

Тризуб – Герб України.

Герб – знак, символ незалежної,
суверенної держави.

Щедроти – добробут.

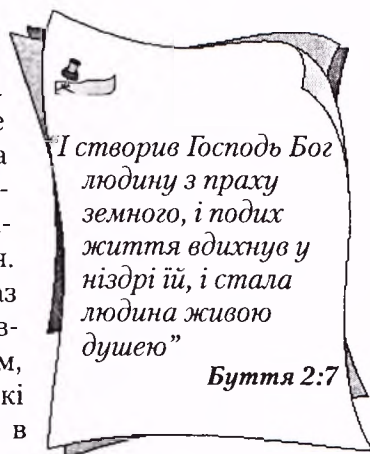

Костянтин Ушинський

ЧУДОВА ХАТИНКА

Чудову я знаю хатинку з усіма вигодами. Є в цій хатинці вітрячок, є в ній і кухня, де день і ніч готується тепла їжа. У цій хатинці безліч стежок, переходів, і працюваті швидкі маленькі слуги розносять по них теплу їжу у всі куточки домівки. Є в цій хатинці дбайливий економ. Ні вдень, ні вночі не засинає він ні на хвилинку: все стук та стук – і підганяє

спритних слуг у всі куточки хатки, де необхідна їжа, вода чи тепло. Є в цій хатинці простора зала, куди вільно входить чисте повітря; є два світлих віконечка зі ставнями; вночі вони замикаються, вдень відчиняються. У хатинці живе непомітна господиня. Цієї господині не видно, але якраз вона всьому дає лад і все оживляє: саме для неї клопоче економ, саме для неї працюють маленькі прислужники, вона-то дивиться в світлі віконечка, піднімає й опускає ставенки. Піде господиня з домівки – і все затихне: економ перестане стукати, прислуга зупиниться в переходах – і в домівці стане тихо, порожньо й холодно, а ставенки закриють віконця назавжди. Але куди пішла господиня? Туди, звідки прийшла, – на небо. На землі вона тільки гостя, а хатка без господині розсипається на порошок.

І створив Господь Бог людину з праху земного, і подих життя вдихнув у ніздрі її, і стала людина живою душею”

Буття 2:7

Євгенія Лещук

ВИШИВАНКА НАЗАРЧИКА

Вишивала молоденька
Мати вишиванку,
А синочок, як віночок,
Біля неї зранку
Усе в'ється, зазирає
Цікава дитина.
– Виший, мамо, на сорочці
Мені Україну.
Виший славних козаченьків
І квітів багато.
Одягну я ту сорочку
На велике свято!

ВІНОЧОК

Ой віночку, мій віночку!
В нього я вплету, що схочу:
Ружі, маки і барвінок,
І стебельця материнок.
Ще вплету казки чудові,
Пишні грона калинові
І пісні про Україну.
Я віночок свій надіну
На голівоньку русяву –
Хай красується на славу!

Я – ЛЮДИНА. ПІЗНАЙ СЕБЕ

В основних засадах Конвенції “Про права дитини” 1989 р. від №1 записано: “Кожна дитина має право на життя, а держава забезпечує максимально можливий ступінь її виживання і здоровий розвиток”.

С. Кириленко

У НЕНЬКИ НАРОДИЛОСЯ ДИТЯ

У неньки народилося дитя...
Дитя моє! Бог дав тобі життя.

І щоб ніхто не заподіяв шкоди
Тобі, малесенький громадянин, –
Бог дав закони нашому народу.
Від дня народження, від іменин –

Він твій, цей світ широкий за вікном.
Ти на життя і щастя маєш право
Під золото-блакитним знаменом
Своєї Української держави.

Не забувай, моє дитя,
Щовечора молитись Богу,
Щоб світлою була дорога
Твого великого життя.

Галина Афанасьєва

ЗВІДКИ Я ВЗЯВСЯ

Звечора знялася хуртовина й цілу ніч крутила у вихорах лапатий сніг. На ранок у снігові капелюхи вдяглися будинки, причепурилися в біле хутро дерева. Завірюха вщухла. Яскра-

во світить зимове сонце, а морозець, хоч і легкий, змушує людей прискорювати ходу.

Я, бабуся Галя, із нетерпінням очікую повернення внука зі школи – наш Михайлик пішов цього року до першого класу.

У квартирі затишно й тепло. Кіт Василь солодко дрімає на канапі, на плиті – готовий обід. Нарешті лунає нетерплячий дзвінок. Відчиняю двері. Розчервонілі щоки, блискучі очі й одразу запитання:

– Бабусю, а мене теж знайшли в капусті?

– У якій капусті? Хто знайшов? – дивуюсь я. – Поясни, будь ласка!

– Павлик, мій сусід по парті, сказав, що сім років тому його мама й тато їздили в гості до бабусі й там на городі знайшли його – серед качанів капусти. Він був зовсім маленький і тихо та жалібно плакав. Тато з мамою його побачили, пожаліли й забрали з собою. Назвали синочком Павликом. Бабусю, а мене теж знайшли?

– Ні, онучку, тебе народила твоя мама.

Михайлик перестав підстрибувати на одній нозі, стягнув із себе шкільні штани й здивовано подивився на мене:

– Бабусю, а хто народив маму? А тата теж народили? І взагалі, що таке “народити”?

– Михайлику, твою маму народила її мама, а твого тата народила я.

– Бабусю, – онук розгублено блимав оченятами. – Я нічого не розумію!

– Гаразд. Спочатку вмийся, пообідай, а потім я розповім тобі дивовижну історію про те, як з’явилася перша людина на Землі, як з’явилися всі ми...

Михайлик напрочуд швидко й без зайвих слів усе з’їв, вмовстився біля мене й налаштувався слухати.

– Дуже давно найпершу людину на землі “народив” Бог, тобто створив її.

Це був чоловік на ім’я Адам, що в перекладі означає “земляний”. Про це написано в Біблії: “І створив Господь Бог людину з пороку земного. І дихання життя вдихнув у ніздрі її, – і стала людина (Адам) живою душею” (Буття 2:7).

– Бабусю, ми навесні копали землю, щоб посадити квіти.

Невже з цієї землі було створено людину? Вона ж така чорна із черв'яками...

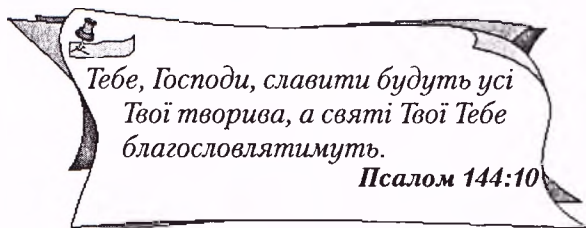
– Ну, по-перше, Творцем першої людини є Господь Бог, а Він, як відомо, може все. Це Він створив і Сонце, й Місяць, і зірки, й Землю. Бог – великий Творець. По-друге, в нашому організмі дуже багато води, заліза, кальцію, фосфору, натрію, навіть золото є, тобто наші кістки та м'язи містять майже всі хімічні елементи, які є в природі, в землі.

– А чому Бог зробив Адама одразу дорослим, а не маленьким?

– Ти слушно зауважив. Мабуть, так було потрібно. Адже перед створенням людини Бог створив тварин, птахів, риб. Адам повинен був наглядати за всім цим світом, давати назви рослинам, тваринам, птахам, риbam. З таким завданням могла впоратися тільки доросла людина, а не дитина. Крім того, Адам був дуже покірний Богу, й Бог йому допомагав.

– Бабусю, розкажи, як Бог із землі зробив людині руки, ноги, очі..

– Михайлику, на сьогодні досить. Пам'ятаєш, Адам був слухняним і працьовитим? Він виконував завдання Бога. Ти маєш завдання, яке дала тобі вчителька. Постарайся виконати його добре. Наступного разу продовжимо розмову про велике диво, царя природи – Людину.

Богдан Огульчанський

ЛЮДИНА – ЧУДОВИЙ ЗАДУМ ТВОРЦЯ

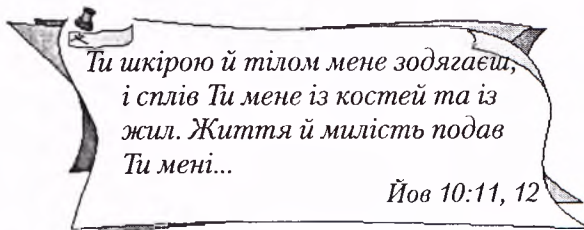
Ми знаємо, що небо, земля, гори, море, рослини й тварини створені Богом прекрасно і мудро. Квітам Творець дав красу й ніжний запах, а ще – нектар, яким вони годують комашок.

Бог створив птахів, щоб вони літали, а ми, дивлячись на них, – мріяли полинути в небо.

І от, коли все було створене, настала тиша. Все чекало: кому ж Бог подарує такий гарний світ? Чи не з'явиться хтось могутніший і мудріший, кому це творіння могло б знадобитися? І ось Бог створив небачену досі істоту – першу людину. В неї було те, чого не вистачало тваринам: ясні очі, пряма, шляхетна постава, працьовиті й умілі руки. А найголовніше – людина отримала розумну душу, завдяки чому ми можемо думати й розмовляти, плакати й радіти, сумувати й любити, відчувати добро, яке йде від Бога, від добрих людей, і допомагати іншим людям.

Творець створив нас за образом Божим – зробив нас схожими на Себе. Він дав нам розум, щоб ми розуміли, як робити добро, дав добре серце – щоб ми любили Бога і людей, дав волю – щоб ми бажали робити добро.

Тому треба намагатися зберегти в собі образ Божий.

Олена Бошман

СКЕЛЕТ І М'ЯЗИ

Ви коли-небудь ставили намет? Спочатку встановлюється каркас, який складається з металевих трубок, а на нього вже напинається брезент. Варто лише неправильно зістикувати якийсь вузол, як намет починає падати. А якщо прибрати всі трубки – тоді він узагалі розвалиться.

В нашому організмі теж є каркас. Це – скелет. Складається він із 206 кісток – великих і зовсім маленьких. Скелет захищає дуже важливі органи тіла, наприклад, головний мозок, легені й серце, від ударів і струсів. Сидіти, стояти й ходити без хреб-

та людина не змогла б. Складається він із 24 хребців, а також крижів і куприка. Між хребцями є хрящові диски. Коли ми сидимо або стоїмо, диски сплющуються, а коли лягаємо спати, вони розправляються. Через те вранці людина приблизно на цілий сантиметр вища, ніж увечері!

Череп визначає форму голови й обличчя. В ньому є отвори для рота, носа, очей та вух. Складається череп із 22 кісток, із яких лише одна рухлива – це нижня щелепа. Між собою вони з'єднані швами, які при народженні дуже м'які.

Кістки скелета дуже міцні й стійкі. Вони призначені для великого навантаження. Так, наприклад, найбільша кістка – стегнова – витримує навантаження до 200 кілограмів! Найменші кістки – це кісточки вестибулярного апарату, які мають дуже цікаві назви: молоточок, ковадло й стремінце. Довжина стремінця – лише 3 міліметри!

Людська кисть – диво творіння. Зап'ясток складається з 8 маленьких кісточок, 4 пальці мають по 4 кісточки, а великий палець – 3. Скільки разом? 27! Рукою ми можемо брати предмети великі й зовсім маленькі, нею ми пишемо, жестикулюємо, нею ми можемо вдарити або погладити. Є люди, які за допомогою пальців складають літери й слова й таким чином спілкуються. Це глухонімі.

Всередині багатьох кісток міститься кістковий мозок, який виробляє червоні кров'яні кульки – багато мільйонів кожного дня. У дорослих червоні кров'яні тільця виробляються в кістках рук і ніг, у грудині, в ребрах, хребцях і деяких кістках черепа.

Хто з вас не ламав кісток! У таких випадках лікар накладав гіпс або шину – і кістка зросталася. Хіба це не дивовижно?!

Усі кістки утворюють одне ціле, поєднуючись між собою суглобами. Саме ці суглоби дозволяють нам стрибати, робити "колесо", присідати, брати в руки предмети. Але виявляється, для того, щоб бігати, плигати й перевертатися, самих кісток і суглобів замало. Потрібні ще м'язи. У нашому тілі їх понад 640, і вони становлять 2/5 від ваги тіла. До кісток вони прикріплені сухожиллям. Найбільший м'яз – стремінцевий. Він прикріплений до крихітного стремінця в глибині вуха. М'язи працюють, як правило, парами. Наприклад, згинають і розги-

нають руку двоє м'язів: двоголовий – біцепс і триголовий – трицепс. Згинає руку в ліктьовому суглобі біцепс, а трицепс розгинає.

Будь-який рух вимагає узгодженої роботи багатьох м'язів. Під час бігу, наприклад, працює кілька сотень! Фізичні вправи роблять м'язи більшими й міцнішими, й ми відчуваємо себе бадьорими та здоровими. Крім того, коли м'язи працюють, то виробляють тепло й зігрівають організм. У стані спокою вони відпочивають. Лише серцеві м'язи не мають права на відпочинок, вони працюють до останнього подиху людини.

Дуже багато м'язів розташовано на обличчі. За кожний рух відповідає певний м'яз. Роздивіться своє обличчя в дзеркалі. Якщо ми гніваємось, м'язи збирають брови до перенісся й опускають їх донизу. Якщо ми посміхаємось, то спеціальні м'язи піднімають куточки рота вгору. А що відбувається, коли ми плачем або здивовані, радієм або сумуємо? Спробуйте описати ті зміни, які ми побачимо на обличчі, й намалюйте сумне, розгніване та щасливе обличчя.

Кістки й м'язи живуть одні з одними у великій гармонії. Кістки повертаються лише туди, куди їх спрямовують м'язи, які, в свою чергу, отримують команду з головного та спинного мозку.

Наш організм чудово утворений Творцем і досі сповнений загадок і таємниць. Кожний орган продуманий до найменших дрібниць, кожен за щось відповідає. Все разом працює як злагоджений механізм.

Галина Афанасьєва

ДИТИНСТВО

Я в дитинстві любив надміру
Ніжний запах медових лук,
А над ними – світанки сірі,
Білих лебедів перегук,
Нержавіюче лезо річки,
Що ховалось в густий туман,
Верболозу кущі, порічок,

Придорожний, як ліс, бур'ян;
Первоцвіт, як зоря, рожевий
Навесні яблуневих віт...
Почував себе я блаженным,
Що не сам заселяв цей світ,
Завжди поруч жили зі мною
Материнка, волошка, мох;
Що коли-небудь все одно я
Зрозумію: є вічний Бог.

Галина Афанасьєва

Я ДИВНО УТВОРЕНИЙ

Сьогодні вівторок, і я, бабуся Галля, ходжу на базар – купити необхідні продукти для всієї сім'ї на тиждень. Такий “похід” мене завжди тішить – я обов'язково повинна купити щось смачненьке для мого онука Михасика.

Так сталось і цього разу. Проходячи повз рибний ряд, я побачила коренастого підлітка, який вправно орудував сачком у великій бочці, виловлюючи звідти симпатичних невеличких рибок.

Його дзвінкий голос викрикував: “Купіть! Свіжа риба! Свіжа риба – купіть!”.

Я згадала, як Ісус Христос п'ятьма хлібами і двома рибками нагодував дуже багато людей (Мт. 14:15-21). Ну, думаю, звярю юшку, нагодую онука й розповім йому цю дивну історію.

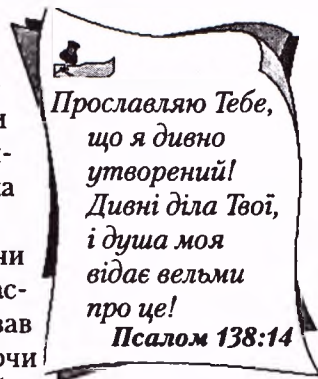
Так я і зробила. Рибна юшка вийшла неповторною!

Годинник пробив полудень. Тут і дзвінок у двері...

– Бабусю, як смачно пахне! Що це ти приготувала? Я так зголоднів!

У мене забилося серце – я завжди радію зі здорового апетиту мого Михасика.

Під час їжі Михайлик розповідав мені про свої “складні”

стосунки з Леночкою, яка “така задавака”, “говоруха” й таке інше. Я терпляче слухала. Але коли він узявся за рибу, я попросила бути обережним, бо в рибі дуже багато дрібних кісточок.

Через деякий час на тарілці залишився тільки кістяк. І тут я на стіл поставила другу тарілку, на якій лежала ще не почищена риба.

– Бабусю, а в цієї риби кісточок не видно.

– Молодець, Михайлику, ти правильно підмітив: є те, що ми бачимо очима, а є те, чого не бачимо...

– Бабусю, так як у нас, людей?

– Так. Спробуй назвати усі частини нашого тіла, які ти бачиш.

Михайлик уважно подивився на мене, потім підійшов до великого дзеркала й почав розглядати себе.

– Я бачу руку, ніс..

– Ні, Михайлику, давай все по порядку – згори вниз.

– Волосся, брови, очі, ніс, вуха, рот.

– А все разом – голова, – підхопила я.

– Потім йде живіт, – сказав Мишко.

– Ні, дивись, голова “сидить” на шії, а шия з’єднується з грудьми, а груди переходять у живіт...

– Бабусю, далі я сам: я бачу руки, ноги...

– А ззаду, – і він став крутити головою. – Спина і попка, – сказав він сміючись.

– Правильно, Михайлику. Але ти перерахував тільки те, що побачив у дзеркалі. Цікаво, а чи знаєш ти які-небудь органи в нашому тілі, яких не видно?

Михайло замислився.

– Так, давай, я тобі допоможу. Пам’ятаєш, у тебе була висока температура, ти кашляв, тобі було важко дихати...

– Так, бабусю, згадав! Лікар казав, що в мене запалення легенів.

– Правильно, дуже важливий орган – легені. Їх не видно, вони “сховані” всередині нас.

– Бабусю, поклади руку сюди, – Михайлик поклав мою руку собі на груди. – Чуєш, стукає?

– Це серце, а ми його не бачимо.

– Так, ми не бачимо серця, але знаємо, що якщо воно не буде стукати, то людина не буде жити. І ще багато-багато того, без

чого не можуть жити жодна дівчинка, жоден хлопчик, ні дорослі дяді, ні тьоті, – це й печінка, і шлунок, і нирки та інші органи, які приховані від нашого погляду. І це – чудо! Так створити міг тільки люблячий Отець наш Небесний. Господь Бог хотів, щоб ми побачили Його творіння – небо, землю, тваринний і рослинний світ, – і для цього Він дав нам очі. Він хотів, щоб ми почули спів пташок, – і дав нам вуха. Він хотів, щоб ми прославили Його, – і дав нам язик. Він хотів, щоб ми жили своє тіло їжею, – і дав нам зуби, шлунок... Все передбачив наш люблячий Отець, навіть наш захист. Ось дивись, Михайлику, риба покрита лусочками, які захищають її в воді від різних неприємностей. А людину що захищає від зовнішнього світу?

Михайлик замислився, а потім тихо сказав:

– Не знаю.

– Я підкажу: шкіра. Дивись уважно – від кінчиків пальців на руках до кінчиків пальців на ногах ми бачимо суцільну оболонку, яка називається шкірою. Вона – як целофановий пакет, захищає нас від оточуючого світу. Далі, під шкірою, знаходяться...

– Бабусю, я зрозумів: під шкірою у нас м'ясо і кістки, як у риби!

– Михайлику, у людини не “м'ясо”, а м'язи. А кістки утворюють кістковий скелет. Шкіру ти бачиш, а кістки можеш відчутти руками (що тут же й зробив онук).

– Ой, бабусю, яка гладенька шкіра! Але от тут – м'яко, а тут твердо. Чому?

– Те, що м'яке – це м'язи, а те, що тверде, – це кістки. Вони виконують важливу функцію: захищають внутрішні органи. Псалмоспівець Давид сказав: “Славлю Тебе всім серцем моїм... Бо Ти вчинив нирки мої, Ти виткав мене в утробі матері моєї, – Прославляю Тебе, що я дивно утворений! Дивні діла Твої...” (Пс. 138:13-14).

– Бабусю, а чому “в утробі матері моєї”?

– Михайлику, давай про це поговоримо наступного разу, добре? А зараз допоможи-но мені помити посуд та сідай за уроки.

Дорогі діти, я звертаюсь до вас: підійдіть до дзеркала, уважно подивіться на себе. І давайте будемо дякувати Богу за Його дивне творіння – Людину.

МОЄ ТІЛО

Голова

В мене кругла голова:
Ока два і вуха два,
Ніс один і рот маленький,
І волоссячко тоненьке.

Чоло

Тепле і гладке чоло
Під волоссячком лягло.
А внизу – пухнасті брови,
Дві доріжки волоскові.

Очі

Очі, очі, оченята!
Як заплющу – буду спати,
Як відкрию – все побачу,
А як сварять мене – плачу.

Вуха

Вушка мають зайчик, киця,
Ведмежатко і лисиця.
І у мене є два вуха,
Щоби тата й маму слухать.

Ніс

Вушками я слухаю,
Носиком я нюхаю.
Ніс – горбочок невеличкий
Посередині обличчя.

Щоки

Гарні щічки в малюків –
І гладенькі, і м'які.
Щічки їсти помагають –
Кашу в ротику тримають.

Губи

Весело – всміхаються,
Плачу – викривляються.
Губи на гаряче дують
І матусеньку цілують.

Рот

В рот я кашу накладаю,
Розмовляю і співаю.
Заховалися за губи
Язичок і білі зуби.

Зуби

Зуби гарні, як намисто,
Помагають борщик їсти.
Зуби в ротуку живуть,
Хліб та яблука жують.

Язик

В хаті теплий і м'який
Язичок сховався мій.
Як захочу розмовляти,
Починає він стрибати.

Шия

Шийко, шийко! Що з тобою?
Нащо крутиш головою?
Назавжди запам'ятай:
Рівно голову тримай!

Плечі

У дорослих і малечі
Шия переходить в плечі.
Знають всі, що у людей
Руки вирости з плечей.

Тулуб

Сильний тулуб мають люди:
Спереду – живіт і груди,
Ззаду – спина і сідниці, –
Їм на місці не сидиться.

Рука

Це рука. П'ять пальців має.
Ложечку вона тримає,
По голівці гладить брата,
Обіймає маму й тата.

Лікоть

Хоч і довгі рученята,
Можу в ліктях їх згинати.

Лікоть – гострий і тверденький,
Наче камінець маленький.

Ноги

Ось дві ніжки невеличкі,
Взуті в гарні черевички.
Туп-туп-туп – вони тупочуть,
Бо гуляти дуже хочуть.

Олена Мікула

ПОДИХ ЖИТТЯ

Сергійко зліпив із глини двох чоловічків. Він трошки погрався з ними, а потім підійшов до батька:

– Тату, я хочу, щоб мої чоловічки ожили, щоб вони ходили, розмовляли. Як це зробити?

– Це неможливо, синку, – відповів батько.

– Але ж ти мені читав у Біблії, що Бог зробив Адама з глини. А потім Він удихнув у нього Подих життя. Я дихав-дихав на своїх чоловічків, але вони не оживають.

– Тільки Бог може вдихнути Подих життя у Своє творіння. Він дає життя всьому живому, і жодна людина не може повторити цього.

– А в мене Бог теж удихнув життя? Ти бачив, як Він це зробив?

Батько усміхнувся:

– Ні, Сергійку, це таємниця. Коли ти з'явився на світ, то зробив свій перший подих і закричав.

Сергійко замислився, а потім запитав:

– Це працював подих життя?

Батько засміявся й обняв сина:

– Так, почалося твоє життя в цьому світі, яке щосекунди підтримує Бог.

Сергійко глибоко вдихнув і затримав подих. Через півхвилини він не витримав і знову почав дихати.

– Я не можу не дихати! Бог дихає разом зі мною, і Він не хоче залишати мене навіть на хвилинку! Як чудово!

МИ – ОРИГІНАЛЬНІ ТА НЕПОВТОРНІ

Того дня Бог зліпив Своє найвеличніше й найскладніше творіння – людину. Створив Він її останньою, коли весь світ уже існував, коли вже були створені небо та земля, рослини та тварини. Людина багато чим відрізняється від інших живих істот. Її наділено розумом, а це означає, що вона здатна мислити, відчувати, розмовляти, кохати... І тому наказав Господь людині панувати над усім.

Усе в організмі людини дивовижне! Від найменшої клітини до найбільшого органа. Складається тіло людини зі 100 квінтільйонів клітин (квінтільйон – це 1 з 18 нулями). Можеш написати це число? Кожна з цих 100 квінтільйонів клітин містить у собі найцінніший для організму матеріал – геном, тобто генетичний матеріал, генетичну інформацію. Міститься ця інформація в особливій хімічній речовині – ДНК, інакше – в дезоксирибонуклеїновій кислоті. Молекула ДНК схожа на шаблі гвинтових сходів, закручених тугою спіраллю. Ти вже, напевне, бачив її на плакаті чи в підручнику.

Геном містить “схему” всього організму, тобто в ньому “записані” стать, пропорції тіла, колір очей, шкіри та волосся, хода, здібності людини та багато іншого.

Тобі, напевне, вже не раз казали: “Ти такий схожий на свого батька!” або “Це ж треба, ну вилита матір!” Пояснити це не так уже й складно. Ти отримав генетичну інформацію й від батька, й від матері. Проте ці дві генетичні інформації створюють зовсім нову людину. Поглянь на своїх братиків та сестричок. Які ви всі різні! Але чимось ви дуже схожі одне на одного.

Розклади на столі фотокартки своїх обох бабусь та дідусів, тата та мами, своїх сестричок і братиків, а також поклади свою. Досліди їх уважно та відшукай схожі риси, наприклад, колір очей, форму носа, вигин брів. Цікаво? І вдача в кожного своя. Можеш узяти аркуш паперу й написати, що відрізняє кожного від інших. Бабуся, наприклад, ніколи не гнівається, дідусь завжди допомагає тобі. Ти побачиш, що між вами багато спільного і що ви все ж таки зовсім різні. Багато підлітків, особливо дівчат, незадоволені своєю зовнішністю: і ніс заве-

ликий, і веснянки заважають, і вії короткі, й фігура не така... Й друзі тебе інколи зовсім не розуміють. Але ти не можеш бути схожий на когось, не можеш думати, як думає інший, не можеш відчувати, як інший. Піди до лісу й озирнись навколо. Чи знайдеш ти два цілком однакових дерева? А негарне серед них є? Подивись уважно – вони всі гарні, кожне по-своєму! Так і людина – кожна по-своєму оригінальна й неповторна, гарна своєю, тільки їй притаманною красою. І Бог любить нас такими, які ми є.

Думка твоя також неповторна. Ти по-своєму бачиш навколишній світ, твої ідеї не схожі на ідеї інших людей, навіть якщо тема й одна. Думка іншого не повинна бути твоєю думкою, а його цінності – твоїми. Ніколи не намагайся мавпувати друга чи подругу, рок-зірку чи героя кінофільму. Виглядати збоку це буде безпорадно та дуже смішно.

Наслідувати ти можеш і повинен тільки Ісуса Христа. А який Він? Він любить тебе, прощає тебе, підтримує тебе в біді, допомагає в навчанні."Наслідуйте Бога, як діти кохані, й живіть у любові..." – вчить нас Священне Писання. Бог дарує нам свою любов і дуже хоче, аби ми відповіли на неї. І тоді наше життя на землі буде мати сенс, а на небесах ми будемо жити з Ним вічно.

Дивні діла Твої!

Псалом 139:14

*І Бог на Свій образ
людину створив...
І побачив Бог усе,
що вчинив. І ото,
– вельми добре
воно! І був вечір, і
був ранок, – день
шостий*

Буття 1:27, 31.

ЧИ ЗНАЄТЕ ВИ?

Різні клітини мають неоднакову тривалість життя. Багато нервових клітин живе від народження до самої смерті людини. Інші клітини існують усього лише кілька днів або

навіть годин (наприклад, клітини внутрішніх стінок кишок). Майже всі клітини, що загинули, замінюються новими.

Червоні кров'яні клітинки живуть 120 днів, а щодня виробляється близько 170 мільйонів нових і приблизно стільки ж їх щодня гине.

Клітинки шкіри живуть 25 днів. Щодня людина втрачає близько 36 мільйонів клітин шкіри.

Щодня гине близько 1000 клітин головного мозку. Але не лякайтесь, у ньому налічується понад 100 мільярдів нервових клітин.

Нервові клітини є найбільшими клітинами організму. Довжина їх із відростками сягає одного метра, а довжина всіх нервів складає 75 кілометрів.

Марина Кузнецова

ДУША МОЯ БОГУ СПІВАЄ

Душа моя Богу співає,
І вся Його славить земля.
Зелений листочок у лісі
До Господа промовля.
Безвісна травичка й ромашка,
Волошка й роса золота,
Горобчик, маленька комашка
І горлиця тиха й проста.
Йому все творіння підвладне,
У кожному Його є краса,
У кожному – натхнення і радість,
У кожному любов й чистота.

ДИВО ЖИТТЯ

Яке це диво – я існую,
Тож і придумав Хтось мене!
Як маю долю цю земну я
І бачу небо голубе.
Угору підіймаю очі:

Мене спішить бездонна синь –
Яскравий килим і пророчий,
Безкрая ніжна голубінь.
Пливуть білесенькі хмарки,
Мов кораблів ясні вітрила.
І Хтось уклав у них цю силу –
Дощ посылати на луги!
Дивлюсь довкола: ось місточок,
Джерельце чисте, і лісочок,
Травичка росяна, гриби
І недостиглі ще хліби,
Вологий вранішній вітрець
І сонця перший промінець.
Чию красу щодня я п'ю,
Хто мудрість виявив Своєю?
А я, я сам – хіба не чудо?!
Живу, ходжу, мандрую всюди.
Я чую, бачу, я люблю!
Псалом улюблений співаю,
Бо славити Того бажаю,
Хто душу звеселив мою.
“Це Ти, все Ти, мій Отче любий,
Тобі хвалу шепочуть губи!”

ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ. ЦІЛЮЩІ РОСЛИНИ

Мар'яна Стеценко

СИМВОЛ УКРАЇНИ

Калина з давніх-давен відома своїми цілющими властивостями та красою. Росте скрізь, любить вологу та сонце. Квітне в травні – червні. Коли квітує калина, погода завжди прохолодна. Квіти на зеленому листі чарують своєю дивовижною ніжністю. Вони зібрані в суцвіття, облямовані віночком великих квіточок-пустоцвітів, що принаджують комах. Плодоносять маленькі квіточки, які знаходяться всередині суцвіття. Вони мають світло-кремовий колір із салативим відтінком. У квітучій калині – тонкий ніжний аромат, що посилюється наприкінці дня.

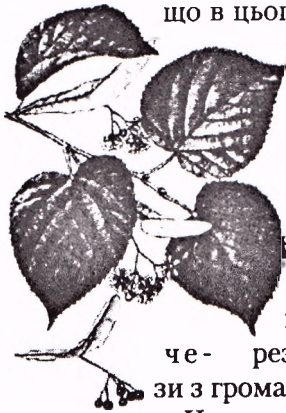
Калину прославляють у піснях та легендах, порівнюють із красою дівчини. Кісточка калини має форму серця.

Полюбляють калину й птахи. Ягоди калини надають людині сил, бо в них вітаміну С більше, ніж у цитрусових, є вітамін Р. Селен підвищує імунітет організму, виводить радіонукліди. Квіти, листя та кора мають кровоспинні властивості. Свіжі ягоди допомагають від застуди.

Мар'яна Стеценко

ЛИПОВА РОДИНА

Як називається другий місяць літа? Правильно, липень. Все зрозуміло – липи цвітуть, тому й липень. А чи знаєш ти,

що в цього місяця були й інші назви, наприклад, сінокіс, косень, білень, грозовик. Вони пов'язані з природними явищами та побутом людей. Так, скажімо, назви “косень” і “сінокіс” виникли тому, що якраз у липні наставав час косити соковиту траву й готувати сіно на зиму. Назва “білень” походить від білого липового цвіту, яким укриті всі дороги та подвір'я. А назва “грозовик” з'явилася через те, що цієї пори частенько бувають грози з громами та блискавками.

Чому ж люди так шанують липу, що навіть місяць назвали на її честь? У цього дерева має бути щось таке, чого немає в інших дерев.

Якщо поглянути на липу очима ботаніків, то можна сказати, що це дерево – найпоширеніше дерево на всій території України. До великої липової родини належить понад 40 різних “родичів”, тобто підвидів, але в наших краях найчастіше зустрічається серцевидна та дрібнолиста липа. Ці назви свідчать про розміри та форму липових листочків.

Якщо зрізати верхівку липи й надати їй форми кулі чи конуса, то на другий рік обов'язково з'являться нові пагони. А коли залишається лише липовий пеньок, то дуже швидко він перетворюється на кущ, бо із “сонних” бруньок з-під кори проростають все нові й нові молоденькі пагінці.

Стара липа має величезне, розкидане в різні боки гілля. Коли воно покривається листям, то нагадує справжнє шатро. До речі, в Києві росте одна липа, вік якої встановити важко, але вчені припускають, що це дерево міг посадити святий Теодосій Печерський на могилі своєї матері. А це було майже 1000 років тому.

Віддавна люди використовували деревину липи для господарських потреб. У ній частенько можна побачити дупло.

Коли таку дупласту липу зрізували, то дупло гарненько чистили й сушили, а потім у ньому квасили капусту або ж збе-

ригали мед, а якщо дупло мало продовгувату форму, то ставало звичайним коритом.

Ще з липової деревини роблять деталі для музичних інструментів, наприклад, для скрипки й баяна. Іконописці використовують дошки з липи для написання ікон.

А як чудово пахне липовий цвіт! Гадаю, тобі не раз випадала нагорода насолоджуватися липовим чаєм. Він не лише смачний, але й корисний. Сухий липовий цвіт із давніх-давен застосовують у медицині. Липові відвари та настої допомагають під час застуди, сприяють зниженню температури, знімають подразнення горла й добре його дезинфікують.

У нектарі липового цвіту багато глюкози, тому його так любляють бджоли. Не секрет, що липа займає одне з перших місць серед рослин-медоносів. Учені дослідили, що 100 квіточок липи за період свого цвітіння виділяють приблизно 250 міліграмів цукру. Та це ще не мед. Медок бджоли “виготовляють” із нектару.

Уяви собі: щоб набрати дві трилітрові банки запашного липового меду, бджоли повинні протягом 20-ти днів щодня назбирувати по 7,5 кг нектару. Для цього їм необхідно здійснити 200 тисяч вильотів з вулика по нектар і відвідати 50 мільйонів квіточок. Ось якою працею добувається липовий мед!

Р. Шене

БУЗИНА

Я хочу розповісти тобі про рослину, що шукає нас, людей. Ти похитаєш головою та скажеш: рослини востають корінням у землю й не можуть ходити, щоб когось шукати.

Це справді так! Але чорній бузині це вдається. Восени вона дозволяє дрозду поласувати своїми ягодами. Пізніше, коли дрізд співає свою вечірню пісню, раптом – плюх! – кулька посліду падає за сусідський курник. У цій кульці ховається малюсіньке насіннячко бузини й чекає. Чого чекає? Того, щоб зійти й вирости. І ніхто не помічає, які там відбуваються перетворення.

Десять років потому в курнику раптом розкудакалися

кури: кунця вбила кількох курей. Як вона потрапила в курник? Звичайно, через бузину. Геть бузину!

Сусідові шкода своїх курей, а мені так само шкода бузину. З усіх дерев я люблю її найбільше. Звичайно, вона не дуже приваблива зі своїм кривим стовбуром і розпатланою кроною, й живе вона недовго. Але її дарунки людям чудові: на початку літа – запашні білі квітучі парасольки, восени – синювато-чорні ягоди. Квіти та ягоди бузини – цілющі. А ми майже не звертаємо на неї уваги.

Наші предки цінували бузину, тому що вона була відданою їм. Своїми квітами та ягодами лікувала їх, коли вони лежали в ліжку з високою температурою.

Невже бузина справді випадково виростає біля наших будинків і парканів? Ні, це не випадково. У чорної бузини є родичка – червона бузина. Щоправда, її ти знайдеш тільки в лісі, і вона нічим не може допомогти людині, а тим більше –вилікувати її. Чорна бузина, навпаки, росте поблизу людей, щоб допомагати їм. Її ягоди подібні до чорних перлин, що ховають у собі таємницю.

Дорогий Господи!

Багатьом із Твоїх створінь хочеться жити в мирі поруч із нами й допомагати нам, як це робить бузина. Але ми не цікавимося ними й навіть знищуємо їх, якщо вони нам заважають.

Допоможи нам, святий Боже, дбайливо ставитися до Твого творіння й навмисно не розтоптувати його.

Віра Мельник

ДРУГЕ ДИХАННЯ

Три роки проминуло після тієї зворушливої й пам'ятної події. Глибокий слід залишився не тільки в бабусиній пам'яті, а й у серці. Вона й зараз не може без сліз згадувати про те, що відбулося тоді... "Ти мені дуже дорогий! – часто каже вона

своєму онукові. – Я дуже хвилювала-
ся за тебе!.. “

Був вівторок, операційний день. Дев'ятирічного Андрійка готували до операції. Він лежав у лікарні зі своєю бабусяю. Мама не могла бути з ним, бо вдома залишилися ще три Андрійкових братики й сестричка. До палати ввійшла чергова медсестра. У її руці був шприц, наповнений ліками. Вона підійшла до ліжка, де лежав Андрійко й, усміхаючись, сказала:

– Андрійку, ми зараз зробимо тобі укольчик. Перевернися, будь ласка!

Хоч і нелегко було підкоритися такій процедурі, але хлопчик зітхнув і ліг на живіт, дозволяючи вколоти себе. Андрійко знав, що на нього чекає. Рівно півроку тому він уже переніс одну операцію, тепер його готували до другої.

Медсестра ввела ліки, й Андрійко перевернувся знову на спину. Його великі, шоколадного кольору очі наповнили сльози й прозорими струмочками потекли по щоках.

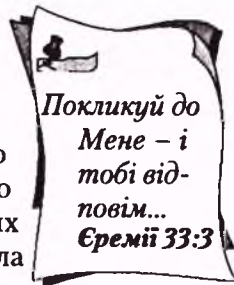
– Андрійку, не треба плакати. Ти ж у нас такий гарний хлопчик! – ласкаво заспокоїла його медсестра. Однак стримати сльози було нелегко. Андрійко лежав і беззвучно плакав. Нахилившись над його ліжком, бабуся не зводила очей з онука. Раптом його довгі вії опустилися: можна було подумати, що хлопчик заснув. Але тут бабуся помітила, що його обличчя почало синіти.

– Він більше не дихає! – перелякано закричала бабуся.

Медсестра швидко кинулася до хлопчика. Вона скинула з нього ковдру й почала робити йому штучне дихання.

– Андрійку, не треба! Не треба так, прокинись! – примовляла вона.

– Господи, допоможи! – тремтячими губами прошепотіла бабуся й вибігла в коридор, щоб покликати лікаря на допомогу розгубленій медсестрі. Схвилювана бабуся кидалася по коридору, по кабінетах, але все дарма: навколо нікого не було. Аж ось у кінці коридору з'явилася медсестра. Бабуся кинулася до неї.

– Скоріше зайдіть сюди! – кинулася вона їй назустріч. – Він не дихає!

– Хто не дихає? – розгублено запитала медсестра.

– Андрійко! Андрійко не дихає... – ледве вимовила бабуся.

Медсестра вбігла в палату. Бездиханного хлопчика переклали з ліжка на каталку й бігцем покотили в операційну. Саме відбувалася операція, і всі лікарі були там. Бабуся в цей час стояла коло вікна й плакала. Вона молитовно склала руки й, дивлячись крізь сльози на небо, тихенько шепотіла:

– Господи, допоможи! Господи, врятуй мого Андрійка, дякую Тебе...

Минуло кілька тяжких хвилин. Але ось із операційної вийшла лікар-анестезіолог. Вона підійшла до бабусі, яка беззвучно ридала, обняла її за плечі й сказала:

– Не плачте. Андрійко вже дихає!

Через якийсь час вийшла й медсестра:

– Заспокойтеся, будь ласка. Андрійко зараз під наркозом. Його оперують.

Хіба могла заспокоїтися бабуся й зупинити потоки сліз, що так рясно лилися з її очей? Тепер це були сльози не лише хвилювань, а й радості та подяки Господу за те, що Він почув її прохання й так швидко відповів. І тоді вона подумки звернулася до Господа у молитві, щоб Він благословив руки лікаря, а Андрійкові допоміг перенести операцію. Вона просила Небесного Батька зміцнити її фізичні сили, тому що їй потрібно буде доглядати за внуком.

Операція наближалася до кінця, а бабуся ходила коридором і молилася. Як їй хотілося скоріше побачити свого внука!

Нарешті Андрійка привезли в палату й переклали на ліжко. Бабуся присіла скраю. Вона ніжно гладила й цілувала Андрійка. Хлопчик опритомнів після наркозу, розплющив очі й тихенько промовив:

– Боляче, бабуся... Дуже боляче...

– Нічого, Андрійку, найстрашніше вже позаду. Тобі незабаром полегшає. З Божою допомогою ти одужаєш, і ми з тобою поїдемо додому, – заспокоювала онука бабуся.

Минуло дві доби після операції. Був ранок. Бабуся підклала Андрійкові під спину подушку, і він напівсидячи малював

у блокноті. У палату ввійшла медсестра, котра готувала хлопчика до операції. Побачивши Андрійка, вона сказала:

– Як справи, Андрійку?

– Добре, – відповів хлопчик, усміхаючись.

Його обличчя було ще блідим, але радісним.

– Слава Богу! – зітхнула медсестра. – Що ж ти тоді так налякав мене й бабусю? Ви знаєте, це перший випадок у моїй практиці, щоб дитина, так довго не дихаючи, залишилася живою, – звернулася вона до бабусі.

– Так, слава Богу! Тільки Він міг зробити таке чудо – повернути Андрійкові життя! – відповіла бабуся, втираючи сльози радості.

Вальдемар Цорн

ГОСПОДЬ – ЛІКАР МІЙ

Як погано – хворіти! Навіть найпростіша хвороба: застуда, грип чи ангіна – завдає нам страждань і незручностей, не кажучи вже про важчі. Чому люди хворіють? Ми знаємо про це з Біблії. Коли перші люди згрішили, Бог вигнав їх із раю, й вони стали смертними. Разом із гріхом у світ прийшли й хвороби. Це не означає, що людина занедужує тільки коли згрішить. Хвороби з'явилися тому, що люди стали грішними.

Добре, що Бог передбачив у рослинах – травах, коренях, листі чи плодах – засоби для лікування хвороб. Наприклад, якщо в тебе є ранка на нозі або руці й вона не гоїться, то поклади на неї чисто вимитий листочок подорожника й не дуже туго перев'яжи: вона швидко заживе. У Біблії є приклад того, як хворому приклали шар смокв до рани, – і він одужав. І як добре, що є лікарі, котрі знають, як допомогти хворим. Ми знаємо, до кого нам звертатися, коли в нас болить зуб. І в Біблії написано про лікарів. Один з авторів Євангелій, Лука, був лікарем і супроводжував апостола Павла під час його небезпечних та сповнених пригод подорожей. Та й сам Павло був хворим і мав потребу в лікарі.

Але найголовніше – в нас є Лікар, Котрий знає всіх і кожного. Котрий має владу над усіма хворобами й навіть смертю. Це

наш Господь Ісус Христос. Він узяв на Себе наші немочі та хвороби, так свідчить Біблія. Він має владу й силу зцілити людину. До Нього ми можемо звертатися, коли в нас виникає потреба.

Чи випадало тобі бачити, як хтось миттєво зцілювся? Мені випадало, й не раз. Просто так, після молитви... раптом людина ставала здоровою. Таких прикладів і в житті, і в Біблії дуже багато. Прочитай, наприклад, Євангеліє від Марка. Там описано багато таких випадків. Господь Бог Сам сказав: “Я, Господь, – Лікар твій” (Вих. 15:26). Не бійся звернутися до Нього з проханням: Він може все!

Р. Шене

КРОПИВА ТА ЇЇ ЦІЛЮЩА СИЛА

Мама розвішує на мотузці в садку щойно випрану білизну. Сусідка, яка також саме розвішує білизну, просить Мишка подати їй через паркан кошика з прищіпками. Мишко біжить до паркану й раптом кричить: “Ой!” Так, кропива боляче обпікає шкіру. Але це дуже сприятливо впливає на наш організм. Тому вона й росте поблизу наших будинків, доріг та парканів: вона хоче допомогти нам своєю цілющою силою.

П'ятсот років тому Альбрехт Дюрер намалював ангела з кропивою в руці, а не з білою лілією, як малюють зазвичай. На той час люди знали, що кропива – це Божий дарунок. Кропива може послаблювати й тамувати біль, але насамперед вона оберігає наше здоров'я. Тому мама разом із сином збирає коло паркану молоду та ще ніжну кропиви й готує з неї чудову овочеву страву. Їжа так подобається Мишкові, що хлопчик не сердиться на кропиви. Навпаки, йому хочеться знати, чи виросте ця рослина знову на тому місці, де вони її зірвали.

– У неї залишилися довгі корені, – пояснює мама. – І з них швидко піднімуться молоді паростки кропиви, тільки-но світло, тепло й дощ розбудять їх.

І справді, до кінця липня виростає нова кропива, і така висока, що сягає Мишкові до лоба.

Звісно, тепер він остерігається сунути туди свого цікавого носа. Він лише дивиться, як по листку кропиви повзе жовто-зелена волохата гусениця. Ну тепер йому й задарма не потрібно ніякої страви з кропиви! Чи все-таки?..

Увечері мама показує Мишкові в книжці з природознавства метелика, що відкладає яйця під листками кропиви, а потім із них вилуплюється гусінь.

Зелена гусениця, яку бачив Мишко, згодом перетвориться на метелика, здатного долетіти навіть до Північної Африки. Як йому це вдається? Таж він, іще коли був гусеницею, набрався сили від кропиви!

Так, тварини й комахи добре знають, що їм потрібно! Іноді вони знають це краще за нас, людей.

Грицько Бойко

ЗДОРОВИМ БУДЬ

Вийшла курочка на грядку,
Кличе діток на зарядку:
Куд-куди? На доріжку!
Починаємо пробіжку!

З фізкультурою ми дружим,
Різні вправи любим дуже.
– Раз, два, три, чотири! –
Чути з нашої квартири.

Глянь: без мила і водиці
Умиваються дві киці.
Язичком вмиваються,
Лапками втираються.

Я до крана сам дістану,
Умиваюсь біля крана.
Милю милом щоки, шию
І водою добре мию.

Кроленята – глянуть любо:
Об морквини чистять зуби,

І тому в них зубки цілі –
Гострі-гострі, білі-білі.
В мене щіточка зубна,
Подивіться: ось вона!
Зверху вниз і навпаки
Чищу зубки залюбки.

Носить півник-співунець
На голівці гребінець.
Гребінцем тим – знає кожний –
Причесатися не можна.

А у мене, а у мене
Є гребіночка зелена.
Я нікого не прошу –
Сам голівку причешу!

Поросяткам у корито
Їжі свіжої налито.
Нечепури лізуть прямо
У корито із ногами.

Коли я сідаю їсти,
На столі у мене чисто.
Скатертину не залю,
Бо порядок я люблю.

Св. Ілана Ярошевич

ЛІКАРСЬКА КНИГА

Гілки яблуні, укриті білою піною квітів, заглядали у відчинене вікно другого поверху, і їхні пахощі “кричали”, що настала весна. Але дівчинка, що була в кімнаті, не чула або не бажала чути цієї радісної звістки. Схиливши голову, вона занурилася у свої роздуми, мабуть, похмурі та невеселі, бо риси дитячого обличчя мали по-старечому занепокоєний вираз. Особливо впадали у вічі дві вертикальні зморшки між бровами.

Дівчинка не помітила, як двері відчинилися й до кімнати ввійшла висока жінка. Її чорняве волосся на скронях мало срібний відтінок – слід глибоких переживань. Побачивши дочку, мати з болем в очах відвела погляд: ноги дівчинки були дуже

понівечені хворобою, на неї без жалю не можна було дивитися.

– Ти не хочеш цього бачити, мамо? А як мені жити з такими ногами? Йди, облиш мене! Мені не потрібен твій жаль, – сказала дівчинка, ухилиючись від ніжних поцілунків матері та спроб пригорнути дочку до грудей.

Жінка вийшла, та через якийсь час принесла склянку молока й кілька рум'яних пишних булочок. Тихо поставивши все на столик поруч із дівчинкою, вона пішла, щоб не заважати хворій дитині.

Сьогодні Юліана була в кепському настрої, як бувало майже завжди, коли вона думала про свою хворобу. Зараз вона була в такому стані через журнал мод, який вона погортала вранці: гарні, стрункі дівчата в модних туфлях та елегантному одязі всміхалися з лискучих сторінок. Вони можуть ходити... Ах, чому світ такий несправедливий?

Ці думки весь день роїлися в її голові. Але ввечері того ж дня трапилося щось, що цілком змінило уявлення Юліани про життя.

Коли мама прийшла, щоб увімкнути світло, Юліана почула у вітальні чоловічі голоси. Один вона впізнала одразу, другий же був незнайомий. Юліана не любила відвідувачів, не любила гостей. Дівчинці здавалося принизливим почуття жалю, яке викликало її немічне тіло. Гордість не дозволяла їй мати друзів, тому Юліана внутрішньо насторожилась і вирішила вчитати батькові за те, що він дозволив якомусь незнайомцю порушити її спокій.

Голоси наближались. Дівчинка стисла своїми худенькими руками бильця крісла, серце її забилося сильніше, і, коли двері відчинилися, батько побачив, із яким переляком Юліана дивиться на нього, намагаючись роздивитися за його спиною відвідувача.

– Юліано, дитинко, не бійся, я привів до тебе лікаря. Він огляне тебе й, сподіваюся, зможе тобі допомогти.

О, як Юліана ненавиділа лікарів! Вона не могла терпіти їхніх безцеремонних рук, що обмацують кожну кісточку, кожну жилку на її покалічених ногах. У їхніх обличчях вона читала байдужість до неї, як і відчувала, що “ретельний” огляд її немічного тіла – це лише привід, який приховує їхні меркантильні інтереси. Дочка багатих людей, яка страждає від під-

ступної хвороби, – принада для будь-якого лікаря. Скільки вже бачила їх вона за своє життя, та жоден із них не гарантував їй зцілення чи хоча би полегшення.

За спиною батька стояв чоловік середнього віку. Волосся його було сивим не за віком, обличчя ж – молодим і радісним. На чисто виголеному підборідді з'явилася ямочка, коли він усміхнувся й нахилив голову, вітаючи Юліану.

– Мене звать Андрій Михайлович, Юліано.

Юліана була справжньою дочкою своїх батьків, на її обличчі не позначилося ніяких почуттів, лише холодна люб'язність у всіх рисах.

– Дуже приємно, Андрію Михайловичу, – чемно відповіла вона.

Не чекаючи запрошення, Андрій Михайлович сів поруч із Юліаною й заговорив. Зробив він це так безпосередньо та природно, що дівчинка не могла не відповісти усмішкою на його привітність. Лід недовіри й манірності розтанув. І коли лікар оглянув Юліану, її обличчя не червоніло від сорому, а на очах не блищали сльози незручності, бо в цьому немічному тілі Андрій Михайлович бачив *людину*, бачив особистість, бачив підлітка з усіма властивими такому віку почуттями й переживаннями. І найголовніше – Андрій Михайлович побачив *душу*, що потребує Спасителя.

Ідучи, лікар подарував Юліані книгу, яку назвав “Лікарською книгою”:

– Юліано, обов'язково читай цю книгу щодня, це необхідно для твого одужання.

З того пам'ятного вечора дівчинка почала ретельно виконувати приписи лікаря. Одного разу мама прийшла, щоб допомогти Юліані підготуватися до сну, і побачила, що дочка сидить на ліжку, тримаючи на колінах “Лікарську книгу”, й плаче. Коли ж мама підійшла до неї й, ласкаво глядячи дочку по голові, почала витирати її обличчя своїм фартухом, Юліана не відіпхнула й не розгнівався за цей прояв любові, а навпаки, обняла матір, промовляючи:

– Мамо, пробач мені, пробач заради Ісуса, що я часто засмучувала тебе своїм ремством!

Розчулена жінка пригорнула до себе дочку й теж заплакала:

– Не варто, дитино, так журитися, я ніколи не ображалася на тебе.

– Ах, мамо, яка ж я погана, яка горда й пихата! Як вам важко було зі мною. Але віднині все буде інакше. Ви з татом не впізнаєте Юліани, бо тепер у її серці оселився Ісус. І вже не я живу, але живе в мені Христос, – промовила дівчинка, наче повторюючи засвоєний урок.

За кілька місяців Юліана зустрілася з лікарем у садочку. Вона сиділа на лавочці, яку батько змайстрував, щоб порадувати дочку. Над головою Юліани погойдувалися гнучкі гілки виткої троянди з біло-рожевими запашними квітами та блискучим молодим листям.

– Я бачу, що моїй пацієнтці стало краще, – мовив лікар замість вітання. – Мабуть, вона читала “Лікарську книгу”?!

– Так, Андрію Михайловичу, я читала її. Вона й справді лікарська.

– А читала ти там про Лікаря всіх лікарів?

– Так, Андрію Михайловичу. Це Ісус!

– Молодець, Юліано! Ти дуже уважна. А тепер я поставлю тобі останнє й дуже важливе питання: чи маєш ти зцілення?

Погляд дівчинки мимоволі ковзнув униз, на покалічені ноги. Чи має вона зцілення? Що має на увазі лікар? Хіба він не бачить сам?.. І раптом Юліана зрозуміла, що намагався вкласти в її розумну голівку турботливий лікар. Авжеж, вона має зцілення! Ні, не немічного тіла, а хворої душі. Зцілення, якого вона потребувала найбільше. Так...

– Юліано, пам’ятаєш, під час нашої першої розмови ти показала мені на своє серце й сказала, що найбільший біль ти відчуваєш саме там. Ти сказала, що біль цей не фізичний. Чи одержала ти зцілення від цього болю?

– Так, лікарю, так, тисячу разів так! Ісус узяв на Себе мій біль і поніс його, щоб залишити там, на Голгофі.

– Юліано, я радий за тебе! Але можна мені поставити ще одне питання?

Дівчинка ствердно кивнула, передчуваючи, однак, що лікар запитає зараз про найважче.

– Юліано, люба, скажи мені, що ти відповіси Ісусу, якщо Він призначив тобі все життя залишатися в такому немічному стані, в якому ти перебуваєш зараз?

Як важко було Юліані відповісти на це питання! Як важко було погодитися з цим страшним вироком! Як важко зрозуміти, що Бог може виявляти Свою волю, допускаючи в її житті такі страждання! Але Юліана вже зробила вибір, і її ніжний, слабкий голос вимовив великі за своєю силою слова:

– Нехай буде воля Твоя, Господи!

Хто міг би без сліз дивитися на цю картину?! На смиренність цієї змученої хворобою дівчинки?! Андрій Михайлович заплакав від подяки до Того, чия сила проявляється в неможі.

– Нехай благословить тебе Господь, дитино!

Минув час. Лікар став другом родини Юліани. Мати впізнавала його особливу манеру дзвонити й бігла відчиняти двері бажаному гостю. Одного разу, розмовляючи з батьком Юліани, Андрій Михайлович почув:

– Так... Юліана дуже змінилася, відколи ви з'явилися в нашому домі. Ви єдиний з усіх лікарів, який не дав мені ніякої надії на фізичне одужання моєї дочки, але... Ви все-таки зцілили її... м-м-м...

– Душу?

– Так, так! Душу!

– Ні, Вікторе Никодимовичу, це не я, це все “Лікарська книга”, яку я раджу читати й вам.

– Тому я й заговорив із вами. Юліана почала читати нам Євангеліє щовечора. Ми не могли їй відмовити в такій дріб'язковій послузі, і, знаєте, цей Ісус... Я не можу залишатися до Нього байдужим. Я бачу, що моя дочка стала щасливішою за мене, незважаючи на її недугу, і я хочу розділити з нею цю радість. Що мені потрібно зробити для цього?

– Вам треба лише визнати себе грішником! – вигукнув лікар, радіючи з того, що почув.

– Я готовий, Андрію Михайловичу, визнати це.

– Тоді скажімо про це Господу, й Він неодмінно прийме й вас у сім'ю Своїх дітей.

Чи можна собі уявити радість Юліани?! Не тільки батько, а й мама відчула на собі силу “Лікарської книги” – Нового Заповіту. Подальше життя дівчинки було гімном хвали Господу. Смиренність перед Божою волею благословила життя Юліани.

ЇЖА – СИЛА ОРГАНІЗМУ

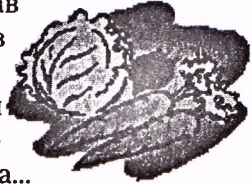
Галина Афанасьєва

ДЛЯ ЧОГО МИ ЇМО?

– Бабусю, чому я хочу їсти? – спитав Михайлик, повернувшись із двору, де грав у футбол із друзями, та сідаючи до столу.

– Михайлику, я спостерігала, як ви грали в дворі, – ти багато бігав, розмахував руками, щось кричав, бив ногою м'яча...

Скільки енергії було в тобі! Організму потрібна енергія, й не тільки тоді, коли ми бігаємо, підстрибуємо, їзди-мо на ковзанах, а й тоді, коли вчимося, працюємо, спимо...

Існують різні види енергії: електрична, механічна, ядерна та інші. Наприклад, коли ти вмикаєш настільну лампу, загоряється лампочка. Чому? Та тому, що десь є електростанція, яка виробляє електричну енергію, яка по дротах доходить до нашої лампочки. Не буде працювати електростанція – у нас не буде світла. Щоб татова машина могла їхати, їй потрібна механічна енергія. Цю механічну енергію в машині виробляє двигун, якщо залити машину горючим матеріалом – бензином. Заливши в бак бензин, ми “нагодували” машину – і вона поїхала...

Людині для життя теж необхідна енергія. У нашому організмі відбуваються життєво важливі хімічні процеси – реакції, в результаті яких і вивільняється енергія. Її організм постійно споживає, – незалежно від того, лежиш ти чи стоїш, спиш чи бігаєш. Під час бігу витрата енергії в 4-5 разів більша, ніж у стані спокою. Якщо не поповнювати запасів енергії, вони виснажаться. Для того, щоб їх поповнити, необхідно давати організму “горючий” матеріал – їжу: хліб, м'ясо, овочі, фрукти, молоко. Не одержавши будівельного матеріалу – поживних

речовин, які необхідні для твого фізичного та розумового розвитку, ти почнеш швидко втомлюватися, буде погіршуватись пам'ять, і врешті можеш захворіти. Таким будівельним матеріалом для нашого організму є білки, жири, вуглеводи, мікро- й макроелементи, вітаміни... Коли в мозок надходить сигнал, що в крові недостатньо поживних речовин, у тебе з'являється відчуття голоду. І тому, Михайлику, тобі хочеться їсти.

– Бабусю, невже банани, які я з'їм, “штовхають” мене, щоб я бігав?

– Ні, не зовсім так... Банани, м'ясо, хліб, полуниці, молоко і все, що ми їмо перетворюється в нашому організмі на поживні речовини. А вони розносяться з кров'ю по всьому тілі: до рук, ніг, в мозок. Завдяки цьому ти й можеш бігати, стрибати. Це велике чудо, створене Господом!

Для чого я живу?

Едіт Бронклін

ДЛЯ ЧОГО Я ЖИВУ?

Марко, глибоко замислений, сидів на колоді край узлісся – на своєму улюбленому місці. Раптом він підхопився й побіг додому. Йому потрібен був хто-небудь, із ким він міг би поговорити. У вітальні він побачив свою маму:

– Мамо, я подумав про дуже важливе: для чого я живу на світі? Повинен же бути якийсь сенс у цьому. Машина потрібна для того, щоб їздити, холодильник – щоб зберігати продукти, плита – щоб готувати на ній їжу... Усе має свій сенс і призначення. А для чого я живу?

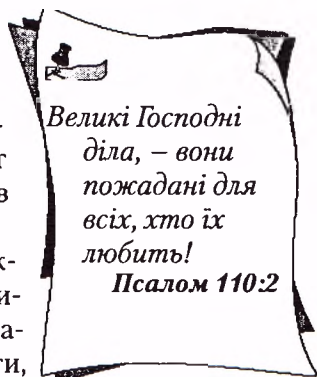
– Ну й думки, – зітхнула мама й сіла на диван. – Коли ти народився, ми з батьком були раді тобі, ми раді й дотепер. Адже ми тебе любимо. Ти наш син.

– Так, це добре. А якби я був небажаним, що тоді?

Мати задумалася. Потім мовила:

– Так, на жаль, буває й таке, що діти – небажані. Це дуже сумно. Але й тоді твоє життя мало б сенс, як і життя всіх людей.

Думаю, нам потрібно шукати відповіді в Того, Хто створив світ. У Біблії сказано про Бога: “Господь, Бог твій, Він у радості буде втішатись тобою, оновить любов Свою, зо співом втішатися буде тобою!” (Соф. 3:17). Бог радіє тобі щиро, і в Нього є плани щодо тебе й твого майбутнього. Ти не випадково прийшов у цей світ: цього хотів Бог. І Він любить тебе.

*Великі Господні діла, – вони пожадані для всіх, хто їх любить!
Псалом 110:2*

Марко засяяв:

– Бог радий мені? Він дійсно любить мене? Це так чудово!
Він задумався:

– Якщо Бог радіє мені, тоді я теж хочу радувати Бога. Як я можу це робити найкраще?

– Вір Йому й покладайся на Нього. І, звичайно ж, дотримуйся Його заповідей навіть тоді, коли в тебе немає бажання виконувати їх. Його заповіді корисні й потрібні нам, застерігають нас від помилок. Якщо ти будеш вірити Богові й діяти за Його волею, то цим ти доведеш, що довіряєш Йому.

Марко задумливо подивився на матір:

– Мамо, Бог дійсно чудовий Батько! Мені здається, що я ще мало думав про Нього. А іноді я Його, звичайно, засмучував, коли не виконував Його заповідей.

– Це справді так. І ми, дорослі, не завжди чинимо правильно. Як добре, що й тут Бог виявив Свою турботу про нас, тому що Він нас дуже любить! Він послав на землю Свого Сина Ісуса, Який заплатив за наші гріхи Своєю смертю на хресті. І тому Господь може нам прощати гріхи й наводити лад у нашо-му житті. І якщо я грішу, я теж прошу в Бога прощення.

Очі Марка заблищали. Тепер він усе зрозумів: “Бог хотів, щоб я був! Бог любить мене! Це чудово!”

Поцілувавши маму, він вибіг на вулицю й побіг до свого улюбленого місця. Марко опустився на траву й почав нечутно молитися. Це була важлива розмова з його Небесним Батьком.

Богдан Огульчанський

ДЛЯ ЧОГО МИ ЖИВЕМО?

Увечері, коли Оленка лягає спати, тато чи мама запитують у неї, як вона провела день. Якимось тато звернувся до Оленки трохи інакше:

– Доню, а для чого ти прожила сьогодні день?

– Не знаю, – здивувалась Оленка. – День пройшов як звичайно. Встала, поснідала, пішла до школи, після школи підготувала уроки. Увечері разом гралися з подружкою. Ось і все.

– І все? Невже ж цей день тобі нічого не подарував? Чи подарував він тобі добре слово? Чи лагідну усмішку?

– Ой, згадала! Вчителька раділа й дякувала всьому класу, що ми гарно прибрали клумбу перед школою під час уроку трудового навчання!

– От і добре. Хоч маленьку добру справу сьогодні таки зроблено. Мабуть, ти сама відчуваєш різницю: чи зробила ти комусь щось корисне, чи прожила день тільки для себе, – правда? А якщо в людини протягом життя було багато таких добрих днів, вона почувається щасливою. І яке нещастя, якщо вона нікому не зробила добра!

ПРИРОДА І МИ. ЗВ'ЯЗОК ДИТИНИ З ПРИРОДОЮ

Людмила Шторк

МУРАШКА

Літнє сонечко посилало свої теплі промені на землю. Над нею, перелітаючи з квітки на квітку, пурхав метелик. Стара мураха повільно тягла до вгугу суху соломинку до мурашника: настав час оновити житло.

Молода мурашка вперше вийшла на поверхню мурашника. Побачивши стару мурашу за роботою, вона вирішила їй допомогти – й схопила другий кінець соломинки. Тепер соломинка була для старої мурахи вже не такою важкою.

Спочатку молодій мурасі робота здавалася цікавою й захопливою. Та коли вона почала піднімати соломинку до вершини, це виявилось не так просто. Соломинка скотилася вниз, і їй знову довелося тягти вгору.

Якби до них не приєдналися їхні побратими, дві мурахи не змогли б цього шляху до вершини. Та ось роботу закінчено. Молода мурашка лягла на соломинку й надумала перепочити. Однак стара мураха підштовхнула її в бік:

– Ти чого розляглася? Нам треба йти за наступною соломинкою.

– Я втомилася, нехай тепер інші попрацюють.
– Подивись, усі й так працюють, відпочиватимемо всі разом уночі.

Раптом над ними пролетів метелик, весело помахуючи крильцями.

– Ходімо зі мною збирати нектар із квітів і веселитися! – покликав він мурах.

– У нас ще багато роботи, лети без нас, – відповіла стара мураха.

Метелик полетів, а молода мурашка обурилася:

– Чому він може весь день літати й веселитися, а ми маємо щільний день працювати?

– Він створений для того, щоб літати й збирати нектар із квіток. Ми ж створені, щоб будувати наш дім і піклуватися про майбутнє потомство, – відповіла стара мураха.

– А хто його створив?

– Бог створив і його, і нас, але його призначення в житті інше.

– Я б хотіла бути краще метеликом, – замріяно сказала молода мурашка.

– Не квапся бажати того, чого не знаєш, – мудро зауважила стара. – У житті кожного є радісні й сумні події. У нашому житті є багато радісного.

– А що сьогодні було радісного?

– Ми зробили наш будинок теплішим і дізналися, що наші брати готові допомогти, коли нам важко. На сьогодні досить подій, щоб радіти до кінця дня.

– Отакої, а я й не подумала про це...

Минуло три дні в праці й турботах про маленьких мурашок, які підросли в мурашнику, і от якось уранці дві мурахи вийшли з дому. Сьогодні вони мали знайти їжу для малих мурах, яким ще не можна було виходити на поверхню. Вони просувалися поміж розкиданих гілок, аж раптом наткнулися на метелика, що лежав на землі. Він був мертвий. Молода мурашка дивувалася й засумувала:

– Чому він помер? Хто його вбив?

– Ніхто. Просто настав час. Ці метелики живуть усього три дні, – відповіла стара мураха. – Ти все ще хочеш бути метеликом?

– Ні не хочу! – швидко відповіла молода мурашка.
– У кожного в житті є й гарне, і погане. Нас створено різними. Життя однієї істоти на землі не схоже на життя іншої. І якщо ми мріятимемо про те, чого не маємо, то втратимо своє щастя, а чужого не набудемо, – сказала стара мураха.

Ольга Мартинова

МАТВІЙ І РУДИЙ КІТ

Матвій потягнувся й розплющив очі. Над головою розкинулося блакитне небо, всипане зірочками й ведмедиками в рожевих піжамах, які позіхали. У розчинене вікно один за одним заплигували сонячні зайчики, приносячи з собою ранкову свіжість, і розбігалися по кімнаті в різні боки.

“Отже, незабаром підемо гуляти”, – подумав Матвій. Найулюбленішими його заняттями були прогулянка й купання. Або навпаки, купання, а потім – прогулянка. Якщо, звичайно, ви ще пам’ятаєте свої улюблені заняття, коли вам було всього чотири роки.

Однак перед прогулянкою був сніданок. “Не розумію, як це тато щодня може їсти кашу”, – міркував Матвій, старанно надягаючи рукавиці з каші намальованим по краях його тарілки чоловічкам. Чай із сирними булочками трошки підняв настрій, а історія з Біблії про пастушка Давида й велетня Голіята, яку після сніданку читала мама, навіть розсмішила Матвія. “Отакої! Маленький такого великого переміг!” – веселився Матвій.

Мама сказала, що потрібно завжди бути вдячними Богові за все, що в нас є, і за все, що з нами трапляється. “Ну, за прогулянку – зрозуміло, за булочки теж, але за кашу?...” – дивувався Матвій, але з мамою сперечатися не став. Мама краще знає.

Матвій був дуже задоволений, коли нарешті вони прийшли в парк. Спочатку він вирішив приєднатися до хлопців, що грали в футбол. Але, ставши збоку й подивившись, як спритно вони б’ють м’яча ногою, а іноді й головою, передумав. Іще Матвій вирішив побудувати будиночок для горобчика, але той не

захотів там жити й полетів. Ну, а гарну кольорову коробочку, яку він знайшов під лавою, забрала мама й кинула в урну.

А коли мама захопилася своєю книжкою, він побачив його, Рудька. Так назвав Матвій свого нового друга – рудого kota з білою китичкою на хвості. Рудько ховався від докучливого сонця в тіні розлогої липи. Матвій вирішив підійти познайомитися. І оскільки він був упевнений у своїй чарівності, то відразу запропонував Рудькові погратися. Але Рудько не відгукнувся на голосне “киць-киць” та виразні жести руками. Він тільки злегка смикнув лапою та розплющив одне око, коли Матвій прокричав своє вітання йому просто у вухо. Проте Матвій не здавався і перейшов до лапостискання, на що Рудько відповів нервовим постукуванням хвоста. Матвій образився. Він хотів було вже йти до великої калюжі коло доріжки й “пускати струмочки”, але зупинився й на прощання простягнув руку, щоб погладити Рудька по спинці. І раптом Рудько весь вигнувся, страшенно зашипів і швидко замахав лапами перед самим хлопчиковим носом. Чого-чого, а такого зрадництва від свого нового друга Матвій не очікував. Тримаючись за подряпаній ніс, він із голосним плачем побіг до мами.

День закінчився благополучно, незважаючи на сльози й червоні сліди на кінчику носа. Як і всі діти, Матвій швидко забув неприємності й щиро радів новим забавам. І тільки коли вкладався спати та у своїй вечірній молитві дякував Богові за маму й тата, за добре сонечко й веселу прогулянку, і навіть за кашу, він згадав про Рудька.

“Дякую тобі, Господи, – трохи затинаючись, продовжив Матвій свою молитву, – Рудько не вкусив мене за ніс, а тільки подряпав”.

Олена Тесленко

ВСЕ ГОСПОДЬ СТВОРИВ ПРЕКРАСНИМ

Сьогодні ми з братиком бавились у мандрівників. Мандрівники – це люди, яким усе цікаво. Вони бувають у різних країнах і знають безліч цікавих історій. А чи знають вони, хто створив небо й землю? Хто створив поля та ріки, гори й моря?

Хто створив птахів? Хто створив тварин? Хто створив людину?

У своїх “подорожах” ми про це не довідалися. Глобус не вміє розмовляти. Дізнатися про це ми вирішили з Біблії – зі Слів Самого Бога.

У ній написано: “Спочатку Бог створив...” Що створив?

Бог вирішив, що потрібно створити щось гарне, добре.

У Біблії написано, що Бог створив за сім днів увесь наш світ.

Першого дня Бог створив світло. Світло – незвичайне. Воно – початок усього живого, тому що без світла немає життя. Світло виходить від Самого Бога. Маленькі блискучі часточки полетіли в різні боки від Бога, освітлюючи все навколо.

Другого дня Бог створив повітря. Якщо немає повітря, то все живе гине. Повітрям ми дихаємо.

Настав новий день. Бог сказав, щоб вода зібралася в одне місце, а вся земля – в інше. Так з’явилися моря, ріки, по яких можна плавати, й земля, по якій ми ходимо, бігаємо та стрибаємо. Цього ж дня Бог створив дерева, травичку й куші, різнобарвні квіточки. Ми їх бачимо з вікна будинку або в парку, в полі, лісі чи в саду.

Коли настав ранок четвертого дня, Бог наказав, щоб з’явилося два світила на небі: одне – вдень, а інше – вночі. Удень ми граємося під промінчиками сонця. Воно зігріває не тільки людей, а й дерева, квіти, – усе живе. Вночі ми відпочиваємо. Однак є робота для місяця й подруг-зірочок, яких і порахувати неможливо. Вони світять уночі, й нам не так темно. Бог наказав сонцю й місяцю відокремлювати день від ночі, зиму від весни, літо від осені.

За сонячним днем четвертого дня прийшла ніч. Вийшов місяць із подругами-зірками. Тепер їм потрібно виконувати веління Бога – світити вночі. Зірочки начебто підморгують і говорять нам: “Геї, ми тут, ми бачимо вас!”

Настав п’ятий день творіння. Цього дня Бог створив рибок. Вони живуть у річках і озерах, морях і океанах. Вода – це дім для рибок. Бог дав їм дуже цікавий міцний одяг, що на-

зивається лускою. Це блискучі кружечки, прикріплені один за іншим. Риби мають гарні рухливі плавнички та хвостик, за допомогою яких вони плавають.

Потім Бог створив пташок, що літають у небі. Він забарвив їх пір'ячко у всі кольори веселки.

Шостою дня Бог створив усіх тварин. У лісі, полях і горах Він поселив і маленьких пухнастих зайчиків, і величних рогатих лосів, і сов. Удень сова спить, а вночі літає й шукає собі їжу. Їй навіть ліхтарик не потрібен – вона бачить у темряві. Дивовижні очі подарував їй Творець!

Ось на листочках повзають мурахи, комашки, метелики. Черв'ячки спушують землю. Мурахи також великі трударі. Сонечку Бог дав червоний піджачок із чорними крапочками на спинці.

Усі тварини, комахи, птахи дякують Творцеві за любов і турботу про них. Вони гріються під променями теплого сонечка, хлюпочуться в чистій прохолодній водичці й відпочивають у тіні могутніх високих дерев.

У світі, створеному Богом, жили птахи, риби, комахи і тварини. Але не було істоти, подібної до Бога. Бог вирішив, що створить когось за Своїм образом і подобою. Чоловік мав стати вершиною творіння та другом Богові. Він зможе розмовляти з Ним і буде володарем усього.

Бог звелів чоловіку дати імена тваринам, птахам, риbam. Важка це була робота: спостерігати за кожним, вивчати їхні звички, поведінку. Побачивши звірів, Адам сказав: "Ти будеш леопардом – у тебе хутро в цятку, а ти будеш пантерою – в тебе хутро чорне". Він назвав кожного звіра на ім'я, виконавши Божу волю.

І побачив Бог, що дуже самотньо Адамові у створеному Ним світі – й дав йому дружину. Так з'явилася перша сім'я.

І назвав Бог першу людину Адамом, а його дружину – Євою. Адам і Єва були щасливі й любили одне одного. Щодня вони спілкувалися з Богом, слухали Його слова та виконували їх.

Потім Бог повелів Адамові та Єві, а також усім людям, мати діточок, піклуватися й виховувати їх у любові й послуху.

Коли дітки маленькі – батьки піклуються про них: годують, одягають, доглядають, щоб не хворіли.

Так минули шість днів творіння Божого. І ми також всі шість днів тижня допомагаємо мамі й таткові вдома або в садку, ходимо до школи вчитися чи займаємося вдома.

В останній день тижня Бог відпочивав. Він спостерігав за творінням і насолоджувався його красою. І ми також відпочиваємо в сьомий день тижня.

У цей день необхідно піти до церкви. Там дорослі та дітки дякують Богові та славлять Його за любов і допомогу, захист і мир, їжу та одяг.

Світлана Бабак

ВЕЛИКИЙ БОГ

Великий Бог – благий Отець,
Його діла прекрасні.
Поглянь, як люблячий Творець
Чудово світ прикрасив.
Дав небо зірочкам ясним
І морю колір синій,
Дав равлику на спинці дім,
Мене – моїй родині!

Василь Сухомлинський

ХАЙ БУДУТЬ І СОЛОВЕЙ, І ЖУК

У садку співав Соловей. Його пісня була дуже гарна. Він знав, що його пісню люблять люди. Тому й дивився з погордою на квітучий сад, на синє небо й на маленьку Дівчинку, що сиділа в садку і слухала його пісню.

А коло Соловейка літав великий рогатий Жук. Він літав і гув.

Соловей припинив свою пісню та й каже:

– Перестань густи. Ти заважаєш

мені співати. Твоє гудіння нікому не потрібне.
Та й краще, аби тебе, Жука, зовсім не було.

Жук із гідністю відповів:

– Ні, Солов'ю: без мене, Жука, неможливий світ, як і без тебе, Солов'я.

– Ну й мудрець! – зареготав Соловей. – Виходить, що й ти потрібен людям? Ось запитаємо Дівчинку, вона скаже, хто потрібен людям, а хто – ні.

Полетіли Соловей і Жук до Дівчинки та й питають:

– Скажи, Дівчинко, кого треба залишити в світі – Солов'я чи Жука?

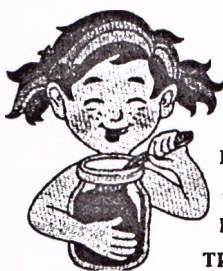
– Хай собі будуть і Соловей, і Жук, – відповіла Дівчинка. Тоді подумала й додала:

– Як же можна без Жука?

Олена Мікула

ПРОЕКТ ГОЛОВНОГО КОНСТРУКТОРА

Не ображайся, коли тебе називають ласункою, лякають карієсом та не дозволяють їсти багато солодкого. Просто мама й тато не завжди знають, що здоровий дитячий організм, вимагає більше цукру, ніж дорослий. Звичайно, не можна поглинати цукерки й варення кілограмами та ще й забувати чистити зуби вранці й увечері. Але цукор украй необхідний для того, щоб дитина росла та розвивалася. Наш Творець подбав про те, щоб у всіх куточках землі були рослини, які містять цукор. І якщо батьки ховають від тебе цукерки, ти можеш поповнити брак цукру у своєму організмі, якщо з'їси яблуко, моркву або навіть, якщо поталанить, апельсин. Крім солодких фруктів та ягід, у різних кліматичних зонах нашої планети росте цукровий буряк і цукрова тростина. Люди здавна вирощують їх задля цукру.

Якщо любителю солодощів показати цукровий буряк, то

навряд чи він захоче його скуштувати. Ну скажи, в кого викличе апетит велика й не дуже гарна редька? Хіба що тільки дуже допитливий захоче відкусити шматочок. Але він, мабуть, буде розчарований: цукровий буряк солодкий, але якийсь несмачний. З'їсти його можна хіба що на спір із ким-небудь.

Однак не поспішай вважати цей овоч нецікавою рослиною. Чи знаєш ти, що існують цілі наукові інститути, які займаються цукровим буряком? Так-так! Учені виводять нові сорти, працюють над тим, щоб уміст цукру в буряку зростав. Звідки ж береться цукор у цій незвичайній рослині? Я розповім тобі. Цю непоказну на вигляд редьку можна по праву назвати сонячною електростанцією “Буряк”. Ну як тобі така назва? Мені дуже подобається. Я відразу уявляю собі екскурсовода, що водить групу школярів по цій електростанції. А станція така: під землею є кулясте приміщення (сам буряк), унизу розташована система водопостачання (корінь), а вгорі, над землею, – сонячні батареї (листя). Ці батареї вловлюють сонячну енергію й поглинають із повітря вуглекислий газ. Усередині електростанції “Буряк” відбувається процес сполучення води, вуглекислого газу та сонячної енергії, внаслідок якого утворюється цукор! І що найцікавіше, при цьому утворюється кисень, що повертається в повітря. Отже, станція “Буряк” – це екологічно чисте виробництво. Не віриш? Але якщо я наведу тобі цифри, що підтверджують це, ти здивуєшся ще більше. Приготуйся.

На полі цукрового буряку площею в один гектар утворюється цукор за допомогою 120 000 кіловат-годин сонячної енергії. При цьому з врожаю буряку, що складає 55 тонн із гектара, із 17-відсотковим умістом у ньому цукру, утворюється 9 000 кілограмів цукру. Крім того, утворюється 15 мільйонів літрів кисню. Цукор, видобутий із одного гектара буряку, відповідає річному споживанню цукру 270 людьми. А кисню з одного гектара вистачає на 58 осіб! Вражає?

Тож не слід вважати буряк редькою, та ще й негарною. Творець дивовижно створив цю рослину: Вона вміє виробляти не тільки цукор, а й кисень! Бог навчив буряк добувати з-під землі воду, а за допомогою листя вловлювати світло й поглинати вуглекислий газ. Кожен плід цієї рослини на величезному полі незбагненим для нас чином робить із усього цього цукор, та-

кий необхідний для людей. При цьому буряк не забуває виробляти кисень. Було б добре, якби всі заводи брали приклад із сонячної електростанції “Буряк” і замість чорного диму зі своїх труб випускали кисень! Але немає на світі інженерів та конструкторів, котрі здатні спроектувати й побудувати такий завод. Тільки Головний Конструктор Усесвіту – Бог зміг так мудро створити цю дивовижну рослину, що дає цукор і насичує повітря киснем. І коли ти вранці насипаєш у чашку із чаєм цукор, не забудь подякувати Творцеві за те, що Він подбав, щоб ми мали на столі не лише такі потрібні, а й такі смачні продукти!

Степан Загорулько

НА ГОРОДІ

Йду городом, сонце гріє,
Джмелик лагідно гуде.
Поруч – донечка Марія.
Босоніж за мною йде.
Всім цікавиться кирпата:
Що росте, чому і як.
Тільки й чую: “Тату, тату!
Що це – овоч чи будяк?
Я смикну його за хвіст,
Він в землі ховає ніс”.
Здивувалася дитина:
“Тату, тату! Це морквина!”
Чую, знову кличе:
“Тату! Щось я покажу тобі!
На кущі ростуть томати,
Як один, червоні всі!”
Бачу, тягне щось дівчатко,
І не витягне ніяк.
“Буде борщ! — кричить завзято.
Тату, тату, це буряк!”
Поскладали у відерце
Ми з Марійкою усе,

Йде моя мала, сміється,
Овочевий скарб несе.
І повторює малеча,
Звівши очі догори:
“Дякую Тобі сердечно,
Боже, за Твої дари!”

І. Просяник

ДВІ ГАЛЯВИНКИ

Приїхали Іванко з Романком до дідуся погостювати в село й привезли йому новенький білий картуз. Дуже втішився дідусь гостинцем.

– О, як мені ця обнова пасує до сивої бороди – примовляв він усміхаючись. – Ну, яка подяка, така й віддяка! – І на цім слові дідусь дістав із полички два солом’яні брилики, які сплів власноруч.

– Надягайте, мої дорогі внучата, й підемо по цілюше зіллячко звіробій.

Вони йшли до ближчого гайка та жваво розмовляли.

– А чому це зіллячко так страшно зветься? – запитав Іванко.

– Воно що, звіряток б’є? – докинув і своє Романко.

– Навпаки, лікує звірят! – почав пояснювати дідусь. – Приміром, зранить зайчик, лосятко чи маленьке вовченя ніжку – і швиденько шукає звіробою. Поснідає цілющими квіточками – й рана невдовзі гоїться. А людям звіробій лікує аж дев’яносто дев’ять недуг. І коли живіт заболить, і коли обпікся, і коли прищ який вискочив. А бабусям-дідусям нерідко руки-ноги болять. То ця чудодійна рослинка теж допомагає.

Так непомітно вони дійшли до узлісся, де, мов золото, розцвів звіробій.

– Я, – каже дідусь, – на цій галявці буду рвати, а ви – на тій.

Заготовляти чудодійну рослинку було зовсім легко: смикнувши за стебло – і прямо з корінцем до снопики клади.

Принесли хлоп’ята до дідуся по цілому оберемкові, а він чомусь не хвалить. Лише брови суворо насупив і сказав:

– Ось приїдете наступного літа й побачите, як ви мені помагали...

І от через рік Іванко з Романком знов у дідуся в селі. Пішли вони на вже знайомі їм галявинки. На дідусевій звіробій – пишній та густий, наче його й не рвали ніколи. А там, де хлоп'ята господарювали, – ані золотиночки. Приблизить зайчик, лосятко чи маленьке вовченятко, а цілющих ліків ні билинки, бо винищено їх із корінням.

Віра Паронова

ЩЕДРА КРАСУНЯ

Біля дев'ятиповерхового будинку на новому масиві є невеличкий березнячок. Це ж так добре, адже березовий сік дуже корисний.

Максим та Сергій взяли трилітрові банки, щоб наточити соку. За провідника в них – Василько.

– Я вам покажу справжню красуню, – похваляється він. – Ми вже наточили дві банки соку. Татко півгодини витратив, поки знайшов її. Думаєте, кожна береза дає багато соку? Ой, ні! Є такі жадюги! Татко і так різав, і так, а сік ледве капав. А наша красуня щедра, з неї сік, як із крана, тече.

Березу знайшли швидко, бо росла вона на горбочку, осторонь від інших дерев.

– Гарна! – сказав Максим, і по-хазяйськи поплескав білий гладкий стовбур. Василько вправно зробив нові надрізи, бо старі вже загоїлися, і приладнав банки.

– А тепер що робити? – запитав Сергій.

– А нічого. Будемо тільки чекати, поки набереться. Можемо м'яча поганяти, – запропонував Василько.

На другий день він привів до тої ж берези сусідку Олю, потім ще когось...

Весна була рання, буйна. Якось дівчатка надумали піти за квітами в березнячок – і Василька взяли за охоронця.

Гарно там було. Всі берези вкрилися ніжною зеленню, лише щедра красуня стояла сумна і безлиста. “Що це з нею? – подумав Василько. – Невже захворіла?” Він підійшов до берези, притулився до неї. “Бідолашна ти моя. Це все через мене. Я ж думав, що сік – це просто вода з-під землі, а це була твоя кров, тільки в нас вона червона, а у вас – біла!”.

Щедра красуня таки ожила помаленьку. А Василько вже ніколи не точив соку з беріз та й іншим забороняв.

Олена Мікула

МІЙ ПТАХ

Мені було десять років, і про справжній біль я майже нічого не знала. Батьки мене карали рідко, ремінь майже не застосовували. Забите колінце, вирваний молочний зуб – от і весь перелік.

Того дня я відчула біль, від якого хотілося кричати. На моїх руках помирав птах. Незвичайний, рідкісний для міських вулиць – дятел. Напевно, він прилетів із якогось далекого гаю та оселився в нашому шкільному садку. Отут і підстеріг його хлопчисько з рогаткою. Я підбрала скривавленого дятла під деревом, але нічим не могла допомогти цій постраждалій істоті і просто плакала. Ще ніколи я не бачила дятла так близько. Його голівку прикрашала червона шапочка, на щічках були білі цяточки, пір'ячко на шиї переливалося всіма кольорами веселки. Дзьобик був стражденно розкритий, і я бачила рожевий ніжний язичок. Очі птаха прикривала тоненька сиза плів-

ка, а коли він розплющував їх – було видно, що вони схожі на брунатні дорогоцінні камінці. Тонесенькі пір'їнки-вії обрамляли їх. А нижче, там, де закінчувалося тіло птаха, зяяла страшена кривава рана. Я не могла дивитися на неї. Мені здавалося, що світ повинен вибухнути, тому що так близько не може бути така досконалість і такий біль.

Я принесла птаха додому. Мій батько не знав, як допомогти мені й цій нещасній

істоті. Коли дорослі не знають, що робити, вони починають шукати справедливність. Я сказала татові, що хлопчик, який поранив дятла, живе в нашому будинку й навчається в одному зі старших класів нашої школи. Ми пішли до нього додому, але там нікого не було. Мій бідний розгублений батько вирішив, що треба піти до школи. Ми прийшли в кабінет директора, й батько схвильованим голосом сказав, що хлопчик поранив птаха. Він вказав на свою десятирічну доньку, яка плакала й тримала в руках закривавленого дятла.

Коли я почула, як директор відреагував на татові слова, мені стало страшно, що я колись теж стану дорослою. Він запитав:

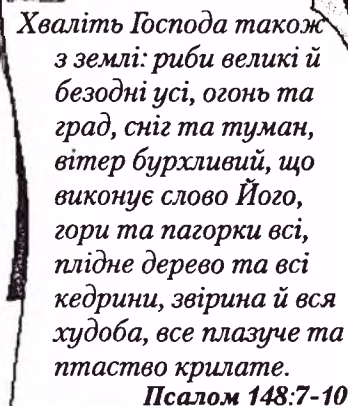
– А це ваш птах?

Із обличчя батька було видно, що він уже пошкодував, що ми прийшли сюди. Це нічий птах, але хіба в цьому справа?

Директор почав щось казати, довго й порожньо. Я вийшла з кабінету, притискаючи дятла до грудей. Якби я могла, я б віддала стукіт свого серця цьому птаху.

– Ти не нічий, ти мій, – шепотіла я йому... – Вибач мені, що вони тебе вбили.

Дивні люди, вони й не здогадуються, яким багатством володіють. Адже Бог дав людині владу над усім Своїм творінням.

Хвалить Господа також з землі: риби великі й безодні усі, огонь та град, сніг та туман, вітер бурхливий, що виконує слово Його, гори та пагорки всі, плідне дерево та всі кедрини, звірина й вся худоба, все плазуче та птаство крилате.
Псалом 148:7-10

Він доручив піклуватися про всіх істот, у яких Він вдихнув подих життя.

Але піклуватися – означає любити, берегти, захищати. Не дай своєму серцю “подорослішати” настільки, щоб воно перестало відгукуватися на чужий біль. Ніколи не забувай, що всі птахи – твої, усі тварини – твої. Бережи їх.

ДОВКІЛЛЯ. ПОРИ РОКУ

Корній Чуковський

КАЗКА ПРО ЗАЙЧИКА ТА ПОРИ РОКУ

Маленький Зайчик народився навесні. В самому її розпалі, коли сніг вже зовсім розтанув і тільки де-не-де були ще сірі снігові острови. Навколо яскраво сяяло сонечко, весело щebetали пташки та дзюрчали дзвінки весняні струмочки. Але маленького Зайчика все це не радувало. Він був зовсім маленьким і ще не знав, що на світі буває

весна. Він сидів під кущиком, який тільки-но почав зеленіти молодими листочками, зовсім маленькими. Сидів і сумував, не помічаючи, як гарно навкруги. І тоді до Зайчика підійшла Весна. Вона була чарівна у своїй ніжно-смарагдовій сукні кольору молодої трави. Вона взяла Зайчика на руки й зігріла його лагідним теплом сонця.

– Чому ти сумуєш, маленький Зайчику? – запитала його Весна. – Невже ти не знаєш, що навесні всі звірята радіють сонечку й першій зеленій травичці? Адже зараз так добре і тепло.

– Я не хочу зеленої травички! – сердито заперечив Зайчик, – і не хочу Весни. Я не знаю, що це таке, але все одно не хочу!

Весна весело засміялась. Сміх її був як пісня першого жайворонка і дзюрчання лісового струмка.

– Спочатку спробуй ось це, – сказала вона, посадивши Зайчика на пагорб, вкритий першою травою і зігрітий сонцем. – Ну з'їж, не бійся, покуштуй.

Зайчик обережно відкусив травинку, а потім закрив очі і почав їсти. Схрумавши першу, він без нагадувань по-

тягнувся до наступної і, весело рухаючи носиком, з'їв ще, іще, іще...

Весна від душі засміялась

Коли Зайчик дізнався, що таке зелена травичка, Весна по-вела його далі показувати свої володіння й відкривати Зайчику свої скарби. Він дізнався, що в лісових струмочках тече смачна водичка, яка дає звірятам і пташкам сил після довгої зими. Він дізнався, що молоді гілочки верби, яка росте над водою, також смачні, особливо корисні їх бруньки із ще не розкритими листочками. Зайчик навчився відрізняти листочки кульбабки від кропиви, навчився милуватися весняними квітками й познайомився з лісовими мешканцями: білками, їжачком. Він грався з новими друзями кожний день і радів теплому сонечку.

Минув час. Зайчик сушив на сонечку свою сіру шубку, яка трохи намокла після грози, дивився на вишні, що цвітуть і думав: “Як добре... Все-таки Весна не дарма існує на світі”. І ось в один із цих чудових днів Весна прийшла до Зайчика і сказала, що їй час іти.

– Моя пора завершується, – лагідно сказала вона. – Скоро сюди прийде Літо й буде турбуватися про всіх вас. А мене чекають далеко – в Північних країнах.

– Не йди! – почав умовляти Зайчик. – Як же ми будемо без тебе? Хто ж нам дасть зелену соковиту травичку й зігріє на сонечку?

– Літо.

– Не хочу літа! – капризував Зайчик: він почав стукати задньою лапкою по пеньочку, на якому сидів. – Хочу, щоб була тільки весна! З літом погано!

Весна знову засміялась.

– Тобі сподобається Літо. У нього є для тебе багато подарунків. А з тобою ми ще побачимося, маленький Зайчику. Побачимося, я тобі обіцяю.

Весна пішла, а Зайчик сидів і гірко плакав, нічого не помічаючи навкруги. А навколо вже починалося літо.

У своїм пишнім розкішнім вбранні Літо було дуже гарним. Літо підійшло до Зайчика й привітно йому всміхнулося.

– Чому ти плачеш, маленький Зайчику?

– Тому що пішла Весна і тепер я не буду їсти зеленої ніжної травички з молодими листочками кульбабки.

– Спробуй мою, літню. Вона соковитіша й солодша. До того ж, невдовзі достигнуть лісові ягоди, виростуть смачні гриби.

– Ні! – рішуче відповідав Зайчик. – Я не знаю, що це таке “ягоди” і “гриби”, але я точно не хочу їх бачити, а тим більше куштувати! Я хочу назад, до Весни...

І Зайчик знову заплакав.

Літо взяло його на свої сильні руки. І притиснуло до грудей, від яких йшов жар нагрітого сонцем літнього дня.

– Пусти, відпусти, – відбивався Зайчик. – Ти гаряче! Я не люблю тебе!

– А ти схожий на маленького кенгуру, яких я бачило в далеких південних країнах, коли мандрувало, – сміючись відповіло Літо. – Йі лапки в тебе такі ж міцні, як у них. А стрибати через струмок ти вмєш?

Зайчик перестав вириватися й задумався.

Літо поклало його на беріг тихого лісового струмочка, який був укритий зеленою травою. З того часу, як пішла Весна, струмки в лісі стали вужчими та вже й не дзюрчали так весело.

Зайчик обережно підійшов до самої води. Потім відійшов. І раптом відштовхнувся сильними задніми лапами й стрибнув...

Він легко перелетів на інший беріг струмка. Всі друзі Зайчи-

ка – білки, пташки, їжак – заплескали в долоні й вітали його стрибок голосними криками. Зайчик сам був задоволений. Він стрибнув туди й назад ще кілька разів і весело засміявся. Їжак подарував йому перший літній гриб, а білочка пригостили його полуницею. Зайчику це дуже сподобалося. Він більше не тікав від Літа, а, навпаки – ходив за ним, відкриваючи для себе все нові й нові таємниці.

Зайчик дуже виріс за літо. Він так радів літньому теплому дощику, що навіть не уявляв, що може бути не так. Крім того, навколо було стільки смачного...

Та одного разу, коли Зайчик сидів серед польових квітів, які закривали його повністю й тільки вуха стирчали, насолоджуючись запахом свіжого сіна, то з насолодою потягнувся й подумав: “Так, все ж таки не дарма існує на світі Літо”. І саме в цей час Літо само підійшло до нього й сказало:

– Мені вже пора вирушати в нову подорож у Південні країни.

– Як! Ні! Цього не може бути! – закричав Зайчик і високо підстрибнув. – Ти не можеш нас залишити!

– Так треба. За мною йде Осінь. Я маю поступитися їй місцем.

– Не хочу, не хочу, не хочу!!! – заверещав Зайчик. – Не хочу ніякої Осені! Я хочу, щоб завжди було Літо!

Літо лагідно засміялося. Його сміх був як солов'їний спів, як шепіт теплового дощику, як лагідний шелест листя.

– Ми ще побачимося, Зайчику, – пообіцяло воно. – Я повернуся.

Літо зігріло Зайчика у своїх гарячих обіймах і почало лаштуватися в дорогу. А на зміну йому вже поспішала красуня Осінь. Її вірні слуги йшли попереду, прикрашаючи ліс найкращими кольорами: від лимонного й золотого до мідно-червоного й багряного – саме так треба було готуватися до приїзду самої королеви Осені. Всіх звірят і пташок зібрала Осінь на великій галявині, щоб повідомити про свій прихід і роздати подарунки. Тільки одного Зайчика вона не могла знайти, тому що він заховався в нірку й не бажав виходити звідти. Осінь сама підійшла до нього. Її золотий одяг і намисто з червоної горобини дуже здивували Зайчика

– Чому ти тут сидиш сам і не йдеш на свято? – запитала Осінь. – Невже ти не хочеш мене привітати й отримати від мене подарунки?

– Не треба мені твоїх подарунків, я хочу, щоб повернулось літо! – відповів Зайчик.

– Літо повернеться. Але не так швидко. Зараз моя пора, – сказала Осінь.

– А я не хочу твою, я хочу літо! – наполягав Зайчик.

Осінь дала йому скуштувати білий гриб, потім червонобокі яблука, потім горіхи... Зайчик не поспішаючи виліз із нірки й пішов за нею на галявину. Там зібрались усі лісові звірята й пташки. Більшість пташок лаштувалися відлітати за літом. І Зайчик теж хотів летіти разом із ними, але Осінь нагадала, що як би він високо не стрибав, він все-таки не вміє літати. Зайчик зовсім засмутився. А всі його лісові друзі, хто залишався в королівстві Осені, голосно вихваляли її щедрість. Особливо – три білки-подружки, які збирали на розкішному килимі з золотих листочків гриби, горіхи та жолуді та повними кошиками відносили цю смакоту до себе додому. Зайчик їх зовсім не розумів. Він не бачив нічого веселого в тому, що Літо пішло, а на його місці господарювала “якась жовта пані”. Але поступово м'яке осіннє сонечко й багаті дари осіннього лісу стали йому подобатися. Зайчик помітив, що з кожним днем стає все холодніше, і він міцніше пригорнувся до золотої мантії Осені, а вона зігрівала його та показувала свою красу. Зайчик здогадувався (він чув розмови сорок і ведмеда), що Осінь вже скоро залишить їх, і йому було сумно. Він вже звик до її золота. І тоді Зайчик сам пішов до Осені й запитав:

– Ти також збираєшся нас залишити?

Осінь засміялася тихим лагідним сміхом.

– Не так швидко, мій Зайчику. Всі повинні встигнути зібрати запаси перед майбутніми холодами, повинні підготуватися до довгої зими, – й тоді я піду.

– Ні, ні, не йди, будь-ласка! Я не хочу зими! Залишся хоча б ти з нами! – злякано закричав Зайчик, а потім запитав: – Куди ж ти йдеш?

– В інші країни. Якщо я не прийду до них, вони не зможуть зібрати врожаю й ніколи не побачать всієї краси, яку я дарую.

“Недарма існує на світі Осінь”, – подумав Зайчик і знову заплакав. Дні все холоднішали. Останні мури Осені – багряні клени – ще трималися, але Осінь уже відступала. Налетів вітер і погнав осінні листочки. Небо закрили важкі низькі хмари. Більшість звірів заховалась у нірки, барлоги та дупла дерев. Всі казали, що незабаром прийде Зима, й деякі звірі міркували про те, щоб піти за Осінню – впасти в сплячку на кілька місяців – до того часу, поки знову не стане тепло. Зайчик також дуже хотів би впасти в сплячку, але він не вмів довго спати, та ще й теплої барлоги чи нірки в нього не було. Він зовсім не хотів бачитися з зимою, але вона прийшла зовсім несподівано. Зима взяла Зайчика на руки й притисла до своєї колючої снігової мантиї, що була гаптована сніжинками й діамантами.

– Відпусти мене! Пусту мене! – пручався Зайчик. – Ти страшна, ти холодна, я тебе не люблю!

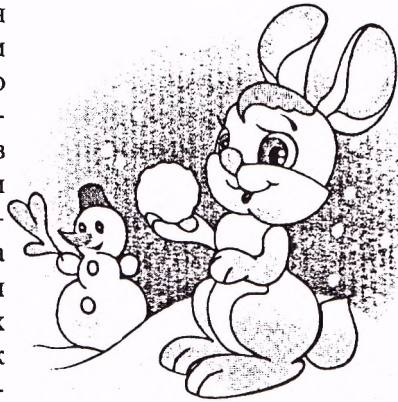
Зима засміялася, і від її сміху в лісі залунав кришталевий дзвін, ніби дзвеніли мільйони крижаних тоненьких бурульок.

– А я тебе дуже люблю, маленький Зайчику. Я приготувала тобі подарунок – чудову нову шубку, зовсім білу, як мій сніг, і дуже теплу. Поміряй її.

Вона подарувала Зайчику таку чарівну білу шубку, про яку він навіть мріяти не міг. В ній Зайчику зразу стало тепліше, і він зацікавлено розглядав нову знайому. Зима знову взяла його на руки й понесла показувати свої володіння. Вони виявились не менш багатими, ніж у інших Пір року. Невдовзі Зайчик виявив і нові радощі: велике озеро в лісі замерзло й перетворилося на ковзанку. Три білочки-подружки вже ковзалися там і весело пищали від задоволення. Вони розганялись на березі, а потім ковзали по кризі на своїх пишних хвостах, спочатку – як на санчатах, а потім – як на ковзанах. А потім хвости у них зовсім стали мокрі й замерзли, і Зайчик перестав жалкувати, що в нього немає й не буде такої розкішної прикраси. Гордо розпушивши свій куций хвостик, Зайчик стрибнув на кригу й покотився на своїх міцних лапах, ніби на гірських лижах. Так звірята веселились до вечора, і їм зовсім не було холодно.

Зайчик поступово став звикати до царства Зимы. Ліс у сво-

єму новому вбранні здавався йому спочатку зовсім чужим і, головне, майже нічого було їсти. Але Зайчик швидко навчився здобувати харчі і в цьому лісі. Білки-подружки ділились із ним своїми запасами, які зібрали восени, а пташки кидали йому ягідки горобини й шишки із самих верхівок ялин. Сам Зайчик обгризав гілочки кущів і навіть кору молодих дерев. Та

Зима подбала про те, щоб самого Зайчика ніхто не з'їв. У новій білій шубці його зовсім не було видно на білому снігу, й тому він майже не боявся голодних вовків і лисиць.

Протягом декількох днів падав сніг, і маленький Зайчик майже не виходив зі своєї схованки. Та настала особлива ніч, коли люди у своїх будинках святкують Різдво. Всі лісові звірі також відчули, що прийшов особливий час, і вийшли зі своїх схованок. Вони знову зібрались на великій галявині посеред пустого лісу.

У дивовижно ясному небі горіли величезні, схожі на сніжинки, зірки. Тихо, великими пластами падав сніг. Ніхто не міг зрозуміти, як він може падати з такого ясного неба, але всі звірки дивилися й захоплювалися. Раптом Зайчик почув тихий дзвін, ніби летіла зграя прозорих крижаних бджілок. Цей звук був схожий на відлуння сміху Зими, але вона сама стояла зовсім поруч із Зайчиком, і він бачив, що Зима не сміється, а навпаки, вона дуже серйозна.

– Що це? – тихо запитав Зайчик, коли дзвін повторився і став ніби ближчим.

– Ти чуєш голоси ангелів, – пояснила Зима. – Тільки в таку ніч їх можна почути. Вони летять над нами й радіють, бо вже сьогодні настало свято.

“А все-таки Зима не дарма існує на світі”, – подумав Зайчик, і від цієї думки йому стало навіть тепліше.

Так минали дні. І ось нарешті Зима прийшла попрощатися

зі всіма звірятами. Вона сказала, що йде далі, на Північ, до самого полюса. Але прийде час – і вона знову повернеться.

– А хто ж буде після тебе? – сумно запитав Зайчик, не знаючи, що ще йому чекати.

– Вслід за мною приходять Весна.

– Правда? Як чудово! – зрадів Зайчик. – Весну я знаю. Вона принесе мені свіжу зелену травичку!

– Ось і добре, що ти радий їй приходу, мій маленький Зайчику! – сказала Зима. – Ти вже не такий маленький. Ти прожив цілий рік! Залиш мені свою білу шубку – до наступної зустрічі я пошию тобі нову, ця на тебе вже маленька. До побачення.

– До побачення, до побачення, – радісно сказав Зайчик і пострибав назустріч Весні.

– Здрастуй, – сказала Весна. – Як ти виріс! Візьми нову білу шубку, тобі в ній буде краще, ніж у зимовому одязі.

– Дякую, Весно, – сказав Зайчик. – А скажи, ти принесла мені свіжу зелену травичку?

– Звичайно, куштуй скільки завгодно.

– Як добре, – зрадів Зайчик. – Як добре, що знову весна!

Потім услід за Весною знову прийшло Літо, Зайчик радісно його зустрів і прийняв його подарунки. Його змінила Осінь – Зайчик радів і їй. А коли настала Зима, Зайчик сміливо пострибав їй назустріч:

– Здрастуй, Зимо! Добре, що ми знову разом. Ти принесла мені нову білу шубку?

– Звичайно, мій Зайчику, – сказала Зима та лагідно щипнула його за вушко.

– А я ще почую голоси ангелів? – запитав Зайчик.

– Звичайно, почувеш.

– І так буде щороку?

– Так, Зайчику, так – щороку...

З російської переклала Л.М. Мясникова

ПРИГОДИ РОСИНКИ

Посередині Едемського саду, недалеко від дерева життя, на високому пагорбі струменем було джерельце живої води.

Вода складалася з багатьох краплинок.

Вони були гарні, чисті, прозорі, трохи голубуваті, тому що в них відбивалося небо. Джерело було початком великої річки, яка розтікалася на чотири менших для того, щоб напувати дерева, квіти, тварин і людей.

Дощу тоді не було. Вдень теплі сонячні промені зігрівали воду, вона ставала парою. Коли нічна прохолода огортала сад, пара цілющою росою випадала на землю.

Кожна росинка була дуже цінною, тому що була частинкою живої води, краплинкою незрівнянної краси.

Особливо гарно виглядала росинка в пелюстках ніжної пахучої лілії. Коли перший сонячний промінчик торкнувся білосніжних пелюсток, вона неймовірно сяяла від щастя, переливалася, виблискувала мов діамант.

Росинці все було цікаво. Вона вирішила випробувати себе. Одного разу побачила великий камінь, вночі помандрувала, щоб оселитися на ньому.

Камінь за день на сонці дуже нагрівся й був досить гарячим. Росинка тільки торкнулася його — відразу ж її не стало: випарувалася!

Василь Сухомлинський

КРИЛАТА КВІТКА

Це було влітку. Піднявся великий вітер. І приніс насінину з двома пухнастими крильцями. Сіла насінина в зелених луках. Трава й питає:

– Хто ти така?

– Я – Крилата Квітка, – відповідає насінина. – Буду рости зь тут на луках.

Зраділа трава новій сусідці.

СНІГ ДОВКОЛА

Сніг довкола сіється –
Радість обійма...
А мені не віриться,
Що прийшла зима.
Знов мороз потріскує,
Проганя тепло,
Сірою завісою
Небо налягло.
Ген ліси отарами
Губляться в імлі,
Ну, а десь літа мої,
Наче журавлі...
Їх не кличу з вірію –
Хай собі летять,
Лиш тому, що вірю я
В Божу благодать.

Сергій Рачинець

ВЕСНА

Чудесно-гарне те слово –
“весна”
Вона – як пісня та голосна,
Що не вмирає в серцях людей
І славить Бога Отця щодень.

Поглянь, як світло квітує даль,
Відкинь образи, забудь печаль...
Весна Господня – яка краса!
І вже, здається, співаю сам.

Співають птахи, поля, ліси
– Ти чуєш, друже, їх голоси?
Бог дав погоду, а день – як дзвін.
Звіщає радість повсюди він.

НА ХМАРЦІ

Сіла я на хмарку –
Хай мене несе.
Звідси, леле-леле,
Видно мені все:
Від ромашок нивка біла,
На калину пташка сіла,
(Жовта-жовта в неї грудка,
Ця пташина – жовтогрудка).
У долині синя стрічка –
– Це Журавка в'ється, річка.
Там, де верби, – наша хата.
Квітнуть мальви, пахне м'ята.
Сонце щедро, тихо світить,
Сипле промені на квіти.
Моя мама і мій татко
У городі полють грядку.
За молочними гречками
Вулики стоять рядками.
У брилях дідусь, бабуся...
Саме тут я й приземлюся.

ЛАСТІВКИ

Ластівки зібрались відлітати.
Хто ж тоді нам буде щебетати?
Хто на радість нашу і на втіху
Раз у раз літатиме під стріху?
Посміхнувся наш дідусь у вуса:
“Ластівок ми дочекались мусим!
Приготуєм сани й рукавички.
Взимку нам співатимуть синички!”

Надія Мовчан-Карпуть

У СЕРПНІ

А на свято Маковія
Серпень тихим вітром віє:
Святить яблука, насіння
В ім'я щастя і спасіння.

Надія Мовчан-Карпуть

ОСІНЬ

Повіває, повіває
Прохолода із-за гаю.
Мокрим, темним став пісок,
Брови супить дід-ставок.
І притихла дітвора:
Осені прийшла пора.

Надія Мовчан-Карпуть

ЧЕРВНІ

Поле хвилею грає:
Ні кінця, ані краю.
На зеленому фоні
Квітнуть маки червоні,
А по краю розквітло
Полинів сивих світло.
Посмітюхи у житі –
Тут їм радісно жити.

Надія Мовчан-Карпуть

БУЗОК

Посадили ми бузок.
Брунька – трісь, і є листок!
Поливаєм. Хай росте!
Рясно, рясно зацвіте.

Буде стільки того цвіту –
Зистачить для всього світу!

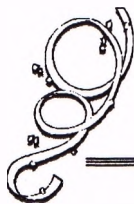
Засиль Сухомлинський

ЛІС ВЕСНОЮ

Прокинувся ліс після довгого зимового сну. Розкрилися бруньки на берестках і ліщині, на липі й клені. Маленькі ясно-зелені листочки потяглися до теплого сонця. Вони пахучі й липкі – весняні. Впаде краплина роси на маленький листочок і тремтить, тремтить.

У вітах ще не шелестить. Стиха шумить. То гойдаються гілочки, листочок хоче доторкнутися до листочка, але не може. Бринять гілочки, мов чарівна лісова сопілка. Стукає десь по стовбуру дятел, співає вивільга. А що це дзвенить у глибині лісу? Йдемо, дослухаючись до тихого дзвінка. У глибокому ґрунті бачимо струмок. Це він дзвенить. Виходимо на узлісся – перед нами широке поле. А над полем і над лісом – блакитне весняне небо. І біла хмаринка.

Тільки дуб спить. Чого ж ти чекаєш, дубе? Мабуть, першої грози. Вона розбудить тебе зі сну.

НАБУТТЯ МУДРОСТІ ЧЕРЕЗ ПРИРОДУ

Бруно Ферерс

СПРАВА ДРОЗДА

Я мав десять років, коли побачив, як дрізд жадібно дзьобав ягоди бузини. Через якийсь час він знявся, полетів на мур нашого сусіда й почав ретельно чистити свого дзьоба об камінь.

Маленьке зернятко бузини, майже невидиме, впало з дзьоба птаха й закотилося під мур.

Через десять років випадково я знову звернув увагу на той мур. Із землі, з-під муру, там, де колись сидів дрізд, ріс великий кущ бузини. І я уявляв собі, як росло те зернятко, що випало з дзьоба дрозда десять років тому.

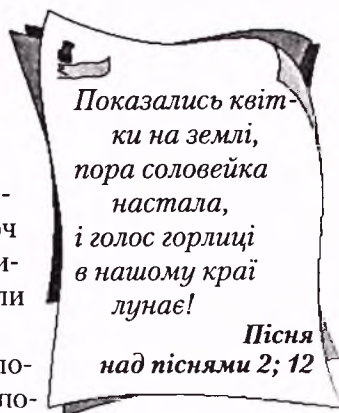
Мені хотілося почепити на тій бузині дошку з написом: “Це – справа малого дрозда”.

Дмитро Лагода

ГОСПОДЬ І КВІТИ

Був сонячний ранок. У райській долині квіти чекали приходу Господа. Хоч тоді квітам дозволялось вільно рухатися по долині, цього ранку вони стояли непорушно у сподіванні ласки Божої.

Ось надходить Господь. Першу помітив проліску*. Вона зустріла його по-

Показались квіт-
ки на землі,
пора соловейка
настала,
і голос горлиці
в нашому краї
лунає!

*Пісня
над тіснями 2; 12*

* Проліска – пролісок

глядом синіх оченят, у яких було стільки надії. Господь ласкаво доторкнувся квітки й промовив:

– Будеш ранньою весняною квіткою. Виростає першою, сповіщай про прихід весни!

Почувши Господню мову, фіалочка подумала: “Щаслива проліска, вона приносить радісну звістку. А то ж так приємно дарувати радість усім навкруги!”

За такі хороші думки Господь нагородив фіалочку ніжними пахощами. Відтоді вона стала першою пахучою весняною квіткою.

Підійшов Господь до троянди. Зарожевіла квітка від щастя й протягнулася вгору, щоб вдячно торкнутися Господньої руки. Від гарячого почуття захоплення й відданості її туго звиті пелюстки розгорталися й щоразу густіше наливалися чудовими барвами. І почула вона слова Господа:

– Розів’єшся пишним квітом. Будеш найчарівнішою квіткою на землі.

Біла лілея зустріла Господа з побожно схиленою головою, ледве чутно шепочучи слова молитви-привітання. Так і зосталася вона назавжди побожною квіткою, квіткою чистоти.

Пішов Господь далі долиною. Горицвіт, шавлія, м’ята, подорожник, звіробій, золототисячник, валеріана, ромен і багато інших гуртом припали до ніг Милосердного. Господь поблагословив їх і промовив:

– Допмагайте людям у біді! Ростіть, всмоктуйте соки землі, ловіть сонячне проміння! Збирайте ліки у свої листочки, корінці, у насіння! Кожен із вас буде мати в собі ліки для людей від якоїсь хвороби.

Була там і конвалія.

– Господи! – озвалася вона несміливо. – Я хочу робити добро людям, та чи знайдуть вони мене в лісових тінистих схованках? До того ж, я мала й непомітна.

І почула відповідь:

– Не турбуйся, квіточко, люди будуть шукати – і знаходять тебе. Для того даю тобі дивні пахощі, а разом із цим у своїх дрібних білих квітках-дзвіночках матимеш дорогі ліки для серця.

Поблизу стояв будяк. Почувши розмову, він подумав: коли невеликі квіти мають таке важливе призначення, то йому – будякові – буде дане ще важливіше! Він гордо випростався, розштовхав своїм жиливим листом менші рослини – того притиснув до землі, тому обірвав гілочки – й приступив до Господа. І був покараний за зухвальство та зневагу до менших:

– Нікому не буде користі з тебе! Ніяка тварина не захоче житися твоїм листям, бо на ньому виростуть тверді колючки, – сказав Господь і пішов далі. Будяк здригнувся і в думці гірко покаявся. Тоді Милосердний повернувся і промовив:

– Будеш рятувати верблюдів від голодної смерті в пустелях.

Ішов Господь далі й далі. Кожній зустрічній квітці давав якесь доручення. Нарешті захотів присісти й відпочити. Озираючись навкруги – а вже соняшник підставив свій міцний стовбур, щоб Господові було до чого прихилити спину, простяг широке листя, щоб зробити холодок. Його велика квітка випнула свої жовті пелюстки, запрошуючи бджіл звеселити Господа гудінням-музикою. І нагородив Господь добру рослину за таку увагу:

– Станеш у великій пригоді людям. Із твоєї квітки бджоли збиратимуть нектар і перероблятимуть його на мед, а в насінні будеш мати цінну поживу для людей. Всі тебе любитимуть і шануватимуть.

Відпочив Господь і пішов далі. Поміж сірим камінням стояла бідна непомітна квітка.

– Де ти примостилася, моя дитино, чому не йдеш до веселого гурту на зелені трави? – запитав Господь.

– А це каміння, Боженьку, залишити самотнім? Без мене не буде тут життя.

Зворушила Господа така відповідь. Він вирішив дати цій квітці особливе завдання.

– Будь ломикаменем! Даю тобі незвичайну силу проростати крізь твердий ґрунт, пробивати на своєму шляху каміння. Розцвітай синім і фіолетовим квітом! Не бійся тяжкої праці та незручності! Давай іншим приклад витривалості й мужності!

Ще раз довелося Милосердному розгніватись. Гарне суцвіття бамбука вирросло найвище від усіх квіток, але пнулося ще й ще вище. Бамбук із погордою дивився згори на інших. Чуючи

розмову Господа з квітами, він спалахнув від заздрощів і злісно шепотів: “Чому не мені бути найгарнішою квіткою на землі? Чому не мені дано найніжніші пахощі?” І, не дочекавшись, поки Господь підійде до нього, сам наблизився й спитав:

– Господи, чи одержу я краще призначення, ніж ця дрібногата? Чи матиму славу й належну мені шану від людей?

– Соромсь! – промовив Господь. – Грішиш гордощами. Не прославляти, а жахатися тебе будуть люди.

Так і сталося, хоча в деяких країнах люди вирощують бамбук. Ця багаторічна рослина протягом кількох років дає їм їжу – поживні молоді пагони. Але коли бамбук розцвіте, він умирає, й тому люди жахаються, побачивши на ньому цвіт.

Господь помітив, як турботливо ворушилися листочки однієї квіточки, як голівка її то нахилилася, то піднімалася вгору, ніби подавала знаки.

– Чого ти так непокоїшся, квітчко?

– Бедрикові* загрожує небезпека, Боженьку! Тут літають пташки, можуть схопити цю корисну комаху. Нехай би ховався під моє листячко!

– То ти рятувальниця? Ну, коли вже така милосердна, то рятуй людей! Звелю вітрам рознести твоє насіння по схилах вулканів. Люди, що там оселилися, не можуть відчутти наближення підземного вибуху, а ти кожного разу перед вибухом розквітай червоним квітом і тим попереджуй про небезпеку. Люди будуть тобі вдячні, бо матимуть час урятуватися. Називатися будеш – королівська примула.

Обійшов Господь усю широку долину, не минув жодної квітки.

Але ось біля самої вихідної брами ступив на тверде зелене листя.

– Чого це ти, барвінку, так низенько розіслався по вологій улоговині?

– Стелюся, Боже, килимом Тобі під ноги, щоб перейшов по сухому.

– Ніжне серце маєш, рослино моя! За це всі й усюди тебе любитимуть, молоді дівчата будуть тебе садити й плекати;

* Бедрик – сонечко.

пісні про тебе співатимуть. Не завмирай на зиму й під снігом залишайся свіжим! Весели всіх навкруги зеленим листом! А як доведеться кому покинути рідний край і жити на чужині, заглядай йому в душу ясним синім очком, втихомирюй йому тугу! – промовив Господь і вийшов із долини.

І донині квіти виконують завдання, які того ранку дав їм Господь Сотворитель.

ЧИ ЗНАЄШ ТИ?

Царицею серед квітів є троянда, улюблена в усьому світі за пишноту, витонченість, тонкий аромат та особливу красу. Цей прекрасний кущ люди вирощують понад п'ять тисяч років. Поети й письменники всіх часів і народів оспівували цю чудову квітку. Дикий предок троянди – шипшина – справжня скарбниця вітамінів.

Це скромна родичка прекрасних культурних троянд, кількість сортів яких давно вже перевищила 35 тисяч. А тривалість життя квітки може сягати навіть тисячі років, як, наприклад, куща троянди в Гільдестеймі (Німеччина).

Елеонора Маттіс

ПРОЛІСКИ

Сніг холодний, а під ним –
Ніжно-білі квіти,
Як змогли крізь лід вони
Шлях собі пробити?
Як зуміли з-під землі
Це тепло пронести?
Хто у холод їх зберіг,
Хто ростив та пестив?
Це Господь, бо має Він
Силу життєдайну:
Землю кожної весни
Знову оживляє.

КОЛОСОК

Міцне й гарне зернятко лежало разом із іншими в сухій та затишній коморі.

Одного разу прийшов чоловік і сказав:

– Пора зерну в землю, щоб воно змогло дати життя коло-
скам, котрі сплять всередині нього.

– Я не хочу: там темно й вогко й мене там ніхто не поба-
чить. А тут кожний, хто входить у комору, милується мною та
хвалить мене, – спробувало заперечити одне зернятко. Проте
чоловік його не міг почути. Він узяв його й разом із іншими
такими самими зернятками посіяв та засипав землею.

Зернятку було дуже неприємно, холодно й темно. Навколо
себе воно чуло бурчання, стогін і плач інших зерняток, що не
хотіли змиритися зі своєю долею. Але мужнє зернятко та його
численні товариші терпіли мовчки. Вони хотіли бути корис-
ними й принести плід.

Але який жах: самі зернятка почорнілий й відчули, що вми-
рають! Наше зернятко теж відчуло, що втратило колишню
красу й силу: смерть підкрадалася нечутними кроками.

– Я стало таким негарним і таким слабким, боюсь, що неза-
баром помру! – скаржилося зернятко.

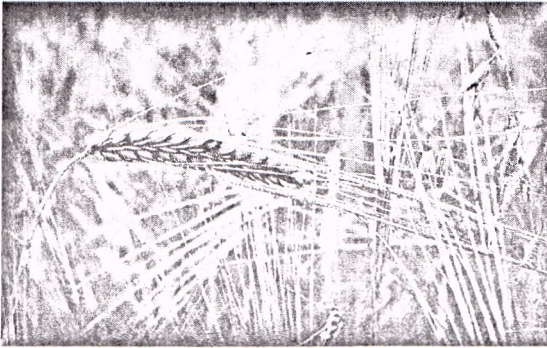
Якось на поле прийшов чоловік, який посіяв зерно. З ним
був маленький синок, котрий запитав:

– А що стається з зернятками в землі?

Вони вмирають, щоб дати життя новим паросткам. Якщо
їм шкода буде розлучитися зі своєю красою та силою, тоді їхні
паростки не будуть досить міцними й загинуть. Але зернятка
помруть усе одно трохи пізніше.

“Якщо немає іншого виходу, нехай буде так”, – подумало
зернятко. Паросток живився соком зернятка й, пробиваючись
крізь шар землі, тягнувся до сонечка. Маленькі корінці вже
самостійно брали воду з землі. Нарешті паросток визирнув із
землі та радісно потягнувся до сонця. Він ріс міцним і гарним.

А зернятко на той час стало чорним і негарним. Усі паро-
стки на полі тяглися нагору, змагаючись у силі та красі.

Але якось одного паростка з земні визирнуло старе, майже порожнє гниле зерно. Всі пагони почали сміятися.

– Це і є те зерно, з якого ти виріс?! Ну й потвора! – глумливо сказав один паросток.

– Моє зерно було міцним і гарним! – підтримав його другий. Маленький паросток, над яким глузували, не зважаючи на оточуючих, звернувся до свого зерна:

– Я такий радий, що ти можеш побачити сонечко, воно таке ласкаве!

Старе зерно вдячно припало до сильного, молодого стебла колоска. Наш паросток злякався: а раптом із землі з'явиться зерно, з якого він виріс, адже воно таке ж негарне й старе. Однак йому відразу ж стало соромно, бо заради нього, паростка, зерно стало таким огидним і старим. Воно віддало йому всю свою силу та красу! Паросток випростався й сказав товаришам:

– Як вам не соромно! Зернятка віддали нам усе, стали старими й, можливо, негарними, і ми за це мусимо бути вдячні їм. Адже якби вони залишилися гарними й молодими, нас би не було. Краще будемо рости й працювати, щоб їм не було за нас соромно.

Паростки замовкли й задумалися. Пішов дощик – і всі взялися до роботи, забувши про суперечки. Вони росли, дружно тяглися до сонечка. Наш паросток став великим пшеничним колоском. Він гордо підняв голову, милуючись своєю красою та силою. Проте знизу, із землі, пролунав тихий голос зернятка, яке вмирало:

– Забудь про себе, не прагни зовнішньої краси, працуй, інакше до жнив так і залишишся порожнім.

Колосок стрепенувся, взявся до роботи. Тепер усі соки зем-

лі, всю силу сонечка він почав віддавати новим зерняткам, що наливалися в ньому. Його високо піднята голова поступово схилилася, але йому не було сумно. Ну й нехай тепер його мало хто помічає – важливо те, що всередині зріє цілих тридцять зерен! Багато потрібно праці, щоб вони стали повними та дужими.

Настала осінь. Колосок був дуже радіий, що виростив багато зерняток. “Може, мене покладуть у комору на почесне місце? А може, віднесуть на свято жнив, щоб мою працю побачили всі люди...” – розмірився він. Але прийшов чоловік та й зібрав усі колоски: ті, що принесли всього шість – сім зерняток; і ті, що принесли багато; й навіть горді порожні колоски. Працьовитому колоску це здалося дивним, але він вирішив зачекати. Колосок жив тепер у зернах, у кожному зернятку жила його любов, його пам’ять. Чоловік вимолотив зерна з колосся, всі до єдиного, й ретельно просушив їх. Частину зерна, куди потрапило й кілька зерняток від працьовитого колоска, він залишив у коморі для посіву наступного року, решту зерна повіз до млина.

Зі свіжого борошна господиня замісила тісто й випекла чудовий коровай. Дорослі й діти насолоджувалися смаком свіжого, запашного хліба. А всю солому чоловік зібрав і спалив на полі, розкидавши золу від багаття для добрива. Разом із соломною безславно закінчилося й життя гордих порожніх колосків. А життя працьовитого колоска принесло багато гарних плодів.

А. Давидов

ЛІСОВЕ ОЗЕРО

– До нашого озера підемо! – сказав Ігоркові тато.

– Та воно ж замерзло, – здивувався той.

А татко вже лаштував рюкзак, лижі, дістав із комірчини льодоруб, із яким раніше на зимову риболовлю ходив.

– Будемо рибу ловити! – зрадів хлопень.

– Цього разу рятувати, – загадково усміхнувся тато.

І ось вони біля озера. Хоч тут і затишно, однак мороз аж

тріщить, озерце снігом замело, тільки по середині крига чиста-пречиста. Ігор побіг туди, заглянув крізь лід і страшенно здивувався: на нього звідусіль дивилися... риб'ячі очі.

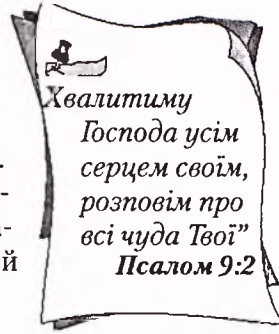
– Чого вони тут? – чудувався Ігор.

А тато вже рубав лід. І коли зробив чималу ополонку, витер піт із чола:

– Кисню їм, сину, не вистачало...

І великі, й малі рибки пливли до ополонки, навіть вистрибували з води. Один окунець на лід вискочив. Затіпався, застрибав, а назад ніяк не потрапить. Хлопчик обережно взяв його та й укинув до ополонки.

– Живи! – сказав.

Еріх Хітцблек

ТАЄМНИЦІ МОРСЬКИХ ГЛИБИН

Колись учені вважали, що в глибоких озерах та морях життя існує тільки у верхніх шарах води, куди дістає сонячне світло. Щодо рослин це припущення правильне. Вони не можуть жити без світла. Внаслідок цього на глибині 200 – 300 метрів водоростей немає, бо там зовсім темно. Багато морських тварин харчується ними, тому біологи припускали, що на більшій глибині немає представників тваринного світу.

Коли ж учені 120 років тому почали досліджувати морські глибини, то були вражені величезним різноманіттям створінь, що живуть там. Серед них були риби, раки, ракоподібні, поліпи й багато інших істот.

Зовнішній вигляд багатьох морських мешканців глибин своєрідний і навіть страшний.

Але особливий подив викликають риби з органами, які випромінюють світло, – фотофорами.

Деякі з цих риб начебто тримають маленький смолоскип перед собою. В інших на тілі розташовані рядами цятки, що світяться. А деякі випускають маленькі хмари слизу, який світиться. Світлові органи служать одним риbam для при-

манки, іншим – для того, щоб самка й самець знаходили одне одного.

У більшості глибоководних риб є очі, за допомогою яких вони орієнтуються в морській безодні. Очі бувають незвичайно великими, а деякі риби мають складні телескопічні очі.

На глибині немає хвиль і течій, зміни дня й ночі та коливань температури, й тому на глибоководних істот впливають лише ті зміни, які спричиняють вони самі. Наприклад, вищивання дрібних видів більшими. Однак цим займаються лише деякі види, бо інакше менші види зникли б назавсім. І для того щоб життя в морській безодні могло тривати й надалі, Творець годує мешканців Свого великого акваріума згори. Корм падає до них, як дощ на землю. Усе, що помирає у верхніх шарах моря, опускається вниз.

Тому глибоководним риbam нічого більше не треба робити, тільки роззявляти рота. Це вони й роблять. То їхнє найголовніше заняття, Господь створив їх для цього.

Деякі риби складаються майже з одного рота, що нагадує великий мішок. У деяких поліпів світлові органи, які служать для принади, розташовані на кінцях щупалець, а в морського чорта – “антени” з наростом, схожим на черв’ячка. Деякі раки й ракоподібні можуть дуже широко розчепірювати клешні, щоб захопити якнайбільше корму, що падає зверху.

Христина Рой

ПЕРЕЛІТ

Найбільшою радістю для дітей нашого села було зібратися коло дядька Мефодія, сісти біля його ніг і слухати. “Так, як дядько Мефодій, ніхто на світі не вміє розповідати”, – вважали всі діти.

От і зараз вівці й корови пасуться на сусідній галявині, а діти смиренньо сидять і чекають розповіді. Один хлопчик тримає в руці знайдене ним ластовенятко.

– Ластівка?! – побачив Мефодій пташку. – Хочете, я розповім вам про ластівок?

– Так-так, про ластівок! Про ластівок, дядьку Мефодію!

– Послухайте, як ластівки навесні прилетіли до нас. Далеко на півдні, де на Різдво дерева стоять зелені й на них дозрівають плоди, де ростуть дивовижні квіти, яких у нас немає, і де водиться дуже багато змій, котрих ми страшенно боїмося, в далекій Африці наші ластівки влаштували збори. Це були дивні збори. Рано-вранці всі пташки викупалися в чистій воді, причепурили своє пухнате оксамитове вбрання, так що кожна ластівка виглядала, немов панянка: чорне волосся було гладко причесане, на грудці – світлий жилет, потім білі рукавички й сукня з довгим шлейфом, як у придворної дами. Сюди, в Африку, ластівки прилетіли восени з усіх країн Європи, летіли сотнями й тисячами.

Коли всі зібралися, то розпочали свої збори співом та молитвою. Ви здивовані?! Не вірите, що пташки молилися? А чому б і ні? Вони теж, як і люди, відчувають радість і горе й теж потребують допомоги Творця. Я принаймні переконаний, що ластівки своїм співом підносили до неба молитви Богові.

Отже, вони почали з молитви. Потім усі замовкли, й один із ватажків сказав, що настав час залишити Африку й повернутися на батьківщину. Треба тільки призначити день і годину відльоту й нагадати правила поведінки під час перельоту. Ластівки одноголосно обрали зі свого середовища найстаршу головною радницею, і всі почали її уважно слухати.

– Завтра на світанні ви всі повинні прибути на місце, де ми щорічно збираємося перед відльотом. Хто спізниться – залишиться в Африці, – повчала вона. – Ми полетимо спочатку над дивовижними краями, аж поки побачимо море. Пам'ятайте, що ми всі повинні летіти разом, бо тому, хто відстане, загрожує небезпека – хижі птахи. На великі зграї вони не нападають, а окрему пташку неодмінно розтерзають. Поки ми будемо летіти над землею, ви повинні суворо дотримуватися правила: часто й довго відпочивати. І ще: коли біля вас буде багато мошок, ви не повинні об'їдатися ними, інакше буде важко летіти. Біля моря ми знову влаштуємо збори й потім цілком віддамося в руки нашого Творця, тому що майбутній далекий шлях дуже небезпечний. Навколо буде лише вода й жодного місця, де можна буде відпочити. Тому через море

зможуть перелетіти лише ті ластівки, котрі будуть строго виконувати дані Богом веління.

Вислухавши повчання, всі ластівки об'єдналися в молитовному співі, й на цьому збори було закінчено.

Рано-вранці великий берег гарної ріки був зовсім чорним: сюди прилетіли десятки тисяч ластівок. Серед пернатих там і тут з'являлися старі, вже сиві ластівки-ватажки й підтримували порядок. Деякі з них були зовсім білими, начебто пил землі ніколи не торкався їх. Ватажки закликали усіх до молитви Богові Творцю й люблячому Батькові.

У кожній зграї було безліч пташенят, що гралися, немов маленькі діти. Вони мірялися крилами й намагалися літати. Вони думали, що перелетіти море – то дрібниця. Знайомлячись один із одним, задерикувато починали бійки.

– Облиште! – вгамовувала їх стара ластівка-ватажок. – Ви не повинні битися, а тільки молитися, вірити й летіти. Якщо ви почнете воювати одне з одним, то ніколи не досягнете мети.

Інші ластівки теж були зайняті своїми “справами”: немов легковажні діти, вони без угаву базікали про те, чиє вбрання краще.

– Думайте про вашого Творця й майбутній переліт, – застерігала їх інша мудра ластівка. – Краса не врятує вас від загибелі. Якщо з кимсь під час перельоту станеться лихо, то він загине разом зі своєю красою.

Нарешті всі вгамувалися й піднесли до неба молитовний спів своєму Творцеві.

– Прощай, Африко! Усього найкращого! Бувай! – пролунав прощальний клич птахів, що відлітали.

Зграя ластівок, яка піднялася, закрила сонце, й люди, кинувши роботу, проводжали їх поглядом, довго махаючи вслід птахам. Так, це був прекрасний політ! Унизу простелилися надзвичайної краси ліси, ріки, поля, луки, села. Згідно з інструкціями ватажків птахи часто й довго відпочивали й тому майже ніхто не почувався стомленим. Але вдалині заблищало море.

– Зупинитися! – пролунав наказ.

Багато хто хотів летіти далі, але ватажки не дозволяли. Кожен ватажок оглядав та опитував свою зграю. Той, хто почувався недужим або мав хоч трошки забите місце чи злегка

пом'яте крило, повинен був сказати про це. Вся зграя чекати-ме, поки всі видужають.

Одні сказали про свої недуги, інші промовчали, вважаючи їх дрібницею. Деякі ластівки, бачачи навколо багато мошок, ковтали одну за одною. Застереження старших не допомагало. За кілька днів відпочинку на березі моря ненажерливі ластівки так розтовстіли й зледащіли, що хоч би де сідали – відразу засинали. На зборах вони спали, й навіть коли всі співали, голосів ненажерливих ластівок не було чути.

– Отже, з допомогою нашого Бога Творця ми летимо тепер далі! – пронеслося від однієї зграї до іншої.

Тисячі голосів знову проспівали:

– Прощавай, Африко! Ми летимо додому!

– До – о – до – му! – відгукнулася луна.

І ось ті, котрі нещодавно на березі вважали, що море – це дрібниця, скоро переконалися в протилежному. Навколо була сама вода. Крила втомлювалися дедалі більше, голівки почали опускатися, очі жадібно шукали місце для відпочинку, але ластівки-ватажки кричали тільки одне:

– Летіти вперед, летіти!

Ті, котрі не сказали про свої забиті місця, одна за одною падали у воду. Якщо траплялося, що здорова ластівка падала від втоми, вона короткий час відпочивала на воді, а потім знову піднімалася й летіла з новою силою. Хворі ж не могли більше спурхнути, вони занурювалися у воду й потопали. А ті, що об'їдалися мошками, почали відставати від зграї, сила покидала їх.

– Почекайте нас! Почекайте! – кричали вони вслід зграї.

Однак відповідь ватажків була:

– Летіти вперед! Тільки вперед!

Інакше не можна було, тому що Бог Творець дав кожній пташці стільки сили, скільки потрібно для перельоту через море. Щохвилини сил меншало, тому птахи не могли затримуватися й чекати.

Бідні неслухняні й ненажерливі ластівки! На березі вони не стримували свого апетиту й стали занадто важкими для перельоту. Наслідком надмірності була загибель у морі...

Та ще й вдарила гроза та розпочалася буря. Ластівки сотня-

ми почали падати у воду. Сильніші врятувалися, але слабкі загинули. Через неслухняність багато хто не побачить більше своєї батьківщини, своїх теплих гнізд.

Коли сили птахів були вже майже вичерпані, вдалині раптом з'явився корабель. Що то була за радість! Урятовані!!! Ластівки кинулися назустріч кораблю, але не змогли всі одночасно розміститися на реях, тому відпочивали по черзі. Після короткого відпочинку підбадьорені птахи полетіли далі.

Незабаром заблискала нова гроза, ластівкам здавалося, що тепер вони всі загинуть.

– Ні, ми долетимо! – кричали мудрі ватажки. – Тільки вірте – й уперед!

Раптом ластівки, що летіли попереду, закричали:

– Земля! Земля!

Як зраділа вся зграя! Ластівки зібрали свої останні сили. З радістю вони розташувалися на парканах, дахах будинків та сараїв... Трохи відпочивши, знову зібралися разом. Збори почалися з молитви та хвалебної пісні милостивому Творцю за послану допомогу й захист.

І от настав час розлуки. Кожна ластівка повинна була податися до місця свого народження. У зграї були ластівки з Англії, Франції, Німеччини, Росії й інших країн. Спочатку всі птахи розділилися за країнами, потім за областями й, нарешті, за містами та селищами.

На прощання всі ластівки дякували своїм ватажкам. І от кожна пташка полетіла на свою батьківщину. Летючи, вони кричали одна одній:

– Куди ви?

– Ми до Петербурга!

– Ми до Москви!

– До Рима!

– До Вологди!

– До Парижа!

– Летіть із Богом! Щасливої дороги!

Так кожна ластівка полетіла у свій край, у своє місто й у своє гніздо. Вони прилетіли й у наше село, під наші дахи. Прилетіли з гучною радістю, на що ми також із радістю відповідали: "Ах, ластівки прилетіли! Отже, скоро літо!"

Ось так, дітки, ластівки прилетіли додому, – закінчив свою розповідь Мефодій. – Ви теж будете повертатися додому. Чи, може, ви думаєте, що ви вже вдома й залишитеся на землі повік?

– О ні, – заперечили старші діти. – Адже всі ми повинні вмерти.

– А що буде потім?

– Потім у могилу!– закричали одні.

– А небо!– заперечили інші.

Так, ми полетимо на небо, на нашу батьківщину! Але як ви вважаєте: чи потрапите ви неодмінно на небо?

Василь Сухомлинський

ВРАНЦІ НА ПАСІЦІ

Був сонячний весняний ранок. Із вулика вилетіла бджілка. Покружляла над пасікою та й полетіла вгору. Дивиться – на землі щось біліє. Спустилася – а то яблуня цвіте. Знайшла найпахучішу квітку, сіла на її пелюстки та й п'є солодкий сік. Напилася, ще й діткам своїм набрала. Піднялася знову, полинула. Летить над лугом, аж бачить: на зеленому килимі багато золотих сонечок. Спустилася бджілка. Перед нею цвіте кульбаба. Квітки великі, пахучі. Знайшла бджілка найпахучішу квітку. Сіла на золоте сонечко й набрала багато-багато меду.

Олена Мікула

СІЛЬ ЗЕМЛІ

Батьки моєї подружки Наталки були родом із Сибіру. Її мама, тітонька Валя, дуже смачно готувала пельмені. Одного разу Наталка запросила мене в гості саме такого чудового дня, коли на обід у них були пельмені. Удома дуже смачно пахло, й ми не могли дочекатися, коли ж нас запросять до столу. Й от нарешті ми сиділи на кухні й перед кожним у великій тарілці парували міцні гарненькі пельменчики. Я, як дуже вихована дівчинка, намагалася їсти акуратно й не дуже швидко. В мене це не дуже виходило,

і я зрештою помітила, що на моїй тарілці лежить останній пельмень. Я із жалем поклала його в рот і... Те, що я відчула, передати неможливо! Мене неначе обпекло вогнем, ударило струмом й облило холодним душем одночасно. Всередині пельменя замість смачної начинки була сіль! Її було так багато, що вона перестала бути просто солоною, вона стала жахливо пекучою.

Але як ви пам'ятаєте, я була вихованою дівчинкою. Намагаючись не виказати своїх емоцій, я цього пельменя проковтнула... В мене перехопило подих і не було сили навіть попросити води. Коли Наталчина мама запитала, чи не хочу я ще, я тільки заперечливо по хитала головою. Я сиділа дуже рівно на стільці й дивилася, як родина моєї подруги весело доїдає частування. І раптом Наталка підхопилася з-за столу і з криком: "Попався!" побігла до відра зі сміттям, на ходу виймаючи з рота пельменя. Мама, тато та її старший брат Сашко покоїлися зі сміху. Наталка повернулася до столу й, схопивши чашку, почала пити компот величезними ковтками.

Усі доїдали пельмені, поглядаючи одне на одного. Йї коли тарілки спорожніли, Сашко здивовано запитав:

– А де ж другий?

Всі подивилися на мене... На той час мова до мене ще не повернулася, але я вже почала здогадуватися, що до чого. Тітонька Валя кинулася напувати мене компотом, а всі навперей почали пояснювати, що це такий сибірський звичай, жарт, коли в пельмень замість начинки кладуть сіль і перець.

Вдома перед вечерею я попросила маму, щоб вона не солила мою порцію картоплі. Але коли я її покуштувала, картопля виявилася страшенно несмачною. Я обережно її посолила й покуштувала знову. Картопля тепер мала чудовий смак, і я її з апетитом її з'їла.

До цього випадку про сіль я взагалі ніколи не думала. Що про неї думати? Вона завжди на столі, коштує дешево, скрізь продається. На уроках географії нам щось про неї розповідали, але значно цікавіше було слухати про золото, алмази, дорогоцінні камені.

Якби тоді, в дитинстві, я почула, що Христос називає Своїх учнів "сіллю землі", то це б мене не дуже надихнуло. Але поміркуймо трохи про сіль.

Сіль – речовина, якої людина дуже потребує. Нестача солі в їжі може призвести до важких захворювань. У давнину ця речовина була не такою дешевою, як зараз. Видобувати її було непростим заняттям. В Ізраїлі сіль зазвичай добували з Мертвого моря, яке ще називають Солоним. Це унікальне море, найсолоніше у світі. Саме тому в ньому не живе риба. У цьому морі може спокійно купатися навіть той, хто не вміє плавати, бо через великий уміст солі щільність води надзвичайно висока. В умовах жаркого клімату Ізраїлю сіль дуже важлива, адже вона виділяється разом із потом, що може навіть спричинити смерть. До того ж, сіль має ще одну унікальну властивість – вона запобігає псуванню продуктів. Щоб зберегти м'ясо та рибу, потрібно їх добре посолити.

Коли Ісус називав Своїх учнів сіллю землі, Він мав на увазі саме ці якості. Як сіль, християни мають надавати життю смаку, охороняти світ від псування, від розкладання.

Як же стати сіллю землі? Проведемо невеличкий урок із хімії. Поглянь, як виглядає формула солі: NaCl для тих, хто хімію ще не вивчає або вивчає абияк, пояснюю. Сіль – це хімічна сполука двох речовин – натрію і хлору. Натрій – це дуже цінний, рідкісний елемент. А хлор – отруйний газ із неприємним запахом. І от після того, як ці дві речовини вступають у реакцію, утворюється сіль. З'являється зовсім нова речовина з чудовими властивостями – надавати смаку, запобігати псуванню, підтримувати життя.

Дивно, але ця хімічна сполука дуже гарно ілюструє взаємодію Бога й людини. Якщо людина “не вступає в реакцію” з Богом, вона так і залишиться отруйним “хлором” із неприємним запахом. І навпаки, коли Бог взаємодіє з грішною людиною, Він перетворює її на нове творіння, яке має прекрасну властивість бути сіллю землі.

Бог дуже хоче взаємодіяти з тобою! Він не хоче, щоб ти діяв сам-один, Він хоче змінити твоє життя. Він кличе тебе до Себе! Тобі потрібно лише одне – відреагувати на Його заклик. Звернися до Нього в молитві – й Він наповнить твоє життя новим, високим змістом. Ти можеш стати сіллю землі, якої так потребує світ, що гине!

ХОМ'ЯЧОК

Цілий рік просив я тата
Хом'ячка подарувати,
Він такий смішний, я знаю:
Все за щічки він ховає.
І нарешті у хатинку
Поселив я цю тваринку.
І живе в моїй родині
Дуже жадібне створіння.
Тато дивиться, сміється:
“Синку, щось мені здається,
Що на тебе трошки-трошки
Хом'ячок неначе схожий.
Від сестрички та від брата
Звик ти іграшки ховати,
Тайкома їси цукерки,
Подивись-но у люстерко:
Схожий ти на хом'яка,
Бач, роздулася щока!
Я злякався: “Тату, тату!
Більш не буду я ховати
Ні цукерок, ні машинки”.
Тато каже: “Добре, синку,
Щирим серцем Бог шанує,
Мир і радість їм дарує”.
Хом'ячку я дуже вдячний:
Я свій гріх тепер побачив.
Але Бог допомагає,
Вчить мене та виправляє.
Дам цукерку я Ганнусі,
Грою з братом поділюся,
Придивися, друже мій,
– Чи ти щирий, чи скупий?

Зоя Жук

ПРО КВАСОЛИНКУ, ЯКА МРІЯЛА ПОБАЧИТИ СОНЦЕ

На гвіздочку в коморі висів мішечок із квасолею. Жила в тому мішечку маленька, біла в цяточку Квасолинка. Лежала вона поміж інших своїх сестричок і мріяла. А мріяла Квасолинка про Сонце. Уявляєте, бідолашна ніколи не бачила Сонця!

Ще коли жила в стручку в мами Квасолі, вона постійно відчувала ласкаві промінці Сонця. Мама казала, що вони життєдайні: без Сонця не було б ані життя, ані квасолі.

Того дня, коли бабуся з Катрусею прийшли на город і повисмикували всі до останньої стручки, Квасолинка так і не побачила Сонця. А ввечері потрапила в мішечок, який і повісили в коморі.

– Будем, онуко, суп варити й піріжки з квасолею пекти.

– “Прощай, моя мріє,— скрушно подумала Квасолина. – А тепер опинюся в супі — і все...”

Минав час, багато її сестер опинилося в каструлі, а черга Квасолини все ще не наставала. Поступово в ній забринів промінчик надії: “Може, я все ж таки побачу, яке воно – Сонце?”

– Катрусю, принеси мені мішечок із квасолею.

Дівчинка висипала кілька жмень квасолі на стіл. “От і мене з’їдять. Прощай, любе Сонечко, якого я так і не побачила!” – зітхнула Квасолина.

– Бабусю, подивись, яка гарна, в цяточку! Можна, я її та ще кількох собі візьму? Я їх посаджу.

Одного разу Катруся викопала на грядці декілька ямочок, поклала у кожен по квасолині й подумала:

“Настав час вас посадити. Прощайте, мої рябенькі. Про-

шу, принесіть мені щедрий врожай!”

Бідолашна Квасолина так довго чекала на цей день: “Я сьогодні побачу Сонце!” Але – така прикрість! Небо затулили суцільні сірі хмари.

Квасолинці було темно й страшно. У неї всередині все наче ворухилося, переверталось, тріщало. “Це кінець. Я помираю, так і не побачивши Сонця!” – подумала вона.

За кілька днів її біла в цяточку шкірочка тріснула. “Я вже померла, – подумала Квасолина. – Проте ні, я дихаю! Я п’ю воду і... расту!”

І ось на поверхні землі з’явився маленький паросток.

“Невже це я?” – не йняла віри Квасолина. Щось тепле, сяюче дивилося на неї з неба й пестило золотистими променями.

– Сонце! Яке ти гарне! Дякую, що зігриваєш мене, Сонечко!

Сонце посміхнулося Квасолинці. А вона простягнула до нього свої долоні-листочки й ще трішки підросла.

Василь Сухомлинський

ЯК ВИЗВОЛИТИ ДЖМЕЛЯ?

Залетів у клас джміль – жовтий, як мед, волохатий. Довго літав, припав до вікна. Бився в шибку, плакав, а вилетіти не зміг.

Коли діти прийшли до школи, він тихо лазив по шибці. Час від часу пробував злетіти, та не було сили.

От повзає він по шибці. Ніхто не звертає уваги на бідного джмеля, тільки найменша дівчинка дивиться на нього пильно-пильно.

Хочеться Ніні підійти до волохатого, взяти його на долоню, підняти до відчиненої квартирки й випустити.

Жде Ніна перерви – не діждеться.

Хоч би скоріше час ішов.

Хоч би швидше пролунав дзвінок.

Марія Дель

ХТО ПРИДУМАВ БЕГЕМОТА

Хто створив наш світ прекрасний,
Хто так добре все зробив,
Щоб світило сонце ясне,
Вітер віяв, дощик лив?
І чия оце робота —
Річка, пагорбок, сосна?
Хто придумав бегемота,

Крокодила та слона?
Хто розводить риб у морі
І суниці у лісах,
Хто розсипав в небі зорі
Та поклав Чумацький Шлях?

Хто звелів бджолі маленькій
Мед збирати із квіток?
Звідки має соловейко
Свій чудовий голосок?
В небі хто малює хмари
І веселку, мов місток?
І чому духмяний, гарний
Квітне під вікном бузок?

Друже, вір у Боже Слово,
Йди до світла, йди до Бога,
Лише Він достойний слави,
І уваги, і пошани!

ЧИ ЗНАЄШ ТИ?

На тілі найменшого птаха – *колібри* – трохи менше як тисяча пер, а на тілі лебедя – їх більше як двадцять п'ять тисяч.

Одним із найменших пташиних гнізд у світі є гніздо *деревного стрижа*, який склеює слиною

шматочки деревної кори у формі чаші. В це гніздо вміщується тільки одне яйце стрижа.

Висиджування яєць у дрібних співочих птахів триває близько 10 днів, а в *альбатроса* – близько 80 днів.

Арктичний крячок, що літає від одного полюса до іншого, щороку долає відстань у 38 000 км.

Гуси – *канадські казарки* – доглядають не тільки за своїми пташенятами, але й за пташенятами інших гусей, збираючи до ста пташенят.

Серед усіх птахів найгучніший голос в *індійського павича*: його крик чути за декілька кілометрів.

Костянтин Ушинський

КРУГООБІГ ВОДИ В ПРИРОДІ

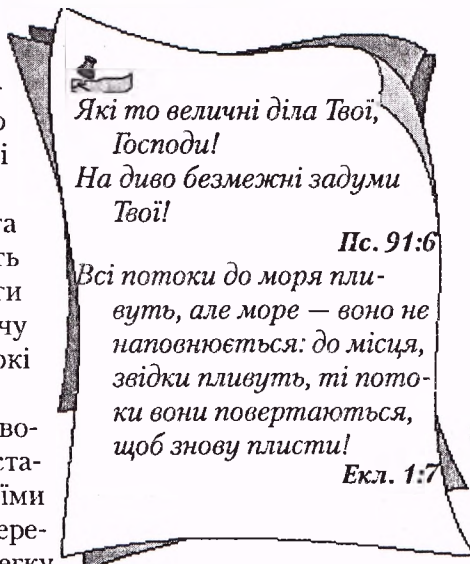
1. Кому тільки не потрібно води!

Траві, тваринам, пташці та людині. Для цього Бог наповнив нею великі моря та океани.

Але в морі вода гірка та солоня, та й не всі живуть біля моря. Як же очистити її? Як перенести за тисячу верст? Як підняти на високі гори?

Цю роботу доручив Творець відповідальному старанному сонечку. Своїми теплими промінцями перетворює сонечко воду в легку пару. Водяні пари залишають сіль в морі, піднімаються вгору й видаються нам срібними хмаринками на голубому небі.

2. Підніметься пара хмарками: але ж не стояти їм над морем! Виходить тут на роботу вітер – і розносить величезні хмари,

*Які то величні діла Твої,
Господи!
На диво безмежні задуми
Твої!*

Пс. 91:6

*Всі потоки до моря пли-
вуть, але море – воно не
наповнюється: до місця,
звідки пливають, ті пото-
ки вони повертаються,
щоб знову плисти!*

Екл. 1:7

як легенькі пір'ячка, на всі сторони білого світу. У кожній такій хмаринці так багато води, що якби вона вся разом упала на землю, то затопила б міста, села, людей і звірів. Але Господь влаштував справу інакше: вода з хмар сіється, як через сито, маленькими краплинками дощу або замерзає й летить пухнастими сніжинками.

3. Освіжить вода поля, ниви й почне всмоктуватися в землю. В землі краплина за краплиною збирається вона в маленькі струмочки. Струмочок тече до струмочка, і з'являється з-під землі світлим, холодним джерельцем. Б'є джерельце і летється по землі струмочком. Проріє собі струмочок русло в землі й біжить, дзюрчить по камінчиках: зустрінеться зі своїм братом, таким же балакучим струмочком, — зіллється й побіжать разом. Біжать вони разом, а до них по дорозі пристане третій, четвертий, п'ятий товариш...

Дивишся: неабияка річка тече в зелених берегах. Поїть вона людей та тварин, освіжає рослини на полях, лугах, повертає колеса млина, носить дерев'яні плоти та легкі човни, а в її прохолодних потоках вже грають веселі рибки, поблискуючи срібною лускою.

4. Біжить річка, зустрілася з іншою — зіллється й біжать разом. До них дорогою пристане третя, четверта... І вже величезна річка з багатьма притоками перетинає з кінця в кінець велику державу або десятки малих. Пливають по річці важкі баржі, завантажені вщерть товаром; шумлять кораблі; а на березі стоять промислові села та торговельні міста, одне багатше від іншого. Несе річка великі прибутки з держави в державу, а в далеке море вносить своїми широким гирлом вже не маленькі човни, а великі кораблі, одягнені вітрилами, наче крилами.

Багато води вливає річка в море, а сонце все працює: знову підніме воду у хмари й розкидає її по цілому світі.

Ллються вічно ріки в моря й ніяк вилитися не можуть, черпає вічно сонечко воду з моря й ніяк вичерпати не може: так премудро цю справу влаштував Творець.

СТРУМОК

– Ти куди, струмочку, ти куди?
– Я до річки, до великої води.
А тоді тектиму з нею я,
Обминаючи і гори, і поля.
Я країн багато обмину.
В океан пірну на глибину.
Зможу там похлюпотіти,
Потім – хмаркою злетіти.
Потім впасти, наче пух,
На зимовий білий луг.

ЧИ ЗНАЄШ ТИ?

Вода – найпоширеніша речовина на нашій планеті. Це – океани, моря, ріки й озера. Це й гірські льодовики, й сніговий покрив Землі. Свинцеві хмари, легкі хмаринки, дощ і туман – це теж вода.

Людина на дві третини складається з води. Без води вона може прожити лише три дні.

Без води неможливе існування тварин і рослин. Життя є лише там, де є вода.

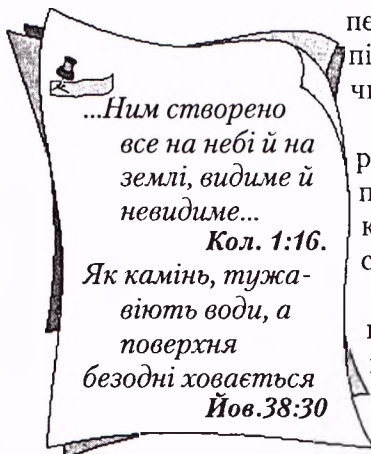
Вода захищає землю від перегрівання й переохолодження, тому що повільно нагрівається та охолоджується.

Олена Мікула

ДИВОВИЖНА РІДИНА

Микола з зусиллям підвівся з ліжка. Прокидатися так рано – справа нелегка. “Добре, що канікули, хоч не треба нікуди поспішати”, – подумав він. Подивившись у дзеркало, Микола вжахнувся. Виявляється, що вчора, граючись із друзями в піщаних дюнах, він дуже забруднився.

– Треба було ввечері краще помитися, – простогнав хло-

пець, швидко змітаючи рукою тисячі піщинок із простирадла, щоб не побачила мама.

Аби уникнути неприємностей, він ретельно вмився теплою водою – принаймні помив ті місця, що відразу кинуться в око батькам. Професійна самоперевірка підтвердила: чистий!

Вода – це, напевно, найважливіша речовина, створена Богом. Ніяка інша планета Сонячної системи, крім Землі, не має запасів води. Тому й життя існує лише на нашій планеті.

– Привіт, Миколо! Нарешті ти з'явився! – зустріли його друзі.

– Мені довелося вранці гарненько помитись, а то не пройшов би перевірки на чистоту, – пробурмотів Микола з досадою.

– Достатньо ж помитися ввечері, – усміхнувся Олександр.

– Увечері мені було ліньки, – зізнався Микола. – До речі, якщо ми говоримо про воду, то чи знає хто-небудь із вас, яку територію нашої Землі вона покриває?

– Майже 75 відсотків поверхні Землі покрито водою, – відразу відповів Олександр, якого хлопці жартома називали “ходячою енциклопедією”. – І це справжнє чудо. Якби глибина океанського басейну не була в середньому чотири кілометри, а в деяких місцях навіть одинадцять кілометрів, то вся Земля була б під шаром води завтовшки близько трьох із половиною кілометрів.

Так твердять учені. І тільки морські басейни запобігають цьому. Морські западини виникли, напевно, під час Всесвітнього потопу. До потопу в цьому не було потреби. Значна частина величезних водних мас утворювала пояс навколо Землі, як це описано в першому розділі книги Буття. Під час потопу цей пояс зійшов на Землю дощем. Землю цілком було вкрито водою. При цьому утворилися гігантські морські западини, куди потім стекла вода. Найвищих гір, що відомі сьогодні, на той час іще не існувало. Вони або вулканічного походження,

або виникли внаслідок зіткнення континентів. Але це відбулося в рамках післяпотопних катастроф.

Набігавшись по пляжу, хлопці сіли перепочити. “Кокакола” з льодом – це саме те, що їм було потрібно зараз.

– Миколо, чому ти так уп’явся очима у свою склянку? Щось не так? – запитав Мишко.

– Ні, все гаразд. Я просто дивуюся. Бачиш, шматочки льоду плавають на поверхні “коли”. Вони не тонуть. Лід легший за воду, тому його утворення починається на поверхні. Це відбувається тому, що під час замерзання вода розширюється. Запитай Рому, він фахівець із льоду.

– Ні, швидше моя мама. Вона викинула з морозильника пляшку з мінеральною водою, котру я поклав туди для експерименту, бо вона тріснула. Та тепер я переконався в тому, що замерзла вода має більший об’єм, ніж звичайна. Цим вона відрізняється від інших рідин.

– Чудо, що Бог створив воду саме такою, – додав Олександр.

– Якби це було не так, то наші моря за багато тисяч зим уже давно промерзли б наскрізь. Океани перетворилися б на холодильник Землі! З таким могутнім нагромадженням холоду не впоралося б навіть найінтенсивніше літнє сонце. Життя було б неможливим у жодному морі, озері або ставку. Бог чудово створив воду! Проте не тільки незвичайну структуру створив Бог, – продовжив Олександр. – Увесь кругообіг води в природі – це чудо. Дош, що випав на землю, поповнює струмки, річки та ґрунтові води. Що не витрачається – те повертається в море й випаровується. Але цей процес має відбуватися дуже повільно, щоб рослинність могла користуватися водою. Ліси, мохи, болота й торфовища подібно до губки вбирають у себе дуже багато води. Все це – зроблені Богом водоймища. Однак і вода в океані має залишатися завжди свіжою та збагачуватися киснем. Вітрів для цього недостатньо. Вони піднімають хвилі лише на поверхні океану чи моря. Цю проблему Творець вирішив майстерно. По-перше, Він домісив до морської води сіль: – три-чотири відсотки. Це допомагає її консервувати. Але цього ще недостатньо. Тому Бог створив підводні ріки, що постачають океанам свіжу воду. Як, наприклад, Гольфстрім. Але й цього ще замало. Підводні потоки проходять лише на гли-

бині декількох сотень метрів. Свіжа вода має проникнути до найбільших глибин моря. Але для нашого Творця це також не проблема. Як Він упорався з нею? За допомогою віддаленого Місяця, який притягує воду. Унаслідок цього під час руху Місяця навколо Землі виникають припливи та відпливи. Вони добряче перемішують усю морську воду.

Увагу Миколи привернула водяна комаха – водомір, що бігав по поверхні води. Рома, побачивши його, здивовано похитав головою:

– Ця комаха важча за воду. Взагалі, вона має потонути.

– Навіть голка може плавати на поверхні води. Для цього, перед тим як обережно покласти її на поверхню води, голку потрібно трохи потерти між пальцями й таким чином змастити. Водомір так само робить. Він регулярно змащує свої тонкі, як голки, лапки та їхній волосяний покрив, – пояснив Микола.

– Але є ще одна причина, – додав Олександр.

– Бог зробив воду життєвим простором не тільки для 60-тонних китів, але й для маленьких тварин, таких, як водомір. Він подбав про те, щоб вода на поверхні мала тонку плівку, – тому водомір може по ній бігати. Вчені називають цей ефект “поверхневим натягом води”. Поверхневий натяг виникає внаслідок взаємного притягання водяних часток. Він особливо сильний на поверхні. Тому поверхня схожа на тонку плівку, на якій можуть триматися водоміри, а також голки або скріпки. Якщо ця комаха ненавмисно потрапить у воду, змішану з засобом для миття посуду, то вона відразу потоне, тому що засіб руйнує поверхневий натяг, і тоді цей принцип уже не діє. Через це так важливо піклуватися про те, щоб не забруднювати воду, бо від цього залежить життя багатьох тварин, котрі живуть у ній. Мене захоплює різноманітність морських мешканців. Фантазія Творця дивовижна.

Олена Мікула

ПРО ЩО СПІВАЮТЬ ВОДОСПАДИ

Ми, навіть не помічаючи того, звикаємо до дивовижних речей. Людина живе у світі мільйонів різноманітних звуків, але

часто не сприймає й невеликої їх частини. Вона не прислухається до звуку своїх кроків, до шелестіння сторінок, дрижання холодильника на кухні, дзюркоту води з крана. Кожен із нас, не замислюючись ані на мить, розставляє звуки за черговістю: що для нас важливо, те ми чуємо; а те, що має другорядне значення, відходить на другий план. Тільки коли звуки чомусь нас дратують, вони привертають нашу увагу. І от ми вже не чуємо того, що голосно розповідає вчитель, тільки тому, що Петрик їсть під партою яблуко. Ми не чуємо, про що співають на сцені, якщо поруч із нами хтось розгортає шоколадку. А якщо раптом у нас у найбільш незручний момент починає бурчати в животі, то нам здається, що гучніші звуки може видавати тільки рок-група на стадіоні.

Звуки. Це одне з найперших явищ, яке починає сприймати дитина, з'явившись на світ. І перше, що вона вміє робити, це видавати звуки. Мине майже рік – і звуки для неї почнуть набувати змісту. А поки що це – задоволене бурчання, сите сопіння, вимогливий крик. Батьки намагаються вловити в белькотінні малюка зміст: тато стверджує, що його син чітко вимовляє “тато”, а бабуся – “баба”. Спостерігаючи за дитиною, можна визначити, що їй приємно видавати звуки. Іноді це навіть нагадує спів. Може, це і є перша музика, яку складає новонароджена людина?

Діти часто експериментують зі звуками. Вони набирають у рот води і горлом видають булькотіння різної тональності. Виходить дуже гарно. Якщо ви ще цього не робили, то на вас чекає незвичайне відчуття. Мабуть соловей, коли виводить свої трелі, відчуває приблизно те ж саме.

Коли ми прославляємо Господа піснею на християнських святах, усі водоспади світу, всі ріки, птахи, трави трелями й шелестінням вторять: “Тому, Хто сидить на престолі, і Агнцеві – благословення, і честь, і слава, і сила на вічні віки!” І я розумію, що Бог дав Своєму творінню голос, щоб воно прославляло Його. Він створив звуки для того, щоб вони зливалися в могутній хор, який славить Його. Бо тільки Він гідний слави. Він – Бог усього живого, і все, що дихає, хвалить Господа.

ПРИРОДА СЛАВИТЬ ТВОРЦЯ

Олена Мікула

НА КРАЮ БЕЗКРАЙНЬОГО ВСЕСВІТУ

Одного разу мені пощастило провести серпень у Севастополі. База відпочинку, на якій ми зупинилися, розташована в бухті Омега. В цьому мальовничому місці є найбільший міський піщаний пляж. Я там загоряла, просто лежачи на сонці. Але байдикувати дуже довго я не можу. Я почала пересипати пісок із однієї долоні на іншу. Я спостерігала як піщинки тоненьким струмком сиплються мені в руку. І раптом побачила, що деякі з них мають якусь дивну форму. Я придивилася й із подивом виявила, що це не піщинки, а маленькі мушлі! Вони були такі малюсінкі, навіть набагато менші за справжні піщинки, уявляєте? Але це були справжні мушлі. Колись у них жили маленькі морські істоти. Це їхні будиночки! Кожна раковина була надзвичайно красивої, витонченої форми. Але їй треба було піднести дуже близько до очей, щоб роздивитися.

Діти й дорослі ходили та бігали по піску, топчучи ногами цю красу. Я тоді подумала: “А навіщо Бог створив ці мушлі такими гарними? Живуть вони на дні моря, ніхто їх не бачить, ніхто не може оцінити роботу Творця. Потім хвилі моря виносять їх на берег, де вони змішуються з піском. Добре роздивитись їх можна хіба що за допомогою мікроскопа. Але хто ходить на пляж із мікроскопом? Невже Бог старався даремно?”

Єдиною моєю втіхою було те, що мені все-таки пощастило роздивитися цю красу. У мене навіть майнула думка, що Бог створив ці мушлі спеціально для мене.

Повернувшись до Києва, я пішла в краєзнавчий музей. Там була величезна експозиція* раковин молюсків. Я й раніше знала, що існує багато видів морських безхребетних (так вони

* Експозиція – виставка.

називаються по-науковому). Але їх було набагато більше, ніж я могла собі уявити! Цілими рядами лежали під склом безліч видів мушель моллюсків різних форм, кольорів, розмірів із незрозумілими латинськими назвами.

Навіщо Бог створив їх? Протягом тисяч років на дні моря народжуються мільйони надзвичайно гарних створінь, які живуть, умирають, стають піском, і їх ніхто не бачить! Навіщо? Чому? Якщо в тебе виникає якесь нерозв'язне питання й ти мордуєшся над його розгадкою, не знаходячи собі спокою, то Бог обов'язково відзначить твій допитливий розум і неспокійне серце.

Так було й зі мною. В одному науковому журналі я раптом побачила дуже гарні фотографії. Щось надзвичайно осяйне й чудове було зображено на них. Читаю – і виявляється, що це знімки, зроблені американським ученим за допомогою космічного телескопа “Хаббл”. І на цих знімках – галактики, що розташовані від Землі за мільйони світлових років!

Ти бачив зоряне небо? Правда, гарно?! Тут усе зрозуміло: ми його бачимо, радіємо та прославляємо Бога за те, що Він створив таке прекрасне небо. Все гаразд, усе на своїх місцях. Але навіщо створювати такою прекрасною галактику*. Центавра, що розташована від нас на відстані десяти мільйонів світлових років?! А ця галактика найближча до нас! А що там, далі? Усе та ж краса, усе та ж досконалість. Чому?

І нарешті я зрозуміла! Тому, що Бог не вмів творити погано. Він усе творить прекрасно! Просто Він такий. Його руки такі. Кожна лінія, проведена Ним у Всесвіті, досконала. І Він не має потреби в похвалі й оцінці. Йому не потрібні глядачі, не потрібен шум оплесків. От який Творець!

Я попросила в Нього пробачення за ту думку, яка промайнула у мене, що ті мушлі на моїй долоні Він створив спеціально для мене. Він створив їх насамперед тому, що Він – Творець.

Але Бог не випадково помістив їх на мою долоню. Він хотів, щоб я зрозуміла, який Він є.

* Галактика – скупчення планет і зірок.

ЧИ ЗНАЄШ ТИ?

Світловий рік – це відстань, яку проходить світло за один земний рік. За одну секунду світло проходить 300 000 кілометрів.

Світло від Місяця досягає Землі за час, трохи більший від секунди. Відстань від Сонця до Землі світло долає за вісім хвилин. А від найближчої до нас зірки Альфа Центавра світло йде 4 роки. Наша галактика Молочний Шлях, або Чумацький Шлях, має розміри 100 тисяч світлових років.

Марина Кузнєцова

СИЛЬНИЙ ХТО, ЯК МІЙ ГОСПОДЬ?

Сильний хто, як мій Господь?

Хто, як Він, величний?!

Втримує безодню вод

Й джерельце-криничку.

А чудесні зірочки

Світять, наче серце, –

Й зігріває нам серця

Нам любов небесна.

Там, де хоче, вітер дме,

Це Господь витає!

Всьому силу Він пошле,

Все Він доглядає.

А життя – це дар небес,

Божа милість Духу!

Повен Божий світ чудес!

Я молюся тихо:

“Хто ще сильний, наче Ти?

Ти всьому основа!

У Тобі життя потік,

Джерело любові”.

Переклад Зої Жук

Марина Кузнєцова

БОЖИЙ ДЕНЬ

О, який прекрасний Божий день
У промінні сонячного світла!
Джміль пухнастий повагом гуде
Над колоссям жита, що розквітло.
Легіт вітру у траві притих,
На душі – ні смутку, ні тривоги...
День чудесним справді є для тих,
Хто радіє невимовно Богу.
Подивись, як в'юниться ріка,
Обіймає пагорбок зелений...
Нас веде Спасителя рука
В тихий світ любові незбагненний.

Переклад Зої Жук

Степан Загорулько

ЗА СЛОВОМ ГОСПОДА

За словом Господа ураз
Засяяли у небі зорі,
Земля вся квітами взялась,
І хвилями заграло море.
Бог світ для тебе змайстрував,
Живий, чудовий і мінливий,
Життя тобі подарував,
Дав розум, очі, дух чутливий.
Дитино, серцем відчувай
Навколо себе Боже чудо.
Під захистом Його зростай,
А Він тобі хай Батьком буде.

Степан Загорулько

ЧУДОВА ЗІРКА

Як сонце заходить і ніч настає

Дивлюсь я на зорі в віконце своє.
У кожної зірки дорога своя.
У кожної зірки свій розмір, ім'я,
Я знаю планети: Юпітер, Уран –
І зорі: Полярну та Альдебаран.
А вчора мені мій товариш сказав,
Що в Біблії він дещо дивне читав.
Немов мудреці, що жили в давнину,
У небі побачили зірку одну.
Пророцтво здійснила та дивна зоря:
Вона сповістила усім про Царя.
І ті мудреці, щоб не гаяти часу,
В далеку дорогу зібрались відразу.
Пустелею чемно верблуди ідуть,
Багаті дарунки цареві несуть.
І золото, й ладан, і смирну Царю
Везуть, щоб довести пошану своєю.
І зірочка та мудреців привела
До ясел убогих, де спить Немовля.
Той Хлопчик прекрасний – Син Божий святий –
Прийшов у наш світ, щоб усіх нас спасти.
Вклонитися хочу Ісусу і я,
Мені подарує Він вічне життя.
Я вірю, що все – це не вигадка, ні.
Бог дав мир і радість, надію мені.
Тепер я на небо з любов'ю дивлюсь,
Бо там мій Господь, Там мій Цар, мій Ісус.

Вальдемар Цорн

БОГ – МІЙ ТВОРЕЦЬ

Кожен із нас, спостерігаючи за довкіллям, тисячі разів дивувався з того, як дивовижно все влаштовано! У воді живуть риби, які вміють плавати, пташки люблять співати, сонце гріє своїм промінням, і все навкруги розквітає від його тепла.

Побесідуймо про те, звідки це все з'явилося і Хто дав усьому живому радість життя.

Напевно, в школі ти вже чув, що є така теорія еволюції. Теорія – це коли хтось щось припускає, вірить чомусь, не маючи для цього незаперечних доказів. Бо це вже не теорія була б. Чи не так? Отож, за теорією еволюції, люди походять від когось подібного до сучасних мавп. Як це може бути? Тут уже скільки вчених, стільки й думок. А от у Євангелії від Марка Ісус чітко сказав: “Бог же з початку творіння створив чоловіком і жінкою їх (людей)” (10:6). Він сказав це, розмовляючи зі Своїми слухачами, а довкола Нього завжди збиралося багато народу, бо Він говорив зрозумілою простим людям мовою. Ісус завжди казав так, як воно є. Без теорій.

Це так чудово – усвідомлювати, що є Хтось, Хто мене розуміє досконало, навіть краще за мене самого! Адже цей Хтось мене створив. Він розуміє мої радощі й тривоги, бо це Він дав нам здатність радіти. Він знає наші сумніви та нашу віру, бо Він зробив нас здатними вірити Йому, хоча ми Його й не бачимо.

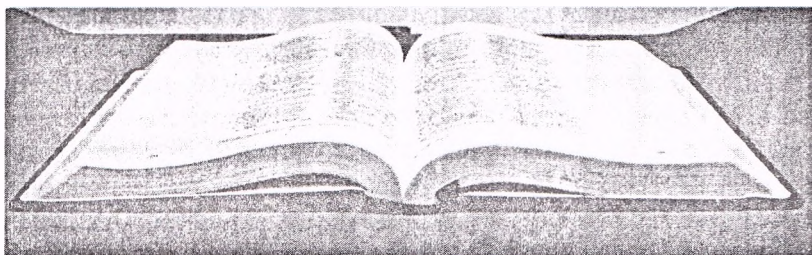
Він знає й твої проблеми з навчанням, адже Бог Сам установив усі ці закони, які керують нашим світом, і знає, що вони не такі вже й прості. Бог радіє, коли тобі вдається намалювати щось гарне чи написати вірш, у якому слова, створюючи яскравий образ, поєднуються так добре, що дух перехоплює, адже це Він дав нам здатність творити. Він – Творець. І коли ти співаєш Йому пісню хвали й поклоніння та молишся Йому, Він радіє спілкуванню з тобою. Він – твій Батько Небесний.

Було б так сумно на душі, якби ми були змушені жити, не маючи ніякого контакту з нашим Творцем. Але Він спеціально звелів усе від самого початку творіння, – усе, що нам потрібно знати про Нього, – записати в Біблію, щоб ми могли Йому повірити та довіритися. Адже Він знає та любить нас як ніхто інший: Він – наш Бог і Творець.

Вальдемар Цорн

СЛОВО БОЖЕ – ДОБРЕ ЗЕРНО

“Зерно є Слово Боже”, – сказав Ісус Христос учням, коли вони спитали Його, що означає притча, яку Він щойно розповів великій кількості людей, котрі слухали Його. Деякі люди

не вірили Ісусові. Про них Ісус сказав, що їх можна порівняти з зерном, посіяним при дорозі. Слово Боже посіяне в їхнє серце, але не приносить плоду. У них завжди є “але”. Турботи, захоплення, розваги відволікають їх, і зерно не приносить плоду. А є люди, які зберігають почуте слово в серці та живуть за ним. І слово приносить багато плодів. Так мовить Ісус Христос. Слово Боже, коли його читаєш або слухаєш, дивовижним чином впливає на душу. Ти вже помітив це? Найголовніше – Слово викликає в наших серцях віру, довіру до Бога. А якщо є довіра до Бога, тоді в серці – злагода та мир.

Пам’ятаєш, що Лермонтов писав, коли на собі відчув дію записаної в Євангелії молитви “Отче наш”, яку промовив Сам Ісус Христос?

*“Є благодатна сила в співзвуччі слів живих,
І незбагненна й мила свята чарівність в них.
Тяжке з душі покотиться – і тягаря нема.
І віряться, і плачуться, і розійшлась тітьма”.*

Пам’ятаєш, як позитивно вплинула на царя Йосію книга Закону, яку знайшли в храмі? Таку саму дію Біблія може чинити в серці: читай її, запам’ятовуй вірші, які для тебе є важливими, слухай уважно проповіді пастора або вчителя недільної школи – і твоє життя буде успішним і любим Богові. Ти завжди знатимеш, які вчинки робити, Бог завжди зможе нагадати тобі зі Свого Слова яку-небудь заповідь, розрадити, втішити. Читай Біблію – і ти почуєш голос Самого Бога, Творця Всесвіту та Отця нашого Спасителя Ісуса Христа. Апостол Павло пише: “Віра від слухання, а слухання через слово Христове” (Римлян 10:17).

НАВІЩО?

... Навіщо в небі сонце,
Навіщо місяць в небі?
– Їх Бог створив для мене,
Їх Бог створив для тебе.
Щоб навкруги весною
Усе росло та квітло,
Щоб люди, пташки, звірі,
Комахи мали житло.
– А дощичок навіщо?
– Щоб мали ми що пити.
– Ну, а сніжок навіщо?
– Щоб корені укрити.
Сніг, наче тепла ковдра
Пухнаста на землі.
Мороз тріщить, лютує,
А корінці – в теплі.

Степан Загорулько

КАТРУСИНІ ПОДАРУНКИ

– Сніг-сніжок кружляє,
Землю укриває,
Сплять зайчата в лісі,
Малюки в колиці,
Киця спить руденька,
Мишка спить сіренька.
Спи і ти, Катрусю,
Слухайся матусі.

– Я не можу спати,
Бачиш, в нашу хату
Крізь віконце світить
Зіронька привітна.
Сяє прямо в личко,
Наче мене кличе,
У мандри шалені,
Чуєш, любя нене?

– Чую, моя доню.
– Зірка ця чудова,
Із небес нам сяє,
Сяє, закликає –
До Христа, до Бога,
Кличе всіх в дорогу.
Хоче шлях вказати
Всім до Немовляти.

– Матінко, матусю!
– Зараз я вберуся,
– Дай-но черевички
Й теплі рукавички,
Підемо до Нього,
До Христа, до Бога!
Хочу Немовляті
Щось подарувати.
Ось у мене м'ячик,
Лялька, фарби, зайчик,
Печиво, цукерки,
Гребінець, люстерко,
Ось цікава книжка

Ще – пухнаста мишка.
Що б іще зібрати,
Що подарувати?

– Подаруй слухняність
Ввічливість, охайність
Милосердя, віру,
Та надію щиру,
Вдячність та повагу,
Відданість, наснагу.
Мир, любов, надію –
Бог цьому радіє.

Спить в убогих яслах
Це Дитя прекрасне,
Божий Син єдиний
Народився нині
Небеса покинув
Та до нас полинув,
В нас гріхи забрати
Та спасіння дати.

ПОДАРУНОК ДЛЯ МАМИ

Тарасикова мама – кравчиня. Вона шиє людям одяг. Тарасик знає, що мама любить свою роботу, бо їй подобається дарувати іншим радість. Відколи в нього народилася сестричка, мама працює вдома. До них приходять багато людей, які приносять тканину й розповідають про свої маленькі мрії – нову святкову сукенку, тепле пальто або чудову блузку з мереживом.

Тарасик розуміє, що мамина праця є дуже кропіткою, й тому намагається не заважати. Він тихенько сідає біля мами й дивиться, як під її руками звичайний відріз тканини перетворюється на нову річ. Іноді за роботою мама наспівує своїх улюблених пісень, яких навчився від бабці. Каже, що вони допомагають їй залишатися спокійною та неквапливою.

Завершивши роботу, мама доручає Тарасикові позбирати в мішечок клаптики тканини, яким, на думку хлопчика, годі вже знайти якесь застосування. Як же він здивувався, коли на день народження отримав у подарунок рюкзак з безліччю кишеньок, пошитий із різнокольорових клаптиків грубої тканини. Він одразу ж упізнав мамину роботу. Її майстерність та любов подарували йому неповторну річ, яку він дуже цінував.

Дякуючи мамі, хлопчик почув у відповідь такі слова:

– Аби подарувати комусь радість, не завжди треба шукати чогось великого й коштовного. Іноді варто уважно придивитися до ближнього, а тоді подумати, як можна використати свій розум і таланти, щоби потішити його. І ще, – додала мама. – В цьому дуже допомагають усілякі дрібнички, адже найменша річ, зігріта любов'ю і працею, завжди перетворюється у справжнє диво.

Останні слова змусили Тарасика замислитися. Річ у тім, що наближалось Свято Матері. Він дуже відповідально поставився до цієї події й заздалегідь почав відкладати гроші на подарунок для мами. У нього залишалось ще досить багато часу, щоб здивувати її справді великим і дорогим подарунком. Проте тепер хлопчик був змушений переглянути свій намір.

– Що любить мама? – розмірковував він дорогою до школи. – Квіти? Так. Я можу придбати для неї чудовий весняний

букет, але це буде не те. Як там казала мама? Любов і праця – ось що насправді робить подарунок великим і дорогим. Але що ж мені зробити?

Це питання не давало йому спокою. На уроках він був не уважним і ледь не отримав двійку з математики. Тетяна Григорівна попросила його залишитися після уроків.

– Що з тобою відбувається? – спитала вчителька.

Усі діти дуже любили Тетяну Григорівну за чуйність і добре серце, а тому Тарасик легко поділився з нею своїми проблемами. Вислухавши його, вчителька пообіцяла допомогти.

– Але зараз ти повинен допомогти мені, – промовила вона й заходилася пересаджувати великий кущ кімнатної фіалки з маленького вазона у значно більший.

Вчителька пояснила, що з одного куща утворилося багато нових кущиків, яким стало затісно в маленькому вазоні. Вона обережно виїняла з землі фіалкового куща, і хлопчик побачив, що той справді складається з кількох менших, які змагалися за місце в маленькому горщику.

Тарасик старанно повідділяв один від одного молоденькі кущики, а Тетяна Григорівна посадила їх у великий широкий вазон, залишивши один саджанець на підвіконні. Помінявши землю в маленькому вазоні, вчителька посадила в нього останній кущик фіалки та з усмішкою на вустах простягнула його хлопчикові.

– Ось і подарунок для твоєї мами, – сказала Тетяна Григорівна. – Якщо будеш із любов'ю його доглядати, він обов'язково розквітне до Дня Матері.

Минав час. За вікном буяла весна. П'янки пахощі перших квітів зливалися зі свіжим подихом дерев і трав. А на шкільному підвіконні зеленіло молоденьке листячко фіалкового куща. Тарасик старанно підливав його свіжою водою, ховав від яскравого сонячного проміння, беріг від протягів. Кожного дня він із надією заглядав до своєї квітки, сподіваючись побачити хоча б одного пуп'янка. Ніби у відповідь на всі його старання на початку травня кущик рясно вкрився маленькими фіолетовими бульбашками на короткому стебельці. З кожним днем, розпускаючись від сонячного тепла, все більше бульбашок перетворювалося на чудові квіти.

Тарасик ніколи не забуде тієї миті, коли, вітаючи маму зі святом, простягнув їй свій подарунок. У маминих очах він побачив вдячність, захоплення й подив.

– Я виростив його сам, – промовив хлопчик тремтячим від хвилювання голосом. А трохи згодом додав:

– Із любов'ю...

Вальдемар Цорн

ДОДОМУ ДО БАТЬКА

Ісуса оточували різні люди: одним було цікаво послухати проповідника з Галілеї, другим – подивитися на Людину, Котра може зцілювати хворих, треті хотіли пізнати істину, а декотрі – піймати Ісуса в пастку. Тобто поставити Йому питання, відповідь на яке зробила б Ісуса винним або в порушенні римського закону – тоді Його можна було б кинути у в'язницю, або в порушенні заповідей – тоді б Він утратив авторитет у народі. Але, як нам відомо з Євангелія, Ісус знав, хто Його оточує, й на жодні провокації не піддавався. Нікому не вдавалося піймати Ісуса. Знаючи, як ті, що вважали себе благочестивими, презирливо ставляться до бідних і грішників, Ісус розпочав притчу, котра стала відомою у усьому світі.

Це притча про блудного сина. Хоча правильніше було назвати її притчею про двох синів. Один із них, молодший, підійшов до батька й сказав: “Батьку, я вже досить дорослий, щоб вирушити куди-небудь і влаштувати своє життя. Віддай мені належну мені частину спадщини”. Батько так і зробив. Він розділив своє майно й віддав молодшому те, що йому мало належати.

Цей молодший син (Ісус не назвав його імені) пішов у чужу країну й... замість того, щоб зайнятися корисною справою, почав вести розпутне життя. Коли в нього скінчилися гроші, зникли й усі друзі. Не маючи їжі, він найнявся пасти свиней! Бр-р-р-р...

Для єврея на той час пасти свиней! Нижче опуститися було неможливо. Але й на цій роботі він не мав досить їжі. Сидячи якимось на камені й дивлячись на свиней, що паслися, він вирішив: “Піду до батька! Скажу, що винен перед ним і перед

Богом. Краще бути рабом у батька, ніж помирати від голоду на чужині”.

Устав і пішов. А його батько, напевно, всі ці роки тільки й робив, що виглядав, чи не повертається його син. Бо, коли син іще тільки з'явився вдалині, батько побіг йому на зустріч, упав цьому на груди й плакав від радості. “Пробач мені, тату! – сказав син. – Я винен перед тобою й Богом! Дозволь мені бути рабом у тебе”. Але батько наказав слугам: “Дайте моєму синові найкращий одяг! І не забудьте про взуття! Він не раб, а вільний!” Звертаючись до сина він сказав: “Ось тобі мій перстень! Візьми його. Ти – мій син, а не раб”.

З радощів із нагоди повернення сина батько влаштував великий бенкет. У розпал веселощів із поля повернувся старший син. “Що за бенкет?” – запитав він слуг. “Твій брат повернувся!” – відповіли слуги. А тут і батько вийшов: “Заходь! Порадій із нами! Твій брат пропадав – і знайшовся, був мертвий – а тепер живий”. Але старший син у гніві відвернувся від батька й пішов. Він образився, що йому, слухняному синові, батько такої честі не робив. Звичайно ж, батькові було дуже гірко через це.

Таку притчу розповів Ісус людям, що оточували Його. Фарисеї й законники відразу впізнали себе в старшому синові й озлобилися проти Ісуса ще більше. А інші зрозуміли, що так само, як батько в цій притчі прийняв сина, який повернувся до нього, Небесний Батько приймає всіх, котрі йдуть до Нього з покаанням. Ісус показав усім, як сильно любить нас, грішних людей, наш Небесний Батько.

Переказала Сюзанна Тільман

НОВА ФІГУРКА

Вирізати макет віфлеємських ясел із дерева розпочав дідусь. Вирізвав він і набір фігурок. У хліві, в маленьких яслах лежало Немовля, біля Нього сиділа Марія, а поряд стояв Йосип. Вгорі, на даху хліва, були прикріплені ангели. А навколо ясел дідусь розставив пастухів, схилених на коліна, та волхів верхи на верблюдах. Але на цьому дідусь не заспокоївся.

Щороку до Різдва він додавав по одній фігурці. Так з'явилися корови, ослики, кози та вівці. На даху сиділи соловейко з жайворонком.

Потім ця традиція від дідуся перейшла до тата. З кожним роком татові ставало все важче вигадати щось нове. Він вирізав фігурки двох своїх дітлахів, а потім і сусідських. Все це трималося в секреті, й діти з нетерпінням чекали, чию фігурку буде вирізано цього року.

Скільки радості було завжди в день Різдва, коли вони роздивлялися розставлену на столі експозицію “віфлеємських ясел”! Вона займала майже половину столу.

– Це я! – казав один.

– А ось тут я йду! – кричав інший.

– А в мене в руці гілочка ялини!

– А в мене зірочка!

“Чию фігурку цього разу вирізати?” – ламав собі голову тато. Цього року він нікого не міг обрати. Але дітей розчарувати не хотілося.

– Ви повинні мені допомогти! – оголосив він. – Напишіть свої пропозиції на папірцях. Але нехай це, як завжди, залишиться секретом. Нікому не кажіть, кого ви запропонували.

Діти сприйняли це завдання з радістю. Вже наступного дня дванадцятирічний син подав татові нашвидкуруч списаний аркушик паперу: “Тату, Я хочу, щоб ти вирізав себе. Нехай на тобі буде робочий халат, а в руці – логарифмічна лінійка та циркуль. Тоді кожен впізнає тебе”.

Це збентежило батька. Виходить, син уявляв його причетним до тих, хто прямував до віфлеємських ясел. Цього йому зовсім не хотілося, тому що в нього не було ніяких особистих стосунків із цим Ісусом, Який прийшов у світ Немовлям. Він не був Його ворогом, але ще не вирішив стати на Його бік. Додати себе до пастухів, волхвів та дітей здавалося йому недоречним, і він, прочитавши записку сина, заперечливо похитав головою.

Наступного дня донька дала йому свого папірця.

– Татусю, ніхто про це не знає. Я сама це вигадала й намуляла тобі, кого слід вирізати.

Малюнок дівчинки спочатку розвеселив батька. Але по-

смішка миттєво зникла з його обличчя, коли під малюнком він побачив напис: “Це тато!” Знову те ж саме. Якщо до них на Різдво прийдуть гості й побачать його в гурті крокуючих до ясел... Як незручно йому буде! Як нестерпно неприємно!

“Адже все це тільки дитяча гра”, – заспокоїв себе він. Незабаром настав час дістати з горища ящик із вирізаними фігурками й обережно розпакувати. З любов’ю роздивлявся він чудову роботу. Його батько, здається, зовсім не соромився бути серед цих фігурок. Кожному з пастухів він передав якусь особисту рису. Аж ось і шматочок дерева, який цього року має стати новою фігуркою. Тато взяв інструмент – і стружки полетіли в різні боки. Незабаром можна було розібрати постать чоловіка в робочому одязі. Всупереч своїй волі та бажанню він вирізав себе, – чи тому, що не хотів розчаровувати дітей, чи тому, що різдвяна історія не виходила в нього з голови. Він і сам не міг цього пояснити.

Різдвяного вечора експозиція була розставлена на столі в залі. Батько запалив свічки на ялинці й тільки після цього дозволив дружині та дітям зайти до кімнати. Не звертаючи уваги на подарунки, діти побігли до столу, шукаючи нову фігурку.

– Ось! Це тато! – радіючи, закричали вони.

– Тільки він чогось осторонь стоїть, – зауважив син і хотів був посунути фігурку ближче до інших.

– Залиш, – сказав батько. – Нехай стоїть там, де стоїть, – осторонь.

– Головне, що він разом із усіма крокує до Немовляти в яслах, – заспокійливим тоном заявила донька, анітрохи не підозрюючи, як сильно її слова зачепили тата.

Стояти осторонь – це й так вже занадто для нього, а крокувати до Немовляти... Хто взагалі має право вимагати від нього таке? Увесь вечір він намагався не думати про фігурку, що крокує до Христа. На Різдво до них прийшли гості. Багато схвальних слів було сказано на адресу майстра різьблених фігурок.

– А це тато! – радісно пояснила донька.

– Справді?! – вигукнула сусідка. – Оце так-так! Одразу видно – інтелектуал: із циркулем та лінійкою. Дивно, що ви віднесли себе до цих казкових фігурок, – додала вона глузливо.

– Ніяка це не казка, – з образою заперечила дівчинка. – Це істинна правда. Еге ж, тату?

Вона такими ясними очима подивилася на батька, що той просто не зміг розчарувати її, тому ствердно кивнув головою.

– До чого ця скромність?! – вставив сусід, і добродушна посмішка прикрасила його обличчя. – Дуже на тебе схоже: ти ніколи вперед не лізеш.

З цими словами він узяв фігурку й поставив попереду крокуючих до ясел. Батько не заперечив лише тому, що сама розмова на цю тему була нестерпною для нього.

– Ну от, тепер ви в одному ряді з усіма святими! – уїдливо додала сусідка, посміхнувшись, і майже всі гості від цих слів розсміялися.

Сміх ще довго стояв у вухах хазяїна. Наступного ранку він, тихенько прокравшись у зал, викинув різьблену фігурку у вікно. Тепер стане спокійніше, адже, по правді кажучи, він вирізав її супроти власної волі.

Діти швидко виявили пропажу.

– Нічого не поробиш, – намагався заспокоїти їх тато, – загубилася – та й загубилася. Ця фігурка аж ніяк не пасувала до інших. Вона була занадто сучасною.

– Ось тому вона нам і подобалася, – зауважив син.

– Тату, а ти зробиш знов таку саму? – спитала зажурена дочка й, зовсім не звертаючи уваги на батькове заперечливе “ні”, додала:

– А знаєш, тату, виріж себе схиленим перед Немовлям. І поклади перед Ним свої циркуль та лінійку.

– А це навіщо? – спитав батько.

– Знаєш, тату, – вела далі дівчинка. – Пастухи та волхви теж щось подарували Немовляті. У нас сьогодні немає ані золота, ані ладану, тому ми повинні дарувати те, що маємо... Але може, ти боїшся, що з тебе знову стануть глузувати?

– Коли ж це з мене глузували?

– Учора... коли тебе поставили поміж святих... Ти хіба не святий, тату?

Батько мовчав. Він зрозумів, що, викинувши фігурку в вікно, тільки ускладнив ситуацію. Це Немовля в яслах не від-

пускало його. Воно змушувало його вирішити: за чи проти...

– Тату, ти святий? Скажи: так чи ні! – повторювала своє запитання донька.

– Правду кажучи, я не святий, – зізнався він нерішуче.

– Шкода! – відповіла дівчинка й вийшла з кімнати.

Слова доньки вразили батька й позбавили його спокою. Святий... Але хто був святим? Мати його була щиро віруючою жінкою, таким був і батько. А він сам? А його діти? Чи замислювався він про те, чим вони живуть? Думки перебивали одна одну, і щоб їх заглушити, він заходився прибирати на своєму робочому столі. Тут було надто багато креслень та різних паперів.

Не минуло й години, як до нього прибіг син:

– Тату, швидше, Галя дуже поранилася!

Негайно було надано першу медичну допомогу, але рана була дуже глибокою, тому батько поїхав із дочкою до лікаря.

– Де ж ти так умудрилася поранитися? – спитав лікар, зашиваючи їй рану на руці.

– Я хотіла з дерева фігурку вирізати, – з острахом дивлячись на батька, відповіла дівчинка.

Батькові все стало зрозуміло. Він згадав, що, прибігши на крик у дитячу кімнату, він побачив на столі ніж та шматок деревини.

– Фігурку вирізати? – здивувався лікар. – Це чудово, але для такої роботи тобі ще треба почекати років зо два – зо три. Тоді ти станеш справжньою майстринею.

Увечері вся родина сиділа біля Галинчиного ліжка, а дівчинка дивувалася, що ніхто її не сварить. Галя знала, що користуватися ножом для різьби по дереву їй було заборонено, але щось усі були привітними з нею. А наступного ранку Галя побачила зниклу різьблену фігурку, яка зображувала батька. Вона стояла поряд із іншими фігурками.

– От і правильно, тут твоє місце... – прошепотіла тихо дівчинка. Батько тільки кивнув. Трохи згодом він розповість їй, що витратив багато часу на пошуки цієї фігурки в садку. Як він зрадив, що знайшов її серед опалого листя під трояндовим кущем! А потім він розповість, як минулої ночі Немовля в яслах перемогло його. Ісус не хотів, щоб голова родини стояв осторонь.

ЩО ПОСІЄШ, ТЕ Й ПОЖНЕШ

БДЖІЛКА

Виручив Василько з біди бджілку. Бджілка хотіла напитися – і впала в бочку з водою. “Тону-у! – дзижчить. – Тону!” Василько кинув на воду листочок. Вилізла на нього бджілка, обсушила крильця та й полетіла...

Покликала мама Василька вечеряти. Поставила на стіл молоко, мед, хліба нарізала.

Їсть Василько, а мама й каже:

- Це меду тобі назбирала бджілка, що ти її врятував.
- Одна бджілка – й стільки меду! – здивувався Василько.
- А вона всім-всім бджілкам розповіла, от вони й настаралися. Добра звістка швидко світом лине.

Віра Паронова

ПОГАНЕ СЛОВО

Посварились Ромчик зі Славою, штовхнули один одного. Впав Ромчик і назвав Славу поганим словом. Той дуже образився й гірко заплакав.

- Що сталося? – підбігла вихователька.
- Ромчик прозивається, – схлипнув Слава.
- Як?
- Не скажу, бо це погане слово.
- І мене прозивав, – поскаржились діти. Хтось назвав те слово.

– Ой! Воно дуже погане, – сказала вихователька. – Його тільки погані промовляють. Діти, а ви знаєте, чим відрізняється розумна людина від нерозумної?

- Чим?
- Слів є чимало. Є хороші, є погані. Всі люди знають погані слова: і я знаю, й няня, і ваші мами. Тільки розумна людина їх

ніколи не каже, а нерозумна каже все, що почує, не задумуючись. А ви ж у мене розумні, правда?

– Авжеж, – підтвердили діти.

Ромчик стояв осторонь і уважно слухав. Того слова він більше не казав.

Всеволод Нестайко

РУДЕНЬКИЙ

На дитячому майданчику гралися двоє хлопчиків і дівчинка. Бабуся дала кожному по цукерці.

Чорнявий хлопчик похапливо тицьнув цукерку до рота.

Тим часом дівчинка і руденький хлопчик свої ще тільки розгортали. Враз чорнявий хлопчик вихопив у дівчинки цукерку і дременув у під'їзд. Дівчинка зойкнула, скривилась і заплакала.

Руденький подивився на дівчинку, тоді на свою цукерку, тоді знову на дівчинку, тицьнув їй цукерку і швидко пішов геть. Наче боявся, що вона поверне її.

Коли він проходив повз дідуся, який сидів на лавочці і все бачив, дідусь усміхнувся до нього і сказав:

– Ти зробив правильно. Ти хороший хлопчик.

Руденький спинився, почервонів. Потім зітхнув:

– Ні, дідусю, я не зовсім хороший... Мені не хотілося віддати... Правда!.. І чого поганим бути легко, а хорошим – важко? Мені інколи хочеться бути поганим. Але... але соромно.

Дідусь пильно глянув на нього.

– Ну, тоді я помилився. Пробач, ти не просто хороший хлопчик. Ти справжній молодець! Бо в тебе є совість. А совість, голубе мій, – це в людині головне.

І дідусь лагідно поплескав його по плечу.

Олена Мікула

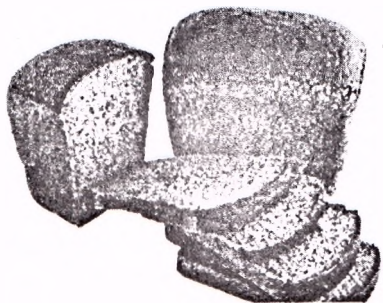
ХЛІБ ЗЕМНИЙ І ХЛІБ НЕБЕСНИЙ

Ти, напевно, не дуже любиш, коли тебе посилають у крамницю по хліб? А ми з братом, навпаки, завжди сперечалися,

хто піде: він чи я. Річ у тім, що на того, хто ходив по хліб, очікувала нагорода – “макаронина”. Мабуть, ти не знаєш, що це таке. У невеличкому містечку, де ми жили, у булочних продавали білі батони з “макарониною”, які випікали на нашому хлібозаводі. Це був чудовий винахід місцевих пекарів: на всю довжину рум'яного батона тяглася ковбаска з тіста завтовшки з палець. Це й була заповітна “макаронина”. Її запікали до хрускоту, і була вона найсмачнішою частиною батона, і справедливо діставалася тому, хто йшов у крамницю, стояв у черзі й приносив додому хліб.

Одного разу тато повів мене на хлібозавод. Там були величезні машини, які гриміли й рухалися. Особливо мені сподобався конвеєр, яким повзли мої улюблені батони. Увесь завод був наповнений найчудовішим ароматом у світі – пахощами свіжоспеченого хліба. Мені подарували гарячий батон, який я несла додому як скарб, удихаючи смачний аромат.

Мама вчила нас дбайливо ставитися до хліба. Вона казала, що хліб святий. Я не дуже розуміла, що це означає, але ставлення до хліба в нас удома було особливе. Ми не залишали шматків і ніколи не кидали хліб на підлогу. Якщо хліб черствів, ми його не викидали, а годували ним птахів.

Наші батьки пережили голод і війну. Вони знали справжню ціну хліба, коли окраєць був дорожчий за золото, бо міг урятувати життя.

Хліб – основний продукт харчування для багатьох народів. Ти, звичайно, знаєш, як випікають хліб. Але згадаймо, як маленьке зернятко пшениці стає хлібом. Спочатку треба зорати поле й посіяти це зернятко разом із мільйонами таких же. Потрапивши в землю, воно дасть життя пагону, на якому виросте колосок. В ньому вже буде не одне зернятко, а 30-40. Є сорти з кількома колосками на одному стеблі, які дають до 100 зерняток. Наливаючись, колосок буде опускатися дедалі нижче. Коли він дозріє, його зберуть із поля, привезуть на тік та й вимолотять, тобто виб'ють із коло-

ска зерна. Ці зерна перемелють на борошно, з якого й спечуть смачний та ароматний хліб.

Хліб печуть не тільки з пшениці, а й із ячменю, жита й кукурудзи. Це важка праця – виростити хліб. І, до того ж, урожай залежить не тільки від зусиль людей. Дощі або посуха, град або сарана – от небезпеки, які загрожують посівам. Як уберегти ці тендітні, тоненькі колоски, що від найменшого вітру починають рухатися? Над полем не поставиш дах, не обнесеш його високим парканом, не натягнеш над ним тент. Хто може захистити майбутній урожай? Тільки Бог, Який керує силами природи й наказує вітрам віяти, а дощам литися з неба. Він винагороджує зусилля людей, і щороку земля приносить урожай. Тому в багатьох народів є традиція відзначати свято врожаю. Так люди дякують Богові. В Ізраїлі перший сніп приносили в храм і присвячували його Богові. Бог не має потреби в хлібі, але в храмі завжди були хліби показні – присвячені Богу. В їсти не можна було нікому, крім священників, які служили у храмі. Ісус Христос сказав: “Я хліб життя!.. Я хліб живий, що з неба зійшов” (Ів. 6:48, 51). Люди не розуміли, чому Він порівнює Себе з хлібом. А коли Христос сказав, що той, хто їсть цей хліб, не помре, багато які взагалі злякалися цих слів. Що мав на увазі Ісус?

Окраєць хліба, ячмінний або кукурудзяний корж можуть зміцнити сили людини, підтримати в ній життя. А Ісус Христос – це небесний, духовний, вічний хліб. Як же можна його вживати?

Прочитай початок першого розділу Євангелія від Івана: “Споконвіку було Слово, а Слово в Бога було, і Бог було Слово”. Ці рядки – немов слова прекрасної стародавньої пісні. Серце завмирає, торкаючись їх. Вони – про Ісуса Христа, Господа нашого: “І Слово сталося тілом, і перебувало між нами, повне благодаті та правди, і ми бачили славу Його, славу як Однородженого від Отця”. Читаючи Біблію, ти їстимеш небесний хліб. А коли ти братимеш у руки окраєць звичайного хліба, подумай, як дорого він дістається людям, хоча й не завжди високо цінується. Подякуй Богові, що на твоєму столі сьогодні є хліб. Попроси Господа подбати про голодних. І не забувай про небесний хліб! Візьми Біблію та й прочитай розділ. Ісус хоче відкрити тобі ще багато Своїх таємниць.

ХТО ЖИТИМЕ НА НЕБЕСАХ?

Арсен ще не вмів ходити так швидко, як мама, тому що йому всього три роки. Шлях від дому до магазину здається йому довгим-предовгим, але він завжди просить, щоб мама взяла його з собою. Дорогою вона зазвичай розповідає йому що-небудь цікаве або ж відповідає на запитання.

От і сьогодні, міцно тримаючись за мамину руку, Арсен іде до магазину.

— Як зветься ця пташка? — запитує хлопчик, піднявши голову.

— Горобець.

— А куди він полетів?

— Додому, напевно.

— Його дім на небі?

— Ні, у пташок домівки на землі, на деревах, це тільки в людей, у віруючих, дім на небі. Коли Ісус візьме нас до Себе, ми будемо там жити.

Арсен уже знав це. Мама часто розповідала та співала про небо, йому дуже хотілося потрапити в той прекрасний небесний дім.

Коли вони підійшли до магазину, мама відчинила важкі двері й пропустила сина вперед. Він уже багато разів бував тут і знає, де беруть хліб, молоко й масло, також він знає, що без грошей тут нічого не можна брати.

Спочатку потрібно заплатити, й тільки після цього можна виходити з магазину. Арсен поруч із мамою йшов величезною залогою. На вітрині під склом лежали цукерки та печиво, на полицях стояли барвисті пакетики. Арсенко нічого не просив у мами, бо вдома пообіцяв гарно себе поводити — не вередувати й нічого не вимагати. Мама взяла хліб та молоко й підійшла до каси. Касир поглянула на них і почала рахувати. Арсен, нудьгуючим поглядом окинувши все навколо, раптом побачив на полиці коробку з маленькими машинками. Які гарні! Коробка стояла так низько, що Арсен піднявся на пальчики й дістав одну машинку. Вона була така маленька, що вільно помістилась у його кишені. Мама дала касиру гроші та, взявши сина за руку, вийшла на вулицю. Всю дорогу Арсен мовчав.

Машинка лежала в його кишені. Ось і світлофор, а на іншому боці дороги – їхній будинок. Мама з Арсеном зупинились перед переходом:

– Мамо, дивись, – дістав він машинку.

– Де ти взяв її? – здивувалась мама.

– В магазині.

– Де в магазині?

– На полиці.

– Отже, ти вкрав?

Арсен опустив голову.

– Ти ж знаєш, що брати чужого не можна. Чому ж узяв? Ходімо тепер назад до магазину. Ти покладеш машинку на місце й попросиш у тьоті вибачення.

В хлопчика затремтіли губи і сльози, як горошини, потекли по щоках.

– Матусю, віднеси ти! – благально попросив він, простягаючи їй машинку. – Я боюсь.

– Ні, ти сам повинен віднести машинку, – наполягала мама. – Ти повинен добре запам'ятати, що брати чуже – означає красти, а це – великий гріх.

Мама повела Арсена в магазин. Хлопчик схлипував і весь час витирив сльози. Він чув від батьків, що злодії не будуть жити на небесах. Він знав, що чужого брати не можна, однак машинка була такою гарною, що він не втримався й узяв її. Як він скаже тьоті, що вкрав машинку? Ні, хай краще це зробить мама!

– Мамо, віднеси сама! – ще сильніше заплакав Арсенко й зупинився.

– Ні, синочку, це повинен зробити ти. Я ж не брала машинки!

Коли вони підійшли до магазину, Арсен знову почав опиратися:

– Не піду!

– Якщо ти не підеш зараз зі мною, то ввечері підеш із татом, – суворо сказала мама.

– Віддай ти!

– Арсенку, мені зовсім не важко це зробити, але тоді ти залишишся злодієм. Ти хочеш цього?

— Ні.

— Давай тоді попросимо Ісуса, щоб Він допоміг тобі зізнатися й попросити прощення.

Вони відійшли вбік і почали молитися. Мама просила, щоб Господь допоміг сину повернути машинку й більше ніколи не красти.

Потім вони увійшли в магазин і підійшли до каси.

— Ну, кажи, — нахилилась мама до Арсена.

Касир здивовано подивилася на них.

— Тьотю, я вкрав машинку. Пробачте мені, — тремтячою рукою хлопчик простягнув іграшку й розплакався.

— Візьміть, будь ласка, — допомогла йому мама. — Арсен взяв цю машинку в вашому магазині, але він не хоче бути злодієм, пробачте йому.

— Та що там, дрібниці! — посміхнулась касир. — Він же маленький, не розуміє ще нічого.

— Ні, Арсенко чудово розуміє, що чужого брати не можна.

— Він ще ж зовсім малюк! — заперечила касир. — Візьми, хлопчику, машинку.

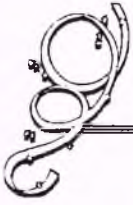
Вона подала Арсену іграшку, та він сховав руки за спину і твердо сказав:

— Не треба, тоді я не піду на небо.

— Що? — не зрозуміла касир.

— Арсенко знає, що злодії не потраплять на небо, — пояснила мама. — Ми купимо машинку, коли в нас будуть гроші, а зараз пробачте нам.

Тримаючись за мамину руку, Арсен бадьоро крокував додому. Як добре, що тепер він не злодій. Не потрібна йому та машинка, тільки б Ісус взяв його на небо!

ХРИСТИЯНСЬКІ СВЯТА

*Цю світлу й мудру книгу для вас,
друзі, незадовго до своєї
трагічної загибелі від руки вбивці
завершив отець Олександр...
З неї ви не лише дізнаєтеся про
повне трагізму й самопожертви
життя Ісуса Христа, а й зрозумієте
всю чистоту і велич Людини,
що присвятила Себе служінню людям.*

Протоієрей Олександр Мень

СВІТЛО – СВІТОВІ

Хто з вас – хлопчиків і дівчаток – не любить днів, коли на ялинках, прикрашених іграшками, засвічуються гірлянди вогнів? Вас чекають тоді подарунки, пісні та ігри під зеленим новорічним деревом.

Новий рік – це початок першого місяця, січня.

Проте здавна в цей зимовий час святкують не лише Новий рік, а й Різдво. Давнє слово Різдво означає Народження.

Хто ж народився в цей день? Ім'я Новонародженого було Ісус. А потім Його почали також називати Христом.

“Христос” – означає “Цар”. Але Ісус був царем незвичайним. У Нього не було ані корони, ані палацу, ні трону, ні війська...

Для людей Його Різдво таке важливе, що майже всі народи домовилися вести рахунок рокам, починаючи з цієї події.

Коли настає свято Різдва, по всій Землі, у домівках і церквах – особливих красивих будівлях, побудованих на честь Ісуса Христа, – запалюють свічки, співають пісні про народжене Немовля та про Його Матір.

У дні Різдва в багатьох країнах прийнято влаштовувати “Вертепи”. Так називається зображення чи фігури Матері Христа з маленьким Ісусом. Їх розміщують під ялинкою або в церквах. Це радісне, веселе свято. Свято дітей і дорослих. Свято Царя всіх народів Землі.

Але ж чому все-таки Він – Цар, якщо не мав ані трону, ані війська?

Його називають так тому, що Ісус Христос відкрив усім нам великі таємниці про життя, про добро і правду. Крізь Нього з нами розмовляє таємничий Творець Всесвіту.

Про Нього ми й розповімо вам у цій книзі.

Протоієрей Олександр Мень

ЗВІДКИ МИ ЗНАЄМО ПРО НЬОГО?

Жив давно видатний учений Михайло Ломоносов. Він писав, що Творець світу дав людям дві книги. Одна книга – це Природа, в якій проявилася Його сила й мудрість. Інша – Біблія, яка написана за Його допомогою мудрими людьми. В ній відкрито Його волю.

Про що ж говорить нам “книга природи”?

Ви, мабуть, часто задавали старшим питання, звідки з’явився світ: зірки й хмари, квіти й дерева, птахи та звірі й ми самі – люди?

Дехто думає, що все на світі утворилося само собою.

Але чи можна тому повірити? Чи можна, приміром, повірити, нібито прекрасна картина написала сама себе чи палац сам себе побудував?

Як картину створив художник, книгу – письменник, будинок – архітектор і будівельники, машину – інженер і майстри-робітники, так і природа, Всесвіт мусять мати свого Будівничого, Свого Творця.

У нас називають Його Богом. І в кожній мові є слово, що означає Творець.

– А хіба хтось бачив Його? – питаєте ви.

– Ні. Очима бачити Його неможливо. Він невидимий.

– Але ж невидимки бувають лише в казках!

– Не тільки. Невидиме існує. І саме воно – найдивовижніше й найважливіше у нашому житті.

Ось, наприклад, ти сидиш за столом і згадуєш минуле літо, або мрієш, що в майбутньому році підеш до річки чи в ліс. У тебе веселі й сумні думки. Але всього цього бачити не можна. Але ж саме розум, думки, почуття роблять людину людиною. Отже, невидиме існує. І без нього ми не були б людьми.

Творець світу невидимий, як і наша думка. Але в нас перед очима незліченні творіння Його. І ми мусимо бути вдячні йому за все: за світлий ранок, за дощ і сонце, за радість жити.

Людина може говорити з Богом. Ця бесіда з Творцем називається молитвою.

Довіра до Творця, бажання жити за Його волею, любов до Нього і є віра.

Молитва – вдома і в церкві, виконання заповідей Божих, свята, обряди й звичаї, що нагадують нам про Бога, – все це разом називається релігія.

Чимало Бог Сам відкриває людям через своїх посланців: святих і мудреців.

Головне, що Ним відкрито, записане в Біблії.

Вона вчить нас тому, як чинити правильно. Як відрізнити погане від гарного. Як ми мусимо ставитись один до одного, до живих істот, до всього, що оточує нас.

Про все це люди дізнавалися поступово. Бог навчав людину дуже довго, щоб та гарно зрозуміла й засвоїла цю головну науку.

Щиро кажучи, це було нелегко. Адже Бог не хоче силоміць примушувати нас жити за Його законом. Він хоче, щоб ми добровільно приймали Його слово. Він створив нашу душу за Свім зразком. А отже, подарував нам свободу.

Нерідко буває, що людина погано користується свободою. Стає примхливою й свавільною. Відвернеться від Бога, не бажає дотримуватися Його слова. І, звичайно, робить це на шкоду собі.

Але Творець терпляче чекає, час від часу показуючи нам, до чого можуть призвести злостивість і брехня, жадоба й богузтво, грубощі та лінь. Про все це розповідає Біблія. Вона

– книга, котра складається з багатьох книг. Їх писали видатні люди. Писали дуже довго. Більше тисячі літ.

Головна частина Біблії називається Євангеліє. Грецькою мовою це слово означає “радїсна вїсть”. Вїсть про те, що Творець любить увесь свїт, кожну людину. Про те, що Він може звільнити нас від злого. Про те, як колись Сам з’явився серед людей, щоб говорити з ними лицем до лица. Одне слово, про Христа. Склали Євангеліє ті, хто особисто знав Його чи Його учнів.

Протоієрей Олександр Мень

БЛАГОВІЩЕННЯ

У давній Русі був звичай випускати під час весняного свята птахів із кліток. Звичай нагадував про святий дар свободи.

Свято це називалося Благовіщенням, що означає “проголошення Радїсної Вїсті”. Вїсті про те, що Спаситель їде до людей.

Першою цю Вїсть почула майбутня Мати Ісусова.

На півночі Ізраїля, в Галїлеї, в маленькому містечку Назареті мешкала дївчина на ймення Марїя. Вона безмежно любила Бога та всїєю душею вірила, що Небесний Цар, Месїя, приїде врятувати людей. Вона хотїла цілком присвятити себе Творцеві, жити в молитві й праці. Але в ті часи жінка обов’язково мусила мати

сім’ю. Тому Марїя ввірила свою долю старому тесляреві Йосифу, котрий дав урочисту обїцянку взяти Її за дружину.

Але ще до того, як Вона увійшла в оселю тесляра, Марїї було видїння. Перед нею з’явився таємний посланець від Бога. Він сказав, що з цієї митї Вона стає Матір’ю Христа, Царя Божественного. Земного батька в Нього не буде. І назветься Він Сином Божим...

Серце завмерло в Марії, коли Вона почула ці слова. Але Вона з покорою й готовністю прийняла волю Божу.

Напередодні весілля Йосиф дізнався, що Марія чекає дитину. Зажурений тесля вирішив, що Вона зрадила своєму слову, а отже, і він вільний від своєї обіцянки.

Але тієї ж ночі він почув уві сні голос, що велів йому не відмовлятися від Марії, бо Її Дитя народиться від Бога. “Ти даси Йому ім'я Ісус, що означає “Господь – Спаситель”, бо Він порятує людей від гріхів їхніх”.

Йосиф зрозумів, що це голос Божий. І коли благословилося на світ, пішов до Марії і призначив день одруження.

Протоієрей Олександр Мень

ХРИСТОС НАРОДЖУЄТЬСЯ

На той час Римською державою керував імператор Август.

Він захотів дізнатися, скільки людей живе в його країні і в підвладних йому землях. Це було потрібно цареві, щоб збільшити кількість податку, яка мала потрапити до його казни.

Почали перепис в Ізраїлі, де порядкував жорстокий цар Ірод, союзник Риму.

Цареві слуги, котрих було послано вести облік, звірялися з книгами, що зберігалися в кожному місті. Тому було наказано всім, хто мешкає не вдома, повернутися.

Батьківщиною Йосифа був Віфлеєм. Там знаходилися записи його родини. Тому він мусив вирушити до Віфлеєма.

Він побоявся залишити Марію, котра чекала дитину, в Назареті, й узяв її з собою. До того ж він знав, що за пророцтвом Спаситель мав народитись у Віфлеємі, вітчизні давнього царя Давида.

Йосиф посадив дружину на віслучка й вирушив у путь.

Коли подружжя дісталось до Віфлеєма, виявилось, що все місто переповнене через перепис, і їм ніде заночувати.

Нарешті якийсь чоловік зласкавився й запросив їх до печери при будинку, де він тримав свою худобу. Вівці о тій порі року наслися в полі, і Йосиф з Марією змогли там розташуватися на ніч.

І тоді з'явилося на світ чудесне Дитя. Його сповили й поклали на солому в кам'яні ясла, годівницю для худоби.

А рано-вранці біля печери почулися голоси. Це прийшли пастухи. Їхні обличчя були радісні, а голоси схвильовані. Навперобій вони розповідали, що Ангел Божий з'явився їм у полі та сповістив про народження Христа.

Отже, Христос народився не в палаці, а в бідному домі. І навіть не в самому домі, а в хліві. І замість царедворців Його колиску оточували прості й добрі пастухи, що прославляли Бога за спасіння.

Алла Кириченко

РІЗДВЯНА ПІСЕНЬКА

Вітаєм вас з Різдвом, дівчатка,
Вітаєм вас з Різдвом, хлоп'ятка,
З Різдвом, бабусі й дідусі,
З Різдвом вас, мами й татусі!

Ви рознесіть цю вість повсюди,
Ви сповістять скоріш усіх,
Як в Віфлеємі сталось чудо,
Як Божий Син з'явивсь на світ.

Його ягнята не злякали,
Ані печера, ані хлів.
Щоб ми спасіння з вами мали,
Христос малим дитям родивсь.

Вітаєм вас з Різдвом, дівчатка,
Вітаєм вас з Різдвом, хлоп'ятка,
З Різдвом, бабусі й дідусі,
З Різдвом вас, мами й татусі!

Н. Мудрик-Мриц

ОЙ ШЛА КОЛЯДКА

Ой ішла Колядка
Вулицями в місті,
У стрічках сріблястих,
В світлому намисті.
Іскорки веселі
На сніг розсипала,
“Божий Син родився!”
Усіх сповіщала.

Стукала у вікна:
“Відчиняйте двері,
Дозвольте співати
Вам на Свят-Вечері”.
Назустріч Колядці
Вибігали діти,
Очі в них – мов зорі.
Усмішки – мов квіти.

К. Перелісна

КОЛЯДКА

Темної ночі зорі засяли,
Ангели людям радість звіщали:
“У Вифлеємі в стані на сіні
Христос родився нам на спасіння!”
Люди, радійте, Христа вітайте,
Божому Сину славу віддайте!
Слава на небі Богу святому,
На землі спокій роду людському.

ПО ВСЬОМУ СВІТІ

(колядка)

По всьому світу стала новина
Діва Марія Сина родила.

Приспів: Сіном притрусила,
В ясла положила Господнього Сина.

Діва Марія Бога просила
“В що ж би я Сина Свого сповила?”

Приспів: Ти Небесний Царю,
Зішли Своїдари Цьому Володарю!

Зірка сіяла з неба до землі,
І зійшли Ангели к Діві Марії.

Приспів: Три свічі воскові
Ще й ризи шовкові Ісусові Христові!

ПРО РІЗДВО ХРИСТОВЕ

(колядка)

Про Різдво Христове ангел сповіщав,
Він летів по небу і пісні співав:
“Люди, всі радійте, серденько відкрийте
В день Христового Різдва!”
Я лечу від Бога, звістку вам несу,
Тож ідіть вклоніться до ясел Христу,
Швидко поспішайте, немовля вітайте
У цей світлий день Різдва!
Пастухи в печеру першими прийшли,
В яслах на соломі Господа знайшли,
На коліна впали, Спаса привітали
У щасливий день Різдва!

ОЙ ЗІЙШЛА, ЗІЙШЛА

(колядка)

Ой, зійшла, зійшла
Правда на Землі
Обіцяла на світі жить.
Всім розказала, як треба людям,
Як треба жить, як Бог велить.

Де ж тая правда,
Звідки з'явилась,
Де ж вона нині на світі є?
Там в Вифлеємі, в яслях родилась,
А тепер в вірних серцях живе.
Христос є правда, Христос є світло,
Христос є хліб життя для нас.
О, якби люди зі всього світу
Прийшли до Нього – Він би їх спас.

Тетяна Жембровська

ЖАДАНИЙ ГІСТЬ

Старий дідусь, прокинувшись, щоранку
Сторінки Біблії поживклої гортав,
І, помолившись Богові, на ганку,
Щоб перехожих бачити, сідав.
Любив до себе в гості запросити
Він подорожнього, щоб хати не минав,
Гарячим чаєм з хлібом пригостити,
Послухати про різні дива.
І якось уночі немов лунає
Ісуса голос — чи то уві сні:
“До тебе в гості взавтра завітаю,
Я знаю, ти радітимеш Мені”.
Старий прокинувся і заходився в хаті
Все мити, чистити, бо гість прийде такий!
Смачну вечерю слід приготувати,
Ось свіжий хліб, а ось і мед густий.
Зимовий ранок, темний та морозний,
На вулиці хурделиця мете.
Старий чекає, розхвильований, серйозний.
Аж чує, хтось постукав! Хтось іде!
Та ні. Це не Ісус, це перехожий,
Замерз, аж дрижить, стомився, зголоднів.
Не сподівався, що хтось та й допоможе,
Ледь не заплакав од привітних слів.

А на столі — гарячий суп та каша,
І дрова у печі сухі горять.
А поки грівся перехожий бідолашний,
Дід встиг йому про Господа сказати.
Пішов той далі... Знов біля віконця
Сидить дідусь і дивиться на шлях.
Ось жінка йде, пригнічена та боса,
Та ще й суму пугу несе в руках.
“Заходь до мене, сестро моя мила!
І як же босою в мороз такий?
Ось черевики: хоч старі — та цілі,
Взувай швиденько, ніженьки зігрій”.
“Ходила я по селах по картоплю,
Та повертаюсь, бачите, ні з чим”.
“Давай відро, картоплею наповню,
Ще й хліба дам я діточкам твоїм”.
Стемніло. Сумно. Дід чекає в тузі,
А гість жаданий той не йде ніяк.
Знов стукіт в двері: “Хто там?” На порозі
У свитці латаній стоїть брудний жебрак.
Для нього хліб знайшовся, тепле слово,
Зігрітий, втішений подався він собі.
“Ти не прийшов, Ісусе, — дід промовив,
Напевно, це примарилось мені...”
Схиливши сиву голову на руки,
Неначе задрімав тихенько він.

Аж чує гомін, кроки, мови звуки
І бачить: а гостей вже повен дїм!
Тут перехожий, і жебрак, і жінка,
Сусіди, і дорослі, і малі,
Всі, що заходили в його хатинку
І душу зігрівали у теплі.
І кожен з них підходив до старого
Із запитанням: “Ти Мене впізнав?”
І радісно забилося серце в нього,
Коли Ісуса голос пролунав:
“Я був голодний — ти Мені дав хліба,

І дав води, коли Я спраглий був.
Я у в'язниці був — Мене відвідав,
Нагим Я був — і ти Мене вдягнув.
Коли хворів Я — ти втішав словами
І рани, що боліли, лікував.
Мені служив ти, коли бідним людям
В стражданнях та незгодах помагав”.

Степан Загорулько

ЧУДОВИЙ ДЕНЬ

Кожен добре пам'ятає
День свого народження.
Цього дня усіх гостей
Прийме без запрошення:
 Петрик — сьомого квітня,
 Моніка — третього липня,
 Едвін — першого березня,
 Лі — двадцять другого вересня.

Весело! Пісні лунають.
Квіти, поцілунки.
Іменинники приймають
Від гостей дарунки:
 Петрик — машинку новеньку,
 Моніка — ляльку гарненьку,
 Едвін — цікаву книжку,
 Лі — комп'ютерну мишку.

Але є ще день такий,
Кожен його знає:
І дорослий, і малий
Цього дня співає:
 Петрик — веселу колядку,
 Моніка — про немовлятку,
 Едвін — про ясла убогі,
 Лі — про Господа Бога.

Свято є для всіх людей –
Це Різдво Господнє.
Дар від Бога у цей день
Ти прийми сьогодні:

Петрик – вічне спасіння,
Моніка – благословення,
Едвін – любов та радість,
Лі – у Господа святість.

Вольфганг Ветцлер

БОГ ПРИЙШОВ У ЦЕЙ СВІТ

Коли народжується дитина, їй треба дати ім'я. Так було і з тобою. Запитай-но своїх батьків, чому вони вибрали для тебе саме це ім'я? Може, вони скажуть: „Бо воно гарно звучить” або „Тому що нам подобається його значення”.

Коли Ісус, залишивши небо, народився на землі, Йому теж треба було дати ім'я. Але Його ймення вибрали не Марія з Йосипом. Ісус був Сином Божим, і тому ім'я Йому дав Сам Бог. Він повідомив його як Марії, так і Йосипові через ангела, сказавши: „Ти ж даси Йому ймення Ісус” (Мт. 1:21; Лк.1:31).

Хочеш знати, чому Ісусові було дано саме це ймення? Читаємо далі: „... бо спасе Він людей Своїх від їхніх гріхів”. Ім'я “Ісус” означає „Господь урятує”. Я гадаю, Бог дав Своему Синові ймення Ісус, бо для Нього було важливо, щоб люди, промовляючи це ім'я, завжди згадували його значення: “Господь урятує”. Бог урятував нас, людей, ставши Людиною й постраждавши за нас на хресті. Можеш ти собі це уявити? Великий Бог став маленькою Дитиною на ймення Ісус.

Коли ми чуємо про рятувальну операцію, ми, можливо, уявляємо пожежну машину з багатьма пожежниками, які рятують людей із охопленого полум'ям будинку. Або вертоліт, за допомогою якого дістають із води дитину, що тоне. Богові для порятунку людей не потрібні ані пожежна машина, ані вертоліт, ані кран. Він послав у цей світ Свого Сина, щоб Він народився маленьким Хлопчиком, виріс і приніс Себе в жертву заради спасіння всіх людей.

Незвичайне в цьому Хлопчикові те, що Він – Божий Син. Він був не тільки Людиною, а й Богом. Як людина Він був таким же, як ти і я. З одною тільки відмінністю: все Його земне життя – вчинки, слова й думки – несли добро. Він завжди виконував Божу волю й жив, не гнівлячи Бога. Він довіряв Своєму Небесному Батькові й був безгрішним. І тому Його завданням було спасіння людей від гріхів. Адже врятувати від гріхів може лише той, хто сам безгрішний. Це міг зробити тільки Ісус.

Через наші гріхи ми не могли б потрапити на небо до Бога, й тому Бог Сам в особі Ісуса Христа прийшов до нас! Ісус пожертвував Собою, аби примирити нас із Богом. Що може нам загрозувати, якщо Бог із нами! Нічого! Тому в Ісуса є ще друге ім'я – Еммануїл, що означає „З нами Бог” (Мт. 1:23).

Люди, котрі усвідомили це, були настільки раді, що вирішили щороку відзначати цю подію. Ми святкуємо Різдво, бо радіємо, що Бог із нами й звільняє нас від гріхів. Ми радіємо, що Він прийшов до нас у Своєму Сині Ісусі Христі. Чи радієш ти з цього?

Станіслав Ждан

ШКАРПЕТКИ

Зимовий вечір довгий: і книжку читаєш, і вдосталь іграшками наг्राєшся, а час іще тягнеться! Стасик знехотя покрутив у руках червоний іграшковий джип і вкотре поглянув на бабусю. Вона, зручно влаштувавшись у м'якому кріслі, плела чергову вовняну шкарпетку.

– Бабусю, чому ти все плетеш та плетеш? – невдоволено пробурчав хлопчик. – Пограйся зі мною!

Бабуся ласкаво подивилася на онука:

– Радість моя, та не вмю я в машинки гратися!

– Ну навіщо тобі стільки шкарпеток, бабусю? – не вгамовувався онучок. – Он їх уже скільки: цілий кошик! За все життя не зносити!

– Твоя правда, – погодилася бабуся. – Та хіба я їх для себе плету?

– А для кого тоді? – оченята хлопчика зацікавлено блиснули.

Він сів коло бабусі й нашоросив вуха. Трошки помовчавши, бабуся почала розповідь:

– Іду якимось вулицею. Це напередодні Різдва було. Зима, мороз тріщить – саме так, як зараз. Бачу: дітлахи бігають. Змерзлі, брудні, обірвані... А один і зовсім по снігу біжить якимось дивно, підтюпцем. Подивилася я уважніше: Боже святий! Та він же босий! Гукнула я це дитя, а в нього губоньки сині й носик холодний, як у кошеняти. Привела його додому, чаєм із малиною напоїла й питаю: „Чого ж це ти босий по снігу скачеш? Захворіти можеш! І куди тільки твої батьки дивляться?!” А він згорнувся в куточку; очі, як в оленяти, перелякані. Дивиться на мене звірком зацькованим і каже: „Нема в мене нікого! Кинула мене мама, коли маленьким був, а батька свого я й не знав зовсім...” І слізки по щоках: кап, кап... Шкода мені його стало, хоч самій плач. Хотіла було його залишити, та, мабуть, йому в мене не сподобалося. Дістала я тоді шкарпетки зі скрині й дала йому. „На, – кажу, – носи на здоров'я! Зносиш – я тобі нові сплету”.

От із тієї пори й почала я шкарпетки плести. А під Різдво беру повний кошик цього добра в руки та йду на вулицю. Зустріну нічиє дитя – кожному обновку подарую. Діти – Боже творіння, а без любові ростуть. Нехай хоч у теплих шкарпетках побігають...

Бабуся замовкла, задумавшись. Тільки спиці дзенькали в тиші.

– Бабусю, завтра Різдво, – після довгого мовчання промовив хлопчик. – Підемо разом шкарпетки роздавати!

Бабуся відклала спиці, уважно подивилася на онука. Кожна зморщечка на її обличчі світилася щастям.

– Звичайно, радість моя! – усміхнулася вона, і спиці в її працьовитих руках застукали веселіше й частіше.

ТРИ ДЕРЕВА

(Різдвяна сценка)

Реквізит:

Чотири ялинки різного розміру із зеленого картону. Одна ялинка – дерево – мати, решта – дерева 1,2 і 3. На зворотному боці дерев 1,2 і 3 намалювати штриховим малюнком ясла, човен і хрест. Під час вистави виконавці тримають дерева в руках.

Автор: В одній далекій країні на схилі високої гори росло поруч багато дерев: старих і молодих, високих і низьких. Іноді вони розмовляли одне з одним про своє майбутнє, про те, ким би вони хотіли стати.

Дерево 1: Я хотіло б стати колискою для маленької дитини. Кілька днів тому я бачило в нашому лісі людей, що несли на руках дитину.

Автор: Друге дерево з презирством подивилося на свого молодшого брата.

Дерево 2: Мені б це не сподобалося. Я хочу бути чимось важливим. Мені хотілось би стати великим кораблем. Тоді я плавало б по морях і перевозило б із однієї країни в іншу золото й срібло.

Автор: Осторонь стояло глибоко замислене молоде струнке дерево.

Дерево-мати: А ти ким хочеш стати? Чи ти ніколи не мрієш про майбутнє?

Автор: Дерево задумливо відповіло:

Дерево 3: У мене немає особливих планів. Мені хочеться залишитися тут, на схилі гори, і вказувати людям на Бога. Хіба є щось прекрасніше?

Дерево-мати: Я теж не можу уявити собі нічого прекраснішого!

Автор: Минали роки, дерева росли і ставали дедалі вищими й вищими. Одного дня в ліс прийшли лісоруби та зрубали перше дерево.

Дерево 1: Чи зроблять із мене тепер маленьку колиску?

Автор: Але дерево не стало колискою. Люди розпиляли його-

го на грубі дошки, з яких потім недбало збили ясла й поставили їх у невеличкому хліві у Віфлеємі. Дерево було в розпачі.

Дерево 1: Я не таким уявляло своє майбутнє! Тепер я маю бути тут, у цьому хліві! І ніхто мене не побачить, окрім тварин! Як мені гірко!

Автор: Але Бог, Котрий любить молоді дерева, заспокоїв його: “Зачекай ще трошки. Скоро я тобі щось покажу”. І Він дотримав Свого слова, тому що в Євангелії від Луки, у другому розділі, у віршах із 8-го, написано:

Читець: (Читання тексту). Цієї ночі Бог поклав у ясла Свого Сина.

Автор: Ясла були щасливі.

Дерево 1(ясла): Ніколи я й не мріяло про те, що буду тримати таку Дитину! Це набагато краще за мої мрії!

Автор: Минуло ще кілька років. До лісу знову прийшли лісоруби – і зрубали друге дерево.

Дерево 2: Чи побудують із мене великий корабель? Тоді я зможу зробити великі справи, про які я так мріяло.

Автор: Але дерево не стало великим кораблем. Із нього зробили простий рибальський човен. Налезав він рибалці на ім'я Петро.

Маленький човен був глибоко розчарований. Одного разу, коли Петро вимивав свої сіті, човен стояв без діла на Генісаретському озері й смутно міркував про свою долю. Але Бог, Котрий любить молоді дерева, заспокоїв його: “Зачекай ще трошки. Скоро Я тобі щось покажу”. І Він дотримав Свого слова, тому що в Євангелії від Луки, у п'ятому розділі, у віршах із 1-го по 6-й, написано:

Читець: (Читання тексту) Маленький човен тремтів – не стільки від великої кількості риби, скільки від чуда, що відбулося.

Дерево 2 (човен): У найсміливіших мріях я не уявляло собі, що буду коли-небудь везти такої вантаж! Порівняно із цим мої мрії – ніщо!

Автор: Дерева біля підніжжя гори схилили свої крони від радості, що мрії цього дерева здійснилися. Через якийсь час лісоруби знову прийшли до лісу. Цього разу вони хотіли зрубати третє дерево. Але це дерево так мріяло залишитися на

схилі гори та вказувати на Бога! Дерево дуже засмутилося.

Дерево 3: Мені так хочеться залишитися тут, у лісі! Чому люди не залишать мене в спокої?

Автор: Але дереву не дозволили залишитися там. Чоловіки зрубали віти й почали пиляти стовбур: спочатку кору, потім глибше – до самої серцевини. Зі стовбура лісоруби зробили хрест. Дерево вжахнулося.

Дерево 3: Який жаж! Тепер вони когось розіпнуть на мені. Як же я зможу потім вказувати на Бога?

Автор: Але Бог, Котрий любить молоді дерева, заспокоїв його: “Зачекай ще трошки. Скоро я тобі щось покажу”. І Бог дотримав Свого слова. Одного разу за брамою Єрусалима зібралося безліч народу навколо Ісуса та хреста.

Читець: (Читання тексту: Євангеліє від Луки, 23-й розділ, 26-й і 33-й вірші) Хрест був свідком того, що гріхи усього світу було покладено на Господа Ісуса. (Читання тексту: Євангеліє від Луки, 23-й розділ, із 44-го по 47-й вірш) Дерево, що стало хрестом, усе зрозуміло.

Дерево 3 (хрест): У всіх моїх мріях я уявити собі не могло, що буду в такий спосіб вказувати на Бога! Це перевершує всі мої мрії!

Автор: Дерево мало рацію. Багато дерев залишилося стояти на схилі гори. Але жодне з них не змогло вказати людям на Бога. Тільки Голгофський хрест може це зробити.

Насправді дерева не можуть мріяти про своє майбутнє. А ти? Ким ти хочеш стати, коли виростеш: лікарем, бізнесменом, учителем, інженером, техніком? У кожного свої плани та мрії. Але Бог, Котрий любить хлопчиків і дівчаток набагато більше, ніж усі дерева у світі, хоче тобі сказати: “Зачекай іще трошки, незабаром Я покажу тобі щось прекрасне. Якщо ти довірши Мені своє життя, то Я його чудово влаштую й використаю, як ти собі навіть уявити не можеш!”

Читець: “Хто душу свою зберігає (тобто свої власні бажання й плани), той погубить її; хто ж за Мене погубить душу свою (тобто відмовиться від власних бажань) – той знайде її” (Мт. 10:39).

Автор: Скоро Різдво. Усі ми можемо радіти найбільшому подарункові, якого дав нам люблячий Бог, – Ісусові Христу.

Чи прийняв ти цей подарунок? Якщо ти ще не впустив Ісуса у своє життя, то в тебе немає цього подарунка. Прийми Його та довір Йому своє життя, тоді Він зможе здійснити Свої плани стосовно тебе. Ти можеш сказати Йому: “Дорогий Ісусе! Ти торкнувся мого серця. Я хочу віддати Тобі своє життя. Ти можеш робити з ним усе, що бажаєш. Я вірю, що Ти можеш зробити моє життя набагато кращим, ніж я це собі уявляю”.

Олена Мікула

РІЗДВО ДЛЯ ВСІХ

Дядько Микола повісив на ялинку гірлянду й скомандував:

– Карино, вмикай!

Лампочки на ялинці засвітилися, й Карина, Світлана та Анюта вигукнули в захваті. Світлана з Анютою обійнялися й застрибали від радості навколо ялинки.

– А тепер усі до столу! – запросила тітка Ліза й посадила свою маленьку внучку Анюту на високий стільчик.

– Дідусю, молися! – промовила Анюта й заплющила очка.

Карина й Світлана, яких тітка Ліза й дядько Микола запросили до себе на різдвяні свята, уперше в житті сіли за родинний Різдвяний стіл. Дівчата вже третій рік живуть в інтернаті. Мама Карини померла, а батько сидить у в'язниці. Світлану мама залишила бабусі, а сама з України поїхала в Росію. Бабуся старенька, часто хворіє й тому мусила віддати внучку в інтернат. Дівчата вчать у п'ятому класі й увесь час проводять разом, як сестрички. Карина завжди захищає Світлану, яка найменша в класі на зріст. Світлана носить окуляри, хлопці її дразнять. Особливо докучає їй Артем. Він на три роки старший за однокласників і дуже погано вчиться: досі читає по складах і пише як першокласник. Коли Артем довідався, що тітка Ліза щонеділі водить дівчат у церкву, то ще більше став із них глузувати.

Карина та Світлана люблять ходити в церкву. Вони вивчили багато пісень і навчилися молитися. Їм подарували Біблію – одну на двох, і подружки вже прочитали майже половину.

Вони багато чого не розуміють, але на уроках у недільній школі вчитель усе пояснює та дуже цікаво розповідає історії зі Святого Письма. Коли всі сіли за стіл, дядько Микола почав молитися: “Ісусе! Дякуємо Тобі за те, що Ти прийшов у цей світ, щоб спасти нас. Благослови Карину та Світлану, будь їм дбайливим Батьком, бережи та вчи їх. Благослови Анюту; щоб вона росла нам на радість”.

Вечеря була дуже смачною, особливо торт, який дівчата допомагали пекти. Вони довго сиділи за столом, розмовляли, співали. Потім приїхали батьки Анюти й забрали її додому. Коли свічка на столі догоріла, дівчата пішли спати.

Уранці тітка Ліза підвела їх до ялинки й промовила:

– Це вам, дівчата.

Під ялинкою лежали дві коробки, загорнуті в яскравий папір.

Не вірячи власним очам, Карина та Світлана відкрили їх... Чого там тільки не було! Шампунь, зубна паста, солодощі, фломастери, шпильки для волосся. У коробці Карини лежала лялька та рожевий зайчик.

– Ой, який гарненький! Я подарую його Анюті, можна, ті-тонько Ліза? – запитала Карина.

– Авжеж, можна, адже це твій подарунок, – відповіла тітка Ліза, усміхнувшись.

А в коробці у Світлани лежав пухнастий слоник та хлопчачі рукавички.

– Рукавички... для хлопчика... Але в мене немає знайомого хлопчика...

– Як немає? – здивувалася тітка Ліза. – У твоєму класі багато хлопців.

Світлана насупилася:

– Вони погані.

– Невже всі? – запитала тітка Ліза.

– Усі! – заступилася за подружку Карина. – А особливо Артем. Він дражниться, б’ється, каже погані слова.

– От йому й подаруй рукавички, – обійнявши Світлану, сказала тітка Ліза. – Христос прийшов у цей світ для всіх.

Коли Світлана в школі підійшла до Артема й подарувала йому рукавички, він узяв їх не відразу.

– Це тобі різдвяний подарунок, – підкреслила вона. – Ісус любить тебе.

На уроці Світлана помітила, що Артем тримає руки під партою, а на них – нові гарні рукавички. На перерві Артем підійшов до Світлани й сказав:

– Я хотів, щоб мені зробили подарунок на Різдво. Але подарунка не було, і я вирішив, що Різдво не для всіх. А тепер я бачу, що це не так.

Світлана всміхнулася, а Артем додав:

– Якщо тебе хтось скривдить, ти мені скажи, я йому покажу.

Подивившись на кулак у подарованій рукавичці, хлопчик уточнив:

– Ні, бити я нікого не буду, просто поговорю. Домовилися?

НАРОДЖЕННЯ ІСУСА ХРИСТА

ПОДОРОЖ ДО ВИФЛЕЄМА

Вітаю вас, любі хлопчики та дівчатка, в нашій християнській школі. Давайте-но разом помандруємо до міста Вифлеєма. Колись над ним з'явилася незвичайна зірка, яка сповістила про народження Ісуса Христа – Спасителя людей від усякого зла. Тож вирушаймо в подорож і ми, щоб дізнатися, що там сталося...

*У Вифлеєм доріженька далека,
Крута була і поміж гори вилась.
О Боже наш, яка ж вона нелегка.
І сонечко з полудня похилилось...*

Уявіть собі: до Вифлеєма курною дорогою поспішають люди. Серед них іде також Йосип, а поряд з ним на ослику іде Марія, в якій має народитися Дитя.

Ось і Вифлеєм... Уже поночі. Йосип шукає місця для відпочинку. До кого не звертається, у відповідь чує одне: "Місця немає".

*Так до півночі Йосип просився,
І ніхто їх на ніч не впустив...
Чоловік подорожній стомився
І, нарешті, знайшов бідний хлів...*

Йосип і Марія знайшли притулок у якійсь стаєнці. Тут їх

радісно зустріли овечки, віслючок та корівка. Тваринки немовби відчували, що зараз має відбутися важлива подія.

*І вміть на запашному сніні
Родився Син – Спаситель всього світу.
І ясна зірка спалахнула в мерехтінні,
Всміхаючись до всіх своїм привітом..*

*Хор ангельський співав пісні невпинно:
– Хвала Христу! Він світу дасть спасіння!..*

Марія сповила немовля та поклала його в ясла. А над Вифлеємом була тиха ніч. Все навкруги спало. Лише за містом, на полі, пастухи доглядали свою отару. Раптом засяяло яскраве світло. З'явився Господній ангел і промовив:

– Не лякайтеся, адже я повідомляю про велику радість. Сьогодні у Вифлеємі народився для вас Спаситель Христос. А ось вам і ознака: “Дитину сповиту ви знайдете, що в яслах лежатиме”.

Щасливі люди поспішили до Вифлеєма і в яслах, на сніні, побачили Дитятко. Вони розповіли Марії та Йосипові про все, що почули від ангела і, радіючи та прославляючи Бога за все, що побачили, повернулися додому.

А далеко на Сході жили мудреці. Вони також побачили на небі незвичайну зірку, яка сповістила їм про прихід на землю Ісуса Христа.

Мудреці вирушили в дорогу, щоб уклонитися щойно народженому Цареві. Зірка, що з'явилася на небі, вказувала їм шлях. І ось вони прибули до Вифлеєма. Коли знайшли Ісуса, то поклонилися Йому й піднесли коштовні дари.

Тож приєднаймося й ми до мудреців, поклонімося Ісусу, бо він прийшов на цю землю, щоб і нас звільнити від поганих учинків.

Запросімо його в своє серце і скажімо, щоб Ісус допоміг нам бути слухняними, добрими, працьовитими.. І це буде для Нього найкращим подарунком.

Нехай у ваших серцях спалахне вогник любові до Господа нашого Ісуса Христа, до своїх ближніх та до рідної землі. А зараз із піснею на вустах повернімося назад.

ПРОВІДНА ЗОРЯ

Вела зі Сходу мудреців
Зоря крізь труднощі й тривоги,
Сам Бог цю зірку засвітив,
Щоб їм не збитися з дороги.
 Це був правдивий Божий знак,
 Він мудреців зміцняв у вірі,
 Як в морі синьому маяк,
 Дорогу вказував до цілі.

І хоч томились, але йшли,
Куди вела їх ясна зірка,
І тільки в сторону зійшли,
Вона відразу з виду зникла.
 З тих пір пройшло багато літ,
 Але ця зірка не згасає,
 Вона горить на цілий світ,
 І до Христа всіх направляє.

Якщо за нею ми підем,
До цілі вірної прийдемо,
Якщо ж ми зі шляху зійдемо,
Христа ніколи не знайдемо.
 Крізь бурі в темряві нічній,
 Страждання, труднощі й спокуси,
 Зоря, яка є Дух Святий,
 Людей приводить до Ісуса.

Вальдемар Цорн

СПАСИТЕЛЬ ПРИЙШОВ

Тихо шарудить солома в яслах. Дитина радісно піднімає рученята й блаженно плямкає беззубим ротиком. Така краса! Мати не намилиється. Бог зробив те, що вустами ангела обіцяв Марії, коли вона ще була в Назареті. Ангел тоді сказав, що Бог дасть їй Сина, Котрий буде Спасителем світу. Марія повірила ангелу.

І ось минуло дев'ять місяців – і в хліві, у яслах, лежить Дитина, Яку подарував їй Сам Бог. Цей маленький, такий беззахисний хлопчик і є Спаситель світу, обіцяний Богом через пророків? Це Месія, про Якого сповістив ангел? Марія, мати Дитини, вірять у це.

Коли вона, очікуючи народження Дитини, зі своїм чоловіком Йосипом прийшла у Віфлеєм на перепис населення, то ніде в містечку їм не знайшлося місця. Так вийшло, що Ісус народився у хліві. Добре, що Він був захищений від вітру й дощу!

Раптом хтось голосно кашлянув, щоб привернути до себе увагу. Марія озирнулася й побачила пастухів. Що їм треба?

“Ми були в полі, коло черід, аж раптом з'явилося безліч ангелів, що співали хвалу Богові. Один із них сказав, щоб ми йшли у Віфлеєм. Ангел сповістив, що тут сьогодні народився Спаситель світу, Христос, – сказали пастухи й запитали: – Можна нам зайти й поклонитися Йому?”

Марія з Йосипом не заперечували. Їх уже ніщо не дивувало. Лише власними серцями вони відчували, що сталися великі зміни: у світ прийшов Спаситель, Якому вони дали ім'я Ісус.

ОЙ ХТО, ХТО МИКОЛАЯ ЛЮБИТЬ

Ой хто, хто Миколая любить,
Ой хто, хто Миколаю служить –
Тому, святий Миколай,
На всякий час помагай.
Миколаю!

Ой глянь, глянь на Україну рідну.
Ой глянь, глянь на змучену, бідну.
Ми тебе, всі люди, молим:
Проси в Бога ти їй долі,
Миколаю!

Ой проси долі для України,
Ой нехай встане із руїни.
Доля й щастя хай витає,
В славі й волі хай засяє,
Миколаю!

СТРІТЕННЯ

На зламі зими і ранньої весни ми святкуємо Стрітєння. Слово це означає “зустріч”. Зустріч з Ісусом Христом.

Хто ж і коли зустрів народжене Немовля, Котрому – як повелів Бог – дали ім'я Ісус?

Через 30 днів після Його народження Мати повинна була йти до священного міста Єрусалима і там, у Храмі єдиного Бога, присвятити Йому Своє Дитя.

Єрусалим знаходиться неподалік від Віфлеєма. Храм його вважався одним із чудес світу. Він був пишно оздоблений мармуром і золотом.

За звичаєм матері збиралися в дворі Храму, й служителі Божі виголошували молитву благословення над їхніми первістками.

Поміж цих жінок була й Марія.

Як і інші матері, Вона передала Сина до рук священника й молилася разом з ним.

І тоді до Неї підійшов один дуже старий чоловік на ймення Симеон.

Дуже давно йому було напророчено, що він не помре, поки на власні очі не побачить Спасителя.

Не знаючи, як це станеться, Симеон постійно жив при Храмі. Він сподівався, що Цар неодмінно з'явиться в домі Божому.

Тепер цей день прийшов. Бог відкрив старому, що обіцяне нарешті збулося. Той, Кого він ждав, – це Син юної Марії з Назарета.

Підійшовши, Симеон узяв Немовля у Матері.

Він дивився на Нього з радістю і вдячністю.

“Нині відпускаєш раба Твого, Владико, – почав голосно молитися він, – за словом Твоїм з миром. Адже бачили очі мої спасіння Твоє, котре Ти приготував перед лицем усіх народів, світло до просвіти поган і славу народу Твого Ізраїлю”.

А потім Симеон звернувся до Марії й напророчив, як бага-

то суперечок буде через Ісуса та які випробування доведеться стерпіти Йї самій.

Батьки Немовляти були вражені мудрістю й проникливістю старця.

З Єрусалима вони повернулися до Віфлеєма. Там Йїосиф уже підшукав помешкання і вирішив зостатися в цьому місті.

ДУШЕ СВЯТИЙ, ДАЙ НАМ ЖИТТЯ!

Після того, як Ісус вознісся на небо, люди більше не могли Його бачити, не могли розмовляти з Ним. Але Ісус обіцяв, що пришле Утішителя, який буде з нами повіки, й виконав свою обіцянку. Це сталося на п'ятдесятій день після Пасхи. На згадку про цю радісну подію Церква встановила свято Зіслання Святого Духа.

У народі цей день називають Зеленими Святами. Люди прикрашають свої домівки та подвір'я зеленим галуззям, наприклад, липою. І не дарма, адже зелений колір є кольором життя, а Святого Духа ми називаємо Господом животворящим і Подателем життя.

Святий Дух прийшов на землю й замешкав у нас. Наше тіло – Його храм. Він перебуває з нами від моменту Хрещення, яке є нашим другим народженням – для Бога.

Одразу після Хрещення в таїнстві Миропомазання ми отримали благодать і дари Святого Духа. Він дає нам сили рости в Бозі. Мама годують нас, щоб ми зростали сильними і здоровими. А Святий Дух немовби “годує” нас своїми дарами – мудрістю, розумом, радіою, кріпостою, знанням, побожністю та страхом Божим. Він навчає нас любити, молитися, прощати.

А ми маємо в цьому Йїому допомагати: працювати разом із Ним. Коли беремося за якусь справу, але робити її так не хочеться, або кортить вчинити щось недобре, то молимося до Святого Духа: “...прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверні”. Дозвольмо Святому Духові діяти в нашій душі, тоді Він неодмінно настановить нас на правильну дорогу.

Мирослава Приходько

ЗДРАСТУЙ, СВЯТО ВОСКРЕСІННЯ!

Цим весняним світлим ранком
Прокидаються ліси,
Заіскрилися діамантом
Ніжні крапельки роси.

Розливається рікою
Клич дзвінкий, весни привіт.
Це ласкавою рукою
Бог дарує щастя в світ.

У маленькій насініні
Знов прокинулось життя.
Здраслуй, свято Воскресіння!
Здраслуй, вічне майбуття!

Віра Багірова

ДЕ НЕБА СВІТЛИЙ РУШНИЧОК

Де неба світлий рушничок
То з хмарками, то – без,
Веснянку вишивав шпачок
Зі слів: „Христос воскрес!”

Ту пісню вивчило село
І церква, дзвін, і хрест,
І скрізь дзеніло та гуло:
„Хистос воскрес! Христос воскрес!”

Немов крашаночки – міста
В такий барвистий час.
Вже моя пасочка –свята.
Із Великоднем вас!

ІВАН ХРЕСТИТЕЛЬ

Незабаром свято Різдва. Ми святкуємо в цей день народження Сина Божого Ісуса Христа. Один чоловік ходив по Палестинській землі та сповіщав про прихід Божого Сина. Навіщо він це робив? Щоб люди повірили в Нього. Цей чоловік був пророком і говорив правду. Він ненавидів несправедливість і зло.

Звали його Іван Хреститель. Він був пророком. Хрестителем його назвали через те, що він хрестив у воді людей, які були готові зустріти Ісуса Христа. Пророк знав, що цар тієї землі порушив одну із заповідей Божих. Коли він сказав цареві про це, то той спершу кинув за ґрати Івана Хрестителя, а потім звелів відрубати йому голову.

Іван Хреститель був праведним. Але йому довелося постраждати за цю правду.

Перші християни – тобто люди, які вірять у Бога і Його Сина Ісуса Христа – за часів правління найжорстокішого римського імператора Нерона також зазнали труднощів, бо не схотіли поклонитися ідолам і чинити зло, як це робили інші. Імператор наказував їм зректися віри в Бога. Ті, які відмовлялися, були звільнені з в'язниці, а тих, хто залишався непохитним у своїй вірі, віддавали до амфітеатру.

На арену амфітеатру випускали диких звірів (левів, тигрів) – і всі глядачі дивилися, як вони роздирали християн. Історики тих часів писали, що християни співали пісні Богові прямо на аренах. Вони не боялися смерті. “Чому?” – запитують історики. Дехто з глядачів теж ставив собі це питання. А коли вони дізнавалися, заради чого християни приймають смерть, самі ставали християнами.

– Діти, коли ви будете творити добро в житті, комусь це не сподобається, й тоді ви матимете вибір: продовжувати жити в правді або піти стежкою безбожних і бути в безпеці.

В Біблії написано, що правда визволяє від смерті. Чи визволила правда від смерті Івана Хрестителя й перших християн? Хреститель помер фізично, але врятував душу від гріха.

Від якої ж смерті визволяє Бог праведників? Від вічної погибелі, від духовної смерті.

ЗВЕРНЕННЯ ДО БОГА З МОЛИТВАМИ

Олена Чепілка

РОБІНЗОНИ

Чи може бути в літню спеку для дівчорин щось краще, ніж купання в річці? Саме тому хлопці з нашого двору щодня їздять на велосипедах за станицю, де тече велика швидка річка. Василь плаває вже дуже добре, Сашко – трошки гірше, а Лесик – ледь-ледь, та й то лише вздовж берега.

Сьогодні хлопчики приїхали на річку дуже рано. На березі ще немає людей.

– Ну що, зробимо пліт? Он там я вчора бачив придатні колоди. Ходімо скоріше, – скомандував Василь.

За пагорбом хлопці й справді знайшли кілька невеликих колод – зрубаних стовбурів молодих лип. Поруч було розкидане гілля.

– Ух ти! Цього вистачить, – належно оцінив знахідку Сашко.

– Тоді до діла! Лесику, ти взяв дрів і мотузку?

– Так. Ось вони.

Хлопчики ретельно взялися до роботи, й незабаром із розкиданих колод і гілок вийшов маленький пліт. Саме такий, як у пригодницькому фільмі. Це й зрозуміло, адже Василь нещодавно прочитав цікаву книжку про Робінзона Крузо. Хлопці й човна змайстрували б, та тільки з чого? Але пліт – теж непогана річ, та ще такий. Хлопчики підтягли його ближче до води.

– Стійте, не поспішайте! Треба ж іще парасольку в центрі закріпити. Я на малюнку в книжці бачив. Ото здорово буде, сам Робінзон позаздрив би! – упевнено промовив Василь.

Він ще раз оцінює подивився на нову мамину парасольку:

– Шкода, звичайно, але нічого іншого все одно немає. Та й що з нею станеться?

Парасольку причепили швидко. Ще приготували жердинку замість весел. От усе готово. Пліт спустили на воду.

– А він витримає нас? – невпевнено запитав Лесик. – Я ж плаваю ще поганенько!

– Що, злякався? От боягуз! Глибини боїшся? Можеш із нами не плисти, біжи краще берегом – Нашим П'ятницею будеш!

Але дикуном П'ятницею Лесикові бути зовсім не хотілося, й він, притлумивши страх, ступив до хлопців на пліт.

– Готово! Відштовхуємося! – скомандував Василь.

Маленький пліт дійсно повільно поплив уздовж берега. Василь весело засвистів, Сашко заулюлюкав, наче вождь червоношкірих, Лесик, міцно вчепившись руками за гілки, тремтячи від страху, щосили намагався усміхатися. Хлопчиків зовсім не хотілося, щоб його потім дражнили боягузом або дівчиськом.

Спочатку все було добре. Але раптом пліт відплив далі від берега й, потрапивши у швидшу течію, захитався. Ще й, як на зло, зненацька з-під води з'явився величезний старий корч. Василь не встиг відштовхнутися від нього “веслом” – і пліт перевернувся. Василь одразу пірнув і схопився за колоду, Сашко вплив трохи збоку й почав тривожно роззиратися навколо.

– Лесику, Лесику, ти де? Лесю! – закричав на весь голос Василь.

Раптом десь пролунав голос Лесика: “Господи, прости мене! Урятуй мене, Господи!” Лесик кричав щосили: “Господи, тону! Допоможи мені!”

Хлопці спробували підпливти до друга, підштовхнути до нього пліт, щоб той зміг за нього вхопитися, та де там! Лесик потрапив у бистрину. Хлопчик іще кричав, благаючи Бога про допомогу, як раптом у його голові ясно промайнула думка: “Пливи!” І він поплив. Поплив легко й упевнено, немов хтось невидимий допомагав йому цієї миті. Далі річка робила поворот. Течія помітно сповільнилася, і Лесикові вдалося вибратися на берег. А друзі вже з усіх ніг бігли до нього.

– Бачили, як мені Бог допоміг? – радісно сказав хлопчик друзям.

– Бачили, – упевнено підтримав Василь. – Де це ти так добре молитися навчився?

– У діда. Він завжди каже, що без Бога ані в радості, ані в горі жити не можна. І ще: що Бог у будь-якій біді допомогти може. Зрозуміли?

– Ще б пак. Ти мені, Лесику, це... ну той..., свою молитву перепиши, добре? – попросив Василь.

– І мені, – додав Сашко.

– Ех ви: перепиши, перепиши! Своїми словами, від серця молитися треба!

– А-а-а! – зрозумів Василь.

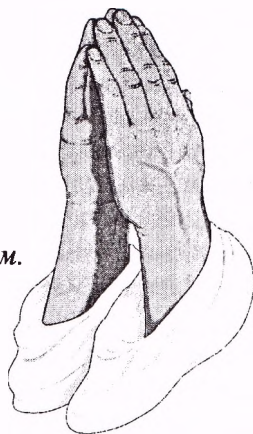
Додому хлопці поверталися пішки. Велосипеди котили поруч. Під час їзди хіба побалакаєш? А їм є про що поговорити. Ні, не тільки про подорож на плоті.

Юні робінзони розмовляли про Бога й вирішили всі разом піти завтра не на річку, а в гості до Лесикового дідуся.

Корнелія Іржива

ВЛАДИК ТА МОЛИТВА “ОТЧЕ НАШ”

*Отче наш, що на небесах!
Нехай святиться Ім'я Твоє,
Нехай прийде Царство Твоє,
Нехай буде воля Твоя
Як на небі, так і на землі.
Хліба нашого насущного
Дай нам сьогодні.
І прости нам провини наші,
Як і ми прощаємо винуватцям нашим.
І не введи нас у спокусу,
Але визволи нас від лукавого.
Бо Твоє є Царство, і сила,
І слава навіки.
Амінь.*

Увійшовши до дитячої кімнати, мама здивувалася. В ліжку лежало не менше як п'ять плюшевих іграшок, але Владика не було.

– Владикау?

Тиша.

– Владикау, де ти?

Ледь чутне хихикання. Мама швидко відкинула ковдру – нікого. Але під ліжком хтось засміявся. Раптом звідти визирнула кошлата руда голова.

– О, Владикау... – Мама мимоволі розсміялася: – Мерщій у ліжко! Час спати!

Владик сів між звірятами на подушці.

Мама заспівала йому пісеньку й сказала:

– Ну, а тепер помолимося. Може, сьогодні ти хочеш помолитися?

Владик похитав головою.

– Може, ти згадаєш щось, за що б ти хотів подякувати Богові? Чи хотів би про щось Його попросити?

– Гм... – задумався Владик. Може, за гарну погоду сьогодні й за те, що з друзями побудував на вулиці курінь? Та ні, нехай краще мама щось скаже.

– Мамо, помолись ти, в мене не дуже добре виходить.

Мама всміхнулася:

– Знаєш, молитися зовсім неважко. Ти можеш розмовляти з Богом, як із татом або зі мною. Адже Він – твій Тато. Та краще я тобі завтра це поясню, сьогодні вже запізно.

Мама почала молитися:

– Батьку любий, благослови Владика сьогодні вночі та охороняй його. Пошли йому гарні сни. Нехай він прокинеться завтра здоровим і радісним. Амінь.

Опівдні наступного дня в двері задзвонили. Кілька разів підряд. Нарешті мама відчинила двері, і Владик відразу затрохтів:

– Мамо, уяви, ми вивчили сьогодні літеру “М”! “М” як “м'ячик”. Мамо, можна мені взяти м'яча завтра в школу? Мамо, будь ласка...

Мама засміялася:

– “М” як “мама”. Так, будь ласка, я не заперечую. Світлан-

ко, обережно, не бери так багато тарілок за один раз!

Світлана, молодша сестричка Владика, допомагала мамі звільнити посудомийну машину від чистого посуду:

– Я теж хочу піти з м'ячиком у школу!

– Але тобі ще не можна, тобі тільки чотири роки!

– А от і можна!

– Ні, не можна!

Мама перервала їхню суперечку:

– Тільки мирні діти одержать зараз млинці. А до цього буде ще “М” як “молитва”.

Після обіду Владикові треба робити домашні завдання. Спочатку розфарбувати м'яча. Це здорово! Потім написати цілий рядок літери “М”. Це вже важче.

– Мамо, в мене літери гарні?

Мама заглянула в зошит:

– Так, майже всі. Молодець, добре написав!

– Мамо, ти прочитаєш мені що-небудь?

– Гм... Знаєш, я краще розповім тобі сьогодні про літеру “М”. “М” як “молитва”.

Мама та Владик умостилися зручніше на дивані. Світлана теж підсіла до них.

– Ти пам'ятаєш нашу молитву, якою ми молилися вчора перед сном? – запитала мама Владика.

– Так, пам'ятаю. Та я не зовсім розумію, як можна розмовляти з Богом як із татом? Адже Бог так далеко, Він же на небі...

Трохи подумавши, мама сказала:

– Ми кажемо, що Бог живе на небі, але маємо на увазі, що Він живе в невидимому світі. Цей світ існує так само, як і світ, у якому ми живемо. Просто ми його не бачимо. Ми побачимо його тільки тоді, коли будемо в Бога.

Владик запитав у мами:

– Але ж Ісус жив тут у нас, серед людей? Він же був справжній, а не просто на небесах?

Мама розсміялася:

– Так, Він був справжній. Ісус також каже нам, що ми маємо познайомитися з Ним – тоді дізнаємося, що й Бог теж такий же справжній.

– Чому?

– Бо Ісус – Син Божий. Так само, як ти – мій і татків син.

– А я – ваша дочка! – вигукнула Світлана.

– Правильно, – відповіла мама. – Як ви розмовляєте з нами?

– Просто так, – сказав Владик. – Говоримо те, що спадає нам на думку. Просимо, якщо нам щось потрібно. Питаємо, якщо хочемо щось знати.

– Ісус теж так розмовляв із Богом? – запитала Світланка.

– Так, – відповіла мама. – Саме це і є молитва.

– Ісус теж казав “тато”?

Мама кивнула:

– Приблизно так. Його мовою це звучить “Авва”. Люди в той час дуже дивувалися, чуючи це. І ще більше вони дивувалися, коли Ісус їм повідомив, що кожна людина може, як і Він, стати сином або дочкою Бога.

– Й я теж можу називати Бога татом?! – вигукнув Владик у захваті від цієї думки. – Тоді це не так уже й важко – молитися...

АПОСТОЛИ – ДРУЗІ ІСУСА

Кожна людина хоче мати друзів. Із ними можна поділитися найбільшими таємницями, цікаво провести час. Справжні друзі завжди готові прийти на допомогу, підтримати, розрадити.

Ісус Христос, коли жив на землі, також мав друзів. Найближчими Його приятелями були апостоли. Чи ти знаєш, як ці люди стали друзями Ісуса?

Одного разу, йдучи берегом Галилейського моря, Ісус побачив двох рибалок – Андрія та його брата Симона – Петра. Вони лагодили сіті. Ісус мовив до них:

– Ходіть за мною! Я хочу довірити вам особливе завдання!

Братів дуже здивувало таке запрошення, однак вони залишили свої сіті й пішли за Ним. Неподалік побачили човен, а

в ньому – братів Якова та Івана. Ісус і їх покликав. Ось так прості рибалки стали близькими друзями Ісуса. За якийсь час Ісус разом із учнями проходив біля митниці. Там сидів митар Матвій. Люди його не любили, уникали, навіть дивитися в його бік не хотіли. А Ісус зупинився і сказав до нього:

– Ходи і ти за мною!

І Матвій, залишивши свою прибуткову працю, погодився стати апостолом.

Так Ісус вибрав собі дванадцять апостолів. Вони завжди були з Учителем, слухали Його слово, мандрували від міста до міста, бачили багато Христових чудес. Ісус розповідав їм про Царство Боже, пояснював притчі. Одного разу Він узяв апостолів Петра, Якова та Іоана й вийшов з ними на високу гору Тавор. Там Ісус преобразився, тобто перемінився, показавши трьом своїм друзям небесну славу.

На Тайній Вечері Ісус заповідав своїм учням любити один одного, бо лише тоді вони зможуть називатися справжніми Його друзями.

Вальдемар Цорн

ГОСПОДЬ – МОЯ РАДІСТЬ

Коли ми думаємо про Бога, то яким ми уявляємо Його? Як на малюнку з перших сторінок Дитячої Біблії? Але ми знаємо, що Бог не такий. Він не дідусь, котрий сидить на хмарі або на троні, що сяє неприступним світлом. Нам важко уявити Бога, й тому в Біблії Бог має імена – властивості, що допомагають нам зрозуміти, який Він.

Наприклад, Бог каже Мойсею: “Я Господь, цілитель твій”. Тобто в молитві ми можемо й повинні звертатися до Бога, коли занедужали. А вже потім до лікарів. І ми уявляємо собі, як Сам Бог кладе нам на голову руку та зцілює нас. Хоча ми не можемо Його собі уявити, але ми реально це відчуваємо. Або ми читаємо в Євангелії, у якому Ісус мовить: “Я – Пастир добрий! Пастир добрий кладе життя власне за вівці”. І ми уявляємо собі, як Ісус на хресті віддає за нас Своє життя. Ми знаємо, що це наші провини, наші гріхи Він узяв на Себе. І наше

серце наповнюється подякою й благоговінням. Ми уявляємо собі також, як добрий пастир шукає вівцю, яка заблукала. Цю картинку ми теж знаємо з Дитячої Біблії. Ми розуміємо, що іноді ми – ці заблукалі вівці. Ми знаємо, що Він шукатиме нас, якщо ми зіб'ємося з Його дороги. Він ніколи не залишить нас.

У Біблії є ще багато властивостей, якими Бог нагадує нам про Себе. От послухайте, що пише один із авторів пісень-молитов, які ми називаємо псалмами: "І нехай я дістанусь до Божого жертовника, до Бога розради й потіхи моєї, – і буду на арфі хвалити Тебе, Боже, Боже Ти Мій!" (Пс.43:4).

Він називає Бога Богом розради й потіхи, тобто радості.

В пошуках радості чого тільки не роблять люди! Куди тільки вони не ходять, щоб якимось повеселитися, як вони твердять. Звичайно після таких веселощів дуже важко буває на душі. Тобі це вже знайоме? Ні? Це добре. А якщо знайоме, тоді ти розумієш, що я маю на увазі. Усі алкоголіки й наркомани, які так страждають, що жах бере, шукали тільки трошки радості, а знайшли страх, страждання, хвороби, гріх, розпач... На цьому шляху, каже Бог, радості не знайти!

У спілкуванні з Богом, у співі пісень хвали, в молитві наші серця наповнюються такою радістю, що навіть пояснити важко. Це радість спілкування з Самим Богом, Творцем Усесвіту, нашим Спасителем. Він наповнює наші серця Своїм миром, Своїм Духом Святим, так що ми тільки до Нього й хочемо приходити, тільки в Нього хочемо шукати щирої радості й веселощів: Він Бог радості.

Віктор Фрідрік

ДІАЛОГ ДІТЕЙ

1. Дуже, прошу, розкажи,
Як і де Христос наш жив?
2. Народився Він не в домі,
А у яслах на селомі.

1. Хто тоді був поруч з Ним,
З любим Господом моїм?

3. Мабуть, вівці та телята,
Віслучок, і мама з татом.

1. Його Матері ім'я
Дуже хочу знати я.

4. Його Мати – Діва красна,
Благодатна та прекрасна,
Увесь світ її леліє,
А ім'я її – Марія.

1. Ну, а далі що було,
Як життя Його пішло?

2. Він у грішнім світі жив,
Та ніколи не грішив,
Безліч Він чинив чудес,
Вбитий був, але воскрес.

1. Він воскрес? Він не помер?
Розкажи, де Він тепер?

4. З Батьком Він – на небесах
Та у люблячих серцях.
В Царство Боже кличе всіх:
І дорослих, і малих.

1. Чутиме мене Ісус,
Якщо зараз помолюсь?

3. Він для того народився,
Щоби ти Йому молився.
І для того Він воскрес,
Щоби чути нас з небес!

СЛОВО БОЖЕ – ФУНДАМЕНТ ВІРИ

Чи отримував ти хоч раз листа, адресованого особисто тобі? Можливо, в тебе є друг або подруга, з якими ти листуєшся, й ти вже за конвертом можеш визначити, від кого лист. Тебе цікавить зміст листа, й тому ти прочитаєш його від початку до кінця.

Так само буває й із багатьма людьми, які починають читати Біблію. Вони раптом помічають, що Бог розмовляє саме з ними, наче Він особисто їм написав листа. Так було й тоді, коли в Росії при владі були комуністи. В одному з московських театрів ішла вистава, в якій висміювали християнство. За ходом п'єси артист мав прочитати кілька віршів із Нового Заповіту й потім викинути книгу. Він прочитав перші два вірші з п'ятого розділу Євангелія від Матвія. Але замість того, щоб жбурнути книгу, він несподівано почав читати далі: про тих, які плачуть і втішені будуть, і про голодних, які будуть насичені, тому що вони шукають правди. В залі театру запанувала мертва тиша, бо визнавати існування Бога було заборонено. Розчулений до глибини душі, артист прочитав увесь п'ятий розділ, який складається з сорока восьми віршів, і після короткої паузи вигукнув: “Спогадай мене, Господи, коли прийдеш у Царство Своє!” Ця людина не думала про те, що на неї чекають великі неприємності. Актор побачив: Бог Біблії – живий Бог, і промовляє в цей момент через Своє Слово.

В одній пісні є такі слова: “Біблію читай і молися щодня, якщо хочеш зростати”. Чи хочеш і ти цього? Тоді почни з завітраннього ранку регулярно це робити! Чи означає це, що тим, хто не знає Бога, достатньо лише читати Біблію? Ні, тому що Слово Боже навчає й жити згідно з волею Божою. Якщо ми купуємо якийсь прилад або апарат, комп'ютер або пральну машину, ми можемо його випробувати, натискаючи на всі кнопки, поки все не перестане функціонувати. А можемо спершу прочитати інструкцію. Це не так цікаво, але допомагає уникнути помилок. Чи існує якась інструкція й для твого життя? В Біблії є такий вірш: “Чим додержить юнак у чистості свою стежку – як держатиметься Твоїх слів!” (Пса-

лом 119:9). Слово Боже хоче застерегти нас від руйнування нашого життя. Бог через Свої заповіді хоче допомогти нам знайти правильний шлях, аби ми йшли ним.

Коли взимку на річці замерзає вода й батьки тебе попереджають: “Не ходи по кризі, бо крига затонка”, ти можеш знехтувати їхніми застереженнями й піти. Тільки тоді не дивуйся, якщо лід під тобою трісне. Багато людей не прислухаються до Божих застережень і не розуміють, чому їхнє життя сповнене труднощів. Хіба не краще покладатися на Боже керівництво?

Вальдемар Цорн

ГОСПОДЬ – МЕНІ РОЗРАДА

Пам'ятаєш, як сприйняла Марія звістку ангела про те, що в неї буде Син, Якого зватимуть Сином Усевишнього, бо Його дасть їй Бог? Правильно, Марія повірила Божому посланцеві.

Минув час – і вона народила Сина, Якого назвали Ісусом. Було це в місті Віфлеємі, за сім кілометрів від Єрусалима. Коли настав час присвятити Дитину Господові, Марія з Йосипом і Немовлям Ісусом пішли в Єрусалимський храм. У храмі вони зустріли старця Симеона, якому Сам Бог сказав, що він не помре, поки не побачить Христа, Який прийшов у світ. Симеон побачив Марію з Немовлям і відразу впізнав Його. Він узяв Ісуса на руки і благословив Бога за те, що Він виконав Свою обіцянку. В храмі була жінка вісімдесяти чотирьох років, Анна-пророчиця, удова, яка постом і молитвою служила Богові. Вона теж упізнала в Дитині Спасителя Христа й прославила Бога.

І Марія, і Симеон, і Анна повірили Божій обіцянці дати світові Спасителя. І коли настав час – вони Його впізнали, і їхні серця втішилися. Так завжди буває: коли віриш і чекаєш чогось, то радість буває величезна.

Так і з нашою вірою в Ісуса Христа. Ісус сказав, що Своєю смертю на хресті Він визволив нас від гріха й примирив із Богом. Усіх, котрі вірять Йому й чекають, що Він прийде знов, Христос візьме до Себе на небо. Уявляєш, яка це буде радість, коли те, у що ми з тобою віримо, здійсниться! Тільки наш Господь здатний дати нам ширшу радість, тільки Він може

заспокоювати нас, коли ми чогось чекаємо, бо знаємо, що Він вірний. Він виконає те, що обіцяв. Пам'ятаймо це, і, як сказав апостол Павло, “втішаймо одне одного цими словами”.

Вальдемар Цорн

ГОСПОДЬ – НАДІЯ МОЯ

У Книзі пророка Єремії записані такі слова Бога: “Благословенний той муж, що покладається на Господа, що Господь – то надія його!” Уявляєш, яке значення мало для пророка Єремії – почути від Бога ці слова й записати їх у сувій, щоб вони збереглися для наступних поколінь?! Упродовж усього життя Єремію постійно переслідували: його били й морили голодом, кидали у в'язницю та глибоку яму, наповнену рідким, холодним брудом. З його слів глузували, а сувій із пророчтвами цар привселюдно спалив у печі, біля якої грівся, слухаючи читання пророцтв Єремії.

Протягом сорока років пророк Єремія закликав свій народ сподіватися на Господа, а не на себе; на силу Святого Духа, а не на силу коней та зброї; на силу Божу, а не на єгипетську армію. Але народ його так і не послухав... Народ повели в полон. За переказом, люди забили пророка камінням у Єгипті. Вони вбили того, хто все своє життя сподівався тільки на Господа й закликав до Нього народ. Невже він даремно сподівався? Ні! Єремія знав Господа й довіряв Йому. Як ти вважаєш, що важливіше: бути як усі чи бути на боці Самого Господа Бога, навіть коли це непопулярно, небезпечно й не дає ніякої вигоди? Сподіватися на Господа – це в усьому довіряти Богові, розповідати Йому про все й радитися з Ним постійно. Завдяки допомозі Господа Єремія зміг усе життя зберігати Йому вірність. Ми й донині з благоговінням читаємо слова Бога, записані пророком Єремією. Він – у вічності з Господом. Що може бути кращим за це? А де ті, котрі сподівалися на себе? Навіть страшно уявити.

В Біблії багато прикладів того, як люди переставали сподіватися на Господа й зверталися до чаклунів та ворожок. Вони починали покладатися на себе або на інших людей, а потім

гірко плакали й шкодували про це. Але в Біблії змальовано й життя багатьох людей, які завжди довіряти Богу. Такою людиною був Єремія, таким був і цар Давид. Розповідь про багате на події життя Давида читається як пригодницький роман: то він перемагає велетня Голіята, то його переслідує злий цар Саул, то він здобуває перемогу над ворогами, а то йому доводиться прикинутися божевільним, щоб урятуватися. Але впродовж усього життя Давид сподівався на Господа. Прочитай написаний ним Псалом 23. Які слова! Яка надія!

Хочеш прожити життя під захистом Господа? Прийми рішення сподіватися тільки на Нього, як Давид чи Єремія. Прийми це рішення зараз. Скажи про це в молитві Господу Богу. Він бачить твоє серце й радітиме з твого рішення. Він буде вірним охоронцем тобі все життя.

Вальдемар Цорн

ІСУС – ПЕРЕМОЖЕЦЬ

Чи доводилося тобі коли-небудь бачити змагання з боксу? Ти, напевно, знаєш імена відомих боксерів – Віталія та Володимира Кличків. Б'ють один одного! Я маю на увазі не Віталія та Володимира, а взагалі. Ніс розбитий, око підбите... Бац! Один на підлозі лежить. Суддя до десяти рахує. Переможець! Чемпіон! Чемпіон радіє, а на нього дивитися страшно – таке в нього обличчя розквашене. Не таку перемогу я маю на увазі, коли кажу, що Ісус – Переможець.

Ісус створив увесь світ. Як написано в Біблії, усе Ним і для Нього створено. Він прийшов на землю 2000 років тому, щоб зруйнувати всі дії диявола. А диявол спричинив дуже багато зла: війни, насильство, пияцтво, хвороби, страждання...

Як усьому цьому покласти край? Ісус вирішив узяти всіх, котрі Йому вірять, до Себе у Свій небесний дім. Пам'ятаєш, як Він молився: “Бажаю Я, Отче, щоб і ті, кого дав Ти Мені, там зо Мною були, де знаходжуся Я, щоб бачили славу Мою, яку дав Ти Мені, – бо Ти полюбив Мене перше закладин світу” (Івана 17:24)?

Знаєш, чому Ісус міг виганяти бісів, зціляти хворих, воскресити мертвих? Тому що Він – Син Божий і сильніший за сатану. А знаєш, чому Ісус і сьогодні може зціляти й воскресити? Тому що Він – Син Божий і переміг сатану, що приніс у наш світ усе зло. Ісус узяв на Себе провину та гріхи всіх людей. А сатана втратив свою владу над тими людьми, котрі звернулися до Ісуса.

Так Ісус став переможцем. І цю перемогу над гріхом і злом Ісус дає кожному, хто цього бажає й просить Його про це. Хочеш бути серед переможців? Ставай на бік Христа й попроси в Нього прощення за всі гріхи та все зло, що ти скоїв у своєму житті. А Ісус любить прощати, і Його перемога стане твоєю перемогою.

Вальдемар Цорн

ГОСПОДЬ – МОЯ СИЛА

Ти, напевно, вважаєш, що для хлопчика бути сильним найголовніше? Тобі спадало таке на думку? Особливо якщо тобі докучають хлопці зі старших класів? Бути сильним і здоровим – це добре. Але ця сила не гарантує, що ти будеш щасливий, що ти в безпеці. Хоч би яким сильним ти був, завжди знайдеться хтось сильніший за тебе.

Коли я був хлопчиком, то жив у Киргизії. У той час, а було це давним-давно, наше велике село було наче розділене на зони влади: в кожній зоні була своя хлоп'яча банда. Якщо я опинявся сам не на своїй території та потрапляв у руки такій банді, то мені було непереливки. Але коли я був там зі своїм батьком, то міг не турбуватися й не озиратися на всі боки.

Уяви, що ти живеш у світі, дуже ворожому до тебе: на тебе чекає небезпека, а ти не боїшся. Тобі й на думку не спадає боїтися. Чому? Тому що з тобою твій Батько. Твій Небесний Батько. І ти не боїшся нікого не тому, що ти сильний, а тому, що твоя сила – Сам Господь Бог, з Яким ти спілкуєшся, коли молишся й читаєш Біблію. Уявляєш, яку силу має Бог?! Він воскресив із мертвих Ісуса Христа! І, як написано в Біблії, цією силою Він діє могутньо. Пам'ятаєш мужнього царя Да-

вида? Того, що переміг силача Голята, озброєного від голови до п'ят? Давид написав багато молитовних пісень, що у Біблії називаються псалмами. В одному з них він пише: "Один раз Бог сказав, а двічі я чув, що сила – у Бога!" (Пс. 62: 12). Коли ти прочитаєш у Біблії ці слова, знай, що Бог мовить їх до тебе, ти їх почув, а потім ти повірив Богу та Його Слову й... у серці своєму чуєш їх іще раз. Це так чудово – знати свого Батька Небесного й чути Його голос.

Вальдемар Цорн

ІСУС – СПАСИТЕЛЬ

Чи знаєш ти, що немає більш великого й прекрасного імені, ніж ім'я Ісус? Чому? Тому, що тільки Ісус, Син Божий, може врятувати людину від вічної погибелі. Так написано в Біблії: "Бо під небом нема іншого Ймення, даного людям, що ним би спастися ми мали". У цьому світі немає жодної людини, яку могло б урятувати від смерті її праведне життя. Жодної! І Бог, Котрий любить усіх людей і не хоче, щоб вони потрапили в пекло, вирішив послати в цей світ Єдиного, Хто був безгрішний, – Ісуса Христа.

Ісус прийшов, щоб віддати Своє життя для спасіння всіх, котрі будуть у Нього вірити. Прийшов – і виконав доручення Отця. Він умер на хресті не тому, що злі люди вбили Його, а тому, що Він захотів заради нас віддати Своє життя і цим заплатити за наші гріхи. Чому Він зробив це? Тому що і я, і ти, і всі інші люди на землі за всіх часів за суттю не здатні на добро, а Він за суттю Своєю – Спаситель.

Про одну святу людину розповідають таку історію. У пустелі, де жив цей чоловік, узимку пішов дощ. Сухі русла рік наповнилися потоками води. Раптом пустельник помітив скорпіона, що, рятуючись від води, намагався зачепитися за тоненьку гілочку, однак у нього нічого не виходило. Пустельник вирішив допомогти скорпіону, але той його спробував ужалити. Перехожий побачив це й запитав: "Що ти робиш? Він же тебе вжалить!" На це чоловік відповів: "Жалити – це

його суть. А моя суть – рятувати. Не буду ж я заради суті скорпіона жалити відмовлятися від моєї суті рятувати!”

Я думаю, ти зрозумів зміст цієї історії. Ісус хоче врятувати тебе, мене та всіх грішників не тому, що ми цього заслуговуємо, а тому, що Він такий – Він Спаситель. Щоразу, коли ти зустрінеш ім'я Ісус у Біблії чи в якійсь книжці, згадай про те, що Він зробив, і подякуй Йому. Адже Він прийшов у цей світ заради тебе й помер за твої гріхи на хресті. Він дуже хоче, щоб ти цю жертву прийняв: попросив Його простити гріхи й подякував за викуплене Ним твоє спасіння.

Вольфганг Ветцлер

ГОСПОДЬ ДАРУЄ ДОБРО

Чи отримував ти подарунок, якому був не дуже радий? Може, ти хотів нового м'яча або цуценя, а тобі подарували шкільного ранця та олівці. Твої батьки, звісно, знають, про що ти мрієш. Знають, чому ти радітимеш, і намагаються порадувати тебе. Але іноді вони дають тобі не те, що тобі хотілося мати, а те, що тобі необхідно. Наприклад, шкільного ранця, який потрібен тобі для школи. І це не означає, що ти отримав поганий подарунок. Невже ти гадаєш, що твої батько й мати хочуть дати тобі щось погане?

Приблизно так діє і Бог. Він знає, що для нас добре. Він знає це краще за нас самих і краще за наших батьків. І не тільки знає. Він не може дати нам щось погане, бо Він добрий і любить нас. Тому Яків, котрий, цілком імовірно, був братом Ісуса, писав у своєму посланні: “Усяке добре давання та дар досконалий походить згори від Отця світил, що в Нього нема переміни чи тіні відміни. Захотівши, Він нас породив словом правди, щоб ми стали якимсь першоджерелом творів Його” (Як. 1: 17-18).

“Де світло, там і тінь”, – кажуть у народі. Якщо будинок освітлений сонцем, то він видається світлим і теплим. Але за будинком, куди сонячні промені не дістають, – тінь і прохолода. І в нас, людей, так. Навіть якщо ми робимо людям добро й вони чинять так само, іноді трапляється, що ми можемо їх

скривдити й заподіяти зло. Чи поведився ти коли-небудь погано зі своїм другом або бажав йому чогось поганого? Це відбувається тому, що ми за своєю сутністю недобрі й наше серце зіпсоване. Тільки Бог може очистити його. Тільки Він може змінити нас, щоб ми чинили так, як Він, тобто добре.

У серці Бога немає тіні. Сяйво безлічі світил у небі, створених Богом, іноді здається більш яскравим, іноді менш. Унаслідок того, що Земля обертається навколо своєї осі, сонце вранці сходить, а ввечері заходить, і настає ніч. Але Бог незмінний. Він учора, сьогодні й навіки Той Самий. Він не посилає нам сьогодні добре, а завтра – погане. Він за Своєю сутністю добрий, і тому не робить зла. Усе добре приходить тільки від Нього, нашого Господа!

Але найкраще, що Бог нам хоче дати, – це народження згори. Він хоче зробити нас новими людьми. Він хоче, щоб ми вірили в Його Сина Ісуса Христа. Ісус заплатив Своїм життям за всі наші гріхи, за тій у нашому серці. І Своїм воскресінням Він приніс нам світло життя. Ми вже тепер можемо жити оновленим життям. Бог цього хоче. Чи хочеш цього ти? Можеш сказати про це Ісусові в молитві. А потім розповісти про Господа іншим дітям, які теж хочуть жити з Ісусом. Таким чином ти передаєш далі те добро, що Бог дарує тобі.

Єпископ Тимофій

ІСУСОВА МОЛИТВА

Було тихо й спокійно. Ісус та Його дванадцять учнів сиділи в затінку саду та розмовляли. Раптом Ісус підвівся й, відійшовши на невелику відстань, став на коліна в траві під скелею й почав молитися.

Ніхто не промовив ані слова, всі розмови вщухли. Учні лишилися наодинці зі своїми думками. Стало так тихо, навіть було чути дзижчання комах серед листя дерев та спів птахів у далині. Неподальк дзюркотів невеличкий струмок.

Деякі учні задрімали, інші просто відпочивали, лежачи на траві. Один з дванадцяти учнів про щось напружено думав. Це був Петро.

“Вчитель знову молиться, – міркував він подумки, – Ми бачили Його багато разів, коли Він молився, але серйозно не думали про молитву. Він молиться часто, а ми рідко. Цікаво, що Він каже Своєму Небесному Батькові? Про що Вони ведуть щоденні бесіди? Іноді молитва триває хвилину або дві, а іноді годинами. Я теж хотів би вміти так молитися”.

Петро згадав місяці, які він провів з Ісусом, той час, коли вони мешкали в Капернаумі. Тоді, в перші дні після їхньої зустрічі, Ісус часто проповідував у синагозі. Одного разу ввечері всі мешканці міста зібралися біля будинку, де Він, ночував. До пізньої ночі Ісус зіплював та втішав засмучених та обтяжених життям людей. Учні та Ісус дуже втомилися. Тієї ночі вони мало спали. А наступного ранку, коли учні прокинулись, Ісуса вже не було в домі. Коли Петро знайшов Христа, Він молився. Ісус стояв на колінах та творив молитву Своєму Батькові.

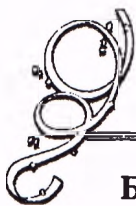
Петро добре пам'ятав і те, як Ісус наказав учням вирушити в човні по Галілейському морю до Віфсаїди, а Сам лишився на горі для молитви. Так траплялось не один раз.

Аж ось Ісус скінчив Свою молитву й підвівся, щоб іти далі. Петро перший помітив це, підхопився й пішов Йому назустріч. Він звернувся до Нього з проханням: “Господи, навчи нас молитися, як Іван Хреститель навчив учнів своїх”.

Від його голосу прокинулася й решта учнів. Вони швидко підвелися й оточили Вчителя. Ісус подивився на Своїх учнів і сказав їм: “Коли молитесь, кажіть так:

“Отче наш, що єси на небесах! Нехай святиться Ім'я Твоє, нехай прийде Царство Твоє, нехай буде воля Твоя як на небі, так і на землі. Хліба нашого насущного дай нам сьогодні. І прости нам борги наші, як і ми прощаємо винуватцям нашим. І не введи нас у спокусу, але визволи нас від лукавого”.

Це була молитва самого Господа! Єдина відома нам молитва, яку Ісус залишив Своїм учням. І ось вже багато століть віруючі в Ісуса моляться цією молитвою в різних країнах, багатьма мовами.

БОГ ЛЮБИТЬ КОЖНОГО З ЛЮДЕЙ

“І буду ваш батько, ви будете Моїми синами і дочками”, – сказав Господь.

Молитва – наша бесіда з Богом, як сина чи дочки з рідним батьком. Господь добрий і милостивий до нас. І якщо від чистого серця, з вірою будемо Його просити про свої потреби, Він неодмінно виконає бажання й дасть усе необхідне. При цьому слід цілковито покласти на Його святу волю й терпляче чекати, бо лише Господь знає, що й коли нам дати.

*“Подяку
складайте
за все, бо
така Божя
воля про
вас...”*

Є багато різних молитов, але віруючий може звернутися до Бога не із завченою молитвою, а й із власним благоговійним словом.

Віруючий має молитися не лише за себе, а й за свою Вітчизну, за рідних і близьких, за своїх благодійників, за християн і за всіх людей, як за живих, так і за мертвих, тому що в Бога всі – живі.

Перед усіма молитвами є початкова молитва:

В ІМ'Я ОТЦЯ, І СИНА, І СВЯТОГО ДУХА. АМІНЬ.

У ній віруючий просить Пресвяту Трійцю поблагословити на якусь справу й обіцяє, що ця справа буде в ім'я Боже, тобто добропорядною й чесною. Слово “Амінь” означає “істина”, “правда”.

Є зовсім короткі молитви.

ГОСПОДИ, БЛАГОСЛОВИ!

Цю молитву слід проголошувати перед початком кожної справи.

ГОСПОДИ, ПОМИЛУЙ!

Це найдревніша християнська молитва. Її проголошують, згадуючи про свої гріхи або перед можливим впаданням у гріх, чи перед якоюсь іншою небезпекою, скрутою.

Та є найголовніша молитва з усіх – “Отче наш”. Ця молитва називається Господньою.

Так її названо тому, що дав її своїм учням-апостолам сам Господь Ісус Христос. Сталося це під час знаменитої проповіді на Горі.

Апостоли потім передали цю молитву всім віруючим.

ОТЧЕ НАШ! Ці слова, мов урочиста музика, проникають у глибину серця, бентежать душу. Збагнути їх дуже просто і дуже складно. Та варто виголосити навіть подумки – світліє душа.

ОТЧЕ НАШ

Отче наш, що єси на небесах!
Нехай святиться ім'я Твоє,
нехай прийде царство Твоє,
нехай буде воля Твоя
як на небі, так і на землі.
Хліба нашого насущного дай нам сьогодні.

І прости нам. провини наші,
як і ми прощаємо винуватцям нашим.
І не введи нас у випробування,
але визволи нас від лукавого.
Бо Твоє є царство, і сила, і слава навіки.
Амінь.

Богдан Огульчанський

ТАРАС ШЕВЧЕНКО В ДИТИНСТВІ

Коли Тарас був малим хлопчиком, він дуже хотів дізнатися про світ навколо. А жив він у звичайному українському селі. І от захотів він піти далеко-далеко за село, щоб побачити край світу.

А де ж знаходиться край світу? Може, за тою горою, що за селом? Тарас сам себе питає: “А що ж там, за горою? Там, мабуть, залізні стовпи, що підпирають небо... Піду та подивлюся, це ж недалеко”.

Довго йшов маленький Тарас до залізних стовпів, аж поки його знайшли чумаки і привезли додому.

Тарас змалку хотів пізнати світ, шукав у ньому добро й красу. Але життя його склалося дуже важко. Рано залишився сиротою – померла мати, а згодом і батька не стало. Мачуха, а потім чужі люди, до яких пішов Тарас, часто ставилися несправедливо до нього. Але, незважаючи на це, Тарас умів цінувати добро і все життя зберігав вдячність до тих, хто йому співчував і хто підтримував його.

Т. Шевченко вважав найсвітлішими хвилинами ті, коли він міг, заховавшись десь у куцах, читати, малювати й молитися:

*Мені тринадцятий минало.
Я нас ягнята за селом.
Чи то так сонечко сіяло,
Чи так мені чого було?
Мені так любо, любо стало,
Неначе в Бога...
Уже покликали до паю,
А я собі у бур'яні
Молюся Богу ... І не знаю,
Чого маленькому мені
Тоді так приязно молилось,
Чого так весело було?
Господнє небо, і село,
Ягня, здається, веселилось!
І сонце гріло, не пекло!*

Тарас Шевченко з дитинства читав Псалтир (це частина Біблії). У дорослому віці дуже шанував Євангеліє, а багато віршів із Псалтирі переклав українською мовою. Тарас Шевченко склав для українських дітей буквар, у якому розмістив також основні молитви.

Поет прожив нелегке життя. Бувало, дуже сумував. Але головною в його житті була любов до всіх людей і до України.

А там, де люди, добре буде,
Там будем жить, людей любить,
Святого Господа хвалить (1 Сол.5:18)

ПРИГАДАЙМО

В день Подяки із натхненням
Пригадаймо рік минулий.
Божі всі благословення
В суєті ви не забули?
Пригадайте, як у січні
Нас любов Господня гріла,
А у березні та квітні
Бог снаги нам дав для діла.
Влітку сонцем широко бавив,
Поливав дощем із неба,
Щоб плоди земля давала
Свого часу так, як треба.
Ось прийшла нарешті осінь,
І сади, лани, городи
Нам плоди свої приносять –
За старання нагороду.
А для наших душ безцінних
Ми які плоди зростили?
Чи не марно час втрачали?
Що для Господа зробили?

Марія Дель

ЛЮБИТЬ БОГ ДІТЕЙ МАЛИХ

Любить Бог дітей малих –
Кожного Він знає,
Він піклується про них
Та охороняє.

Береже від зла Катрусю
І Даринку, і Марусю,
Стежить пильно за Сашком.
За Андрієм та Мишком.

І дорогою до школи
Бог веде Петра й Миколу,
А Оленку та Грицька
Він веде до дитсадка.

Рано-вранці і вночі,
Взимку, влітку, навесні
Він не спить і не дримає,
Він тебе охороняє.

Хочу я, щоб ти це знав
Та завжди надію мав,
Переможеш зло з журбою –
Його око над тобою.

Ольга Шармазанашвілі

БЛАГОСЛОВЕННЯ

За Псалмом 139:3,5

Хай буде Господь попереду тебе,
І вірним шляхом веде на небо,
Нехай Він буде поруч з тобою,
Охороняє Своєю рукою.

Позаду тебе хай Бог прямує,
Хай ворогів Його око пильнує,
Нехай у серці твоїм живе,
Від лиха й горя хай береже.

Навколо тебе хай буде завжди
Серед випробувань та біди,
Хай буде Бог завжди над тобою
Надійною скелею, муром, стіною.

Олександр Войтицький

СЛАВЛЮ БОГА

Вся природа про Бога свідкує,
Він дає їй красу і життя.
Ця краса наше серце чарує
І полонить душі почуття.

Як на небо вечірнє погляну,
Подивлюся, як зорі блищать,
Чи на гори засніжені стану, –
Всюди бачу Його благодать.

Навесні, як природа проснеться.
І пташиний розноситься спів,
Прославляю від щирого серця
Того, Хто все так дивно створив.

Чи не Він кожную квітку й стеблину
Напуває рососою згори?
А тим більше про кожную людину
Пам'ятає і дбає завжди.

Перед Ним я коліна схиляю
І в сердечній своїй простоті
Так, як можу, Його величаю
За все те, що дає Він в житті.

За хліба, що шепочуться в полі,
За чаруючу серце красу,
За озера, за сонце, за зорі
Я Творцеві подяку несу!

Переклад Олени Мікули

ПРИЙДІТЬ ДО ІСУСА

І тато, і мама
Мене так навчали:
Господь наш великий,
Господь наш святий.
За наші провини
Його розіп'яли.
Він вмер і воскрес,
Щоби людство спасти.
Я, хлопчик маленький,
У Бога сумлінно
Просив, щоб пробачив
Гріхи він мені.
Ви, дяді та тьоті,
Заради спасіння
Зверніться в молитві –
Помилує Він!

Володимир Книшев

ГОСПОДЬ ДОПОМОЖЕ

Господь допоможе –
Не раз я казав,
І милості Божі
Щоразу я мав.
Мене від неправди
Господь боронив,
Від страху й біди
Та від злих ворогів.
Чорниці у лісі
Збирати люблю,
І якось в траві
Я побачив змію.

Я скрикнув: “Ісусе,
Спаси нас від зла!”
Змія зашипіла
І геть поповзла.

Галина Везікова

Я ЗНАЮ

Мені небагато років,
Але я напевно знаю,
Господь береже мій спокій
І завжди допомагає.

Та якщо сльози образи
Мені до очей підступають,
Згадаю Христа, й одразу
У серці печаль зникає.

Я знаю: хвилину кожную
Господь споглядає за нами.
І руки дбайливі Божі
Навіть ніжніші, як в мами.

Степан Загорулько

РАЗОМ

Я ніколи не боюся,
Не сумую та не злюся,
А чому так – я скажу:
Бо з Ісусом я дружу!

Вранці очка відкриваю,
Він зі мною! Я це знаю!

З Ним я вдома, з Ним я в школі,
В лісі, в таборі, у полі,
З Ним ходжу у гості я,
Бо з Ісусом ми – сім'я!

В церкві Божій підростаю,
В небі з Богом буду, знаю!

АНГЕЛ

За день втомившись, я спати лягаю.
Ангел мій добрий не спить, не дрімає,
Він непомітний, стоїть на сторожі –
Тільки у сні його бачити можу.

Який має вигляд мій ангел – не знаю.
Я ангелом маму мою уявляю.
Мій ангел ласкавий і дуже хороший
Тому, певно, з мамою ангел мій схожий.

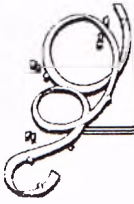
Ангел зі мною завжди і усюди.
Мають своїх охоронців всі люди.
Ангелів дітям Господь посилає.
Ангел Господній мене захищає.

МОЛИТВА

Спасибі, Господи Тобі
За ласку і любов;
За те, що милості Своєї
Даруєш знову й знов.

Спасибі за батьків моїх,
За друзів і рідню,
За те, що бережеш усіх,
Кого я так люблю.

ПРИТЧІ – ДУХОВНІ НАСТАНОВИ

Притча про виноградник

Тим часом книжники й фарисеї намагалися втягнути Ісуса в свої інтриги, задавали Йому підступні питання. Чимало з них сподівалося, що Він не зможе їм відповісти, й народ перестане вірити Йому.

Але щоразу Ісус відповідав їм так мудро й точно, що їм доводилося замовкнути.

Проповідуючи в Храмі, Ісус розповів притчу.

Один землевласник мав великий виноградник. Він найняв людей обробляти його. Коли прийшов час збору врожаю, він послав прислужників узяти його у виноградарів. Але ті уявили, що вони хазяї, й не хотіли нічого віддавати. Посланців вони гнали, били, а деяких навіть повбивали. Тоді відправив господар свого сина. “Це спадкоємець, – сказали злі виноградарі, – уб’ємо його – і все буде наше”. Так вони й учинили. Що жде на цих людей?

– Звичайно, господар суворо покарає їх, а виноградник віддасть іншим, – відказали ті, хто слухав.

Книжники й фарисеї чудово зрозуміли смисл притчі. Господар – це Творець, слуги – це Його пророки, а син – то сам Ісус. Убивці ж – це вони, котрі вважали себе проводирями народу.

Та цього замало. Їм довелось почути від Христа грізні слова викриття. Він докоряв їм у показній побожності. Вони удають, що люблять Бога, а насправді в їхньому серці – зло й нещирість. Вони вигадують нові звичаї та обряди, а самі забули головне – віру, любов, милосердя.

За їхні гріхи благословення Боже полишить Храм, і він буде зруйнований ворогами. Не зостанеться тут каменя на камені.

Він, Месія, прийшов не лише рятувати, а й провістити Суд Господній. Кожному віддасться за справами його.

Прийде день, коли Христос явиться вже не в приниженому

вигляді, а в славі як небесний Судія.

Але Суд Божий уже йде. З тої миті, коли Христос провістив початок Царства Божого, всі люди постали перед великим вибором: бути з Ним чи супроти Нього.

Притча про таланти

Як же людина може відповісти на заклик Христа? Просто чекати, склавши руки?

Ні, вона мусить працювати, виконуючи волю Божу. Про це Христос розповів іще одну притчу.

Один багатий чоловік їхав у далеку країну. Полишаючи домівку на догляд прислужників, він дав їм грошей.

Одному дав п'ять, другому два, а третьому один талант (на ті часи талантом називалася велика міра срібла). А потім вирушив у путь.

Минуло багато часу. Хазяїн раптово повернувся й покликав прислужників своїх, аби дізнатись, як вони розпорядилися талантами.

Виявилось, що перший вдало використав гроші й виручив на них іще п'ять талантів. Другий теж подвоїв те, що отримав. Хазяїн був дуже задоволений і пообіцяв нагородити працелюбних прислужників.

А третій приніс лише те, що отримав. Він просто закопав срібло до прибуття господаря.

Той розізлився й назвав його лукавим і лінивим рабом. За те, що він не забажав потурбуватися про примноження отриманих грошей, хазяїн більше не довірятиме йому нічого.

От чому здібності людини з тих пір і називають "талантами". Кожна людина отримала щось од Бога: умілі руки чи ясний розум, здатність творити чи просто добре серце. І це не повинно лежати мертвим вантажем. Не можна "закопувати талант у землю". Треба застосовувати його у своєму житті. Для Бога.

Але хіба Бог у чомусь має потребу? На це питання відповідає третя притча.

Притча про овець і козлів

Прийде час, коли небесний Цар збере людей і розділить їх, як пастух відділяє білих овець від чорних козлів.

Одних поставить праворуч, інших – ліворуч. Тим, хто пра-

воруч, Він скаже: “Прийдіть, благословенні Отця Мого, візьміть Царство, що приготоване для вас від сотворіння світу. Бо Я був голодний і ви Мене нагодували, мав спрагу й ви Мені дали пити, був прочанином і ви Мені надали притулок, не мав одежі й ви Мені її дали, був хворий і ви Мене провідали, був у тюрмі і ви прийшли до Мене.

– Господи, – здивуються вони, – коли це ми бачили Тебе голодним, спраглим, прочанином, хворим чи в тюрмі?

– Істинно кажу вам, – одповість Цар, – оскільки ви зробили це для одного з братів Моїх менших, ви зробили це й Мені.

А тих, хто ліворуч, Цар усуне від Себе у морок і вогонь, де зносять покару демони, що не корилися Богові. Це трапляється тому, що вони не схотіли бути милосердними. “Оскільки ви не зробили цього одному з цих менших, то не зробили й Мені!”

Слухаючи цю притчу, апостоли й народ зрозуміли, що служіння людям і є служіння Творцеві.

Притча про сівача

Деякі з вас, мабуть, можуть спитати: а чому не всі люди прийняли Радісну Вість? Нехай книжники заздрили Ісусові Христу та вважали, що Він не має права повчати. Але ж інші? Адже Його слово дає людям надію й мужність, добро й радість.

В тому-то й річ, що Спаситель міг Своєю силою примусити людей вірити Йому, але не схотів. Кожен мусить сам вирішувати – приймає він Його чи відкидає. Отже, багато залежить і від нас – людей.

Ви зрозумієте це, коли почувете ще одну Ісусову притчу.

Якось Він говорив з людьми, сидячи на березі озера. Натовп зростав. Ставало тісно. І тоді Вчитель сів у човен Петра і, трохи відпливши, продовжив бесіду.

– Вийшов, – почав Він, – сівач сіяти. Він кидав зерна в борозну і йшов далі. Ось він кинув пригорщу. Одне зернятко потрапило на край поля поблизу дороги, і невдовзі його склював птах. Друге потрапило на кам'янисту землю, зійшло, а потім паросток зів'яв. Він не зміг пустити коріння. Третє впало там, де лишився нескошений бур'ян, і він заглушив прорість. Тільки те, що опинилося на добрій, зораній землі, виростило й заколосилося. Нехай почують ті, – закінчив Ісус, – хто має вуха. Інакше

кажучи, хто захоче зрозуміти суть мовленого, той зрозуміє.

Але навіть учні спершу не зрозуміли, про що йде мова. Увечері, коли люди розійшлися, вони спитали Ісуса, що він мав на думці. І Він пояснив. Доля першого зернятка означає людей, із сердець яких Євангеліє виганяється злими думками й почуттями, що навіваються сатаною. Зернятко на камені – це ті, хто спершу з радістю приймають слово, але в скрутну хвилину відмовляються од нього через легковажність і непостійність. У них немає коріння. Треті – це люди, котрі готові вірити, але суєта життя і земне багатство заважають їм. І нарешті, родючий колос означає людину, яка повірила, прийняла й почала жити за Євангелієм.

Дуже важливо бути учнем Христовим не на словах, а на ділі. Дотримання заповідей, говорить Христос, – це як фундамент будинку. Якщо будинок базується на міцній основі, буря його не зламає. А коли під ним немає нічого, окрім піску, він не зможе втримати натиску бурі й розсиплеться.

Григорій Сковорода

Лінкс та Кріт

Побачив Лінкс Крота та й почав над ним сміятися:

– Як би ти мав такий самий зір, як у мене, ти міг би досягнути центру землі! А так усе мацаєш, сліпий, як ніч!..

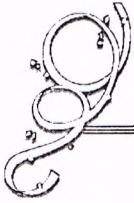
Кріт:

– Не хвалися, бо в тебе хоча й гострий зір, але сліпий розум. Якщо тобі дано те, чого я не маю, то в мене є те, чого немає в тебе. Не забувай, що в мене досить хороший слух. Якби мені потрібен був зір, я б його мав.

Пояснення. Бог кожному дав те, що йому необхідне. Мудрий може і в бідності знайти те, чого багатий та немудрий у своєму багатстві знайти не може. Це радість, спокій, задоволення з того, що маєш.

Якщо десь є неродюча земля, то там повітря чисте. Де менше лікарських рослин, там і хвороб менше. А менше грошей – менше потреб.

Дурний не розуміє цього, й тому не задоволений ні собою, ні країною, ні віком своїм, ні здоров'ям, ні дитинством, ні старістю, ні літом, ні зимою, ні днем, ні ніччю. Він не має миру та спокою, сам себе пече незадоволенням своїм.

ДЕ ІСУС НАРОДИВСЯ?

Різдво Христове відбулося в маленькій країні, що називалася Ізраїль, або Іудея. На той час вона була під владою Римської держави.

Знаходиться вона поміж трьох головних материків нашої півкулі – Азією, Африкою та Європою.

Предки народу, що там жив, – ізраїльтян, або іудеїв, – оселились у цій країні задовго до народження Ісуса Христа.

Але чому Бог обрав саме це місце й цей народ для зустрічі з родом людським?

Ізраїльтяни не залишили знаменитих пам'ятників, подібних до пірамід у Єгипті чи храмів у Греції, не завойовували сусідніх земель.

Проте вони володіли чудовим скарбом – вірою в єдиного Бога, Творця неба й землі.

Інші народи лише здогадувалися про Нього. Більшість із них поклонялися безлічі богів і вважали, що ці боги керують різними силами природи. Були боги грому та блискавки, боги дощу й землі, війни й мисливства. Їх зображали у вигляді скульптур. Розповідали цікаві історії про їхнє життя й пригоди.

Ізраїльтяни ж відмовлялися від усіх богів заради віри в єдиного Творця.

Їхній наставник на ймення Мойсей навіть заборонив їм зображувати Бога, щоб люди завжди пам'ятали, що Він невидимий.

Бог відкривав істину людям, які довірилися Йому. Давав їм заповіді праведного життя. Мудреці Ізраїлю, особливо ті, кого називали пророками, записували Його слово у книгах.

Так почала створюватися Біблія. Прийде час, казали пророки, коли Бог сам явиться на Землі. А потім усе зле буде переможене, життя зміниться – і людина буде щасливою, з'єднавшись зі своїм Творцем.

Пророки називали це майбутнім Царством Божим.

Народ із надією чекав, коли наступить провіщене Царство. Люди сперечалися про те, яким буде Цар Небесний, що приїде для спасіння світу.

“Він буде великим Воїном”, – казали одні.

“Він спопелить старий світ зла і створить новий світ Добра”, – казали другі.

“Він буде сумирним і люблячим Спасителем”, – заперечували треті.

Так наблизився термін видатної події.

Олена Цегельська

У ТИХУ РІЗДВЯНУ НІЧ

Коли народився Ісус у Вифлеємі за днів царя Ірода, то мудреці прибули до Єрусалима зі Сходу, бо на Сході вони бачили зорю й прибули поклонитись Йому.

Довго йшли вони за світлом цієї зорі то гірським, то пустельним краєм. Затяжний та втомливий був цей шлях, труднощів та незручностей повний. Не зважали на це мудреці, бо їм присвічувала зоря, бо їх вела надія побачити віддавна сподіване Дитятко. Радісно перемагали всі труднощі й раділи серцем, що зможуть ще в цю ніч привітати та дорогоцінними дарами обдарувати новонародженого Месію.

Мудреці йшли якомога швидше. Ніч була ясна, й можна було бачити зорю. Та хвилинами стискала їх серця тривога, що зоря може збліднути, бо вже була пізня ніч. Ідучи бездоріжжям навпростець за світлом зорі, обминали людські оселі. Так увійшли в країну пустельну, повну яруг і висохлих річищ. Їхні верблюди й погоничі втомилися далекою дорогою.

Враз мудреці втратили з очей зорю – закрив її горбок чи, може, нічний туман? Усе померкло, й вони почали блукати поночі, щоразу змінюючи напрям дороги. Їх огорнули сум і непевність.

І тоді сталося щось незвичайне, дивне. Наче по знаку, погоничі та верблюди спинилися серед пустелі й темряви. Затривожилися мудреці думкою, що, може, ось тут чатують хижі

звірі або розбійники, дізнавшись про скарби-дари, зробили засідку.

Але навколо панувала нічим не скаламучена тиша. Й тоді верблюди, зітхнувши глибоко, всі, як один, поставали навколiшки, потім витягнули шиї й поклали голови на землю, начебто віддаючи комусь поклін, начебто прислухаючись до чогось незвичайного, що сталося.

Тоді старший погонич підійшов до верблюда-провідника каравану, став його гладити й стиха намовляти до послуху. Раптом він затремтів, зблід і, задихаючись від несподіванки, звернувся до мудреців:

– Царі землі, володарі, вбийте мене, якщо я кажу неправду! Сталося щось велике, неймовірне: коли я схилився над верблюдом, він, німа тварина, промовив до мене людською мовою: “Люди, пустіть наші поводи з рук, а в’ючним звільніть попруги! І в цю хвилину не поганяйте нас, бо це хвилинка Божа, хвилинка миру. Ми, тварини, й без того виведемо вас на правдивий шлях. “Сказав це й замовк. Володарі, що діяти?

Мудреці задумалися та, вбачаючи в цій події Божу волю, повірили. Славлячи чудо, закликали.

Тоді слуги випустили з рук поводи, відступили від верблюдів і пустили їх вільно без усякої принуки. У цю мить поважні “кораблі пустелі” піднялися з колін і пішли велично, наче попливли пісками за своїм провідником.

І ось вийшов караван на вільний простір, і мудреці нараз знову побачили зорю, що ясно світила на небі, показуючи їм шлях.

“Побачивши зорю, вони дуже зраділи. Й ось зоря, що на Сході вони її бачили, ішла перед ними, аж прийшла і стала зверху, де була Дитина. І, ввійшовши до стаєнки, знайшли Дитятко з Марією, Його Матір’ю. Вони впали ниць і вклонилися Йому. Відчинили скарбниці свої й піднесли Йому дари: золото, ладан та смирну”.

* * *

Тиха ніч, Різдвяна ніч. Коли в Україні ще не панував червоний Ірод, прадідівським звичаєм десь коло півночі, після святої вечері, господар хати набирив у посудину свят-вечірньої

їжі: куті, узвару, калача та овочів. І йшов він до стайні поздоровити свою худібку з Різдвом Христовим. Йшов поділитися з нею плодами благословенної землі, що їх вони спільно в поті чола виростили. Як каже старе народне повір'я, в цей час опівночі в стайні діялося щось неймовірне: німа тварина промовляла до свого господаря й пана людською мовою.

А могла цю мову почути й зрозуміти лише та людина, той господар, який протягом року не чинив кривди тварині, який любив її, доглядав і охороняв від лиха. В цей святковий час людина ставала такою близькою тварині, як ніколи перед тим. Зростала любов і вірність тварин до свого пана й господаря.

Тиха ніч, мирна, свята ніч.

І з усіх усюд лине бажання мільйонів українських сердець, щоб “усе, що живе, могло в мирі хвалити Господа”. Як колись, давно...

Протоієрей Олександр Мень

СЛОВО ПРО ЦАРСТВО

Півтора місяця по тому Ісус Христос повернувся до Галілеї.

Там розташоване велике блакитне озеро, яке називають Генісарет, або Галілейське море. Береги його надзвичайно красиві. Озеро оточують гаї, низькі пагорби, пальми й сади. Понад водою розмістилися невеличкі міста й рибальські селища.

У цих місцях Ісус почав говорити людям про Царство Боже. Він звіщав Радісну Вість про те, що спасіння від зла близько. Що тепер усі можуть стати Божими дітьми. Що Бог любить кожну людину. Прощає грішників, якщо вони вирішать змінити своє життя.

Прийде час – і зло буде переможене остаточно. Але вже зараз, коли Ісус прийшов до них, світло Царства Божого непомітно загоряється в світі.

Громадянами цього Царства будуть ті, хто переможе в собі ненависть і лихі думки, хто збереже чистоту і вірність слову, хто буде любити Творця як свого небесного Отця. Вони мусять навчитися в самого Бога вміти прощати, бути справедливими і щирими.

Нехай лихі люди гонитимуть їх за правду. Вони все одно – переможці. Бо з ними – Бог.

Людина не повинна боятися смерті. Тіло помирає, а душа вічно радітиме в Небесах. А потім у Царстві, що торжествуватиме, Господь дасть нове життя всім, хто вірив Йому й любив Його.

АПОСТОЛИ

У приморських містах Ісус Христос знайшов собі перших учнів, яких назвав “апостолами”, посланцями. Вони повинні були стати Його помічниками. Кликати людей у Царство Боже. Сталося це так.

Ідучи берегом, Ісус побачив двох братів-рибалок, Симона та Андрія, котрі закидали сіть з човна.

“Ідіть за Мною!” – мовив Він до них. І вони тут-таки, полишивши все, приєдналися до Ісуса.

Симону Він дав друге ім'я – Петро. Невдовзі до них приєдналися й інших два брати, що мешкали неподалік, – юний Іоан та Яків.

З цього часу Ісус поселився в місті Капернаумі в домі Петра. Звідси Він ішов на проповідь і сюди повертався. Всього було прикликано дванадцять апостолів. Вони повірили, що Ісус – Посланець Божий. А деякі вирішили, що Він – той самий небесний Цар, про якого говорили пророки. “Прийде час, – говорили вони поміж собою, – і Він з'явиться в Єрусалимі, збере військо й прожене римських вояків, а потім заснує по всій Землі Царство правди”.

Ісус терпляче чекав, коли вони зрозуміють, що царство Його не схоже на земні царства, що в ньому діє не сила зброї, а любов, свобода й Дух Святий.

– Навчи нас молитися, – попросили якомсь апостоли.

– Не моліться, як облудники, які роблять це про людське

око, – відказав Він. – Звертайтеся до Отця з відкритим серцем і кажіть так:

*Отче каш Небесний!
Нехай уславиться ім'я Твоє!
Нехай повершиться воля Твоя
Як на небі, так і на землі!
А нині подай нам
Хліб наш щоденний,
І даруй нам борги наші,
Як ми даруємо боржникам своїм,
І не доведи нас до спокуси,
А також вибав нас од лукавого.*

“А що таке “борги”?” – дивувались апостоли.

Тоді Ісус розповів їм притчу.

Якийсь вельможа заборгував своєму господареві велику суму грошей. Якось той поставив вимогу, щоб він повернув борг. Та виявилось, що вельможі немає чим розплатитися. Йому загрожував розпродаж усього майна. І навіть родину його могли продати в рабство. Упавши на коліна перед царем, бідолаха почав благати його: “Потерпи ще, я за все розплачуся згодом”. Цар змиловився і взагалі пробачив йому борг. Радісний вибіг він із палацу, але тут дорогою зустрів чоловіка, який заборгував йому самому. Схопивши його, він волав: “Якщо не розрахуєшся зараз же, посаджу тебе до боргової в'язниці”. І чути не хотів ніяких благань!

Про те, що сталося, доповіли цареві. Він викликав до себе жорстокого царедворця. “Злий рабе! Весь борг той я простив тобі, тому що ти ублагав мене. Чи не належало й тобі помилувати товариша твого, як я помилював тебе?” І звелів цар покарати вельможу.

Так само й ми, люди, благаючи в Бога прощення, мусимо прощати своїх ближніх, які завинили перед нами.

МИЛОСЕРДЯ ІСУСА

Пророки віщували, що, коли настане Царство Боже, зникнуть усі страждання і хвороби.

Отже, вже зараз, коли Син Божий прийшов на землю, мушили з'явитися перші ознаки приходу Царства Небесного.

І справді, цілі натовпи страждених, змучених усілякими хворобами йшли за Ісусом – і отримували зцілення.

Щоправда, Він не хотів, щоб люди вірили в Нього лише тому, що Він – Цілитель. Звичайно, Він просив тих, хто видужав, не розголошувати про зцілення. Та інколи Він здійснював зцілення привселюдно.

Сталося так, що в домі Петра, де Він був, зібрався величезний натовп. А до воріт принесли ноші з чоловіком, котрого розбив параліч. Прощтовхатися всередину було неможливо. Але люди дуже хотіли, щоб хворий одужав, і вірили в силу Ісуса. Можливо, це були діти, рідні або друзі паралізованого. Не довго розмірковуючи, вони розібрали дах будинку і спустили ноші з хворим до ніг Учителя.

Побачивши їхню віру, Ісус сказав хворому: “Прощаються твої гріхи”. Він знав, що хвороба цього чоловіка – результат його лихого життя.

Але тут були присутні наставники народу, котрих дуже збентежили слова Ісусові. “Прощати гріхи може лише Бог”, – гадали вони. Вони не знали, що в особі Христа Сам Бог жив поміж людей.

Прозирнувши в їхні думки, Ісус сказав, що Він має владу прощати гріхи. І, взявши хворого за руку, промовив: “Уставай! Збери свою постіль і йди додому”. Всі завмерли, побачивши, як сила повертається в його задерев'яніле тіло. А потім заволали в захваті.

“Такого ми ще ніколи не бачили!” – перемовлялися вони.

ТАЙНА ВЕЧЕРЯ

Коли наближалася Пасха, Ісус повелів учням приготувати все для святкової трапези. Він знав, що час Його страждань

наближається, й жадав востаннє побути з Дванадцятьма.

У четвер при заході сонця всі зібралися в однім єрусалимським домі. Там уже було накрито стіл. Щоб їм не завадили, про місце зустрічі було відомо лише Дванадцятьом.

Іуда прийшов з усіма.

Востаннє Господь дав йому можливість покаятися. Коли розпочалась вечеря, Він мовив:

– Істинно кажу вам, один із вас Мене зрадить.

Учні вжахнулися.

– Невже я? – наперейми почали питати вони. Задав те ж питання й Іуда, намагаючись нічим не видати свого збентеження. А Петро зробив знак юному Іоанові, що сидів ближче, аби той запитав, хто зрадник.

– Той, кому Я зараз дам кусень хліба, – відказав Іоанові Ісус, але тихо, так, щоб інші не почули. Він простягнув Іуді кусень і голосно мовив:

– Що замислив, чини скоріше!

Але й ці слова не розбудили совісті Іскаріюта. Він ще більше розлютувався. Диявол увійшов у його серце. Він підвівся і мовчки вийшов на нічну вулицю. Всі, окрім Петра та Іоана, вирішили, що Вчитель послав його купити щось до свята...

Коли трапеза наблизилася до кінця, Господь узяв хліб, прочитав над ним подячну молитву й розламав його зі словами:

– Прийміть, їжте, це – Тіло Моє.

Потім узяв келих з вином і після подячної молитви мовив:

– Пийте з нього все, бо це кров Моя Нового Заповіту, що проливається за багатьох для відпущення гріхів.

Учні святобливо прийняли хліб, і кожен відпив із келиха.

– Чиніть так на згадку про Мене, – сказав Христос.

І з тих пір ось уже майже двадцять віків Церква відправляє богослужіння Плоті й Крові Христових. Знову лунають слова Тайної Вечері, і знову Христос приходить до тих, хто вірить у Нього. Це таїнство називається Євхаристією, Подякою або Літургією. Коли сьогодні християни приходять до храму для причастя, вони єднаються зі своїм Спасителем, як колись учні на першій Тайній Вечері.

Коли Ісус заговорив із апостолами, наче прощаючись із ними, у всіх стислося серце. А Він сказав, що цієї ночі на них чекає велике випробування: сатана просіє їх, як просівають пшеницю.

– Симоне, – звернувся Він до Петра, – Я молився, аби твоя віра не ослабла. І потім, коли ти навернешся, зміцни своїх братів.

– Господи, – вигукнув Петро, – з Тобою я ладен іти до в'язниці й на смерть, навіть якщо всі зречуться Тебе...

– Кажу тобі, – сумно озвався Ісус, – ще перед тим як заспіває півень, ти тричі зречешся Мене.

Запала гнітюча тиша.

У ГЕФСИМАНСЬКОМУ САДУ

Зі співом псалмів полишили дім. Христос цього тижня звичайно перебував у нічні години поза містом, у сусідніх поселеннях.

Цього разу вони піднялися на Елеонську гору й увійшли до селища Гефсиманія. Там був великий оливковий сад. Апостоли розташувалися на нічліг, а Христос, прихопивши із Собою Петра, Іакова та Іоана, заглибився у темряву саду.

– Душа Моя печалиться смертельно, – мовив Він до них, – лишайтесь тут і не спіть зі Мною.

Він страждав за весь людський рід, за всіх нас. На Нього ліг тягар зла, гріхів і мук світу.

У ці найстрашніші години Його земного життя Ісус Христос хотів, аби поруч був хтось із близьких, люблячих, вірних йому.

Але трьох учнів здолав сон. Коли Вчитель одійшов від них на декілька кроків і почав молитися, вони чули Його слова:

– Отче! Все можеш Ти. Пронеси чашу цю повз Мене. Але нехай буде

не Моя воля, а Твоя...

“Про яку чашу Він молиться? – міркували вони. – Чи не про ту, що дають людям перед стратою? Отже, небезпека поруч...” І все ж очі учнів ізнову злипались.

Ісус наблизився до Петра й спробував розбудити його:

– Симоне! Ти спиш? Ти не міг би не спати лише годину?

Петро насилу трохи підводився й знову заплющував очі. І Господь залишався сам.

Нарешті Він знову наблизився до них:

– Ви все ще спите? Настав час. Ось наближається той, хто зраджує Мене.

Здалеку долинули голоси. Поміж дерев замиготіли смолоскипи й ліхтарі. До Гефсиманського саду ввійшли стражники й солдати. І з ними – Іуда Іскаріот. Він пильно вдивлявся в темряву і, побачивши Ісуса, швидко наблизився до Нього.

– Здрастуй, Учителю! – мовив він і поцілував Його. Це був знак. “Кого я поцілую, – попередив Іуда сторожу, – то Він і є. Хапайте Його та ведіть під надійною охороною!”

– Друже, ось для чого ти прийшов! – мовив Христос. – Поцілунком зраджуєш Сина Людського.

Тої ж миті солдати кинулись в’язати Ісуса.

Петро намагався чинити опір. Про всяк випадок у нього під плащем був короткий римський меч. Він замахнувся, вдарив раба первосвященника й одрубав йому вухо. Але Ісус мовив:

– Сховай свого меча до піхов. Той, хто взяв меч, від меча й

загине. Коли б було потрібно, Отець Мій прислав би ангелів захистити Мене.

Затим Він звернувся до сторожі:

– Немовби на розбійника, ви вийшли на Мене з мечами та кілками! Щодня Я вчив у Храмі – й ви не чіпали Мене. Але тепер ваш час і влада темряви.

Спостерігаючи це, злякані учні сховались у хащах. А сторожа повела Ісуса до Єрусалима. Лише Петро та Іоан ішли за ними віддалік.

СУД СИНЕДРІОНУ

В'язня привели до Синедріону. Там Його допитували всю ніч, вимагали, щоб Він розповів про своїх послідовників і про Своє вчення. Та Він відмовився відповідати й лише сказав: “Я все проповідував відкрито”.

Судді викликали лжесвідків, які звели багато наклепів на Ісуса. Але жоден із них не міг підтвердити своїх слів. Ісус же мовчав, бо знав, що це несправедливий, брехливий суд.

Зрештою, Кайафа не витримав.

Він вирішив будь-що засудити Назарянина.

– Заклинаю Тебе Богом живим, – вигукнув він, – чи Ти – Месія, Син Божий?

– Я, – відказав Ісус. – І ви побачите Сина Людського, що сидітиме поруч Сили Божої й ітиме по хмарах небесних!

– Навіщо нам потрібні ще свідки? – вигукнув Кайафа. – Ви чули, як Він зневажає Бога? Що ви думаєте?

– Заслуговує на страту! – відгукнулися члени суду.

Але Синедріон підкорявся римському правителю, прокуратору Понтію Пілату; лише Пілат мав право страчувати. Тому в Синедріоні вирішили вранці йти до нього й переконати правителя, що ув'язнений – небезпечний для Риму як людина, що видає себе за Царя.

Решту ночі прислужники Кайафи знущалися з Ісуса. Йому зав'язали очі й били по обличчі, плювали на Нього і зловтішно реготали. Весь цей час Він не зронив ані слова.

МОГУТНІСТЬ ІСУСА

Коли після цієї книги ви самі зможете прочитати Євангеліє, то побачите, що, живучи на Землі, Спаситель у всьому, окрім гріха, був справжньою людиною. Він потребував відпочинку й сну, радів і сумував. Бував суворим і ласкавим, чимало годин проводив серед натовпу і в той же час полюбляв усамітнюватися, щоб у молитві розмовляти з небесним Отцем.

Лише час від часу відбувалися події, що трохи відкривали людям його таємну могутність.

Ось Він сідає в човен. Учні налягають на весла. Над озером спускається вечір. Учитель стомлений і відразу ж засинає, лежачи на кормі. Він не чує ані голосів апостолів, ані плюскотіння води, ні того, що з гір насувається буря. Все частіше хвилі перекочуються через човен. Петро із зусиллям керує вітрилом. Вітер дужчає. До берега далеко. Будь-якої миті їх може перевернути, й усі підуть на дно. А Вчитель занурений у глибокий сон. Нарешті злякані апостоли будять Його: “Бачиш, ми гинемо!” “Як мало у вас віри!” – каже Він і дивиться на спінені хвилі. “Замовкни, вщухни!” – лунає його голос, перекриваючи шум вітру. І тої ж миті буря починає вщухати. Вода спокійно розгладжується за бортом. “Хто Він, що й море йому скоряється?” – злякано шепочуть учні...

А ось інший випадок.

У Капернаумі жив чоловік на ймення Яїр. Він був начальником молитовного дому, синагоги. Була в нього дочка років дванадцяти, яка тяжко захворіла. Яїр прийшов до Ісуса й молвив його прийти та цілити її. Учитель пішов із ним у супроводі багатьох людей. Але на шляху їх зустріли родичі Яїра. “Не турбуй Учителя. Вона померла”, – похмуро мовили вони.

– Не бійся – лише вір, – звернувся Спаситель до приголомшеного горем Яїра.

Прийшли в дім. Там уже чулися плач і голосіння..

– Чого ви плачете? – сказав, виходячи, Ісус. – Дівчинка зовсім не померла, а спить.

Хтось не стримався й засміявся. Це слова божевільного!

Тоді Ісус наказав усім вийти геть і, взявши із собою лише батьків дівчинки й трьох учнів, підійшов до тільця, що лежало без жодного руху.

Він нахилився. Взяв її за руку. Промовив: “Дівчинко, підведися!”

Вона розплющила очі й підвелась. Усі, хто стояв поруч, заніміли від подиву. А Вчитель звелів нагодувати дівчинку і, як завжди, заборонив розповідати про те, що сталося.

СМЕРТЬ ПРОРОКА

Ще коли Ісус лише почав проповідувати Євангеліє Царства на березі Йордана було заарештовано Іоанна Хрестителя.

Його ув'язнили вояки правителя Галілеї – Ірода Антипи, який боявся, щоб скупчення людей біля ріки не зашкодило його владі.

Іоана зачинили у фортеці. Але до нього пускали друзів та учнів. А іноді сам правитель приходив поговорити з ним. Він не бажав заподіювати самотникові шкоди, тому що боявся народного гніву.

Але дружина Антипи, Іродіада, ненавиділа Хрестителя за те, що він привселюдно докоряв їй. Адже вона покинула свого першого чоловіка лише заради того, аби стати дружиною правителя й мешкати в палаці.

Іродіаді ніяк не галанило умовити Антипу, щоб він стратив пророка. Але якось їй трапилася слушна нагода.

У тій самій фортеці, де знемагав Іоан, правитель влаштував бенкет на честь свого народження. Були запрошені всі його вельможі й воєначальники.

Коли гості випили вже чимало вина, дочка Іродіади вийшла на середину зали і виконала танок, який викликав у всіх захоплення. “Прохай що хочеш – усе тобі дам!” – вигукнув Антипа й заприсягнувся виконати будь-яке її прохання. Дівчинка побігла до матері. А та вимовила страшні слова: “Нехай він дасть тобі голову Іоана на тарелі!”

Довідавшись про її вимогу, правитель спохмурнів. Але перед гостями він не схотів порушувати слова. До того ж вино запаморочило йому розум.

До в'язниці було послано вояка. І за кілька хвилин той повернувся до зали, несучи голову страченого пророка...

Учні поховали тіло й пішли розповісти про те, що сталося, Ісусові.

...У кожній православній церкві ви можете побачити ікону Іоана Хрестителя.

Як правило, її розміщено поруч з іконою самого Христа, ліворуч від Нього, а праворуч зображують Його Матір.

Так чиниться для того, щоб ми пам'ятали, якою величною була ця людина. Іоанна Хрестителя називають Предтечею, попередником Спасителя. Він підготував шлях для проповіді Ісуса.

ХЛІБ ЖИТТЯ

Одразу ж після того, як надійшла вістка про смерть Хрестителя, Ісус сказав учням: "Ходімо в пустельну місцину. Там ви побудете в самотині й відпочинете".

Всі посідали в човен Петра й переправилися на другий бік озера, на тихий безлюдний берег.

Проте відпочити їм не випало. Величезний натовп блукав уздовж озера й шукав Ісуса. Невдовзі люди знайшли й оточили його. Мовчки стояли й чекали, що Він їм скаже, куди поведе. Вони були схожі на овечок, які загубили пастуха.

Спаситель змилостивився над ними й почав говорити їм про Царство Боже.

Вони ловили кожне Його слово. Здавалося, всі згодні стати його учнями...

Та ось опустився вечір.

– Люди нічого не їли. Вони голодні, – сказали апостоли Вчителеві. – Відпусти їх до сусіднього села. Нехай куплять собі щось підживитися.

– Ви самі нагодуйте їх! – відказав Ісус.

– Але ж ми нічого не маємо. Лиш один хлопчик приніс декілька хлібин і печених рибинок.

– Роздайте це всім.

Нічого не розуміючи, апостоли все ж таки підкорилися. Вони розсадили людей рядами на траві й заходилися роздавати їжу. І – о диво: скільки б вони не давали, їх кошук не порожнів. Люди їли й славили Бога.

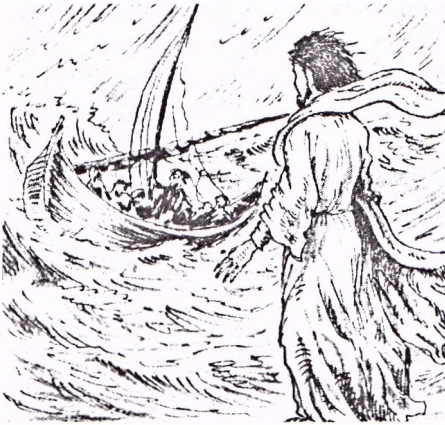
А коли всі зрозуміли, що Ісус зміг нагодувати їх у дивний спосіб, вони знову пересвідчилися, що Він – Посланець Божий.

“Давайте проголосимо Його царем, – казали вони. – Він збере військo й вижене римлян із Єрусалима. Навіть коли Він не схоче, ми примусимо його”.

Ісус засмутився через те, що народ так погано зрозумів, яким буде Його Царство. Він вирішив потайки полишити на-товп. Але спершу звелів учням сісти в човен і повернутися без Нього.

Вони вчинили, як Він хотів, хоча, мабуть, їм здавалося, що Вчитель даремно втратив можливість зробитися царем.

Була ніч. Мовчки пливли вони озером. Човен ішов повільно. Віяв бридкий вітер.

Раптом учні побачили при світлі місяця постать людини, що йшла за ними просто по воді. Вони вирішили, що це привид, і заволали від жаху. Але тої ж миті почули знайомий голос: “Це Я, не бійтесь!”

Отже, Вчитель може чинити такі незвичайні речі? А можливо, й вони зможуть? Палкий Петро вигукнув:

– Дозволь мені піти Тобі назустріч!

– Иди! – відгукнувся з темряви Ісус.

Петро опустився на воду й зробив перший невпевнений крок. Але раптом його охопив жах. І він одразу ж почав топтати й захлинатися.

– Порятуй мене, я гину! – кликав він. І тут же відчув тверду руку, яка підтримала його.

– У тебе мало віри. Навіщо ти почав сумніватися? – сказав Петрові Спаситель, коли вони знову були в човні.

Скоро вони пристали до берега. А там знову на них чекав натовп. Народ, не розуміючи, куди зник Ісус, пішов уздовж берега озера, і тепер усі були вражені, як Він міг тут опинитися.

Але Христа не тішило, що люди шукають Його. Він звернувся до них із словами печалі й докору. Адже вони біжать за Ним зовсім не тому, що прийняли до серця Його слово. А лише тому, що Він нагодував їх хлібом.

Та, окрім звичайного насущного хліба, який потрібен для життя тіла, є духовний, небесний Хліб.

Це – Він Сам, Боголюдина, котра явилася людям.

Проте слухачам промова Вчителя здалася дивною. Постоявши, вони почали розходитися. “Що це Він говорить?” – роздратовано питали люди, стенаючи плечима...

ПІСЛЯ РОЗП'ЯТТЯ

Римський офіцер, що пильно дивився в Ісусове обличчя, злякано промовив: “Ця людина була праведником”. А люди, побачивши, що Він помер, поспішили порозходитись. Більшість були пригнічені й били себе в груди в знак скорботи.

Один із членів Синедріону, на ймення Йосиф, був таємним учнем Ісуса. Він пішов до Пілата й попросив дозволу поховати його тіло. Пілат здивувався, що смерть прийшла так швидко. Він послав вояків перевірити, чи це так. Один із них простромив серце Розп'ятого списом. Сумнівів не було: Він – мертвий.

Пілат наказав прискорити смерть двох розбійників, котрі ще були живі, а Йосифові дозволив поховати Назарянина.

Йосиф запросив свого друга Никодима, того самого, що розмовляв з Учителем уночі, й спішно приготував усе для по-

ховання. Наближався вечір свята. Треба було поспішати.

Тіло зняли з хреста й обережно перенесли до склепу, в печерну гробницю, що належала Йосифові. Вона знаходилась поблизу Голгофи. Вхід до склепу завалили кам'яною плитою. Жінки з Галілеї здалеку стежили за печальним обрядом і жалкували, що його виконано так поспішно. Вони вирішили, що прийдуть сюди, коли мине святковий суботній день, і зроблять усе, як наказує звичай.

А де в той час були апостоли?

У відчаї й страху вони зачинилися в одному з єрусалимських будинків. Їх надії розбилися, їхня віра похитнулася. Він помер. Він не був тим Спасителем, про Якого казали пророки. Це був найжахливіший Великдень у їхньому житті. Замість свята запанувала жалоба. Ховали не лише улюбленого Вчителя, але й усе найдорожче, чим вони жили весь цей час.

“ЙОГО ТУТ НЕМАЄ!”

Першого дня тижня, який ми тепер називаємо неділею, ще до сходу сонця жінки – учениці Ісусові – вирушили на могилу. Вони несли з собою запашні мазі, якими треба було мастити тіло померлого, й готувалися оплакувати Його. Проте їх бентежило: хто відсуне важку кам'яну плиту? Вони не знали, що Синедріон поставив біля труни сторожу й наклав на камінь свою печатку.

На їхній жах, плита була відсунена, а печера порожня. Невже вороги навіть після смерті Вчителя мстять Йому?

Раптом вони побачили юнака в білій одежі. “Не бійтеся, – мовив він. – Ви шукаєте Ісуса Назарянина, розіп’ятого. Він воскрес. Його тут немає. Ось місце, де Його поклали. Ідіть до учнів і Петра та скажіть: “Він чекатиме їх у Галілеї”.

Жінки побігли до міста, але побоялися сказати про побаче-

не. Біля труни залишилася лише одна з них – Марія Магдалина. Вона стояла й плакала, коли позаду почулися кроки. “Це сатанник, – вирішила вона й, обернувшись, мовила:

– Пане, коли ти забрав тіло, скажи мені, куди?

– Маріє! – пролунав знайомий голос.

– Учителю! – Вона припала до його ніг...

Апостоли не повірили їй. Вони вирішили, що жінка збожеволіла від горя. Але в той же день Ісус Христос явився Петрові й іншим учням. “Я не привид”, – сказав Він їм і показував сліди від ран на руках і ногах. Радість, подив, захват їх не можна було й передати. Він Живий! Він постав із домовини! Він переміг смерть!..

Тим часом прибігли ще двоє й розповіли, що розмовляли з Ним, коли йшли дорогою до села Еммаус. Один із Дванадцяти, Хома, який не бачив Воскреслого, торочив: “Не повірю, поки не побачу Його, не побачу Його ран”. І ось, коли вони сиділи разом, зачинивши двері, пролунав голос Учителя: “Мир вам!” Він стояв поміж ними...

– Хомо, – сказав Він, – простягни руку й торкнися Моїх ран, і не будь невіруючим, та вір.

– Господимій і мій Боже! – вигукнув апостол, не пам’ятаючи себе від радості.

“ІДІТЬ І НАВЧІТЬ”

Кожний із нас добре знає, як урочисто святкується Великоднє свято. В цей час усі храми прикрашені, гудуть дзвони, з храму виходить хресний хід. Всі вітають один одного словами “Христос воскрес! – Воістину воскрес!”

Це вже не давній Великдень, а нове свято спасіння Світу. Христос переміг смерть, і Його перемога вказала людям, що не завжди смерть царюватиме. Прийде час, і всі, хто повірив у Нього, здобудуть нове життя в Його вічному Царстві.

За велінням Господа апостоли пішли до Галілеї, й там Він знову почав з’являтися їм. Його бачило водночас більш як п’ятсот чоловік. З’явившись на березі Галілейського озера, Він урочисто тричі запитав Петра: чи любить той Його. “Так, Господи, я люблю Тебе”, – ніяково одказував Петро, згадуючи

про своє зречення. Але тепер Христос вибачив його й мовив: “Випасай овець Моїх”.

Одного разу Спаситель з'явився на вершині гори в Галілеї. Тут були одинадцять учнів. Деякі ще не вірили своїм очам. А Він сказав: “Дано Мені будь-яку владу на небі й на землі. Отже, ідіть і навчіть усі народи, охрещаючи їх в ім'я Отця і Сина й Святого Духа, навчаючи їх дотримуватися всього, що Я звелів, і ось Я з вами в усі дні, поки світу й сонця”.

ВІН ЛИШАЄТЬСЯ З НАМИ

Після цього Господь закликав їх іти до Єрусалима. Востаннє апостоли побачили Його на Єлеонській горі, де він так часто любив перебувати. Переможець смерті, Він здійняв руки й благословив їх. Світла хмарина поступово сховала Його обличчя. Але незримо Він залишився з учнями й з усіма, хто любить його.

Він пообіцяв апостолам, що дасть їм могутню силу. Дух Божий допомагатиме їм у проповідуванні Євангелія всім народам Землі.

Так і сталося. Ці звичайні люди, рибалки й ремісники, вирушили в путь, проминаючи безліч країн. І повсюди вони возвістили, що Бог послав спасіння через Ісуса Христа. Радісна Вість огортала береги Середземного моря, лунала у великих містах Римської імперії і на решті дійшла до її столиці – Рима.

Все більше людей – іудеїв і греків, сирійців і жителів Італії – вливалось у всесвітню Общину, Церкву Христову. Через десять віків Євангеліє дійде й до Київської Русі. Цю подію ми не так давно святкували, згадуючи про хрещення киян у 988 році.

Перших учнів Христа Спасителя було всього дванадцятьоро.

Сьогодні перед Його іменням схиляються майже півтора мільярда жителів нашої планети. Євангеліє несе їм слова добра й милосердя, віри й радості. Живий Христос лишається з нами. Він очищає нас від зла й робить дітьми небесного Отця.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Дитяча Біблія. – Стокгольм: Інститут перекладу Біблії, 1990. – 542 С.
2. Беланова Р.Українська національна ідея –висока духовність особистості // Початкова школа. – 2001. –№ 4. – С. 5-8.
3. Біличенко Н. Господня молитва // Дошкільне виховання. – 2006. – № 6. – С. 16-17.
4. Бланк А. Пожежна тривога // Стежинка. – 2006. – № 3. – С. 5.
5. Богуш А. Шлях до милосердя і любові // Дошкільне виховання. – 2001. – № 2. – С. 3.
6. Богуш А.М., Монке О.С. Формування оцінно-етичних суджень у дітей дошкільного віку. – Монографія. – Одеса, 2002. – 239 с.
7. Богуш А., Сучок В. Уроки духовності дітям. – Одеса: Друк, 2007. –198 С.
8. Бронклін Е. Для чого я живу // Стежинка. –2003. – № 4. – С. 8.
9. Бошман О. Ми оригінальні та неповторні // Стежинка. – 2002. – № 5. – С. 18.
10. Ветцлер В. Все від Бога // Стежинка. – 2008. – № 5. – С. 7.
11. Ветцлер В. Бог прийшов у цей світ // Стежинка. – 2008. – № 6. – С. 7.
12. Возрастная психология: Метод. вестн. – Одеса: Богомыслие, 2003. – 104 С.
13. Ганжелюк Л. Зернятко добра: Метод посібник. 2005. – 106 С.
14. Гржива К. Владик і молитва „Отче наш” // Стежинка. – 2008. – № 1. – С. 3.
15. Дивосвіт навколо нас // Дошкільне виховання. – 2002. – № 11. – С. 5.
16. Ждан С. Шкарпетки // Стежинка. – 2008. – № 6. – С. 28.
17. Жук З. Про квасолину // Стежина. – 2002. – № 3. – С. 9.
18. Закон України “Про дошкільну освіту”. –К., 2001.
19. Зерна істини і добра // Дошкільне виховання. – 2001. – № 4. – С. 12.
20. Казаков Н.Г. Твоей души прекрасный дом: Сб. рассказ. – М.: ООО Лотест. – 2002. – С. 213.
21. Кампова С. Від правильності виховання дітей залежить добробут усього народу // Освіта України. – 2000. – № 1-2, 5 січня – С. 12.
22. Кемпель І. Джонатан та порожнє яйце // Стежинка. – 2006. – № 2. – С. 13.
23. Коментар до Базового компонента дошкільної освіти в Укра-

- їні: Наук. – метод. посіб. / Наук.ред. О.Л. Кононко. – К.: Ред. журн. “Дошкільне виховання”, 2003. – 243 С.
24. Мандрика Л. Каже мама // Стежинка. – 2003. – № 2. – С. 19.
25. Мартинова О. Матвій і рудий кіт // Стежинка. – 2007. – № 5. – С. 26.
26. Мастерская поделок из природных даров. – Одеса: “Школа творчества”. – 2002.
27. Мацьків О. Подарунок для мами // Зернятко. – 2005. – № 5. – С. 10.
28. Мацьків О. Твоя дорога // Зернятко. – 2005. – № 4. – С. 4-5.
29. Мельник В. Друге дихання // Стежинка. – 2006. – № 4. – С. 20.
30. Мельничук М. Виховувати на принципах християнської моралі // Дошкільне виховання. – 1997. – № 8. – С. 8-9.
31. Мельничук М. Духовність дитини – очима Софії Русової // Дошкільне виховання. – 1997. – № 6. – С. 14.
32. Мельничук М. Концептуальні засади духовного розвитку дітей // Дошкільне виховання. – 1998. – № 10. – С. 14.
33. Мельничук М. Вони не пройдуть повз чуже горе // Дошкільне виховання. – 1998. – № 2. – С. 18.
34. Мельничук М. Формування духовних цінностей у дошкільнят // Дошкільне виховання. – 2000. – № 4. – С. 10-11.
35. Мень О. Апостоли // Барвінок. – 1993. – № 4. – С. 19.
36. Мень О. Благовіщення // Барвінок. – 1993. – № 1. – С. 16.
37. Мень О. Він лишається з нами // Барвінок. – 1993. – № 12. – С. 17.
38. Мень О. Де Ісус народився? // Барвінок. – 1993. – № 1. – С. 14.
39. Мень О. Звідки ми знаємо про Нього? // Барвінок. – 1993. – № 12. – С. 15.
40. Мень О. Його матір // Барвінок. – 1993. – № 4. – С. 20.
41. Мень О. Ідіть і навчіть // Барвінок. – 1993. – № 13. – С. 17.
42. Мень О. Його тут немає // Барвінок. – 1993. – № 13. – С. 16.
43. Мень О. Могутність Ісуса // Барвінок. – 1993. № 10. – С. 21.
44. Мень О. Милосердя Ісуса // Барвінок. – 1993. № 4. – С. 21.
45. Мень О. Після розп'яття // Барвінок. – 1993. – № 13. – С. 16.
46. Мень О. Про молитву // Барвінок. – 1993. – № 11. – С. 19.
47. Мень О. Притча про виноградник // Барвінок. – 1993. – № 10. – С. 19.
48. Мень О. Притча про таланти // Барвінок. – 1993. – № 9. – С. 20.
49. Мень О. Притча про овець і козлів // Барвінок. – 1993. – № 9. – С. 20.
50. Мень О. Притча про сіяча // Барвінок. – 1993. – № 10. – С. 19.
51. Мень О. Світло – світові // Барвінок. – 1993. – № 1. – С. 14.
52. Мень О. Стрітєння // Барвінок. – 1993. – № 1. – С. 17.
53. Мень О. Слово про царство // Барвінок. – 1993. – № 4. – С. 19.

54. Мень О. Тайна вечеря // Барвінок. – 1993. – № 9. – С. 14.
55. Мень О. Хліб життя // Барвінок. – 1993. – № 10. – С. 20.
56. Мікула О. Проект головного конструктора // Стежинка. – 2006. – № 5. – С. 8.
57. Мі кула О. Дивовижна рідина // Стежинка. – 2005. – № 5. – С. 19.
58. Мікула О. На краю безкрайнього всесвіту // Стежинка. – 2003. – № 3. – С. 18.
59. Мікула О. Народжені літати // Стежинка. – 2007. – № 3. – С. 26.
60. Мікула О. Сіль землі // Стежинка. 2005. – № 5. – С. 14.
61. Мікула О. Мій птах // Стежинка. – 2003. – № 4. – С. 14.
62. Мікула О. Хліб земний і хліб небесний // Стежинка. – 2007. – № 5. – С. 10.
63. Мікула О. Подорож на парашуті” ст. 22.
64. Мікула О. Про що співають водоспади // Стежинка. – 2005. – № 1. – С. 16.
65. Мікула О. Хижак із соскою // Стежинка. – 2003. – № 6. – С. 22-23.
66. Мікула О. Дихання життя // Стежинка. – 2006. – № 2. – С. 3.
67. Мікула О. Дружба між хлопчиком і дівчинкою // Стежинка. – 2004. – № 2. – С. 18.
68. Мікула О. Чому не літають жаби? // Світло на Сході. – 2007. – № 5. – С. 4.
69. Мікула О. Хліб земний і хліб небесний // Стежинка. – 2007. – № 5. – С. 10.
70. Мостова Т. Світ на ім'я Амонашвілі // Освіта України. – 2002. – № 79. – 4 жовтня. – С. 12.
71. На засадах християнської моралі // Дошкільне виховання. – 2002. – № 6.
72. Огульчанський Б. Християнська етика в Українській культурі. Дорога добра: Підруч. для 1-го кл. загально освіт.навч. зал. – К.: АДЕФ-Україна, 2006. – 84с.: іл.
73. Паранова В. Мої улюблені вірші. – Тернопіль. – 2005.
74. Рой Х. Переліт // Стежинка. – 2004. – № 2. – С. 14.
75. Сарапулова Є. Чим шкідливі Том і Джері // Дошкільне виховання. – 2001. – № 10. – С. 13.
76. Стрюк К “Важкі “ діти чи “важкі” вихователі? // Дошкільне виховання. – 2000. – № 12. – С. 10.
77. Сухомлинський В.О. Вічна тополя: Казки, оповідання, етюди: Для мол. шк. віку / Упорядкув. О.Сухомлинської, заг. ред.і передм. Д. Чередниченка. –К.: Генеза. – 272 с.
78. Тростянська В. Від серця до серця // Дошкільне виховання – 1998. – № 5. – С. 10
79. Ушинський К. О народності в общественном воспитании. –М.: Педагогика. – Т. 1. – С. 254-255.

80. Хай вогонь в серцях палає, а пожеж хай не буває // Розкажіть онуку. – 2002. – № 4. – С. 18.
81. Християнська етика і педагогіка: статті та уроки. – Острог: Видавництво Національного університету “Острозька академія”. – 2001. – 311 с.
82. Химич Н. На засадах християнської моралі // Дошкільне виховання. – 2002. – № 6. – С. 16.
83. Химич Н. Дивосвіт навколо нас // Дошкільне виховання. – 2002. – № 11. – С. 5.
84. Химич Н. Джмелик // Дитячий садок. – 2001. – № 4.
85. Цорн В. Господь – радість моя // Стежинка. – 2007. – № 6. – С. 3.
86. Цорн В. Господь – лікар мій // Стежинка. – 2007. – № 6. – С. 13.
87. Чепілка О. Правильне дзеркало // Стежинка. – 2005. – № 2. – С. 19.
88. Чорна Л. Чи дивитися дитині телевізор? // Дошкільне виховання. – 2003. – № 11. – С. 21.
89. Сарапулова Е. Чим шкідливі Том і Джері // Дошкільне виховання. – 2001. – № 10. – С. 13.
90. Шевчук М. Хто придумав оцей світ? Поурочна читанка для учнів початкової школи з християнської етики. – Ч. 1. – Видавець СПД Євтушенко В.П. – 2006. – 104 с.
91. Шторк Л. Колосок // Стежинка. – 2003. – № 5. – С. 26.
92. Шторк Л. Маленький листочок // Стежинка. – 2003. – № 2. – С. 20.
93. Шторк Л. Два дерева // Стежинка. 2007. – № 1. – С. 24.
94. Шене Р. Кропива // Стежинка. – 2006. – № 4. – С. 25.
95. Шене Р. Цілюща бузина // Стежинка. – 2005. – № 3. – С. 28.
96. Ярошевич С. Лікарська книга // Стежинка. – 2007. – № 1. – С. 9.

Зміст

ХРИСТІЯНСЬКІ ПРИВІТАННЯ

У будні	3
Під час різдвяних свят	3
Під час великодніх свят	3

СВЯТА

Різдво – народження Ісуса!	3
Великдень – воскресіння Христа!	3
Трійця – зішестя Святого Духа – день народження Церкви	4
Різдво Пресвятої Богородиці – Введення у храм пресвятої Богородиці	4

БАТЬКІВЩИНА

Богдан Огульчанський УКРАЇНА – КРАЇНА БЛАГОСЛОВЕННА	5
М. Грінчук ПІСНЯ ПРО УКРАЇНУ	6
за Василем Симоненком ВІРШ ПРО БАТЬКІВЩИНУ	7
БАТЬКІВЩИНА	7
Віра Багірова МИЛА МОЯ УКРАЇНО	7
Надія Мовчан-Карпусь РІДНЯ	8
Василь Сухомлинський СКАЖИ ЛЮДИНІ „ЗДРАСТУЙТЕ!”	8
Олена Чепілка ПРАВИЛЬНЕ ДЗЕРКАЛО	9
Олена Мацьків ТВОЯ ДОРОГА	12

<i>В. Гринько</i> РІДНА МОВА	14
<i>Віра Багірова</i> МОВА	14
<i>Любов Компанієць</i> ТАТОВА ПОРАДА	15

ДРУЖБА

<i>Василь Сухомлинський</i> МАЙЖЕ ЧАРІВНА РОЗМОВА	16
<i>Олена Мікула</i> ТРОЄ ДРУЗІВ	17
<i>Алла Кириченко</i> ЩІТКА, ВІНИК І СОВІСТЬ	18
ЧИ ЗНАЄШ ТИ?	18
<i>Олена Мікула</i> ДРУЖБА МІЖ ХЛОПЧИКОМ І ДІВЧИНКОЮ	19
<i>Оксана Стеценко</i> ЧУДО	21
<i>Давид Воробйов</i> ПЕРЕМАГАЙ ЗЛО ДОБРОМ	25
<i>Олена Мікула</i> НОВЕНЬКИЙ	28
<i>Степан Загорулько</i> НАЙКРАЩИЙ ДРУГ	28
<i>Олена Мікула</i> СУКНЯ ДЛЯ ПРИНЦЕСИ	29

СИМВОЛИ УКРАЇНИ

ДУХОВНИЙ ГІМН УКРАЇНИ	31
<i>Віра Паронова</i> ТРИЗУБ	31
<i>Віра Багірова</i> НА ПРАПОРІ КОЛІР	32
<i>Костянтин Ушинський</i> ЧУДОВА ХАТИНКА	32

<i>Євгенія Лещук</i> ВИШИВАНКА НАЗАРЧИКА	33
<i>Віра Паронова</i> ВІНОЧОК	34

Я – ЛЮДИНА. ПІЗНАЙ СЕБЕ

<i>С. Кириленко</i> У НЕНЬКИ НАРОДИЛОСЯ ДИТЯ	35
<i>Галина Афанасьєва</i> ЗВІДКИ Я ВЗЯВСЯ	35
<i>Богдан Огульчанський</i> ЛЮДИНА – ЧУДОВИЙ ЗАДУМ ТВОРЦЯ	37
<i>Олена Бошман</i> СКЕЛЕТ І М'ЯЗИ	38
<i>Галина Афанасьєва</i> ДИТИНСТВО	40
<i>Галина Афанасьєва</i> Я ДИВНО УТВОРЕНИЙ	41
<i>Віра Паронова</i> МОЄ ТІЛО	44
<i>Олена Мікула</i> ПОДИХ ЖИТТЯ	46
<i>Олена Бошман</i> МИ – ОРИГІНАЛЬНІ ТА НЕПОВТОРНІ	47
ЧИ ЗНАЄТЕ ВИ?	48
<i>Марина Кузнецова</i> ДУША МОЯ БОГУ СПІВАЄ	49
ДИВО ЖИТТЯ	49

ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ. ЦІЛЮЩІ РОСЛИНИ

<i>Мар'яна Стеценко</i> СИМВОЛ УКРАЇНИ	51
<i>Мар'яна Стеценко</i> ЛИПОВА РОДИНА	51

<i>Р. Щене</i> БУЗИНА	53
<i>Віра Мельник</i> ДРУГЕ ДИХАННЯ	54
<i>Вальдемар Цорн</i> ГОСПОДЬ – ЛІКАР МІЙ	57
<i>Р. Шене</i> КРОПИВА ТА ЇЇ ЦІЛЮЩА СИЛА	58
<i>Грицько Бойко</i> ЗДОРОВИМ БУДЬ	59
<i>Світлана Ярошевич</i> ЛІКАРСЬКА КНИГА	60
ЇЖА – СИЛА ОРГАНІЗМУ	
<i>Галина Афанасьєва</i> ДЛЯ ЧОГО МИ ЇМО?	65
ДЛЯ ЧОГО Я ЖИВУ?	
<i>Едіт Бронклін</i> ДЛЯ ЧОГО Я ЖИВУ?	67
<i>Богдан Огульчанський</i> ДЛЯ ЧОГО МИ ЖИВЕМО?	68
ПРИРОДА І МИ. ЗВ'ЯЗОК ДИТИНИ З ПРИРОДОЮ	
<i>Людмила Шторк</i> МУРАШКА	70
<i>Ольга Мартинова</i> МАТВІЙ І РУДИЙ КІТ	72
<i>Олена Тесленко</i> ВСЕ ГОСПОДЬ СТВОРИВ ПРЕКРАСНИМ	73
<i>Світлана Бабах</i> ВЕЛИКИЙ БОГ	76
<i>Василь Сухомлинський</i> ХАЙ БУДУТЬ І СОЛОВЕЙ, І ЖУК	76
<i>Олена Мікула</i> ПРОЕКТ ГОЛОВНОГО КОНСТРУКТОРА	77

<i>Степан Загорулько</i> НА ГОРОДІ	79
<i>І. Просяник</i> ДВІ ГАЛЯВИНКИ	80
<i>Віра Паронова</i> ЩЕДРА КРАСУНЯ	81
<i>Олена Мікула</i> МІЙ ПТАХ	82

ДОВКІЛЛЯ. ПОРИ РОКУ

<i>Корній Чуковський</i> КАЗКА ПРО ЗАЙЧИКА ТА ПОРИ РОКУ	85
<i>О. Шилиженко</i> ПРИГОДИ РОСИНКИ	93
<i>Василь Сухомлинський</i> КРИЛАТА КВІТКА	93
СНІГ ДОВКОЛА	94
<i>Сергій Рачинець</i> ВЕСНА	94
<i>Надія Мовчан -Карпусь</i> НА ХМАРЦІ	95
<i>Надія Мовчан-Карпусь</i> ЛАСТІВКИ	95
<i>Надія Мовчан-Карпусь</i> У СЕРПНІ	96
<i>Надія Мовчан-Карпусь</i> ОСІНЬ	96
<i>Надія Мовчан-Карпусь</i> У ЧЕРВНІ	96
<i>Надія Мовчан-Карпусь</i> БУЗОК	96
<i>Василь Сухомлинський</i> ЛІС ВЕСНОЮ	97

НАБУТТЯ МУДРОСТІ ЧЕРЕЗ ПРИРОДУ

<i>Бруно Фереро</i> СПРАВА ДРОЗДА	98
<i>Дмитро Лагода</i> ГОСПОДЬ І КВІТИ	98
ЧИ ЗНАЄШ ТИ?	102
<i>Елеонора Маттіс</i> ПРОЛІСКИ	102
<i>Людмила Шторк</i> КОЛОСОК	103
<i>А. Давидов</i> ЛІСОВЕ ОЗЕРО	105
<i>Еріх Хітцблек</i> ТАЄМНИЦІ МОРСЬКИХ ГЛИБИН	106
<i>Христина Рой</i> ПЕРЕЛІТ	107
<i>Василь Сухомлинський</i> ВРАНЦІ НА ПАСЦІ	112
<i>Олена Мікула</i> СІЛЬ ЗЕМЛІ	112
ХОМ'ЯЧОК	115
РОСЛИННИЙ ТА ТВАРИННИЙ СВІТ	
<i>Зоя Жук</i> ПРО КВАСОЛИНКУ, ЯКА МРІЯЛА ПОБАЧИТИ СОНЦЕ	116
<i>Василь Сухомлинський</i> ЯК ВИЗВОЛИТИ ДЖМЕЛЯ?	117
<i>Марія Дель</i> ХТО ПРИДУМАВ БЕГЕМОТА	118
ЧИ ЗНАЄШ ТИ?	118
<i>Костянтин Ушинський</i> КРУГООБІГ ВОДИ В ПРИРОДІ	119
<i>Вікторія Сєрая</i> СТРУМОК	121

ЧИ ЗНАЄШ ТИ?	121
<i>Олена Мікула</i> ДИВОВИЖНА РІДИНА	121
<i>Олена Мікула</i> ПРО ЩО СПІВАЮТЬ ВОДОСПАДИ	124
ПРИРОДА СЛАВИТЬ ТВОРЦЯ	
<i>Олена Мікула</i> НА КРАЮ БЕЗКРАЙНЬОГО ВСЕСВІТУ	126
ЧИ ЗНАЄШ ТИ?	128
<i>Марина Кузнєцова</i> СИЛЬНИЙ ХТО, ЯК МІЙ ГОСПОДЬ?	128
<i>Марина Кузнєцова</i> БОЖИЙ ДЕНЬ	129
<i>Степан Загорулько</i> ЗА СЛОВОМ ГОСПОДА	129
<i>Степан Загорулько</i> ЧУДОВА ЗІРКА	129
<i>Вальдемар Цорн</i> БОГ – МІЙ ТВОРЕЦЬ	130
<i>Вальдемар Цорн</i> СЛОВО БОЖЕ – ДОБРЕ ЗЕРНО	131
<i>В. Бєличенко</i> НАВІЩО?	133
РОДИНА	
<i>Степан Загорулько</i> КАТРУСІНІ ПОДАРУНКИ	134
<i>Олена Мацьків</i> ПОДАРУНОК ДЛЯ МАМІ	136
<i>Вальдемар Цорн</i> ДОДОМУ ДО БАТЬКА	138
<i>Переказала Сюзанна Тільман</i> НОВА ФІГУРКА	139
ЩО ПОСІЄШ, ТЕ Й ПОЖНЕШ	
БДЖІЛКА	144

<i>Віра Паронова</i>	
ПОГАНЕ СЛОВО	144
<i>Всеволод Нестайко</i>	
РУДЕНЬКИЙ	145
<i>Олена Мікула</i>	
ХЛІБ ЗЕМНИЙ І ХЛІБ НЕБЕСНИЙ	145
ХТО ЖИТИМЕ НА НЕБЕСАХ?	148

ХРИСТИЯНСЬКІ СВЯТА

<i>Протоієрей Олександр Мень</i>	
СВІТЛО – СВІТОВІ	151
<i>Протоієрей Олександр Мень</i>	
ЗВІДКИ МИ ЗНАЄМО ПРО НЬОГО?	152
<i>Протоієрей Олександр Мень</i>	
БЛАГОВІЩЕННЯ	154
<i>Протоієрей Олександр Мень</i>	
ХРИСТОС НАРОДЖУЄТЬСЯ	155
<i>Алла Кириченко</i>	
РІЗДВЯНА ПІСЕНЬКА	156
<i>Н. Мудрик-Мриц</i>	
ОЙ ІШЛА КОЛЯДКА	157
<i>К. Перелісна</i>	
КОЛЯДКА	157
ПО ВСЬОМУ СВІТІ	157
ПРО РІЗДВО ХРИСТОВЕ	158
ОЙ ЗІЙШЛА, ЗІЙШЛА	158
<i>Тетяна Жембровська</i>	
ЖАДАНИЙ ГІСТЬ	159
<i>Степан Загорулько</i>	
ЧУДОВИЙ ДЕНЬ	161
<i>Вольфганг Ветцлер</i>	
БОГ ПРИЙШОВ У ЦЕЙ СВІТ	162
<i>Станіслав Ждан</i>	
ШКАРПЕТКИ	163
<i>Оброблено Р. Кокерт</i>	
ТРИ ДЕРЕВА	165

<i>Олена Мікула</i>	
РІЗДВО ДЛЯ ВСІХ	168
НАРОДЖЕННЯ ІСУСА ХРИСТА	
ПОДОРОЖ ДО ВИФЛЕЄМА	171
<i>Олександр Войтицький</i>	
ПРОВІДНА ЗОРЯ	173
<i>Вальдемар Цорн</i>	
СПАСИТЕЛЬ ПРИЙШОВ	173
ОЙ ХТО, ХТО МИКОЛАЯ ЛЮБИТЬ	174
<i>Протоієрей Олександр Мень</i>	
СТРИТЕННЯ	175
ДУШЕ СВЯТИЙ, ДАЙ НАМ ЖИТТЯ!	176
<i>Мирослава Приходько</i>	
ЗДРАСТУЙ, СВЯТО ВОСКРЕСІННЯ!	177
<i>Віра Багірова</i>	
ДЕ НЕБА СВІТЛИЙ РУШНИЧОК	177
ІВАН ХРЕСТИТЕЛЬ	178
ЗВЕРНЕННЯ ДО БОГА З МОЛИТВАМИ	
<i>Олена Чепілка</i>	
РОБІНЗОНИ	179
<i>Корнелія Гржива</i>	
ВЛАДИК ТА МОЛИТВА "ОТЧЕ НАШ"	181
АПОСТОЛИ – ДРУЗИ ІСУСА	184
<i>Вальдемар Цорн</i>	
ГОСПОДЬ – МОЯ РАДІСТЬ	185
<i>Віктор Фрідрік</i>	
ДІАЛОГ ДІТЕЙ	186
<i>Вільфрід Шойвенс</i>	
СЛОВО БОЖЕ – ФУНДАМЕНТ ВІРИ	188
<i>Вальдемар Цорн</i>	
ГОСПОДЬ – МЕНІ РОЗРАДА	189
<i>Вальдемар Цорн</i>	
ГОСПОДЬ – НАДІЯ МОЯ	190
<i>Вальдемар Цорн</i>	
ІСУС – ПЕРЕМОЖЕЦЬ	191

<i>Вальдемар Цорн</i> ГОСПОДЬ – МОЯ СИЛА	192
<i>Вальдемар Цорн</i> ІСУС – СПАСИТЕЛЬ	193
<i>Вольфганг Ветцлер</i> ГОСПОДЬ ДАРУЄ ДОБРО	194
<i>Єпископ Тимофій</i> ІСУСОВА МОЛИТВА	195
ПРО МОЛИТВУ	
БОГ ЛЮБИТЬ КОЖНОГО З ЛЮДЕЙ	197
<i>Богдан Огульчанський</i> ТАРАС ШЕВЧЕНКО В ДИТИНСТВІ	198
<i>Ірина Кришко</i> ПРИГАДАЙМО	200
<i>Марія Дель</i> ЛЮБИТЬ БОГ ДІТЕЙ МАЛИХ	200
<i>Ольга Шармазанашвілі</i> БЛАГОСЛОВЕННЯ	201
<i>Олександр Войтицький</i> СЛАВЛЮ БОГА	202
ПРИЙДІТЬ ДО ІСУСА	203
<i>Володимир Книшев</i> ГОСПОДЬ ДОПОМОЖЕ	203
<i>Галина Везікова</i> Я ЗНАЮ	204
<i>Степан Загорулько</i> РАЗОМ	204
АНГЕЛ	205
МОЛИТВА	205
ЄВАНГЕЛЬСЬКІ ІСТОРІЇ	
ПРИТЧІ – ДУХОВНІ НАСТАНОВИ	206
<i>Притча про виноградник</i>	206
<i>Притча про таланти</i>	207
<i>Притча про овець і козлів</i>	207

<i>Притча про сівача</i>	208
Григорій Сковорода	
<i>Лінкс та Кріт</i>	209
ЄВАНГЕЛЬСЬКІ ІСТОРІЇ	
ДЕ ІСУС НАРОДИВСЯ?	210
Олена Цегельська	
У ТИХУ РІЗДВЯНУ НІЧ	211
* * *	212
Протоієрей Олександр Мень	
СЛОВО ПРО ЦАРСТВО	213
АПОСТОЛИ	214
МИЛОСЕРДЯ ІСУСА	216
ТАЙНА ВЕЧЕРЯ	216
***	218
У ГЕФСИМАНСЬКОМУ САДУ	218
СУД СИНЕДРІОНУ	220
МОГУТНІСТЬ ІСУСА	221
СМЕРТЬ ПРОРОКА	222
ХЛІБ ЖИТТЯ	223
ПІСЛЯ РОЗП'ЯТТЯ	225
“ЙОГО ТУТ НЕМАЄ!”	226
“ІДІТЬ І НАВЧІТЬ”	227
ВІН ЛИШАЄТЬСЯ З НАМИ	228
ЛІТЕРАТУРА	229

А. М. Богуш, В. Є. Сучок

**ХРЕСТОМАТІЯ
З ДУХОВНО-МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ
ДОШКІЛЬНИКІВ**

Технічний редактор *Свинарчук Р. В.*

Комп'ютерна верстка *Крушинської Н. О.*

Коректор *Каневська В.В.*

Художнє оформлення обкладинки *Свинарчука Р. В.*

Формат 42x30/4. Папір офсетний. Друк різнографія.

Ум. друк. арк. 6,88. Гарнітура "PetersburgС"

Наклад 280 прим.

Видавництво Національного університету "Острозька академія"
Україна, 35800, Рівненська обл., м. Острог, вул. Семінарська, 2.

Свідоцтво про державну реєстрацію

РВ №1 від 8 серпня 2000 року.

